

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2024-09-30

Ärendenummer:
NV-09154-23

Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade förordningar om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen

Redovisning av ett regeringsuppdrag

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
1. FÖRFATTNINGSFÖRSLAG	8
1.1 Ändringar med anledning av EU-förordningar	8
1.2 Författningsförslag enligt Regeringskansliets promemoria	29
2. INLEDNING	39
2.1 Uppdraget	39
2.2 Utgångspunkter och avgränsningar	39
2.3 Skrivelsens disposition och innehåll	40
2.4 Genomförande	41
2.5 Dialog med aktörer	41
3. BAKGRUND	43
3.1 ODS och f-gaser i Sverige	43
3.2 De nya EU-förordningarna	47
4. FÖRSLAG TILL ÄNDRINGAR AV MILJÖBALKEN	53
4.1 Tillsyn enligt 26 kap. miljöbalken	53
4.2 Straffbestämmelser och förverkande i 29 kap. miljöbalken	54
4.3 Ändrade hänvisningar i 29 kap. 3 § miljöbalken	60
4.4 Miljösanktionsavgifter enligt 30 kap. miljöbalken	62
5. FÖRSLAG TILL ÄNDRINGAR AV FÖRORDNINGAR UNDER MILJÖBALKEN	64
5.1 Förordningen om fluorerade växthusgaser	64
5.2 Förordningen om ozonnedbrytande ämnen	72
5.3 Förordningen om miljösanktionsavgifter	75
5.4 Miljötillsynsförordningen	87
5.5 Förordningen om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken	90
5.6 Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	91
5.7 Förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll	95
5.8 Avfallsförordningen	95
6. FÖRSLAG TILL ÄNDRINGAR AV FÖRORDNINGAR UTANFÖR MILJÖBALKEN	100
6.1 Förordning om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden	100
7. REGELFÖRENKLANDE FÖRSLAG	102
7.1 Urval av och motivering till fortsatt relevanta författningsförslag	102

7.2	Föreslagna författningsändringar utifrån Regeringskansliets promemoria	103
8.	KOMPLETTERANDE ÅTGÄRDER	106
8.1	Ett nationellt rapporteringssystem för f-gaser bör införlivas i det kommande systemet för företagens miljörapportering	106
8.2	Det behöver utredas om byggbestämmelserna kan stärkas rörande f-gaser och ODS i skumplast	107
9.	YTTERLIGARE, MÖJLIGA ÅTGÄRDER SOM KAN SNABBA PÅ UTFASNINGEN AV F-GASER I SVERIGE	109
9.1	Behov av stöd för att öka antalet certifierade tekniker	109
9.2	Statligt stöd för utbyte av gammal utrustning	110
9.3	Utvidga kväveoxidavgiften till att även omfatta dikväveoxid (lustgas)	111
9.4	Skapa incitament för att öka insamlingen av f-gas och ODS i avfallsleden	112
10.	KONSEKVENsutredning	114
10.1	Problem och eftersträvd förändring	114
10.2	Referensalternativ – om inga åtgärder vidtas	114
10.3	Handlingsalternativ	115
10.4	Berörda aktörer	115
10.5	Konsekvenser av Naturvårdsverkets författningsförslag	115
10.6	Ytterligare, möjliga åtgärder som kan snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige	121
10.7	Författningsförslag enligt Regeringskansliets promemoria	121
10.8	Klimat- och miljönytta	121
10.9	Sociala konsekvenser	122
10.10	Åtgärder för att förslaget inte ska medföra mer kostnader eller begränsningar än nödvändigt	122
10.11	Överensstämmelse med EU-rätt	123
10.12	Tidpunkt för ikraftträdande	123
10.13	Behov av informationsinsatser	123
10.14	Utvärdering	123
11.	KÄLLFÖRTECKNING	124
	BILAGA 1	126

Sammanfattning

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för 2024 i uppdrag att analysera och föreslå nödvändiga författningsändringar till följd av revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 517/2014 om fluorerade växthusgaser (f-gasförordningen) och om upphävande av förordning (EG) 842/2006 samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ner ozonskiktet (ODS-förordningen) samt analysera vilka ytterligare åtgärder som kan bidra till att snabba på utfasningen av fluorerade växthusgaser (f-gaser) i Sverige. Uppdraget slutredovisas den 30 september 2024.

Europaparlamentet och europeiska rådet fattade beslut om en ny f-gasförordning och en ny ODS-förordning den 7 februari 2024, och förordningarna trädde i kraft den 11 mars 2024. De nya förordningarna är en del av den europeiska gröna given och ska bidra till EU:s utsläppsminskningssmål.

Ozonnedbrytande ämnen (ODS) har en negativ påverkan på ozonskiktet. Fluorerade gaser är kraftfulla växthusgaser med klimatuppvärmningspotential som för många ligger mer än tusen gånger högre än för koldioxid. F-gaserna används i många olika produkter och utrustningar, främst som köldmedier i kylsystem i matvarubutiker, fordon och värmepumpar.

Förslag till författningsändringar

Naturvårdsverket lämnar i denna skrivelse ett stort antal förslag på författningsändringar till följd av revideringen av EU:s f-gasförordning och ODS-förordning.

Sverige har en skyldighet att anpassa svensk lagstiftning efter de nya EU-förordningarna. Flera författningsförslag handlar om regelförenklingar och förtydliganden, och förväntas förenkla för både aktörer och myndigheter att tolka och efterleva förordningarna.

I skrivelsen redovisar vi även ett urval av Regeringskansliets tidigare författningsförslag, från promemorian *Översyn av bestämmelserna om fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen och tillhörande miljöstraffavgifter*. Naturvårdsverket har därför inkluderat de delar av regeringens ändringsförslag som vi har bedömt är fortsatt relevanta och som syftar till regelförenkling och ändamålsenlig tillämpning.

Några av de mest centrala förslagen till författningsförändringar sammanfattas nedan.

Nya former av miljöstraffavgifter

Naturvårdsverket föreslår en ny form av miljöstraffavgift utan fasta belopp, för överträdelser av EU:s ODS- och f-gasförordningar. Avgiften fastställs av tillsynsmyndigheten från fall till fall utifrån kriterier i EU-förordningarna.

Ett utökad bemyndigande ska införas för regeringen att kunna meddela föreskrifter om miljöstraffavgifter utan ett fast belopp samt kriterier för hur avgifterna ska bestämmas.

Naturvårdsverket föreslår att tillsynsdefinitionen utvidgas så att det blir tydligt att även att besluta om en miljöstraffavgift eller anmäla ett misstänkt miljöbrott ingår i tillsynsdefinitionen. Naturvårdsverket föreslår också en ändring som tydliggör att en tillsynsmyndighet även får förelägga om att få de uppgifter som behövs för att kunna bestämma en straffavgifts storlek.

Vidare föreslås flertalet författningsförändringar som tydliggör när och för vilka överträdelser en miljöstraffavgift kan tas ut.

Fler överträdelser omfattas av sanktioner än tidigare

Ett flertal förslag på sanktioner införs för företag som bryter mot olika förbud som rör hanteringen av f-gaser och ODS. Det rör bland annat att överskrida tillgänglig kvot när f-gaser sätts på marknaden. Straffbestämmelsen ska även omfatta när ozonnedbrytande ämnen tillhandahålls av en mellanhand på marknaden. Det införs även en bestämmelse som möjliggör för tillsynsmyndigheten att få vetskap om en aktörs eventuella tidigare överträdelser, för att kunna fastställa nivån på sanktioner. De utökade sanktionerna syftar bland annat till att minska utsläpp och att försvåra illegal handel.

Förslag om utpekande av behöriga myndigheter

Naturvårdsverket föreslår att de enskilda myndigheternas roll och ansvar som behörig myndighet ska göras tydligare i den svenska f-gasförordningen respektive ODS-förordningen.

Det innebär att myndigheter som enligt miljötillsynsförordningen utför tillsynsuppgifter som följer av EU:s f-gasförordning och ODS-förordning är behöriga myndigheter. Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen får därutöver egna bestämmelser i f-gasförordningen och ODS-förordningen där de utses till behöriga myndigheter för vissa uppgifter som inte ryms inom rollen som tillsyns- eller marknadskontrollmyndighet.

Omfördelning av ansvar för tillsyn mellan myndigheter

Naturvårdsverket föreslår att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska ha tillsynsansvar för det nya kravet i EU:s f-gasförordning som rör medicinsk sjukvård, nämligen förbudet mot att använda desfluran som inhalationsbedövning. IVO föreslås även få meddela föreskrifter om avgift för myndighetens tillsyn. Transportstyrelsen föreslås ha fortsatt tillsynsansvar för fartyg, men även för luftfartyg och tåg. Detta ansvar åligger idag den kommunala nämnden, men Naturvårdsverket bedömer det lämpligare att Transportstyrelsen har ett samlat tillsynsansvar för fartyg, luftfartyg och tåg.

Avseende tillsyn av elektriska brytare kan Naturvårdsverket inte bedöma vilken myndighet som lämpligen ska pekas ut som ansvarig för de nya krav som följer för hantering av elektriska brytare i EU-förordningen om f-gaser. Uppgiften att avgöra

vilken myndighet som är lämplig som tillsynsmyndighet får istället hanteras av Regeringskansliet.

Nya krav vid avfallshantering av bygg- och rivningsavfall innehållande f-gaser och ODS

Naturvårdsverket föreslår ändringar i avfallsförordningen. Vid renoverings- eller rivningsåtgärder ska den som producerar eller annars har ansvar för bygg- och rivningsavfall säkerställa att rivningsavfall bestående av skumpaneler innehållande ODS och listade f-gaser hanteras enligt kraven i de båda EU-förordningarna. Utsläpp ska så långt som möjligt undvikas vid renovering eller rivning av skumpaneler med skumplast, skumplast i laminerade skivor med hålrum eller uppbyggda strukturer om de innehåller listade f-gaser eller ozonnedbrytande ämnen. Gaserna ska destrueras på en behörig återvinningsanläggning och gaserna får inte avges innan dess genom ovarsam hantering av materialet.

När privatpersoner ägnar sig åt rivning och renovering, och har byggmaterial som innehåller detta material blir materialet kommunalt avfall, det vill säga det är kommunens ansvar att materialet i avfallsledet samlas in och hanteras korrekt.

Ny anmälningsplikt vid renovering och rivning av fastighet med material som innehåller f-gas och ODS

Naturvårdsverket föreslår en ny anmälningsplikt för yrkesmässig renovering och rivning av fastigheter med byggmaterial som består av skumpaneler och som innehåller skumplast med de f-gaser eller ODS som pekas ut i EU-förordningarna. Detsamma gäller skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer i byggnader.

Naturvårdsverket anser det lämpligt att avgränsa anmälningsplikten till yrkesmässiga personer som renoverar och river fastigheter innehållande det byggmaterial som pekas ut i de båda EU-förordningarna. Visserligen kan även privatpersoner utföra sådant rivnings- eller renoveringsarbete, men det kan antas att det då avser relativt små mängder listade ämnen.

F-gaser ska omfattas av Naturvårdsverkets föreskrift om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar

Naturvårdsverket föreslår ett utökat bemyndigande att ändra i Naturvårdsverkets föreskrifter om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar så att föreskrifterna omfattar samtliga listade f-gaser.

Elektrisk och elektronisk utrustning innehållande f-gaser omfattas av producentansvaret enligt WEEE-direktivet. Producenter av sådan utrustning är därmed, i egenskap av producent, ansvariga för avfallshanteringen inklusive omhändertagande av f-gas. En följd av detta är att Naturvårdsverket behöver uppdatera sin föreskrift om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar.

Kompletterande åtgärder

Som komplement till de föreslagna författningsändringarna bedömer vi att det finns fler åtgärder som syftar till ökad efterlevnad av EU:s f-gasförordning och ODS-förordning. Dessa kompletterande åtgärder är:

- Ett nationellt rapporteringssystem för f-gaser som framöver bör införlivas i det kommande systemet för företagens miljörapportering.
- Det behöver utredas om byggbestämmelserna kan stärkas rörande f-gaser och ODS i skumplast.

Ytterligare, möjliga åtgärder som kan snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige

Naturvårdsverket har identifierat fyra åtgärder som skulle kunna bidra till att snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige och bidra till klimatmålen och Sveriges åtaganden gentemot EU nås. Någon djupare analys eller kostnadseffektivitetsanalyser har det inte funnits utrymme för inom ramen för uppdraget. Åtgärderna som kan snabba på utfasningen av f-gaser är:

- Stöd för att öka antalet certifierade tekniker.
- Statligt stöd för utbyte av gammal utrustning.
- Utredning av om kväveoxidavgiften även bör omfatta dikväveoxid (lustgas).
- Incitament för att öka insamlingen av f-gas i avfallsleden.

1. Författningsförslag

1.1 Ändringar med anledning av EU-förordningar

1.1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken (1998:808)

dels att 26 kap. 1 och 21 §§, 29 kap. 3 § andra stycket 6–8 och 12–14, 29 kap. 6 § första stycket 4, 29 kap. 12 § och 30 kap. 1 § ska ha följande lydelse

dels att det ska införas en ny paragraf, 29 kap. 16§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

Tillsyn

Allmänt om tillsyn och tillsynsvägledningen

1 §

Tillsynen ska säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken.

Med tillsyn avses att tillsynsmyndigheten ska

1. på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse,

2. underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt de handlingsregler som avses i 1 genom information och liknande verksamhet, *och*

3. fortlöpande bedöma om villkor för miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd är tillräckliga.

2. underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt de handlingsregler som avses i 1 genom information och liknande verksamhet,

3. fortlöpande bedöma om villkor för miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd är tillräckliga, *och*

4. *besluta om miljöanktionsavgift och bestämma avgiftens storlek i de fall det behövs till följd av att beloppet inte bestämts i föreskrifter samt upprätta anmälan om överträdelse enligt 2 §.*

21 §

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk,

eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.

i föreskrifter som meddelats med stöd av balken eller i bestämmelser i EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet. Tillsynsmyndigheten får även förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk, i föreskrifter som meddelats med stöd av balken eller EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde att lämna de uppgifter som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bestämma storleken på

1. miljöstraffavgifter enligt 30 kap. 1 § andra stycket 2, och

2. vite.

29 kap.

3 §

6. i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 3.2 eller 3.3 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser,

7. i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning bryter mot en bestämmelse i artikel 8.1 eller 8.3 i förordning (EU) nr 517/2014,

8. släpper ut en fluorerad växthusgas på marknaden eller använder en sådan gas och därigenom bryter mot ett förbud i artikel 11.1 eller 13 i förordning (EU) nr 517/2014,

12. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att producera, använda, importera, exportera eller på marknaden släppa ut ett ämne, en produkt eller en utrustning enligt artikel 4, 5, 6, 15.1, 17.1, 20.1 eller 24.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,

6. i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 4.1, 4.2, 4.3 eller 4.5 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser,

7. i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning bryter mot en bestämmelse i artikel 8.1, 8.2, 8.3, 8.4 eller 8.10 i förordning (EU) 2024/573,

8. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att använda, importera, exportera eller på marknaden släppa ut en fluorerad växthusgas, en produkt eller en utrustning enligt artikel 11.1 första stycket, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5, 13.7, 13.9, 13.11, 13.12, 13.18, 13.19, 13.20, 22.1 eller 22.3 i förordning (EU) 2024/573,

12. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att producera, använda, importera, exportera, återexportera, på marknaden släppa ut eller annars tillhandabålla ett ämne, en produkt eller en utrustning enligt artikel 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 11.1, 15.1, 15.2 eller 19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,

13. i fråga om åtgärder för återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen bryter mot *artikel 22.1, 22.2 eller 22.4 i förordning (EG) nr 1005/2009,*

14. i fråga om åtgärder för att hindra eller minska läckage av ozonnedbrytande ämnen bryter mot *artikel 23.1, 23.5 eller 23.6 i förordning (EG) nr 1005/2009,*

13. i fråga om åtgärder för återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen bryter mot *artikel 20.1, 20.5 eller 20.6 i förordning (EU) 2024/590,*

14. i fråga om åtgärder för att hindra eller minska läckage av ozonnedbrytande ämnen bryter mot *artikel 21.2 i förordning (EU) 2024/590,*

6 §

4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot *förordning (EU) nr 517/2014* genom att inte märka produkter och utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 12,

4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot *förordning (EU) 2024/573* genom att inte märka produkter och utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 12,

12 §

Egendom får förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt och egendomen

1. har varit föremål för brott enligt 1, 2, 2 b, 2 c, 3, 4, 4 a, 4 b, 5, 6 eller 8 § och är

a. ett djur, en växt eller en annan organism eller en produkt som utvunnits av ett djur eller en växt,

b. en sådan genetisk resurs som avses i förordning (EU) nr 511/2014,

c. utbrutet material vid täktverksamhet,

d. en kemisk produkt, en bioteknisk organism eller en vara som innehåller en kemisk produkt,

e. en genetiskt modifierad organism eller en produkt som innehåller eller består av en genetiskt modifierad organism, *eller*

f. avfall,

e. en genetiskt modifierad organism eller en produkt som innehåller eller består av en genetiskt modifierad organism,

f. avfall, *eller*

g. olagligt erhållna produkter eller utrustning enligt förordning (EU) 2024/573 eller förordning (EU) 2024/590.

16 §

Den som i en dom eller beslut har avgjort en fråga som rör överträdelse av förordning (EU) 2024/573, förordning (EU) 2024/590, förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser, eller förordning (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen ska skicka domen eller beslutet till tillsynsmyndigheten.

30 kap.
Miljösanktionsavgifter

1 §

Regeringen får meddela föreskrifter om att en särskild avgift (miljösanktionsavgift) ska betalas av den som

1. påbörjar en verksamhet som är tillståndspliktig eller anmälningspliktig enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, utan att tillstånd har getts eller anmälan har gjorts,
2. åsidosätter villkor eller andra bestämmelser i ett tillstånd som har beslutats med stöd av denna balk eller med stöd av föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, eller
3. åsidosätter andra bestämmelser i denna balk, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken eller bestämmelser i EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde.

Avgiftens storlek ska framgå av föreskrifterna. Avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 1 000 000 kronor. När avgiftens storlek bestäms, ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser

Avgiftens storlek ska antingen

1. framgå av föreskrifterna och uppgå till minst 1 000 kr och högst 1 000 000 kronor, eller

2. beräknas i enlighet med särskilda kriterier som framgår av föreskrifterna eller bestämmelser i EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde.

När avgiftens storlek bestäms enligt andra stycket 1 ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

1.1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Härigenom föreskrivs att 28 a § införs i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 a §

Det är förbjudet för yrkesmässiga verksamheter som renoverar och river fastigheter att utan anmälan till tillsynsmyndigheten påbörja en renovering eller rivning av fastigheter som innefattar avlägsnande av

1. skumpaneler som innehåller skumplast med sådana fluorerade växthusgaser som förtecknats i bilaga 1 och avsnitt 1 till bilaga 2 till Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,

2. skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller fluorerade växthusgaser som förtecknats i bilaga 1 och avsnitt 1 till bilaga 2 i (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser,

3. skumpaneler som innehåller skumplast med ozonnedbrytande ämnen som förtecknats i bilaga 1 till Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ner ozonskiktet, eller

4. skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller ozonnedbrytande som förtecknats i bilaga 1 till (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ner ozonskiktet.

En anmälan ska innehålla uppgifter om

- 1. en bedömning av huruvida det avfall som uppkommer är farligt avfall,*
- 2. avfallskod*
- 3. mängd avfall,*
- 4. hur materialet avses att transporteras och i övrigt hanteras i kedjan för att säkerställa att gaserna inte i något led avges före slutlig destruktion av gaserna, och*
- 5. uppgift om vilken behörig återvinningsanläggning som materialet avses att överlämnas till för slutlig destruktion av gaserna.*

1.1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll

Härigenom föreskrivs att 1 a § förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Bestämmelserna i 26 kap. 19 § miljöbalken ska tillämpas i fråga om

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006, 2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG/ 105/EG och 2000/21/EG,

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 689/2008 av den 17 juni 2008 om export och import av farliga kemikalier, och

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009.

1.1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

Härigenom föreskrivs att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 9 c §, i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 c §

Inspektionen för vård och omsorg får meddela föreskrifter om avgift för myndighetens tillsyn i enlighet med 2 kap. 32 e § miljötillsynsförordningen (2011:13).

9 d § X-myndigheten får meddela föreskrifter om avgift för myndighetens tillsyn i enlighet med 2 kap. 32 f § miljötillsynsförordningen (2011:13).

1.1.5 Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13)

Härigenom föreskrivs i fråga om miljötillsynsförordningen (2011:13) dels att 2 kap. 19, 27 och 31 §§ första stycket ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en två paragrafer, 2 kap. 32 e–f §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

19 §

I 20–35 §§ fördelas ansvaret för tillsynen enligt miljöbalken, kontrollen enligt förordning (EU) 2017/625 och kontrollen enligt förordning (EU) 2019/1020 i fråga om

1. miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken,
2. föroreningsskador och miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken,
3. vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken,
4. jordbruk och andra verksamheter enligt 12 kap. 10 § miljöbalken,
5. kemiska produkter, biotekniska organismer och varor enligt 14 kap. miljöbalken samt utrustning avsedd för hantering av växtskyddsmedel,
6. avfall och avfallsförebyggande åtgärder enligt 15 kap. miljöbalken,
7. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 av den 31 mars 2004 om tvätt- och rengöringsmedel,
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 av den 20 juni 2019 om långlivade organiska föreningar,
9. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006,
9. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall,
11. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,
12. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006,

13. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, 13. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009,

14. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,

15. förordning (EG) nr 1223/2009,

16. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter,

17. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 649/2012 av den 4 juli 2012 om export och import av farliga kemikalier,

18. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2013 av den 20 november 2013 om återvinning av fartyg och om ändring av förordning (EG) nr 1013/2006 och direktiv 2009/16/EG,

19. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/852 av den 17 maj 2017 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008, och

20. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG.

27 §

Transportstyrelsen

1. har ansvar för tillsynen enligt miljöbalken i fråga om

a. användningen av marina bränslen i fartyg enligt svavelförordningen (2014:509),

b. utrustning i fartyg som innehåller kontrollerade ämnen enligt förordning (EU) nr 517/2014 eller förordning (EG) nr 1005/2009, och b. utrustning i fartyg, *luffartyg och tåg* som innehåller kontrollerade ämnen enligt förordning (EU) 2024/573 eller förordning (EU) 2024/590, och

c. de skyldigheter i fråga om fartyg som följer av artiklarna 4–12 i förordning (EU) nr 1257/2013, och

2. är marknadskontrollmyndighet och utövar kontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 över att produkter överensstämmer med kraven i förordning (EU) nr 517/2014 eller förordning (EG) nr 1005/2009 i fråga om utrustning i fartyg som innehåller kontrollerade ämnen. 2. är marknadskontrollmyndighet och utövar kontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 över att produkter överensstämmer med kraven i förordning (EU) 2024/573 eller förordning (EU) 2024/590 i fråga om utrustning i fartyg, *luffartyg och tåg* som innehåller kontrollerade ämnen.

31 §

Den kommunala nämnden har, utöver det som följer av 26 kap. 3 § tredje stycket miljöbalken, ansvar för tillsynen i fråga om

1. tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken, som inte särskilt anges i miljöprövningsförordningen (2013:251) eller bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd,

2. vattentäkter som omfattas av tillståndsplikt som kommunen har föreskrivit enligt 9 kap. 10 § miljöbalken,

3. föroreningsskador som inte omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 29 § första stycket 3,

4. andra miljöskador enligt 10 kap. 1 § miljöbalken, om skadorna har orsakats av en verksamhet eller åtgärd som den kommunala nämnden har tillsynsansvaret för,
5. hantering av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor i andra verksamheter än miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken, utom den tillsyn över primärleverantörers utsläppande på marknaden som Kemikalieinspektionen utövar enligt 21 § första stycket 1 a,
6. utrustning i motorfordon, *flyg och tåg* som 6. utrustning i motorfordon som innehåller innehåller kontrollerade ämnen enligt *förordning* kontrollerade ämnen enligt *förordning (EU) (EU) nr 517/2014 eller förordning (EG) nr 2024/573 eller förordning (EU) 2024/590, och 1005/2009, och*
7. hur 17–22 och 28 §§ förordningen (2021:996) om engångsprodukter uppfylls lokalt.

32 e §

Inspektionen för vård och omsorg har ansvar för tillsynen i fråga om användning av desfluran som inhalationsbedömning enligt artikel 13.8 i förordning (EU) 2024/573.

32 f §

X-myndigheten har ansvar för tillsynen i fråga om användning av elektrisk brytarutrustning enligt artikel 13.7, 13.9–20 i förordning (EU) 2024/573.

1.1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

- dels* att 9 kap. ska upphöra att gälla,
dels att ett helt nytt 9 kap. ska införas och ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

Allmänt om miljöstraffavgift enligt detta kapitel

1 §

Detta kapitel reglerar miljöstraffavgifter för överträdelse av

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,
  2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,
  3. förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser,
  4. förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen, och
  5. förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
- Avgiften för överträdelse av förordning enligt första stycket 1 och 2 utgörs av ett belopp som beräknas i*

enlighet med särskilda kriterier enligt 26–28 §§. Avgiften för överträdelse av förordning enligt första stycket 3–5 utgörs av ett fast belopp som framgår direkt av bestämmelse.

EU-förordningen om fluorerade växthusgaser

2 §

För en överträdelse av artikel 4.5 andra stycket, 5.1, 5.2, 5.3 första stycket a och b eller 5.6 i förordning (EU) 2024/573 genom att inte uppfylla föreskrivna krav på läckagekontroll ska en miljöanktionsavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

3 §

För en överträdelse av artikel 4.6 eller 11.4 i förordning (EU) 2024/573 genom att inte upprätta en försäkring om överenskommelse ska en miljöanktionsavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

4 §

För en överträdelse av artikel 6 i förordning (EU) 2024/573 genom att inte ha installerat ett system för upptäckt av läckage ska en miljöanktionsavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

5 §

För en överträdelse av artikel 7.1, 7.2, 7.3, 7.4 eller 7.5 i förordning (EU) 2024/573 genom att inte ha upprättat och fört register ska en miljöanktionsavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

6 §

För en överträdelse av artikel 11.6 eller 11.7 i förordning (EU) 2024/573 genom att inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering eller intyg ska en miljöanktionsavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

7 §

För en överträdelse av artikel 13.8 i förordning (EU) 2024/573 genom att bryta mot förbudet mot att använda desfluran och krav på dokumentation ska en miljöanktionsavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

8 §

För en överträdelse av artikel 13.17 i förordning (EU) 2024/573 genom att inte uppfylla föreskrivna krav på underrättelse ska en miljöanktionsavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

9 §

För en överträdelse av artikel 16.1 andra stycket och artikel 19.1 i förordning (EU) 2014/573 genom att överskrida tillgänglig kvot ska en miljöanktionsavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

10 §

För en överträdelse av artikel 19.2 första stycket, 19.2 tredje stycket och 19.3 i förordning (EU)

2024/573 genom att inte uppfylla föreskrivna krav på redovisning och dokumentation ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

11 §

För en överträdelse av artikel 26.1 första stycket, 26.2, 26.3, 26.4, 26.5 eller 26.7 i förordning (EU) 2024/573 genom att vara försenad med att lämna in föreskriven rapport eller föreskrivet granskningsdokument till Europeiska kommissionen och till den behöriga myndigheten, eller för en överträdelse av artikel 26.8 genom att vara försenad med föreskriven granskning av revisor, ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen

12 §

För en överträdelse av artikel 8.3 eller 8.4 i förordning (EU) 2024/590 genom att inte ha upprättat och fört register ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

13 §

För en överträdelse av artikel 15.3 eller 15.4 i förordning (EU) 2024/590 genom att inte upprätta en försäkeran om överenskommelse ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

14 §

För en överträdelse av artikel 15.5 i förordning (EU) 2024/590 genom att inte märka behållare som innehåller kontrollerade ämnen på föreskrivet sätt ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

15 §

För en överträdelse av artikel 15.6 i förordning (EU) 2024/590 genom att inte ha upprättat och fört register ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

16 §

För en överträdelse av artikel 21.3 i förordning (EU) 2024/590 genom att inte uppfylla föreskrivna krav på kontrollintervall ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

17 §

För en överträdelse av artikel 21.5 i förordning (EU) 2024/590 genom att inte ha upprättat och fört register ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

18 §

För en överträdelse av artikel 24.1 i förordning (EU) 2024/590 genom att vara försenad med att lämna uppgifter till Europeiska kommissionen ska en miljöstraffavgift utgå. Avgiften ska beräknas i enlighet med 26–28 §§.

Förordningen om fluorerade växthusgaser

19 §

För en överträdelse av 10, 11, eller 16 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte uppfylla föreskrivna krav för läckagekontroll ska en miljöskaktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

20 §

För en överträdelse av 13 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte ha upprättat och fört register ska en miljöskaktionsavgift betalas med 2 000 kronor.

21 §

För en överträdelse av 14 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte underrätta tillsynsmyndigheten ska en miljöskaktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

22 §

För en överträdelse av 15 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att vara försenad med att lämna in en rapport ska en miljöskaktionsavgift betalas med 1 000 kronor.

23 §

För en överträdelse av 17 eller 18 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering ska en miljöskaktionsavgift betalas

1. med 3 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person eller en ideell förening, och

2. med 10 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en juridisk person som inte är en ideell förening.

Förordningen om ozonnedbrytande ämnen

24 §

För en överträdelse av 12 § förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen genom att inte uppfylla föreskrivna krav för läckagekontroll ska en miljöskaktionsavgift betalas med 2 000 kronor.

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

25 §

För en överträdelse av 28 a § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd genom att inte uppfylla föreskrivna krav på anmälningsplikt ska en miljöskaktionsavgift betalas med 5000 kronor.

Att bestämma sanktion

26 §

När miljöskaktionsavgiftens storlek ska fastställas för överträdelse av 2–18 §§, ska särskild hänsyn tas till

1. överträdelsens art och allvarlighetsgrad,

2. överträdelsens påverkan på den befolkning eller miljö som påverkas av den,

3. eventuella tidigare överträdelser av förordning (EU) 2024/573 eller EU (2024/590) som företaget gjort sig skyldigt till,

4. och företagets ekonomiska situation.

27 §

Utöver det som anges i 26 § ska miljöstraffavgiften stå i proportion till miljöskadan, i tillämpliga fall, och i praktiken fränta de ansvariga de ekonomiska fördelar som överträdelserna har medfört. Nivån på miljöstraffavgiften ska gradvis öka vid upprepade överträdelser.

28 §

För en överträdelse avseende olaglig produktion, import, export, utsläppande på marknaden eller användning av fluorerade växthusgaser, eller produkter och utrustning som innehåller dessa gaser eller vars funktion är beroende av dessa gaser, ska miljöstraffavgiften som högst fastställas till

1. minst fem gånger marknadsvärdet av berörda gaser eller produkter och utrustning,

2. minst åtta gånger marknadsvärdet av berörda gaser eller produkter och utrustning om det sker upprepade sådana överträdelser inom en femårsperiod.

1.1.7 Förslag till förordning om ändring av förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser

Härigenom föreskrivs ifråga om förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser dels att 2, 4, 10, 12, 14, 15, 44 och 45 §§ och rubriken närmast före 44 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 44 a, 44 b och 45 a §§ och en ny rubrik närmast före 45 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I denna förordning avses med

EU-förordningen om f-gaser: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006,	EU-förordningen om f-gaser: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,
---	---

genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning: kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2067 av den 17 november 2015 om fastställande, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014, av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av fysiska personer vad gäller stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning samt kylvagnar i lastbilar och släpfordon med kylaggregat som innehåller fluorerade växthusgaser samt för certifiering av företag vad gäller

stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller fluorerade växthusgaser,

EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem: kommissionens förordning (EG) nr 304/2008 av den 2 april 2008 om fastställande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av företag och personal med avseende på stationära brandskyddssystem och brandsläckare som innehåller vissa fluorerade växthusgaser,

genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare: kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2066 av den 17 november 2015 om fastställande, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014, av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av fysiska personer som utför installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av elektriska brytare som innehåller fluorerade växthusgaser eller återvinning av fluorerade växthusgaser från stationära elektriska brytare,

EU-förordningen om certifiering för lösningsmedel: kommissionens förordning (EG) nr 306/2008 av den 2 april 2008 om fastställande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av personal som återvinner vissa lösningsmedel som innehåller fluorerade växthusgaser från utrustning, och

EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon: kommissionens förordning (EG) nr 307/2008 av den 2 april 2008 om fastställande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av minimikrav för utbildningsprogram och villkor för ömsesidigt erkännande av utbildningsintyg för personal med avseende på luftkonditioneringsystem som innehåller vissa fluorerade växthusgaser i vissa motorfordon.

4 §

I denna förordning avses med

f-gas: en fluorerad växthusgas enligt *f-gas*: fluorerad växthusgas som avses i *artikel 2* definitionen i *artikel 2.1* i EU-förordningen om *a* i EU-förordningen om f-gaser, f-gaser,

köldmedium: ett medium som består av eller innehåller en f-gas och är avsett att användas i ett köldmediesystem och som vid en viss temperatur och ett visst tryck tar upp värmeenergi och vid en högre temperatur och ett högre tryck avger värmeenergi, vanligen med ett ändrat aggregationstillstånd,

köldmediesystem: sammankopplade köldmediehållande delar som bildar en sluten krets som ett köldmedium cirkulerar i för att uppta eller avge energi,

anläggning: de kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustningar som används i en och samma verksamhet av samma operatör,

mobil utrustning: mobil utrustning som innehåller ett köldmedium,

luftkonditionering i fordon: en utrustning i ett fordon, som innehåller ett köldmedium och är avsedd för luftkonditionering i fordonet,

personal: en fysisk person som utför ett arbete,

ingrepp i köldmediesystem: en åtgärd som innebär att någon del av köldmediesystemet öppnas, oavsett om systemet är trycksatt eller inte, eller en åtgärd på en kringutrustning som kan påverka systemets säkerhet mot köldmedieutsläpp, och

konvertering: en åtgärd som innebär att *konvertering*: en åtgärd som innebär att ett fluorokolväten (HFC) i en kyl-, luftkonditionerings- köldmedium byts ut mot ett annat köldmedium. eller värmepumpsutrustning byts ut mot ett annat köldmedium.

10 §

Den som installerar en hermetiskt sluten utrustning eller sätter en sådan utrustning i drift för första gången, eller installerar, bygger om eller gör något annat ingrepp i köldmediesystemet i en kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning, ska se till att läckagekontroll utförs i samband med arbetet.

Första stycket gäller inte stationär hermetiskt sluten utrustning som innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter f-gaser.

Första stycket gäller inte stationär hermetiskt sluten utrustning som innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalent för ämnen i bilaga I eller mer än 1 kg av ämnen i bilaga II i EU-förordningen om f-gaser.

11 §

Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning vidta de förebyggande åtgärder mot utsläpp av f-gaser som anges i artikel 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 eller 5.1 i EU-förordningen om f-gaser även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning vidta de förebyggande åtgärder mot utsläpp av f-gaser som anges i artikel 4.3, 4.5, 5.1, 5.3 första stycket a–b, 5.6, 5.7 och 6.1 i EU-förordningen om f-gaser även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

Första stycket gäller inte kylenheter som omfattas av artikel 5.3 första stycket a och b i EU-förordningen om f-gaser.

12 §

Den som yrkesmässigt importerar eller överläter köldmedier är skyldig att kostnadsfritt återta levererade köldmedier som omhändertagits och tillhandahålla behållare för det ändamålet.

Den som yrkesmässigt importerar, för in eller överläter fluorerade växthusgaser enligt bilaga I och II i EU:s f-gasförordning i produkter och utrustning, är skyldig att kostnadsfritt återta motsvarande mängd levererad f-gas som omhändertagits och tillhandahålla behållare för det ändamålet.

Utrustning som omfattas av producentansvar enligt direktiv 2012/19/EU omfattas inte av kraven enligt första stycket.

13 §

Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning föra register i enlighet med det som anges i artikel 6.1, 6.2 och 6.3 i EU-förordningen om f-gaser även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning föra register i enlighet med det som anges i artikel 7.1, 7.2 och 7.3 i EU-förordningen om f-gaser även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

14 §

Den som är eller avser att bli operatör av en stationär kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning som innehåller 14 ton koldioxidekvivalenter eller mer ska innan installation eller konvertering av sådan utrustning underrätta tillsynsmyndigheten.

Den som är eller avser att bli operatör av en stationär kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning som innehåller *minst* 14 ton koldioxidekvivalenter *för ämnen i bilaga I* eller 3 kg av ämnen i bilaga II ska innan installation eller konvertering av sådan utrustning underrätta tillsynsmyndigheten.

En underrättelse ska lämnas i så god tid att samråd om åtgärdens utformning och miljöpåverkan kan hållas med tillsynsmyndigheten.

Första stycket gäller inte

1. för en installation eller en konvertering till följd av ett oförutsett haveri om omedelbara åtgärder krävs för att undvika olägenhet för människors hälsa eller miljön eller betydande ekonomisk skada, eller
2. om valet av utrustning och köldmedium behandlas inom ramen för en ansökan om tillstånd eller en anmälan enligt 9 kap. miljöbalken.

15 §

Den som är operatör ska lämna en rapport till tillsynsmyndigheten om det under någon del av ett kalenderår finns minst 14 ton koldioxidekvivalenter i en stationär anläggning, i en anläggning på ett fartyg eller i en mobil utrustning som omfattas av läckagekontroll enligt 11 § eller enligt *artikel 3.3 andra stycket och 4.1–4.3 i EU-förordningen om f-gaser*.

Den som är operatör för en utrustning eller anläggning ska lämna en rapport till tillsynsmyndigheten.

Rapporteringskravet enligt första stycket gäller endast utrustning och anläggning som omfattas av krav på läckagekontroll enligt 11 § eller enligt artikel 4.5 andra stycket och 5.1, 5.2, 5.3 och 5.6, och under någon del av ett kalenderår innehåller

1. *minst 14 ton koldioxidekvivalenter för ämnen i bilaga I, eller*
2. *mer än 3 kg av ämnen i avsnitt 1 i bilaga II i EU-förordningen om f-gaser.*

Rapporteringskravet enligt första stycket gäller inte brandskyddsutrustning, organiska rankinecykler och elektriska brytare enligt artikel 5.2 d–f i EU-förordningen om f-gaser.

Rapporten ska lämnas in senast den 31 mars året efter kalenderåret och vara undertecknad av operatören eller försedd med dennes elektroniska underskrift.

Rapporten ska innehålla

1. resultatet av de läckagekontroller som gjorts under kalenderåret,
  2. information om utrustning som skrotats under kalenderåret,
  3. de uppgifter som anges i *artikel 6.1 i förordningen om f-gaser*,
- Rapporten ska innehålla
1. *datum för och* resultatet av de läckagekontroller som gjorts under kalenderåret,
  2. information om utrustning som skrotats under kalenderåret,

4. operatörens organisationsnummer, postadress och faktureringsadress,	3. de uppgifter som anges i artikel 7.1 i förordningen om f-gaser,
5. adress till och fastighetsbeteckning på den fastighet där utrustningen finns, om utrustningen är stationär,	4. operatörens organisationsnummer, postadress och faktureringsadress,
6. en förteckning över utrustningen, och	5. adress till och fastighetsbeteckning på den fastighet där utrustningen finns, om utrustningen är stationär,
7. i fråga om utrustning på ett fartyg, fartygets namn, signalbokstäver eller liknande.	6. en förteckning över utrustningen, och
	7. i fråga om utrustning på ett fartyg, fartygets namn, signalbokstäver eller liknande.

Behörig myndighet

Naturvårdsverket är den behöriga myndighet som avses i EU-förordningen om f-gaser.

Myndigheter med uppgifter enligt f-gasförordningen

44 §

Tillsynsmyndigheterna är de behöriga myndigheterna enligt artikel 29 i (EU) 2024/573 för att utföra kontroller.

Med tillsynsmyndigheten avses i denna förordning den som enligt 26 kap. 3 § miljöbalken eller miljötillsynsförordningen (2011:13) utövar tillsyn över verksamheten eller åtgärden.

44 a §

Naturvårdsverket ska fullgöra uppgifter enligt artiklarna 10.10, 11.5, 13.6, 16.4, 17.7, 20.7, 22.4, 31.1, 33 och 34 i (EU) 2024/573.

44 b §

Kemikalieinspektionen ska fullgöra uppgifter enligt artiklarna 4.6, 11.4, 14.4, 15.1, 15.2, 15.3, 19.2, 20.4 – 5, 7 och 9 - 10, 23.1, 23.11, 23.12 och 31.2 i (EU) 2024/573.

Anmälningssplikt

45 a §

Bestämmelser om anmälningssplikt finns i 28 a § i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd för den som yrkesmässigt renoverar eller river fastigheter som innebär avlägsnande av skumpaneler med skumplast eller skumplast i laminerade skivor som installerats i håtrum eller uppbyggda strukturer och som innehåller fluorerade växthusgaser som förtecknats i bilaga 1 och avsnitt 1 till bilaga 2 till EU-förordningen om f-gaser.

1.1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen dels att 2, 3 och 14 §§ och rubrikerna närmast före 13 § och 14 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas tre nya paragrafer, 13 a–c §§ och en ny rubrik närmast före 13 c § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I denna förordning avses med EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

I denna förordning avses med EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

3 §

I denna förordning avses med

köldmedium: ett medium som består av eller innehåller ett ozonnedbrytande ämne som är avsett att användas i ett köldmediesystem och som vid en viss temperatur och ett visst tryck tar upp värmeenergi och vid en högre temperatur och ett högre tryck avger värmeenergi, vanligen med ett ändrat aggregationstillstånd,

köldmediesystem: sammankopplade köldmediehållande delar som bildar en sluten krets som ett köldmedium cirkulerar i för att uppta eller avge energi,

ozonnedbrytande ämne: ett ämne som avses i artikel 1 i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen,

ozonnedbrytande ämne: ett ämne som avses i artikel 2 a i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen,

CFC: ett ämne som är en klorfluorkarbon enligt EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen,

övrig CFC: ett ämne som är en annan fullständigt halogenerad klorfluorkarbon,

HBFC: de ämnen som i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen betecknas bromfluorkolväten,

HCFC: de ämnen som i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen betecknas klorfluorkolväten,

anläggning: de kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustningar som används i en och samma verksamhet av samma operatör,

enbetsaggregat: en fabriktillverkad kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning med ett komplett köldmediesystem som installeras eller har installerats utan ingrepp i köldmediesystemet, och

ingrepp i köldmediesystem: en åtgärd som innebär att någon del av köldmediesystemet öppnas, oavsett om systemet är trycksatt eller inte, eller en åtgärd på en kringutrustning som kan påverka systemets säkerhet mot köldmedieutsläpp.

Behörig myndighet

Naturvårdsverket är den behöriga myndighet som avses i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Myndigheter med uppgifter enligt förordningen om ozonnedbrytande ämnen

13 §

Tillsynsmyndigheterna är de behöriga myndigheterna enligt artikel 26 i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Med tillsynsmyndigheten avses i denna förordning den som enligt 26 kap. 3 § miljöbalken eller miljötillsynsförordningen (2011:13) utövar tillsyn över verksamheten eller åtgärden.

13 a §

Naturvårdsverket ska fullgöra uppgifter enligt artiklarna 9.1, 9.4, 10.1, 16.11, 20.8, 21.6, 23.1, 27.1, 28 och 29.4 i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

13 b §

Kemikalieinspektionen ska fullgöra uppgifter enligt artiklarna 14.2, 15.2–4, 15.6, 16.7, 16.11, 17.1–12, 24.1, 24.2 och 27.3 i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Anmälningssplikt

13 c §

Bestämmelser om anmälningssplikt finns i 28 a § i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd för den som yrkesmässigt renoverar eller river fastigheter som innebär avlägsnande av skumpaneler med skumplast eller skumplast i laminerade skivor som installerats i hårum eller uppbyggda strukturer och som innehåller ozonstörande ämnen som förtecknats i bilaga till EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Rapportering till den behöriga myndigheten   Rapportering till Naturvårdsverket

14 §

Företag inom sådana användningsområden av avgörande betydelse som avses i artikel 13.1 i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen ska senast den 31 mars varje år lämna en rapport till den behöriga myndigheten med de uppgifter som anges i artikel 26.1 b i EU-förordningen.

Företag inom sådana användningsområden av avgörande betydelse för haloner som avses i artikel 9.1 i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen ska senast den 31 mars varje år lämna en rapport till Naturvårdsverket med de uppgifter som anges i artikel 23.1 a i EU-förordningen.

1.1.9 Förslag till förordning om ändring i avfallsförordning (2020:614)

Härigenom föreskrivs i fråga om avfallsförordningen (2020:614) följande

dels att 3 kap. 11 §, 3 kap. 13 §, 4 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 3 kap. 10 a–b §§, 4 kap. 4 a–d §§ och en ny mellanrubrik före 4 a§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

10 a §

Den som producerar bygg- och rivningsavfall ska säkerställa att renovering- eller rivningsåtgärder som inbegriper avlägsnande av skumpaneler som innehåller skumplast eller skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer, som innehåller fluorerade växthusgaser som förtecknats i bilaga 1 och avsnitt 1 till bilaga 2 till Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser, eller förtecknats i bilaga 1 till Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ner ozonskiktet, utförs i enlighet med dessa förordningar.

10 b §

Den som ska samla in sådant avfall som avlägsnats i enlighet med 10 a § ska säkerställa att det hanteras på ett sätt som möjliggör återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen och fluorerade växthusgaser i avfallet i enlighet med bestämmelserna i förordning (EU) 2024/573 och förordning (EU) 2024/590.

13 §

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om undantag från kraven på

1. utsortering i 1, 4 och 10 §§ och 12 § första stycket,
2. att skilja förpackningarna från deras innehåll i 4 a §,
3. separat insamling i 1 a och 4 g §§,
4. fastighetsnära insamling i 1 b §, och
5. skild förvaring i 12 § första stycket.

Sådana föreskrifter får endast avse avfall där hanteringen annars inte är genomförbar eller inte ger fördelar som överväger nackdelarna enligt 16 §.

Sådana föreskrifter får endast avse avfall där hanteringen annars inte är genomförbar eller inte ger fördelar som överväger nackdelarna enligt 16 §, eller behövs till följd av bestämmelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen eller andra internationella åtaganden.

4 kap.

1 §

Naturvårdsverket får

1. meddela föreskrifter om sådan yrkesmässig verksamhet som syftar till att genom demontering, sortering eller andra behandlingsåtgärder säkerställa att elavfall kan behandlas på ett sätt som är lämpligt från hälso- och miljösynpunkt, och

2. i fråga om behandling av elavfall, meddela de föreskrifter som behövs till följd av bilaga VII till direktiv 2012/19/EU.

2. i fråga om behandling av elavfall, meddela de föreskrifter som behövs till följd av bilaga VII till direktiv 2012/19/EU samt artikel 9 och bilagorna I och II till förordning (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser.

Avfall som innehåller vissa fluorerade växthusgaser eller ämnen som bryter ner ozonskiktet

4 a §

Bestämmelser om återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen finns i artikel 20 förordning 2024/590/EU.

4 b §

Bestämmelser om återvinning och destruktion av fluorerade växthusgaser i utrustning och vissa material finns i artikel 8 förordning 2024/573/EU.

4c §

Den som återvinner eller destruerar ämnen som avses i 4 a och 4 b §§ ska uppfylla krav på kunskap om hur dessa ämnen behandlas på ett säkert sätt samt ha utbildad personal med lämpliga kvalifikationer.

4 d §

Naturvårdsverket får meddela närmare föreskrifter om krav på kunskap och utbildning anseende återvinningsanläggningar enligt 4 a § andra stycket. Naturvårdsverket får meddela ytterligare föreskrifter om

1. den certifiering och utbildning som personer ska ha som destruerar eller återvinner fluorerade växthusgaser från utrustning och vissa material, i enlighet med artikel 10 förordning 2024/573/EU, och

2. de kvalifikationer som personer ska ha som destruerar eller återvinner ozonnedbrytande ämnen, i enlighet med artikel 20 i förordning 2024/590/EU.

1.1.10 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden att bilagan till förordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Havs- och vattenmyndigheten,
Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket,
länsstyrelserna, Naturvårdsverket,
Skogsstyrelsen och Statens jordbruksverk.

Föreslagen lydelse

Havs- och vattenmyndigheten,
Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket,
länsstyrelserna, *Försvarsinspektören för hälsa och
miljö*, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen
Statens jordbruksverk *och Transportstyrelsen*.

Missförhållanden inom området miljöskydd och som omfattas av myndighetens tillsynsansvar samt, när det gäller länsstyrelserna, omfattas av myndighetens ansvar för tillsynsvägledning.

1.2 Författningsförslag enligt Regeringskansliets promemoria

1.2.1 Promemorians förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter¹

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

dels att 9 kap. 17 ska betecknas 9 kap. 17 b §,

dels att 9 kap. 21 §§ ska ha följande lydelse

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 9 kap. 17–17 c §§

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

17 §

För en överträdelse av 7 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att sälja fluorerad växthusgas till någon annan än ett företag som innehar ett föreskrivet certifikat eller intyg eller har en anställd som innehar ett föreskrivet certifikat eller utbildningsintyg ska en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kronor.

17 a §

---

¹ De föreslagna lydelseerna har i detta avsnitt uppdaterats i förhållande till Regeringskansliets PM på så sätt att hänvisningar till den upphävda förordningen (EU) nr 517/2014 har ersatts med motsvarande bestämmelse i förordning (EU) 2024/573, i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga X till (EU) 2024/573.

För en överträdelse av 7 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att köpa fluorerad växthusgas ska en miljöstraffavgift betalas

1. med 3 000 kr, om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person eller en ideell förening, och

2. med 5 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en juridisk person som inte är en ideell förening.

17 c §

För en överträdelse av 11 a § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte ha sett till att utrustningen är läckagekontrollerad och att läckage har åtgärdats innan utrustningen fylls på ska en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kronor.

21 §

För en överträdelse av 17 eller 18 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering ska en miljöstraffavgift betalas

1. med 3 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en

fysisk person eller en ideell förening, och

2. med 10 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en

juridisk person som inte är en ideell förening.

För en överträdelse av 17 eller 18 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte inneha ett föreskrivet certifikat ska en miljöstraffavgift betalas

1.2.2 Promemorians förslag till förordning om ändring av förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser²

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser

dels att 6, 23–25 och 30 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 1, 3, 7, 13, 16–19, 22, 26–29, 31, 34 och 43 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 11 a, 12 a, 13 a, 19 a och 30 §§, och närmast före 12 a och 30 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning är meddelad med stöd av

- 14 kap. 8 § miljöbalken i fråga om 7–11, 13–43 och 45 §§,

- 15 kap. 6 § miljöbalken i fråga om 12 §, och

- 14 kap. 8 § miljöbalken i fråga om 7–11 a, 12 a–43 och 45 §§,

- 15 kap. 39 § miljöbalken i fråga om 12 §, och

- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

² De föreslagna lydelseerna har i detta avsnitt uppdaterats i förhållande till Regeringskansliets PM på så sätt att hänvisningar till den upphävda förordningen (EU) 517/2014 har ersatts med motsvarande bestämmelse i förordning (EU) 2024/573, i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga X till (EU) 2024/573. Det tidigare återgivna artikelnumret anges i fotnot.

3 §

I denna förordning avses med ackrediterat certifieringsorgan en fysisk eller juridisk person som genom att uppfylla kraven i Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standard för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav på organ som certifierar personer (*SS-EN ISO/IEC 17024:2003*) I denna förordning avses med ackrediterat certifieringsorgan en fysisk eller juridisk person som genom att uppfylla kraven i Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standard för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav på organ som certifierar personer (*SS-EN ISO/IEC 17024:2012*)

1. är ackrediterad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, eller

2. i ett annat land i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Turkiet är ett certifieringsorgan som

a) har ackrediterats av ett ackrediteringsorgan som uppfyller kraven i Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standard för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav på ackrediteringsorgan som ackrediterar organ för bedömning av överensstämmelse (*SS-EN ISO/IEC 17011:2004*), eller a) har ackrediterats av ett ackrediteringsorgan som uppfyller kraven i Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standard för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav på ackrediteringsorgan som ackrediterar organ för bedömning av överensstämmelse (*SS-EN ISO/IEC 17011:2018*), eller

b) på annat sätt visar att motsvarande kvalitetskrav är uppfyllda i fråga om oberoende och teknisk och yrkesmässig kompetens, om de uppgifter som personen ska fullgöra avser sådant som krävs för att första gången släppa ut en produkt på marknaden.

6 §

Bestämmelser om förbud i denna förordning gäller endast om motsvarande förbud inte redan följer av EU-förordningen om f-gaser. Bestämmelser om undantag från förbud enligt denna förordning får inte tillämpas i strid mot EU-förordningen om f-gaser.

7 §

Det är förbjudet att leverera köldmedium till andra F-gas för användning i en verksamhet enligt 17 eller 18 § får endast säljas till och köpas av företag som

1. den som enligt denna förordning får fylla på f-gaser har 1. ett certifikat enligt kraven i artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning,
2. den som tillverkar kyl-, luftkonditionerings- och värmeutrustning som innehåller f-gaser, och 2. en anställd som har ett certifikat enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, eller
3. den som bedriver verksamhet för rening eller destruktion av f-gaser.

3. en anställd som har ett intyg enligt bestämmelserna i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon.

Trots första stycket får köldmedium som är avsett för en verksamhet för forskning, utbildning och utveckling av kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning levereras till den som bedriver verksamheten. Detsamma gäller köldmedium som är avsett för verksamhet som bedrivs av Försvarmakten, Försvarets materielverk eller Fortifikationsverket.

11 a §

Den som fyller på f-gas i en luftkonditioneringsutrustning i ett fordon ska ha sett till att utrustningen är läckagekontrollerad och att läckage har åtgärdats innan utrustningen fylls på, även om detta ansvar inte följer av artikel 4.5³ i EU-förordningen om f-gaser.

Krav på att dokumentera bevis vid överlåtelse

12 a §

Den som säljer icke-hermetiskt sluten utrustning som är påfylld med f-gas till slutanvändare ska dokumentera det bevis för att installationen kommer att utföras av ett certifierat företag som krävs enligt artikel 11.7⁴ i EU-förordningen om f-gaser.

Dokumentationen ska innehålla

1. köparens namn,
2. installationsadress,
3. datum för försäljningen,
4. installationsföretagets namn och certifieringsnummer, och
5. ett skriftligt åtagande av installationsföretaget om att utföra installationen, eller en kopia av ett sådant.

Dokumentationen ska sparas i minst fem år och kunna visas upp i samband med tillsyn.

13 §

Den som är operatör av en mobil kyl-, Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning föra register i enlighet med det som utrustning föra register i enlighet med det som anges i artikel 6.1, 6.2 och 6.3 i EU-

³ I Regeringskansliets promemoria står det *artikel 3.3* som då avser bestämmelse i EU:s upphävda f-gasförordning.

⁴ I Regeringskansliets promemoria står det *artikel 11.5* som då avser bestämmelse i EU:s upphävda f-gasförordning.

förordningen om f-gaser även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav. anges i artikel 7.1 och 7.2⁵ i EU-förordningen om f-gaser, även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav

13 a §

Den som tillhandahåller f-gas avsedd att användas i en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska föra register i enlighet med det som anges i artikel 7.3⁶ i EU-förordningen om f-gaser, även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

16 §

Personal som utför en läckagekontroll enligt 10 eller 11 § på kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska ha ett personalcertifikatenligt artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning. Personal som utför en läckagekontroll enligt 10 § i samband med installation eller första driftsättning av en hermetiskt slutet utrustning som innehåller mer än 5 ton koldioxidkvalenter f-gas ska ha ett personalcertifikat enligt artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, även om EU-förordningen om f-gaser inte innebär att personalen behöver vara certifierad.

17 §

De krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska också uppfyllas av personal som utför läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning som innehåller f-gaser. Certifieringen ska uppfylla kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen.

Personal som utför läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning som innehåller f-gas ska vara certifierad enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, även om EU-förordningen om f-gaser inte innebär att personalen behöver vara certifierad.

Personal som omfattas av kraven i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon behöver inte vara certifierad enligt kraven i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning.

18 §

De krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska också uppfyllas av företag som bedriver verksamhet med läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning som innehåller f-gas ska vara certifierat enligt kraven i artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, även om

⁵ I Regeringskansliets promemoria står det *artikel 6.1 och 6.2* som då avser bestämmelse i EU:s upphävda f-gasförordning.

⁶ I Regeringskansliets promemoria står det *artikel 6.3* som då avser bestämmelse i EU:s upphävda f-gasförordning.

luftkonditioneringsutrustning i fordon. Certifieringen EU-förordningen om f-gaser inte innebär att företaget ska uppfylla kraven i artikel 6 i behöva vara certifierat. genomförandeförordningen.

19 §

För installation, service och underhåll av mobil För installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon är det luftkonditioneringsutrustning i fordon som trots 18 § tillräckligt att innehåller mindre än 20 ton koldioxidekvivalenter för ämnen i bilaga I eller 4 kg av ämnen i bilaga II⁷, är det trots 17 § tillräckligt att

1. certifieringen avser de minimikrav på färdigheter och kunskaper enligt kategori I och II i bilaga I till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning som är relevanta för arbetet, eller

2. arbetet leds av någon som är certifierad och det finns tillgång till nödvändiga verktyg och rutiner, om utrustningen innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter köldmedier.

2. i fråga om utrustning som innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter köldmedier,

a) arbetet leds av någon som är certifierad enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, och

b) det finns tillgång till nödvändiga verktyg och rutiner.

19 a §

Naturvårdsverket får meddela närmare föreskrifter om de krav som avses i 19 § första stycket 1.

22 §

Ett certifikat enligt denna förordning ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan som är ackrediterat för de uppgifter som certifikatet gäller och har sin certifieringsverksamhet anmäld hos Naturvårdsverket.

Ett certifikat för arbete med utrustning som innehåller f-gas ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan som

1. är ackrediterat för de uppgifter som certifikatet gäller, och

2. har anmält sin certifieringsverksamhet hos Naturvårdsverket.

23 §

Ett personalcertifikat enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska vara utfärdat av någon enligt 22 § som har

1. rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 7 i genomförandeförordningen, och

⁷ I den tidigare versionen stod det enbart en mängdgräns angiven, men med beaktande av begreppet fluorerade växthusgaser givits ett vidare tillämpningsområde i (artikel 2 i förordning (EU) 2024/573) har Naturvårdsverket lagt till en mängdgräns till i 19 §. Resonemanget om detta följer vad som anges i artikel 5.1 nämnda förordning.

2. utsett ett sådant bedömningsorgan som avses i artiklarna 4.1 och 4.4 i genomförandeförordningen för den kompetens som certifikatet gäller.

24 §

Ett företagscertifikat enligt artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska vara utfärdat av någon enligt 22 § som har

1. rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 7 i genomförandeförordningen, och
2. utsett ett sådant bedömningsorgan som avses i artikel 8 i genomförandeförordningen för den kompetens som certifikatet gäller.

25 §

Ett personalcertifikat enligt artikel 5 och ett företagscertifikat enligt artikel 8 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem ska vara utfärdat av någon enligt 22 § som har

1. rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 10 i EU-förordningen, och
2. utsett ett sådant utvärderingsorgan som avses i artiklarna 5.1 och 5.4 i EU-förordningen för den kompetens som certifikatet gäller.

26 §

Ett certifikat om sådana kunskaper och färdigheter som avses i artikel 3 i genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare ska vara utfärdat av någon enligt 22 § som

1. uppfyller kraven på opartiskhet i artikel 4.1 i genomförandeförordningen, och värmeutrustning.
2. har kontrollerat att de förutsättningar som anges i artikel 3 i genomförandeförordningen är uppfyllda, och Certifieringsorganet ska utse det bedömningsorgan som ska anordna prov för certifieringen.
3. har rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 4.2 i genomförandeförordningen.

27 §

Ett företagscertifikat enligt 24 eller 25 § får inte vara äldre än fem år. Ett företagscertifikat enligt artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, artikel 8 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem eller 18 § får inte vara äldre än fem år

28 §

Ett personalcertifikat enligt 23 eller 25 § eller ett certifikat enligt 26 § får i fråga om utbildning i de teoretiska momenten i bilagan till den angivna EU-förordningen inte avse en examination som är äldre än fem år.

Ett personalcertifikat enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning eller artikel 5 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem, eller ett certifikat enligt 26 § eller certifikat enligt 19 § punkt 1 får i fråga om utbildning i de teoretiska momenten i bilagan till den angivna EU-förordningen inte avse en examination som är äldre än fem år.

29 §

Ett intyg enligt denna förordning ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan som har ackrediterats för att utfärda personalcertifikat enligt 23 eller 25 § och yrkesmässigt bedriver en intygsverksamhet som är anmäld hos Naturvårdsverket.

Ett intyg om sådana kunskaper och färdigheter som fastställs i bilagan till EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan som

1. är ackrediterat för att utfärda personalcertifikat
  - a) för de uppgifter som intyget gäller,
  - b) enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning,
  - c) enligt de krav som avses i 19 § första stycket 1, eller
  - d) enligt artikel 5 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem, och
2. har anmält sin intygsverksamhet hos Naturvårdsverket.

30 §

Ett intyg om sådana kunskaper och färdigheter som avses i artikel 3 i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon ska vara utfärdat av någon enligt 29 § som har kontrollerat att de förutsättningar som anges i artikel 3 i EU-förordningen är uppfyllda.

Bedömningsorgan

30 §

Det certifieringsorgan som enligt 22 § är behörigt att utfärda certifikat för arbete med utrustning som innehåller f-gas ska utse det bedömningsorgan som ska anordna prov för certifieringen.

31 §

Ackreditering enligt 22 § första stycket ska vara gjord av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll enligt förordning (EG) nr 765/2008 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

Ackreditering enligt 22 § ska vara gjord av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll enligt förordning (EG) nr 765/2008 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

34 §

1.2.3 Promemorians förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen

Härigenom föreskrivs att 1, 7 och 10 §§ förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

- 14 kap. 8 § miljöbalken i fråga om 7–11, 13–43 och 45 §§,
- 15 kap. 6 § miljöbalken i fråga om 12 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

- 14 kap. 8 § miljöbalken i fråga om 7–11 a, 12 a–43 och 45 §§,
- 15 kap. 39 § miljöbalken i fråga om 12 §, och

7 §

Det är förbjudet att leverera köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till *andra* än *aktörer* som bedriver verksamhet för *destruktion* av sådana köldmedier.

Det är förbjudet att lämna köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till *någon annan* än *den* som bedriver verksamhet för *insamling eller bortskaffande* av sådana köldmedier.

10 §

Haloner får trots 7 § användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade i

Haloner får trots 6 § användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade i

1. *militära* luftfartyg eller ubåtar, eller
2. militära fordon eller sådana stridsledningscentraler som finns i fartyg eller under jord, om halonerna inte kan ersättas med något annat ämne eller ny teknik.

För användning av haloner enligt första stycket finns det bestämmelser om särskilda avslutnings- och slutdatum i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

2. Inledning

2.1 Uppdraget

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för 2024 i uppdrag att analysera och föreslå nödvändiga författningsändringar till följd av revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 517/2014 om fluorerade växthusgaser (f-gasförordningen) och om upphävande av förordning (EG) 842/2006 samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ner ozonskiktet (ODS-förordningen).⁸

Enligt uppdraget bör Naturvårdsverket även analysera vilka ytterligare kostnadseffektiva åtgärder som kan vidtas för att snabba på utfasningen av F-gaser i Sverige och bidra till klimatmålen och Sveriges åtaganden gentemot EU nås.

I uppdraget ingår att utföra en konsekvensanalys av förslagen.

Naturvårdsverket ska inhämta synpunkter och information från Arbetsmiljöverket, Kemikalieinspektionen, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens energimyndighet, Tullverket samt andra relevanta myndigheter och organisationer. Naturvårdsverket ska ha en löpande dialog med Miljöstraffrättsutredningen (M2022:04) när det gäller förslag till sanktionsbestämmelser.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2024.

2.2 Utgångspunkter och avgränsningar

Utgångspunkten för uppdraget är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

Europaparlamentet fattade beslut om de nya EU-förordningarna den 7 februari 2024 och de trädde i kraft den 11 mars 2024.⁹

I syfte att bidra till regelförenkling och ändamålsenlig tillämpning har Naturvårdsverket valt att inkludera fortsatt relevanta delar av de tidigare föreslagna författningsändringarna i dåvarande Miljödepartementets promemoria *Översyn av bestämmelserna om fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen och tillhörande miljöstraffavgifter*.¹⁰ Promemorian bifogas i sin helhet i bilaga 1.

⁸ Regeringsbeslut, Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Naturvårdsverket. KN2023/04639, KN2023/04581, KN2023/04564 med flera, 2023-12-21.

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning av den 7 februari 2024 (EU) 2024/573 fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014 samt Europaparlamentets och rådets förordning av den 7 februari 2024 (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009.

¹⁰ Miljödepartementet (2021).

I uppdraget framgår att Naturvårdsverket även bör analysera ytterligare kostnadseffektiva åtgärder som kan vidtas. Vi har i denna skrivelse valt att redovisa några åtgärder som skulle kunna bidra till att snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige och bidra till klimatmålen och Sveriges åtaganden gentemot EU nås. Någon djupare analys eller kostnadseffektivitetsanalyser har det inte funnits utrymme för inom ramen för uppdraget.

Det förväntas komma ett flertal genomförandeförordningar som kommissionen beslutar till förordningarna om f-gaser och ODS. Av dessa är det ett fåtal som kan förväntas beröra svensk lagstiftning. Viktigast ur svenskt perspektiv är genomförandeförordningen om certifikat för mobil utrustning. I detta uppdrag har satts en tidsgräns vid den 10 juni 2024 för möjligheterna att ta hand om ändringar som en följd av dessa EU-förordningar. Det har i uppdraget inte varit möjligt att beakta kommande eller nyligen beslutade genomförandeförordningar.

EU-kommissionen har nyligen antagit miljöbrottsdirektivet (EU) 2024/1203. Det har emellertid inte varit möjligt att inom ramen av detta regeringsuppdrag göra en fullständig analys av hur miljöbrottsdirektivet bör införas i Sverige med avseende på felaktig hantering av fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen. Naturvårdsverket har översiktligt gått igenom vilka sådana överträdelser som måste vara straffbara enligt direktivet (brottskatalogen i artikel 3.2 led s–t). Enligt vår bedömning bör den kriminalisering som vi föreslår i 29 kap. miljöbalken vara tillräcklig för att motsvara nämnda brottskatalog vad gäller just fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen (se vidare avsnitt 4.2).¹¹ Det har däremot inte varit möjligt att inom ramen för uppdraget bedöma hur våra förslag överensstämmer med exempelvis miljöbrottsdirektivets krav på uppsåtsbedömning, anstiftan, medhjälp eller försök till brott.

Naturvårdsverket lämnar inga förslag gällande Tullverkets ansvarsområde, eftersom ändringarna i EU:s F-gas- och ODS-förordningar rörande tullmyndigheter omfattar ett bredare område än miljölagstiftningen. Dessa ändringar får hanteras av Tullverket.

Naturvårdsverket har avgränsat uppdraget genom att inte föreslå nödvändiga övergångsbestämmelser till de författningsförslag som lämnas i regeringsuppdraget. Detta beror på regeringsuppdragets omfattning och att Naturvårdsverket inte kan avgöra lämpliga ikraftträdandedatum för de olika författningar som skrivelsen behandlar. Frågan om övergångsbestämmelser lämnas därför till Regeringskansliet att avgöra.

2.3 Skrivelsens disposition och innehåll

I kapitel 1 redovisar vi i avsnitt 1.1 de författningsändringar som vi föreslår inom ramen för detta regeringsuppdrag. Därefter redovisar vi i avsnitt 1.2 ett urval av

---

¹¹ Naturvårdsverket vill uppmärksamma regeringen på att miljöbrottsdirektivet sannolikt felaktigt anger att produktion av f-gaser ska vara kriminaliserat (artikel 3.2 led t). Produktion av f-gaser är inte förbjudet i EU:s f-gasförordning.

Miljödepartementets tidigare författningsförslag från promemorian *Översyn av bestämmelserna om fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen och tillhörande miljöstraffsavgifter*.

Därefter beskrivs i kapitel 2 uppdraget, utgångspunkter och avgränsningar, skrivelsens disposition och innehåll, uppdragets genomförande samt vilka aktörer vi har haft dialog med inom ramen för uppdraget.

I kapitel 3 finns en beskrivning av var och hur ODS och f-gaser används i Sverige liksom omfattningen av utsläppen av f-gaser i Sverige. Därutöver beskrivs även de viktigaste skärpningarna i de båda nya EU:s förordningar inklusive de skarpare skrivningar som redan nu finns i gällande svensk förordning.

I kapitel 4–6 redovisas förslagen och motiveringar till förslagen i den ordning som följer av författningsförslagen: förslag till ändringar av miljöbalken, förslag till ändringar av förordningar under miljöbalken och förslag till ändringar utanför miljöbalken. Eftersom Sverige har en skyldighet att anpassa nationell lagstiftning till de nya EU-förordningarna beskrivs alternativa lösningar endast i några enstaka fall i dessa kapitel.

I kapitel 7 Regelförenklande förslag redovisas Naturvårdsverkets urval av de författningsändringar som Regeringskansliet föreslog i sin promemoria år 2021.

I kapitel 8 återfinns kompletterande åtgärder som rör ett nationellt rapporteringssystem för f-gaser och behovet av att stärka byggbestämmelserna rörande f-gaser och ODS i skumplast.

Därefter redovisar vi i kapitel 9 ytterligare, möjliga åtgärder som skulle vidtas för att snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige och bidra till klimatmålen och Sveriges åtaganden gentemot EU nås.

I kapitel 10 Konsekvensutredning beskrivs konsekvenser av Naturvårdsverkets författningsförslag.

Avslutningsvis återfinns Regeringskansliets promemoria i bilaga 1.

2.4 Genomförande

Uppdraget har genomförts av Naturvårdsverket. I framtagandet av skrivelsen har följande personer från Naturvårdsverket deltagit: Tomas Chicote, Amanda Hagerman, Ylva Lindén, Helena Möllerman, Terese Niklasson, Eva Nilsson, Charlotte Rehbäck, Gunilla Söderström, Maria Ujfalusi, Marcus Wisting samt Johanna Enberg (projektledare) och John Petersson (biträdande projektledare fram till april 2024). Styrgruppen har bestått av chefer från Miljöskyddsenheten, Klimatmålsenheten och Regeringsuppdragsenheten vid Naturvårdsverket.

2.5 Dialog med aktörer

Under arbetets gång har Naturvårdsverket haft dialog med följande myndigheter, organisationer och företag: Miljöstraffrättsutredningen, Arbetsmiljöverket,

Kemikalieinspektionen, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens energimyndighet, Tullverket, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), E-hälsomyndigheten, Transportstyrelsen, Elsäkerhetsverket, Boverket, Försvarsinspektören för hälsa och miljö, Avfall Sverige, Brandskyddsföreningen, Energiföretagen, Återvinningsindustrierna, Svenska kyl- och värmepumpsföreningen, Kyl- och värmepumpsimportörerna, El-Kretsen, Ahlsell Sverige AB, Beijer Ref AB, E.ON, Göteborg energi, ICA gruppen AB, Installations Certifiering i Stockholm AB, Klima-Therm AB, Krafttringen, Stockholm exergi, Svensk Freonåtervinning och Vattenfall AB.

Vidare har vi har informerat om uppdraget i samband med uppstart av revideringen av vägledningarna om f-gaser. Det rör bland annat följande organisationer: länsstyrelser och kommuner, nätverken Relivs och Belok, samt Energi- och klimatrådgivare.

På grund av den korta tid som stått till förfogande för genomförandet av uppdraget har vi endast haft möjlighet att informera de myndigheter som vi föreslår som behöriga myndigheter och tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter har på grund av den korta tiden inte haft förutsättningar att bereda och godkänna förslagen i denna skrivelse. I det fortsatta arbetet med anpassning av svensk lagstiftning, som även rör kommande och nyligen beslutade genomförandeförordningar, finns förhoppningsvis utrymme för dessa myndigheter att lämna kompletterande underlag till Regeringskansliet.

3. Bakgrund

I detta kapitel ges en övergripande beskrivning av användningen av ämnen som bryter ner ozonskiktet (Ozone Depleting Substances, ODS) och fluorerade växthusgaser (f-gaser) och vilka miljöproblem de ger upphov till. Vidare återfinns en beskrivning av hur stora utsläpp av f-gaser som sker i Sverige och hur utsläppen av f-gaser har förändrats över tid. Därefter redogör vi kort för de viktigaste skärpningarna i de båda nya EU-förordningarna och beskriver de skarpare krav som redan nu finns i de svenska ODS- och f-gasförordningarna.

3.1 ODS och f-gaser i Sverige

Ämnen som bryter ned ozonskiktet eller har använts som bland annat drivgas, köldmedium, avfettningsmedel och brandbekämpningsmedel. Den globala utfasningen av ODS har lett till en stor ökning av användningen av fluorerade växthusgaser som ersatt ODS på marknaden. F-gaser skadar inte ozonskiktet, men har en betydande global uppvärmningseffekt. 2022 motsvarade utsläppen av f-gaser i produktanvändningssektorn knappt 2 procent av Sveriges territoriella växthusgasutsläpp.¹² Användningen av köldmedier inom kommersiell kylning och luftkonditionering orsakade högst utsläpp.

Utsläppstrenden för f-gaser i Sverige har varit ökande från 1990-talet och fram till 2006. Efter införandet av EU-regler som begränsade användningen av f-gaser har utsläppen visat en nedgående trend.

3.1.1 Användningsområden och miljöproblemet

Ämnen som bryter ned ozonskiktet innehåller klor, fluor eller brom, eller en kombination av dessa. Dessa ämnen är flyktiga och mycket stabila, vilket innebär att de kan nå stratosfären där ozonskiktet finns. Ämnena har olika stor nedbrytande effekt på ozon, och deras förmåga att bryta ner ozon räknas i ODP, Ozone Depleting Potential (ozonuttunnande potential). ODP-värdet för CFC-11 har satts vid 1, och andra ämnens ODP-värde uttrycks i förhållande till detta ämne.

De flesta konstgjorda ozonnedbrytande ämnen är också potenta växthusgaser. Vissa av dem har en global uppvärmningseffekt som är upp till 14 000 gånger starkare än koldioxid.

Den globala utfasningen av ozonnedbrytande ämnen som HCFC (klorfluorkolväten) och CFC (klorfluorkarboner) har bidragit till att minska klimatpåverkan, men den globala utfasningen har dock lett till en stor ökning av användningen av andra typer av gaser som ersätter ozonnedbrytande ämnen i olika tillämpningar. F-gaser skadar inte ozonskiktet, men har en betydande global uppvärmningseffekt. Därför kom parterna till Montrealprotokollet 2016 överens

---

¹² (a) Naturvårdsverket (2024).

om att lägga till den vanligaste typen av f-gas, fluorkolväten (HFC), till listan över kontrollerade ämnen.

Till de ozonedbrytande ämnena hör CFC, HCFC, haloner, koltetraklorid 1,1,1-triklorethan, bromfluorkarboner och metylbromid. Dessa används eller har använts som bland annat drivgas, köldmedium, tillverkning av skumplaster, avfettningsmedel, i brandsläckningssystem och bekämpningsmedel inom jordbruket.

Fluorerade växthusgaser är kraftfulla växthusgaser med varierande klimatuppvärmningspotential (Global Warming Potential eller GWP) och kan ofta ha mer än tusen gånger högre uppvärmningspotential än koldioxid.

F-gaserna härstammar enbart från mänsklig verksamhet och har inga naturliga utsläppskällor. Till f-gaserna hör fluorkolväten (HFC-föreningar), perfluorkarboner (PFC-föreningar) och svavelhexafluorid (SF6) och har bland annat följande användningsområden.

- HFC används i många olika produkter, främst som köldmedier i kylsystem i matvarubutiker, fordon och värmepumpar, men även som blåsmedel vid tillverkning av cellplast, dosinhalatorer för astma samt i industriella lösningsmedel.
- PFC används vid tillverkning av halvledare. De används också som lösningsmedel inom elektronikindustrin och som köldmedier i vissa specialiserade kylsystem.
- SF6 används främst som isolerande gas i ställverk, isoler- och köldmedium i transformatorer, vid etsning, samt som isoler- och brytmedium i strömbrytare. Tidigare har det bland annat även använts som skyddsgas vid pressgjutning av magnesium.

I Sverige saknas tillverkning av f-gaser. De förs in från andra EU-länder eller importeras främst från Kina. Däremot finns företag som tillverkar kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning och företag och fyller sina produkter med f-gas i Sverige.

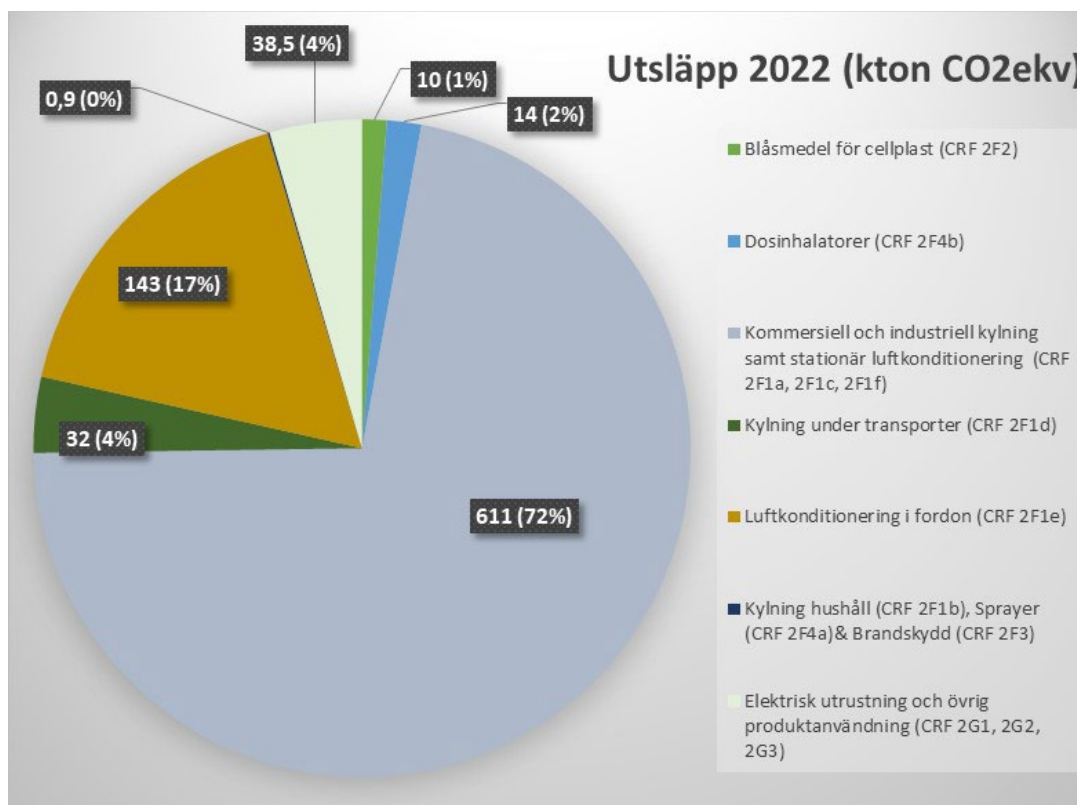
Utsläppen sker genom läckage av gas på olika ställen längs produkternas livscykel, vid tillverkning, lagring, påfyllning, service och underhåll samt avfallshantering och destruktion. Den största delen av läckagen uppskattas komma från produkternas användningsfas och vid underhåll och service där man tömmer och fyller på f-gaser i utrustningen. Även felaktig avfallshantering befaras ge betydande läckage och utsläpp. Till detta kommer en okänd andel illegal hantering av f-gaser och produkter med f-gaser.

3.1.2 Utsläpp av f-gaser i Sverige

Sverige har beslutat om långsiktiga klimatmål för de växthusgasutsläpp som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Målet innebär att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp till atmosfären, för att därefter nå negativa utsläpp. Utsläppen från f-gaser i produktanvändningssektorn i Sverige

uppgick till 813 kiloton koldioxidekvivalenter år 2022 vilket motsvarade knappt 2 procent av Sveriges territoriella växthusgasutsläpp.¹³

Användningen av köldmedier inom kommersiell och industriell kylning samt stationär luftkonditionering orsakade högst klimatutsläpp av de totala f-gasutsläppen. Även luftkonditionering i fordon utgjorde en stor andel. (Se figur 1.)

Figur 1 Utsläpp av f-gaser i produktanvändningssektorn i Sverige 2022 i kiloton koldioxidekvivalenter (kton CO2ekv) uppdelat på användningsområden

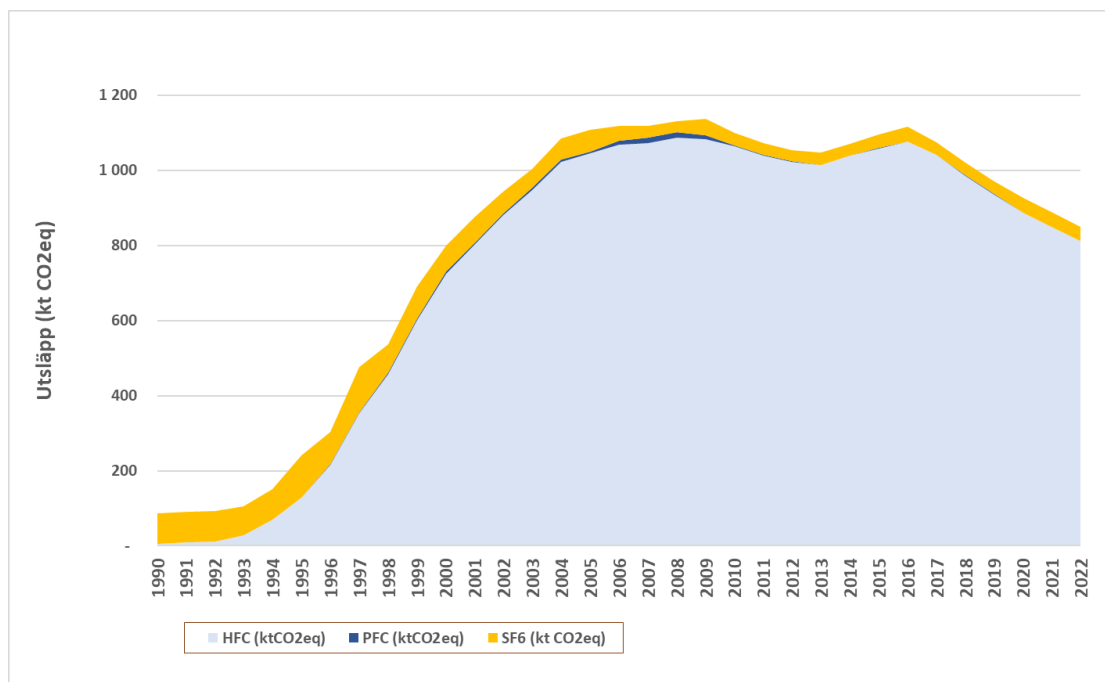
Källa: Uppgifter baserat på Sveriges klimatrapporering för utsläppsår 2022.

Utsläppen från HFC, PFC respektive SF6 har förändrats en hel del över tid, se figur 2. HFC började användas under 1990-talet och ökade stadigt fram till och med 2008 med anledning av att Montrealprotokollets ikraftträdande 1989, vilket innebar en utfasning av ozonnedbrytande ämnen. Ozonnedbrytande ämnen (CFC och HCFC) ersattes med HFC-gaser. Det ökade antalet värmepumpar, kylsystem och luftkonditioneringsanläggningar i samhället under den perioden bidrog också till utsläppsökningen. Efter 2006 års införande av EU-regler som begränsade användningen av HFC har utsläppen visat en nedgående trend.

PFC introduceras i Sverige först 1995 och användes bland annat som dämpning i skor. Efter 2019 är utsläppen dock helt nere på noll, då läckaget från dessa produkter helt fasats ut enligt beräkningsmodellen.

¹³ (a) Naturvårdsverket (2024).

Utsläppen från SF6 har halverats sedan 1990, vilket främst beror på en minskad användning av ämnet vid tillverkning av elektriska brytare.

Figur 1 Svenska utsläpp av f-gaser i produktanvändningssektorn 1990–2022 uppdelat i gaserna HFC, PFC och SF6.

Källa: Uppgifter baserat på Sveriges klimatrapportering för utsläppsår 2022.

Hur beräknas utsläppen?

Sveriges officiella utsläppsstatistik för f-gaser tas fram genom EU-gemensamma kvalitetskriterier och i produktanvändningssektorn baseras beräkningarna bland annat på hur stora mängder av gaserna som importeras till Sverige, vilken uppvärmningspotential de har, vilka produkter de används i, vilka mängder som exporteras via produkter samt satta emissionsfaktorer för hur snabbt gaserna i de olika produkterna förväntas läcka ut. Metoder som är representativa för Sverige eftersträvas i så hög utsträckning som möjligt, men när representativa emissionsfaktorer eller dylikt saknas för de svenska verksamheterna kan fastställda internationella schablonvärden behöva användas. Utsläppen inom kommersiell och industriell kylning samt luftkonditionering beräknas med hjälp av IPCC:s fastställda läckagefaktorer¹⁴ som varierar beroende på om läckaget sker vid tillverkning, användning eller skrotning av en produkt. För utsläppen från luftkonditionering i fordon används däremot metoder och emissionsfaktorer särskilt framtagna för Sveriges verksamhet. Utsläpp från gaser som importerats illegalt inkluderas inte i utsläppberäkningen då de av naturliga skäl är svåra att uppskatta.

¹⁴ The Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC (2000). *Good Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories*. May 2000.

3.2 De nya EU-förordningarna

Det primära syftet med att skärpa bestämmelserna om f-gaser och ODS är att ytterligare minska utsläppen av dessa växthusgaser med stor påverkan på klimatet. EU:s ODS- och f-gasförordning kommer att bidra till att EU når utsläppsminskingsmålet för växthusgaser på minst 55 procent till 2030 och klimatneutralitet till 2050.¹⁵ Båda förordningarna innebär också att EU säkerställer efterlevnaden av Montrealprotokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet samt Kigaliändringen enligt detta protokoll för att fasa ned fluorkolväten (HFCAs).¹⁶ Avsikten är även att förbättra genomförande och övervakning av de upphävda EU-förordningarna samt öka tydligheten i hur reglerna ska tillämpas. Båda förslagen tillsammans förväntas åstadkomma en total minskning av EU:s utsläpp av växthusgaser på 490 Mt (CO₂) till 2050.¹⁷

EU:s ODS-förordning har en nära koppling till EU:s f-gasförordning, eftersom f-gaser har ersatt ODS i många av deras ursprungliga användningsområden. De två förordningarna har också liknande åtgärder för att minska de ämnen som kontrolleras samt deras utsläpp. Båda förordningarna har setts över parallellt av kommissionen och förhandlades samtidigt i rådet och parlamentet. Exempel på likheter är artiklar som rör återvinning och destruktion av ODS respektive f-gas i skumplastpaneler samt laminerade paneler, samarbete och utbyte av information, om skyldighet att utföra kontroller samt bestämmelser om sanktioner.

3.2.1 EU:s nya förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet

EU:s ODS-förordning fastställer regler som styr produktion, import, export, utsläppande på den inre marknaden, lagring av och efterföljande leverans av ozonedbrytande ämnen samt om deras användning, återvinning, rening, regenerering och destruktion. Förordningen innehåller också krav på rapportering av information relaterade till dessa ämnen samt användning av produkter och utrustning som innehåller ozonedbrytande ämnen eller vars funktion är beroende av användning av dessa ämnen.

I EU:s nya ODS-förordning behålls samma kontrollsystem som i den tidigare ODS-förordningen. Kontrollsystemet består av de allmänna förbud mot produktion, användning och handel med ODS, med samma undantag som tidigare för ett fåtal undantagsområden där alternativ till ODS fortfarande saknas. Dessa undantagsområden är användning av vissa ODS som råmaterial eller agens i

---

¹⁵ EU-parlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014. EU-parlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009.

¹⁶ Ozone Secretariat (2024).

¹⁷ (a) European commission (2022).

tillverkningsprocesser som brandsläckningsmedel för så kallade kritiska användningsområden eller för viktiga analys- och laboratorieändamål.

Skarpare krav i den nya ODS-förordningen

Den huvudsakliga källan till nuvarande och framtida utsläpp av ODS inom EU kommer från vissa byggnadsmaterial som innehåller skumplast som blåses med ODS. En av de viktigare delarna i den nya ODS-förordningen är införande av återvinning av ODS från vissa typer av skumplast. Utsläpp av ODS ska i möjligaste mån undvikas vid rivning eller renovering av två särskilda byggmaterial som identifieras i den nya ODS-förordningen, det vill säga skumpaneler eller laminerade skivor som innehåller skumplast innehållande ODS. Det ställs krav på att skumplasten och de ämnen som ingår i den från och med den 1 januari 2025 ska återvinnas för återanvändning eller destrueras. Vidare ska återvinningen utföras av lämpligt kvalificerad fysisk person.

Produktion av haloner som brandsläckmedel förbjöds 2010 under Montrealprotokollet. För att förhindra att det blir nödvändigt att återuppta produktionen av nytt halon för så kallade kritiska användningsområden (exempelvis militära och civila flygplan) införs förbud mot destruktion av haloner. Undantaget är om det finns dokumenterat belegg att det tekniskt inte är möjligt att garantera renheten och således möjligheten att återanvända det återvunna halonet och det därför inte finns något annat alternativ än att destruera halonet.

En annan förändring finns i systemet för fördelning av mängder för import och för användning i så kallade undantagna användningsområden. Kravet på att aktörer registrerar ODS för laboratorie- och analysändamål i en särskild portal har tagits bort eftersom det inte längre anses nödvändigt. Registreringsskyldigheten har ersatts med krav på att föra register. Både det företag som släpper ut på marknaden och levererar samt det företag som använder ODS för nödvändiga laboratorie- och analysändamål ska föra register. Registerföringen ska bevaras minst fem år och ska kunna visas upp vid till tillsyn.

Tillverkning av vissa ODS kan resultera i utsläpp av den potenta växthusgasen HFC-23 som biprodukt, som också kontrolleras av Montrealprotokollet. Därmed ställs krav i förordningen att biproduktutsläpp antingen destrueras eller återvinns (för senare användning) innan de ozonnedbrytande ämnena släpps ut på marknaden. Producenter liksom importörer blir skyldiga att dokumentera vilka begränsningsåtgärder som vidtagits för att förhindra utsläpp av biprodukter och lägga fram bevis på destruktion eller återvinning för senare användning av sådana biproduktsutsläpp.

Ökade krav införs för behöriga myndigheter och tullmyndigheter. Marknadskontrollmyndigheter, miljömyndigheter och andra behöriga inspektionsmyndigheter ska, för att säkerställa efterlevnaden av förordningen, samarbeta med varandra och med andra medlemsstaters behöriga myndigheter. Därutöver åläggs behöriga myndigheter att utföra kontroller för att fastställa att företagen uppfyller sina åtaganden enligt förordningen. Dessa kontroller ska utföras enligt en riskbaserad metod.

Licenssystemet för import och export av ozonnedbrytande ämnen är ett väsentligt krav enligt protokollet för övervakning av handeln och förebyggande av olaglig verksamhet i detta avseende. Med anledning av det kravet inför EU Single window för att säkerställa automatiska tullkontroller i realtid på leveransnivå. Single window är ett digitalt system där tullmyndigheternas kontrollsystem kopplas samman med det elektroniska licenssystemet för ozonnedbrytande ämnen.

De flesta ozonnedbrytande ämnen har också en hög global uppvärmningspotential, GWP, och för att öka medvetenheten om ämnernas GWP har förordningen lagt till en förteckning över ämnernas växthuspåverkan, GWP utöver deras ozonnedbrytande potential (ODP)

Tre nya ODS, 2-brom-3,3,3-trifluorprop-1-en (2-BTP), diklormetan (DCM) samt tetrakloreten (perkloretylen (PCE)), har inkluderats i förordningen.

EU:s nya ODS-förordning ställer särskilda krav på sanktioner

EU:s reviderade ODS-förordning ställer relativt detaljerade krav på hur de nationella sanktionerna måste utformas, till skillnad från hur sanktioner reglerades i EU:s upphävda ODS-förordning. När sanktioner fastställs ska det enligt de nya kraven bland annat beaktas de eventuella tidigare överträdelser en aktör gjort sig skyldig till samt företagets ekonomiska situation. I svenskt avseende innebär detta att det nuvarande systemet med miljöstraffavgifter enligt en fast avgift inte kan användas, utan i stället krävs en annan form av miljöstraffavgift där beloppet fastställs av tillsynsmyndigheten från fall till fall och utifrån de kriterier som EU-förordningen anger. Vidare anges i artikel 27 krav på förverkande och beslag av ozonnedbrytande ämnen i vissa situationer, vilket är skillnad från tidigare.

3.2.2 Den svenska ODS-förordningen

På nationell nivå har EU:s upphävda ODS-förordning kompletterats av förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen. Sverige har till viss del gått längre än EU med sitt arbete och lagstiftning vad gäller utfasningen av ozonnedbrytande ämnen. Det är exempelvis helt förbjudet att tillverka och använda dessa ämnen i Sverige. Vissa begränsade undantag finns för exempel vid användning av HCFC i mindre kyl-, frys- och luftkonditioneringsutrustning och värmepumpar, som varit i drift sedan den 1 juni 2002 och användning av haloner i vissa brandsläckningsanordningar (så kallade kritiska användningsområden). I Sverige finns även ett nationellt kunskapskrav för personer som utför periodiska läckagekontroller av brandsystem och brandsläckare med halon.

3.2.3 EU:s nya förordning om fluorerade växthusgaser

I EU:s nya f-gasförordning bibehålls kontrollsystemen från den upphävda f-gasförordningen. Till kontrollsystemen hör bestämmelser om begränsning, användning, återvinning och destruktion av fluorerade växthusgaser i form av

- krav på certifiering och utbildning,
- villkor för särskild användning av dessa gaser,

- villkor för utsläppande på marknaden av särskilda produkter och utrustning som innehåller, eller vilkas funktion kräver, fluorerade växthusgaser,
- kvantitativa begränsningar för utsläppande på marknaden av fluorkolväten och
- regler för rapportering.

Skärpta krav i den nya f-gasförordningen

EU har i nya EU-förordningen höjt ambitionsnivån avsevärt från en stegvis nedfasning av mängden HFC som får sättas på EU:s marknad till en total utfasning av HFC till 2050.

Ett av de allra viktigaste elementen i förordningen är bestämmelser avseende stramare kvotsystem för HFC, det vill säga en snabbare nedfasning av mängden HFC i bulk som får släppas ut på EU:s marknad av producenter och importörer. Den sammanlagda mängden HFC i ton koldioxidekvivalenter som ska få släppas ut på marknaden ska minska stegvis från år 2025 från 42 874 410 koldioxidekvivalenter till noll (0) år 2050. För att säkerställa efterlevnaden av Kigalitillägget under Montrealprotokollet har nya nedfasningssteg efter 2030 införts.

Bestämmelser om en avgift på kvoter har införts för att undvika ytterligare fragmentering av marknaden då företag som inte längre är i behov av kvoter inte ska ha incitament att ansöka om en kvot. Inkomna medel ska gå till EU-kommissionens administration av kvotsystemet. Kostnaden blir 3 euro per kvot.

För att stödja nedfasningsmekanismen innehåller den nya f-gasförordningen flera förbud avseende att släppa ut vissa specifika produkter och utrustningar på EU:s marknad, exempelvis vissa typer av värmepumpar och luftkonditioneringsutrustningar innehållande f-gaser. Förbuden kommer att påbörjas för vissa produkter redan 2027, exempelvis för luftkonditioneringsutrustning av monoblocktyp¹⁸, olika delade luftvärmepumpar och luftkonditioneringsutrustningar som innehåller f-gaser 2027–2035. Andra produkter som förbjuds är kroppsvårdsprodukter som innehåller f-gaser, brandskyddsutrustning som innehåller andra f-gaser än de som anges i bilaga 1 i förordningen från 2025 med undantag om det krävs för att uppfylla säkerhetskrav på platsen för driften.

Från och med den 1 januari 2026 förbjuds användningen av desfluran, en mycket kraftig växthusgas som frigörs när den används som inhalationsbedövning. Vidare förbjuds avsiktliga utsläpp av f-gaser, undantaget är om de anses vara tekniskt nödvändiga.

Certifierings- och utbildningsprogram har utökats till att omfatta fler f-gaser och alternativa ämnen som inte är fluorerade (exempelvis koldioxid och kolväten) samt energieffektivitetsaspekter.

Ett användningsområde för f-gaser som tidigare inte har reglerats är idrifttagande av elektriska brytare. Exempelvis kommer mellanspänningsbrytare som är

---

¹⁸ En värmepump med monoblock behöver ingen innerdel som alla övriga värmepumpar behöver. Den kopplas vanligen till befintlig panna eller tank.

beroende av svavelhexafluorid (SF₆) gradvis att fasas ut till 2030, med ett efterföljande förbud mot högspänningsställverk med SF₆ till 2032 om det finns tekniskt lämpliga alternativ.

Kyl- och luftkonditioneringsutrustning som är i ett transportmedel har särskilt höga läckagenivåer på grund av de vibrationer som uppstår under transporten. Åtgärder för begränsning av utsläpp har därför i den nya f-gasförordningen utvidgats till att omfatta kylenheter i lätta fordon, intermodala containrar, inklusive kylcontainrar och tågagnar försedda med kylaggregat. Ytterligare inkluderas luftkonditioneringsutrustning och värmepumpar i tunga fordon, skåpbilar samt icke väggående mobila maskiner som används i jordbruks- gruv-, och byggverksamhet. Även tåg, tunnelbanor, spårvagnar och luftfartyg omfattas.

Ett annat helt nytt krav i EU:s f-gasförordning är återvinning av gaser från vissa typer av skumplast. Utsläpp av f-gaser ska i möjligaste mån undvikas vid rivning eller renovering av två särskilda byggmaterial: skumpaneler och laminerade skivor som innehåller skumplast innehållande f-gaser. Det ställs krav på att skumplasten och de ämnen som ingår i den återvinns för återanvändning eller destrueras från och med den 1 januari 2025. Vidare ska återvinningen utföras av lämpligt kvalificerad fysisk person.

Ökade krav införs för behöriga myndigheter. Tullmyndigheter, marknadskontrollmyndigheter, miljömyndigheter och andra behöriga inspektionsmyndigheter ska för att säkerställa efterlevnaden av förordningen samarbeta med varandra och med andra medlemsstaters behöriga myndigheter. Därutöver åläggs behöriga myndigheter att utföra kontroller för att fastställa att företagen uppfyller sina åtaganden.

För att säkerställa att tullmyndigheter i EU kan bidra till att upprätthålla kvotssystemet för f-gaser införs Single window.¹⁹ Det är ett digitalt system där tullmyndigheternas kontrollsystem kopplas samman med EU:s f-gasportal för att säkerställa att importörer av f-gas innehar nödvändiga kvoter för import av f-gas i bulk, alternativt en auktorisering av kvot för import av f-gas i produkter och utrustning.

Särskilda krav på sanktioner

EU:s reviderade f-gasförordning ställer relativt detaljerade krav på hur de nationella sanktionerna måste utformas, till skillnad från hur sanktioner reglerades i EU:s upphävda f-gasförordning. När sanktioner fastställs ska det enligt de nya kraven bland annat beaktas de eventuella tidigare överträdelser en aktör gjort sig skyldig till samt företagets ekonomiska situation.

Vidare krävs vid olaglig produktion, import, export, utsläppande på marknaden eller användning av fluorerade växthusgaser eller produkter och utrustning som innehåller dessa gaser att en administrativ sanktion maximalt uppgår till minst fem

¹⁹ EU-parlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014.

gångerna marknadsvärdet av berörda gaser eller produkter och utrustning. I svenskt avseende innebär detta att det nuvarande systemet med miljöstraffavgifter enligt en fast avgift inte kan användas, i stället krävs en annan form av miljöstraffavgift där beloppet fastställs av tillsynsmyndigheten från fall till fall och utifrån de kriterier som EU-förordningen anger.

Ytterligare anges krav på förverkande och beslag av ozonnedbrytande ämnen i vissa situationer, vilket är en skillnad från tidigare.

3.2.4 Den svenska f-gasförordningen

På nationell nivå har EU:s upphävda f-gasförordning kompletterats av förordningen (2016:1128) om f-gaser. Sverige har till viss del gått längre än EU med sitt arbete och lagstiftning vad gäller nedfasning av f-gaser. Det gäller exempelvis krav på läckagekontroller, registerföring, årlig rapportering till tillsynsmyndigheterna och certifikat för arbete med mobil utrustning, inklusive fartyg.

4. Förslag till ändringar av miljöbalken

4.1 Tillsyn enligt 26 kap. miljöbalken

4.1.1 Ändrad definition av tillsyn

Naturvårdsverkets förslag: Ett tillägg görs i definitionen av tillsyn som tydliggör att tillsynsbegreppet även omfattar att besluta om miljöstraffavgift, att bestämma en miljöstraffavgifts storlek och att upprätta en anmälan om brottsmisstanke.

Ändringarna avser 26 kap. 1 § miljöbalken.

Motivering

EU-förordningarna om f-gaser och ODS reglerar vilka förutsättningar som ska tillämpas vid bestämning av en straffavgifts storlek. Exempel på sådana förutsättningar är tillsynsobjektets ekonomiska ställning och överträdelsens allvarlighetsgrad. För att bestämma en miljöstraffavgifts storlek enligt EU-förordningarna behöver tillsynsmyndigheten kunna få tillgång till andra typer av uppgifter om ett företag än vad som normalt behövs för att exempelvis utforma ett föreläggande om försiktighetsmått. Det kan gälla ett företags ekonomiska ställning.

Naturvårdsverket föreslår att definitionen av tillsyn i 26 kap. 1 § utvidgas så att det tydliggörs att även denna typ av tillsynsarbete, att besluta om ett föreläggande för att kunna fastställa en miljöstraffavgift eller att upprätta en anmälan om misstänkt miljöbrott, ryms inom tillsynsdefinitionen.

Lagstöd för att kunna förelägga om ekonomiska och övriga uppgifter som behövs för att bestämma en miljöstraffavgift, skulle alternativt kunna placeras i 30 kap. miljöbalken om miljöstraffavgifter istället för att utöka tillsynsdefinitionen. En stor nackdel med en sådan alternativ placering i 30 kap. är att det i så fall saknas tillämpliga sekretessbestämmelser och undantag från sekretessbestämmelser i offentlighet- och sekretessförordningen som kopplar till 30 kapitlet till skillnad från tillsyn i 26 kap. Sekretessregler är nödvändiga eftersom en myndighet behöver kunna sekretessbelägga exempelvis ett företags ekonomiska uppgifter, när uppgifterna inkommer till myndigheten.

Naturvårdsverkets huvudförslag är därför att det tydliggörs i tillsynsdefinitionen att förelägganden och anmälningar som har med sanktionering att göra ryms inom tillsynsbegreppet. Med en strikt tolkning av nuvarande lydelse av 26 kap. 1 § miljöbalken är det inte uppenbart att sådana aktiviteter *är* tillsyn. Naturvårdsverket anser att det finns principiella skillnader mellan kontroll av regelefterlevnad (tillsyn) och uttag av sanktioner. Uttag av en sanktion är heller inte en åtgärd som

direkt syftar till att åstadkomma rättelse framgent, utan en påföljd på grund av en regelöverträdelse som redan har skett. Att sanktionssystem och straff har en positiv effekt på regelefterlevnad är delvis en annan fråga.

4.1.2 Tillsynsmyndigheten får förelägga om uppgifter

Naturvårdsverkets förslag: Ett tillägg görs om att tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd att lämna de uppgifter som behövs för att kunna bestämma storleken på en miljöstraffavgift eller ett vite.

Ändringarna avser 26 kap. 21 § miljöbalken.

Motivering

Förslaget om tillägg i 26 kap. 21 § miljöbalken ger tydligt lagstöd för att kunna förelägga om de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för att bestämma en miljöstraffavgift när inte ett fast belopp är angett för överträdelsen i förordningen om miljöstraffavgifter. Naturvårdsverket har även lagt till ”att bestämma ett vite” eftersom det finns liknande behov av att känna till företagets ekonomiska förutsättningar för att kunna bestämma ett lämpligt vitesbelopp.

Eventuellt kan regeringen välja att enbart ändra i definitionen av tillsyn. Naturvårdsverket bedömer dock att det kan finnas en viktig funktion i att även ändra 26 kap. 21 § för att tydliggöra för tillsynsmyndigheterna att 26 kap. 21 § även kan användas för att förelägga om exempelvis ekonomiska uppgifter för att kunna bestämma en miljöstraffavgift (eller ett vite).

Naturvårdsverket har i denna översyn även noterat att 26 kap. 21 § första stycket borde ha en hänvisning även till krav i EU-förordningar, inte bara till krav enligt miljöbalken eller föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken. Naturvårdsverket lämnar därför förslag på att i första stycket inkludera även krav som följer av EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde.

4.2 Straffbestämmelser och förverkande i 29 kap. miljöbalken

4.2.1 Inkludera flera former av avsiktliga utsläpp i nuvarande straffbestämmelse

Naturvårdsverkets förslag: Det införs en straffbestämmelse för flera former av avsiktliga och oavsiktliga utsläpp av fluorerade växthusgaser.

Ändringarna avser 29 kap. 3 § andra stycket 6 miljöbalken.

Motivering

Såvitt avser åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser har EU:s f-gasförordning utökats till att omfatta fler krav för att hindra utsläpp än vad den upphävda förordningen gjorde, exempelvis utsläpp av sulfurylfluorid (artikel 4.2).

Det bör vara kriminaliserat att bryta mot kraven i artikel 4.2 och Naturvårdsverket föreslår därför att 29 kap. 3 § andra stycket 6 miljöbalken utökas till att omfatta en sådan överträdelse. Därtill bedömer Naturvårdsverket att det är lämpligt att överträdelser av artikel 4.1 är kriminaliserad, eftersom avsiktliga utsläpp i atmosfären medför en stor miljöskada. Artikel 3.1 i EU:s upphävda f-gasförordning som reglerade avsiktliga utsläpp hade inte någon straffbestämmelse knuten till sig, vilket inte framstår som ändamålsenligt.

4.2.2 Inkludera flera led i hanteringen av engångsbehållare med f-gaser i nuvarande straffbestämmelse

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en straffbestämmelse för företag som bryter mot det utökade förbudet mot att hantera engångsbehållare för fluorerade växthusgaser.

Ändringarna avser 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken.

Motivering

Det har skett en utökning i EU:s f-gasförordning av förbuden kring hantering av engångsbehållare för fluorerade växthusgaser (artikel 11.3). Nu är det förbjudet att importera, vidare leverera och tillhandahålla till andra personer i unionen, mot betalning eller kostnadsfritt, använda eller exportera tomma eller helt eller delvis fyllda engångsbehållare för vissa fluorerade växthusgaser. Sådana behållare får endast lagras eller transporteras för efterföljande bortskaffande.

Naturvårdsverket anser att det behöver införas en avskräckande sanktion vid överträdelse av förbudet. Det är redan idag straffbelagt att släppa ut vissa engångsbehållare med fluorerad växthusgas på marknaden eller använda en sådan gas (29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken såvitt avser brott mot dåvarande artikel 11.1).

Naturvårdsverket föreslår därför att nämnda bestämmelse utökas till att även omfatta brott mot det utökade förbudet mot hantering av engångsbehållare enligt artikel 11.3.

4.2.3 Begränsa vilka former av förbud och kontroll av användning enligt artikel 13 som ska vara straffsanktionerade

Naturvårdsverkets förslag: Utformningen av nuvarande straffbestämmelse ska ändras vad gäller hänvisningar till artikel 13 i EU:s f-gasförordning. Alla former av förbud och kontroll av användning ska inte vara straffsanktionerade. För ett antal av överträdelserna bedöms miljöstraffsavgift vara tillräckligt.

Ändringarna avser 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken.

Motivering

Det har skett en utökning av förbud och användningskontroll av fluorerade växthusgaser i EU:s nya f-gasförordning (artikel 13). Straffbestämmelsen (29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken) i dess nuvarande utformning reglerar överträdelser av hela artikel 13 i EU:s upphävda f-gasförordning.

Naturvårdsverket bedömer inte att det lämpligt att i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga X ändra hänvisningen till att omfatta hela bestämmelsen om kontroll av användning av f-gaser (artikel 13).

Den nya artikel 13 omfattar fler användningsområden av f-gaser än den tidigare bestämmelsen, såsom användning av desfluran som inhalationsbedövning, idrifttagande av elektriska brytare, påfyllnad av f-gas i kylutrustning.

Naturvårdsverket anser inte att hela artikel 13 bör omfattas av sanktioner och det finns skäl att tydliggöra vilka delar av artikel 13 som ska straffsanktioneras. De punkter i artikeln som är av administrativ karaktär, alternativt utgör förtydliganden av tidigare punkter bör inte vara straffsanktionerade. 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken föreslås i detta avseende att omfatta överträdelser av artikel 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5, 13.7, 13.9, 13.11, 13.12, 13.18, 13.19 och 13.20.²⁰

4.2.4 Inkludera import och export av f-gaser i nuvarande straffbestämmelse

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en straffbestämmelse för flera former av import och export av fluorerade växthusgaser.

Ändringarna avser 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken.

Motivering

Miljöfarlig kemikaliehantering är det brott som aktualiseras när någon antingen använder f-gas eller släpper ut f-gas på marknaden i strid med vissa särskilda förbud (29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken). Det är alltså inte kriminaliserat att importera eller exportera f-gaser på samma sätt som vid hantering av

²⁰ Noterbart är att Naturvårdsverket föreslår att överträdelser av artikel 13.8 och 13.17 ska kunna medföra en miljöstraffsavgift, se vidare under avsnitt 5.3.8 och 5.3.9.

ozonnedbrytande ämnen (29 kap. 3 § andra stycket 12 miljöbalken). Genom EU:s reviderade f-gasförordning sätts ytterligare fokus på att stävja illegal import, export, utsläppande på marknaden eller användning av fluorerade växthusgaser. Detta sker exempelvis genom att det krävs en giltig licens för import och export av fluorerade växthusgaser, samt av produkter och utrustning som innehåller sådana gaser eller vars funktion är beroende av sådana gaser (artikel 22.1).²¹

Naturvårdsverket anser att det behöver vara straffsanktionerat att bryta mot förbud mot att importera eller exportera f-gaser. Vid återkommande import utan kvoter riskerar EU:s kvotssystem att fallera, vilket innebär att EU inte uppfyller klimatmål och inte heller uppfyller sina åtaganden gentemot Montrealprotokollets Kigali-tillägg. Därför föreslås att nuvarande 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken utökas till att även omfatta import och export.

4.2.5 Inkludera export av skumplast, tekniska aerosoler, stationär kyl- och luftkonditioneringsutrustning samt stationära värmepumpar i nuvarande straffbestämmelse

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en straffbestämmelse för överträdelse av det utökade exportförbudet avseende skumplast, tekniska aerosoler, stationär kyl- och luftkonditioneringsutrustning och stationära värmepumpar.

Ändringarna avser 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken.

Motivering

Det är från och med den 12 mars 2025 förbjudet att exportera skumplast, tekniska aerosoler, stationär kyl- och luftkonditioneringsutrustning samt stationära värmepumpar, vilket följer av artikel 22.3. Förbudet gäller inte militär utrustning.

Naturvårdsverket anser att det behöver införas en avskräckande straffsanktion vid överträdelse av detta exportförbud. Lämpligen görs detta genom att inkludera brott mot sådant förbud i miljöbalkens bestämmelser om miljöfarlig kemikaliehantering, förslagsvis som ett tillägg till 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken.

4.2.6 Inkludera återexport av engångsbehållare av ODS i nuvarande straffbestämmelse

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en straffbestämmelse för företag som bryter mot förbudet mot att återexportera engångsbehållare.

Ändringarna avser 29 kap. 3 § andra stycket 12 miljöbalken.

²¹ En giltig registrering på f-gasportalen vid import- eller exporttillfället utgör den licens som krävs enligt artikel 22 (se artikel 20.5)

Motivering

Det är förbjudet att återexportera engångsbehållare för ozonnedbrytande ämnen till unionen (artikel 15.2). Det framstår som rimligt att sådana engångsbehållare härrör från illegal verksamhet och därför behöver det införas en avskräckande straffsanktion vid överträdelse av förbudet mot återexport.

Naturvårdsverket bedömer det lämpligt att följa systematiken kring brottet miljöfarlig kemikaliehantering (29 kap. 3 § andra stycket 12 miljöbalken), vilket bland annat kriminaliserar den som bryter mot ett förbud mot att importera, exportera eller på marknaden släppa ut viss produkt eller utrustning som innehåller ozonnedbrytande ämnen.

Därför föreslås att nämnda bestämmelse utvidgas till att även omfatta brott mot förbudet i artikel 15.2 mot att återexportera engångsbehållare innehållande ODS.

4.2.7 Inkludera flera led i hanteringen av ozonnedbrytande ämnen på EU:s marknad i nuvarande straffbestämmelse

Naturvårdsverkets förslag: Straffbestämmelsen ska även omfatta brott mot förbjudet mot annars tillhandahållande av ozonnedbrytande ämnen på marknaden.

Ändringarna avser 29 kap. 3 § andra stycket 12 miljöbalken.

Motivering

Det är generellt sett förbjudet att använda, producera och sätta ozonnedbrytande ämnen på marknaden, det följer av artikel 4 och 5 i EU:s ODS-förordning

Förbudet har utökats i förhållande till EU:s upphävda ODS-förordning, i den upphävda förordningen var det förbjudet att marknaden släppa ut och använda kontrollerade ämnen (artikel 5.1), Numera förbjuds även ”vidare leverans” eller ”tillhandahållande till en annan person inom unionen” (artikel 4.1). Begreppet vidare leverans saknar definition och får istället förstås utifrån hur det anges i sitt sammanhang, nämligen som ett led i hanteringen av ozonnedbrytande ämnen.²²

Artikel 4 anger här fyra steg i hanteringen; produktion, utsläppande på marknaden, vidare leverans eller tillhandahållande till annan person.

Naturvårdsverket anser det rimligt att de två sista stegen (vidare leverans eller tillhandahållande till annan person) syftar till att förbjuda hantering av ODS genom en så kallad mellanhand.

Detta moment behöver även omfattas av en lämplig sanktion. Det framstår, enligt Naturvårdsverket, som lämpligt att undvika användning av begreppet vidare leverans i en sanktionsbestämmelse, eftersom det kan leda till

²² Detta begrepp är svårtolkat, viss vägledning ges vid jämförelse med den engelska versionen av EU 2024/590. Där motsvaras begreppet ”vidare leverans” av ”any subsequent supply” (i artikel 4 och 5). En ordagrann översättning av det engelska begreppet skulle kunna vara ”alla former av efterföljande tillhandahållande”.

gränsdragningsproblem. I stället kan begreppet ”annars tillhandahålla” användas, eller något liknande lämpligt begrepp. Ett alternativ kan vara begreppet ”sekundärleverantör”, men vi lämnar till Regeringskansliet att avgöra vilket begrepp som är lämpligast att använda för att beskriva en mellanhands hantering av ODS.

Naturvårdsverket föreslår därför att nuvarande bestämmelse 29 kap. 3 § andra stycket 12 miljöbalken utökas till att även förbud mot att på marknaden släppa ut, eller annars tillhandahålla, ett ozonnedbrytande ämne.

4.2.8 Ny bestämmelse om förverkande av f-gas och ODS

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en bestämmelse som möjliggör förverkande av olagligt erhållna varor enligt EU:s ODS- och f-gasförordning.

Ändringarna avser 29 kap. 12 § miljöbalken.

Motivering

I de reviderade EU-förordningarna ställs nu mer detaljerade krav på sanktioner än tidigare. Ett nyttillkommet krav är att sanktioner ska omfatta förverkande av olagligt erhållna varor (artikel 31.3 b EU:s f-gasförordning och artikel 27.3 b EU:s ODS-förordning).

Det finns en möjlighet enligt miljöbalken att förklara egendom som varit föremål för brott förverkad, vilket regleras i 29 kap. 12 § miljöbalken.

Naturvårdsverket föreslår att bestämmelsen utökas till att även omfatta förverkande av olagligt erhållna varor enligt EU:s ODS- och f-gasförordning.

4.2.9 Ny bestämmelse om att dom eller beslut om överträdelser ska ges in till tillsynsmyndighet

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en bestämmelse som möjliggör för tillsynsmyndigheten att få vetskap om en aktörs eventuella tidigare överträdelser, för att kunna fastställa nivån på sanktioner.

Ändringarna avser den föreslagna nya 29 kap. 16 § miljöbalken.

Motivering

Det ställs krav i de reviderade förordningarna på att eventuella tidigare överträdelser ska beaktas vid fastställande av nivån på sanktioner (artikel 31.2 c EU:s f-gasförordning och artikel 27.2 c EU:s ODS-förordning). Det innebär för svensk del att en tillsynsmyndighet behöver få kunskap om ett företags tidigare överträdelser för att kunna fastställa en miljöstraffavgift.

Naturvårdsverket föreslår därför att det införs ett krav på att den som i dom eller beslut avgjort en fråga om överträdelser av EU:s f-gasförordning, EU:s ODS-förordning, svenska f-gasförordningen eller svenska ODS-förordningen ska skicka

domen eller beslutet till tillsynsmyndigheten. Ett alternativ skulle kunna vara att en central myndighet får ta emot sådant underlag så att informationen finns samlad nationellt.

Naturvårdsverket inser, med det förslag som vi lämnar, att det medför svårigheter vid bedömning av hur domar och beslut ska sändas till tillsynsmyndighet, samt till vilken tillsynsmyndighet som ska ta emot underlaget. Samtidigt är det svårt att inom av ramen för detta regeringsuppdrag bedöma om samtliga domar och beslut enbart ska skickas till en myndighet eller till flera.

Andra alternativ som har övervägts

En alternativ utformning av ett författningsförslag kan vara att ha en formulering mer likt 22 kap. 4 § miljöbalken, det vill säga i bestämmelsen namnge de instanser som behöver skicka domen och till vilka tillsynsmyndigheter. Detta underlättar sannolikt för de domstolar som ska skicka beslutet till tillsynsmyndigheterna. Naturvårdsverket har inte fullt ut analyserat vad som är lämpligast i denna fråga.

4.3 Ändrade hänvisningar i 29 kap. 3 § miljöbalken

4.3.1 Ändrad hänvisning till EU:s f-gasförordning (29 kap. 3 § andra stycket 6–8 miljöbalken)

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningar till EU:s upphävda f-gasförordning ska uppdateras till motsvarande bestämmelser i EU:s nya f-gasförordning.

Ändringen avser 29 kap. 3 § andra stycket 6–8 miljöbalken.

Motivering

Artiklarna har bytt nummer i EU:s nya f-gasförordning jämfört med den upphävda f-gasförordningen. Därför ska hänvisningarna i 29 kap. 3 § andra stycket 6–8 miljöbalken ändras, i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga X nya f-gasförordningen. Naturvårdsverket föreslår ändring av EU:s f-gasförordning enligt följande.

29 kap. 3 § andra stycket 6 miljöbalken

- Hänvisningen till artikel 3.2 och 3.3 första stycket i EU:s upphävda f-gasförordning ändras till artikel 4.3 och 4.5 första stycket i EU:s f-gasförordning.

29 kap. 3 § andra stycket 7 miljöbalken

- Hänvisningen till artikel 8.1 och 8.3 i EU:s upphävda f-gasförordning ändras till artikel 8.1, 8.2, 8.3, 8.4²³ och 8.10 i EU:s f-gasförordning.

29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken

- Hänvisningen i 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken till artikel 11.1 i EU:s upphävda f-gasförordning ändras till artikel 11.1 första stycket i EU:s f-gasförordning.
- Hänvisningen till artikel 13 i EU:s upphävda f-gasförordning ändras till artikel 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5, 13.7, 13.9, 13.11, 13.12, 13.18, 13.19 och 13.20 i EU:s f-gasförordning.

4.3.2 Ändrad hänvisning till EU:s ODS-förordning (29 kap. 3 § andra stycket 12–14 miljöbalken)

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningar till EU:s upphävda ODS-förordning ska uppdateras till motsvarande bestämmelser i EU:s nya ODS-förordning.

Ändringen avser 29 kap. 3 § andra stycket 12–14 miljöbalken.

Motivering

Artiklarna har bytt nummer i EU:s nya ODS-förordning jämfört med den upphävda ODS-förordningen. Därför ska hänvisningarna i 29 kap. 3 § andra stycket 12–14 miljöbalken ändras, i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VIII nya ODS-förordningen. Det är alltså relevant med sanktioner för överträdelser av artiklarna.

29 kap. 3 § andra stycket 12 miljöbalken

- Hänvisningen till artikel 4, 5, 6, 15.1, 17.1, 20.1 och 24.1 i EU:s upphävda ODS-förordning ändras till artikel 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 11.1, 15.1 och 19 i EU:s ODS-förordning.

29 kap. 3 § andra stycket 13 miljöbalken

- Hänvisningen till artikel 22.1, 22.2 och 22.4 i EU:s upphävda ODS-förordning ändras till artikel 20.1, 20.5 och 20.6 i EU:s ODS-förordning.
- Det bör särskilt uppmärksammas att de artiklar som bestämmelsen hänvisar till avser krav på att ozonnedbrytande ämnen i utrustningar ska återvinnas för att destrueras, återanvändas eller regenereras. Vid destruktion får endast teknik som anges i Montrealprotokollet användas. Det är fortsättningsvis relevant att ha en sanktion knuten till de aktuella överträdelserna. Noterbart är att artikel 22.4 andra och tredje stycket i EU:s upphävda ODS-förordning inte kräver någon sanktion.

29 kap. 3 § andra stycket 14 miljöbalken

---

²³ Jämförelsetabellen i bilaga X stämmer inte vad gäller artikel 8.1 i (EU) nr 517/2014, den är ersatt av artikel 8.1, 8.2 och 8.3 led a (EU) 2024/573. Artikel 8.3 är ersatt av 8.3 led b-c, 8.4 och 8.10.

- Hänvisningen till artikel 23.1, 23.5 och 23.6 i EU:s upphävda ODS-förordning ändras till artikel 21.2 i EU:s ODS-förordning.

4.3.3 Ändrad hänvisning till EU:s f-gasförordning (29 kap. 6 § första stycket 4 miljöbalken)

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningen i 29 kap. 6 § första stycket 4 miljöbalken till EU:s upphävda f-gasförordning ska uppdateras till EU:s f-gasförordning.

Ändringen avser 29 kap. 6 § första stycket 4 miljöbalken.

Motivering

Hänvisningen till förordningsnumret ska uppdateras, men hänvisningen till artikel 12 behöver inte uppdateras eftersom det är artikel 12 även i den nya EU-förordningen. Det följer av jämförelsetabell bilaga X.

4.4 Miljösanktionsavgifter enligt 30 kap. miljöbalken

4.4.1 Bemyndigande för utformning av miljösanktionsavgift utan fast belopp

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas ett utökat bemyndigande för regeringen att kunna meddela föreskrifter om miljösanktionsavgifter utan ett fast belopp samt kriterier för hur avgifterna ska bestämmas.

Ändringarna avser 30 kap. 1 § miljöbalken.

Motivering

I nuvarande 9 kap. i förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter återfinns miljösanktionsavgifter med fasta belopp för vissa överträdelser av f-gasförordningen samt EU:s upphävda ODS- och f-gasförordning.

I de reviderade EU-förordningarna ställs bland annat krav på att medlemsstaternas administrativa ekonomiska sanktioner ska ställas i proportion till miljöskadan och gradvis öka vid upprepade överträdelser (artikel 31 i EU:s f-gasförordning respektive artikel 27 i EU:s ODS-förordning).

I Sverige har vi hittills haft krav på att miljösanktionsavgiftens storlek ska framgå av föreskrifter, och att avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 1 000 000 kronor. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser (30 kap. 1 § andra stycket miljöbalken).

Utformningen av miljöstraffavgifter för överträdelser av EU:s ODS- och f-gasförordning behöver ändras för att möjliggöra för tillsynsmyndigheten att besluta om straffavgift baserat på omständigheterna i det enskilda fallet, utifrån de kriterier som framgår av EU-förordningarna (se nedan under avsnitt 5.3.1 om miljöstraffavgifter).

Naturvårdsverket lämnar därför förslag på ett utökat bemyndigande till regeringen i 30 kap. 1 § miljöbalken, för att möjliggöra för regeringen att meddela föreskrifter om miljöstraffavgifter utan ett fast belopp samt kriterier för hur avgifterna ska bestämmas när det krävs enligt EU-rättsliga bestämmelser. Det föreslagna bemyndigandet kan även användas om det i kommande EU-reglering för andra sakområden ställs liknande detaljerade krav på utformning och bedömning av straffavgifter.

5. Förslag till ändringar av förordningar under miljöbalken

5.1 Förordningen om fluorerade växthusgaser

5.1.1 Justering av definitioner i f-gasförordningen

Naturvårdsverkets förslag: Definitionen av f-gaser uppdateras till att omfatta samtliga fluorerade växthusgaser som avses i artikel 2 a i EU:s nya f-gasförordning.

Definitionen av konvertering uppdateras till att omfatta flera former av köldmedier.

Definitionerna av mobil utrustning och luftkonditioneringsutrustning i fordon ska tas bort.

Ändringarna avser 4 § i förordningen om f-gaser.

Motivering

EU:s äldre f-gasförordning innehöll en definition av f-gaser, men den nya f-gasförordningen innehåller ingen definition utan reglerar istället vilka fluorerade växthusgaser som förordningen ska tillämpas på (artikel 2 a).

Naturvårdsverket menar att det är lämpligt att den svenska förordningen behåller benämningen f-gaser och att detta begrepp syftar till att omfatta samma gaser som utgör tillämpningsområdet för EU:s nya f-gasförordning.

Därtill behöver definitionen av konvertering ses över på grund av att den inte längre är ändamålsenlig. Den nuvarande definitionen av konvertering gör att endast fluorkolväten omfattas av definitionen. Alla ämnen i bilaga I, II och III i EU-förordningen anses vara f-gaser och därför bör de omfattas av definitionen av konvertering (se tillämpningsområde artikel 2 i EU:s f-gasförordning).

Naturvårdsverket föreslår därför att definitionen av f-gas i 4 § f-gasförordningen ändras genom hänvisning till artikel 2a EU:s f-gasförordning och att definitionen av konvertering utökas till flera former av köldmedier.

EU:s nya f-gasförordning omfattar mobil utrustning vilket är nytt i förhållande till tidigare reglering. Mobil utrustning definieras i artikel 3.21 och luftkonditionering i artikel 3.40. 4 § f-gasförordningen innehåller definitioner av *mobil utrustning* och

luftkonditioneringsutrustning i fordon vilket inte längre nödvändigt att reglera på nationell nivå. Den svenska särregleringen av mobil utrustning och luftkonditionering i fordon följer definitionerna som numera återfinns i EU:s f-gasförordning. Naturvårdsverket föreslår därför att definitionerna av mobil utrustning och luftkonditioneringsutrustning i fordon tas bort från 4 §.

5.1.2 Läckagekontroller, underrättelse och rapportering till tillsynsmyndighet ska omfatta ämnen enligt bilaga II

Naturvårdsverkets förslag: Den nationella f-gasförordningens kompletterande krav för läckagekontroller, underrättelse och rapportering till tillsynsmyndighet ska uppdateras till att omfatta de nya ämnen som omfattas av bilaga II i EU:s nya f-gasförordning. De svenska bestämmelsernas mängdgränser för läckagekontroll av ämnen i bilaga II motsvaras av gränserna i EU:s f-gasförordning.

Ändringarna avser 10, 14 och 15 §§ f-gasförordningen.

Motivering

EU:s nya f-gasförordning omfattar fler fluorerade växthusgaser än tidigare förordning och det behöver därför ske viss justering av nationella bestämmelser. Den upphävda EU-förordningen ställde krav på läckagekontroll utifrån koldioxidekvivalent, medan den nya förordningen ställer krav både utifrån koldioxidekvivalent i bilaga I och utifrån mängd i kilo för bilaga II (artikel 5.1).

Den svenska f-gasförordningen innefattar kompletterande krav för läckagekontroller, underrättelse och rapportering till tillsynsmyndighet (10, 14–15 §§) och de kraven behöver uppdateras för att omfatta nytilkomna ämnen som regleras i bilaga II.

De mängdgränser som anges i författningsförslaget, avseende fyllnadsmängd i koldioxidekvivalent av ämnen i bilaga I, respektive mängd i kilo av ämnen i bilaga II, motsvarar de mängder som anges om läckagekontroll i artikel 5 i EU:s f-gasförordningen. Ämnen i bilaga I har hög växthusgaspåverkan och regleras utifrån fyllnadsmängd i koldioxidekvivalent. Ämnen i bilaga II har generellt en lägre växthuspåverkan (GWP) och regleras inte heller utifrån sin växthusgaspåverkan. Därför ska inte fyllnadsmängd för ämnen i bilaga II beräknas som koldioxidekvivalent.

Andra alternativ som har övervägts

Vad gäller de svenska bestämmelserna om underrättelse och rapportering i 14–15 §§ anser Naturvårdsverket att det fortfarande finns skäl att behålla dessa nationella särkrav. Kraven i 14–15 §§ fyller även fortsättningsvis sitt syfte och bör därför behållas.

En grundläggande tanke för att öka miljönyttan är att tillsynsmyndigheterna ska kunna bedriva en effektiv tillsyn och att aktörerna ska ha möjlighet till regelefterlevnad. Här kan särskilt belysas de uppgifter som anges i 15 § andra

stycket 3, med sin hänvisning till registerkravet i artikel 7 EU:s f-gasförordning. 14 § är ett uttryck för produktvalsprincipen och bestämmelsen fyller sitt syfte genom att utgöra underlag för tillsynsmyndigheten och dess tillämpning av 15 §.

5.1.3 Nationella krav i 11 § ska inte omfatta vissa mobila kylenheter

Naturvårdsverkets förslag: Den nationella f-gasförordningens kompletterande krav på förebyggande åtgärder vid arbete med mobil utrustning ska inte gälla mobila kylenheter som omfattas av artikel 5.3 första stycket a och b i EU:s nya f-gasförordning.

Ändringen avser 11 § f-gasförordningen.

Motivering

Det finns nationella bestämmelser som innebär mer långtgående krav på operatörer än vad som följde av EU:s upphävda f-gasförordning. Enligt 11 § f-gasförordningen ska operatörer av mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning vidta vissa förebyggande åtgärder även om utrustningen inte omfattas av krav enligt EU-förordningen.²⁴ Personal som utför läckagekontroll enligt 11 § f-gasförordningen ska enligt 16 § f-gasförordningen ha ett personalcertifikat enligt artikel 3 eller 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning. (Luftkonditioneringsutrustning i fordon är enligt 4 § en utrustning i ett fordon, som innehåller ett köldmedium och är avsedd för luftkonditionering i fordon.)

Genom den reviderade EU-förordningen har det i artikel 5.3 tillkommit ett krav på mobil utrustning som tangerar det svenska särkravet i 11 § i den nuvarande svenska förordningen om f-gaser. Genom artikel 5.3 ska operatörer och tillverkare av viss mobil utrustning vidta särskilda förebyggande åtgärder, exempelvis läckagekontroll. Kraven gäller mobil utrustning som följer enligt listan nedan. För led a och b nedan ställs dessutom krav på att kontroller ska utföras av fysiska personer med certifikat.

- a) Kylenheter i lastbilar och släpfordon försedda med kylaggregat.
- b) Kylenheter i lätta fordon, intermodala containrar, inklusive kylcontainrar, och tågagnar försedda med kylaggregat
- c) Luftkonditioneringsutrustning och värmepumpar i tunga fordon, skåpbilar, icke-väggående mobila maskiner som används i jordbruks-, gruv- och byggverksamhet, tåg, tunnelbanor, spåragnar och luftfartyg.

Genom att även EU nu ställer krav på vissa förebyggande åtgärder vid arbete med mobil utrustning behöver 11 § ändras för att inte medföra dubbelreglering.

²⁴ De förebyggande åtgärderna som avses fanns tidigare reglerade i artikel 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 och 5.1 i EU:s upphävda f-gasförordning, vilka har ersatts av 4.3, 4.5, 5.1, 5.2, 5.3 första stycket a–b, 5.6, 5.7 och 6.1 i EU:s nya f-gasförordning.

Naturvårdsverket föreslår därför ett nytt andra stycke i 11 §, som anger att kraven på en operatör enligt första stycket inte ska gälla kylenheter som omfattas av artikel 5.3 första stycket a och b i EU-förordningen om f-gaser.

Noterbart är att den mobila utrustning som omfattas av 11 § kan komma att beröras av den kommande genomförandeförordning om utbildningsintyg som kommissionen förväntas anta under det närmaste året. När genomförandeförordningen börjar gälla kommer det behövas en ny översyn av hur den svenska lagstiftningen om f-gaser påverkas.

Andra alternativ som har övervägts

Som ovan konstaterats har det tillkommit krav i den reviderade EU-förordningen som nu tangerar de svenska särkraven avseende mobil utrustning. Ett alternativ som Naturvårdsverket har övervägt är att ta bort de svenska särkraven för att exempelvis regelförenkla för branschen. Det skulle dock innebära en ökad risk för större utsläpp, eftersom mobil utrustning är mer sårbar än annan utrustning vid användning och underhåll. Det finns skäl att ur ett nationellt perspektiv ha en fortsatt hög ambitionsnivå vad gäller att undvika utsläpp av växthusgaser. Noterbart är att Naturvårdsverket i detta regeringsuppdrag har föreslagit att nuvarande 11 § ska ändras för att undvika dubbelreglering.

5.1.4 Ändring av krav på återtagande av köldmedium

Naturvårdsverkets förslag: Det ska klargöras att det nationella kravet på kostnadsfritt återtagande av köldmedium inte gäller utrustning som omfattas av producentansvar enligt WEEE-direktivet.

Det nationella kravet ska även utökas till att omfatta flera av de nyttillkomna gaser som regleras av EU:s nya f-gasförordning.

Ändringen avser 12 § f-gasförordningen.

Motivering

Den svenska bestämmelsen om återtagande av köldmedium (12 §) behöver ändras för att dels undvika dubbelreglering, dels få en ändamålsenlig utformning. Av 12 § följer att den som yrkesmässigt importerar eller överlåter f-gas ska återta gasen kostnadsfritt när den inte längre används.

Vad gäller dubbelreglering innebär artikel 9 i EU:s f-gasförordning att producentansvaret (enligt WEEE-direktivet) även omfattar utrustning som innehåller f-gaser. Av detta följer att finansiering för hanteringen av denna utrustning omfattas av det så kallade avgiftskollektivet för producentansvaret, när utrustningen har passerat sin livslängd och omhändertas på avfallsdemonteringsanläggning. F-gasen kan då destrueras eller säljas vidare som återvunnen produkt. Naturvårdsverket föreslår att 12 § ändras till att enbart gälla återtagande av f-gas i utrustning som inte omfattas av WEEE-direktivet.

Därtill ska 12 § förtydligas på så sätt att det behöver framgå vem som har levererat f-gasen, så att bestämmelsen kan tillämpas mer transparent och förutsägbart. Naturvårdsverket är av uppfattningen att bestämmelsen inte har tillämpats fullt ut eftersom det ibland är oklart vilken aktör som har levererat en f-gas. Det gäller bland annat det köldmedium som använts i luftkonditionering i fordon. För att minska utsläpp av f-gas från luftkonditionering i fordon är det angeläget att även sådan f-gas omfattas av krav på kostnadsfritt återtagande. EU:s nya f-gasförordning omfattar fler ämnen än tidigare, och därför ska det tydligt framgå av ordalydelsen att dessa nytillkomna f-gaser omfattas av 12 §. Det framgår dessutom av artikel 8.13 i EU:s f-gasförordning att medlemsstaterna ska främja återvinning, återanvändning, regenerering och destruktion av f-gaser som förtecknas i bilagorna I och II. Naturvårdsverket föreslår därför att 12 § får ändrad lydelse.

Noterbart är även att det sedan tidigare finns en överenskommelse mellan de företag som har importerat eller levererat f-gas, tagit hand om f-gas i avfallsled och destruerat f-gas. Efter överenskommelsens tillkommande har flera aktörer kommit in på svenska marknaden. Nu sker exempelvis införsel från företag baserade i andra EU-länder än i Sverige. Naturvårdsverket har uppfattat att situationen inneburit en snedvridning av konkurrens, eftersom de nytillkomna företagen inte ingår i den ursprungliga överenskommelsen. Det finns även oklarheter vem som levererat gas, exempelvis i bilar som importerats och där det kan ha fyllts på med gas i olika omgångar.

Övervägande om att ta bort svensk särreglering

Som framgår ovan har Naturvårdsverket föreslagit att 12 § ska revideras till att endast omfatta återtagande av f-gas i utrustning som inte omfattas av WEEE-direktivet. Naturvårdsverket har övervägt att slopa den nationella särregleringen. Naturvårdsverket anser dock att den nationella särregleringen bör behållas eftersom f-gaser i avfallsleden är en stor utsläppskälla, i de fall där gasen inte omhändertas korrekt. Omhändertagandet är i många fall kostsamt för aktörer som lämnar in eller omhändertar avfallet. För att uppfylla förordningens syfte är det därför ändamålsenligt, att ha kvar kravet på att viss utrustning eller f-gas ska kunna återtas kostnadsfritt.

5.1.5 Ändring av bestämmelsen om rapporteringskrav

Naturvårdsverkets förslag: Bestämmelsen om rapporteringskrav bör omformuleras för att bli mer lättförståelig och få ökad läsbarhet. Därtill behöver det även framgå i lagtext att elektriska brytare inte omfattas av rapporteringskravet.

Ändringen avser 15 § f-gasförordningen.

Motivering

Den nuvarande utformningen av 15 § är svårtydd och Naturvårdsverket anser att formuleringarna kan förenklas. Därför föreslår Naturvårdsverket redaktionella ändringar av 15 § för att underlätta läsbarheten av bestämmelsen.

Det bör även framgå i bestämmelsen att datum för kontroll ska anges i rapporten. Det underlättar för tillsynsmyndighetens arbete och överensstämmer med regleringen av registerföring vid periodiska kontroller enligt artikel 7.1 f i EU:s f-gasförordning.

Elektriska brytare, brandskyddsutrustning och organiska rankinecykler har inte omfattats av rapporteringskraven tidigare och ska inte göra det framöver heller. För tydlighets skull bör detta framgå direkt av bestämmelsen.

5.1.6 Utpekande av behöriga myndigheter i f-gasförordningen

Naturvårdsverkets förslag: En bestämmelse införs i f-gasförordningen om att myndigheter som enligt miljötillsynsförordningen är utsedda att utföra tillsynsuppgifter som följer av EU:s f-gasförordning *är* behöriga myndigheter. Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen utses i f-gasförordningen till behöriga myndigheter för vissa uppgifter som inte ryms inom rollen som tillsyns- eller marknadskontrollmyndighet.

Ändringarna avser ny lydelse av 44 §, samt de föreslagna nya 44 a och 44 b §§ i f-gasförordningen.

Motivering

Behöriga myndigheter bestäms i den svenska f-gasförordningen. De flesta behöriga myndigheter har enbart roll som behörig myndighet i egenskap av tillsynsmyndighet eller marknadskontrollmyndighet. Det gäller exempelvis IVO (som föreslås få en begränsad tillsynsuppgift för viss användning av en särskild f-gas), Transportstyrelsen eller kommunerna. För tillsyns- och marknadskontrollmyndigheter framgår fördelning av roller i miljötillsynsförordningen respektive förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn (marknadskontrollförordningen).

Naturvårdsverket är idag den enda behöriga myndigheten enligt EU:s upphävda f-gasförordning, vilket framgår av 44 § f-gasförordningen.

Naturvårdsverket föreslår att det med koppling till miljötillsynsförordningen ska regleras vilka behöriga myndigheter som enbart utför tillsyns- eller kontrolluppgifter i egenskap av behörig myndighet. Genom hänvisningen till miljötillsynsförordningen i den föreslagna bestämmelsen, blir det tydligt vilka myndigheter som har tillsyns- eller kontrolluppgifter, och vilka myndigheter som gör vad. Därutöver föreslår Naturvårdsverket att Naturvårdsverket blir behörig myndighet för vissa uppgifter, exempelvis för rapporteringsuppgifter. Den nya 44 a § motsvarar i princip dagens lydelse av 44 §. Dessutom bör även Kemikalieinspektionen få vissa säruppgifter, till exempel att omhänderta rapporterade uppgifter i f-gasportalen och att i rollen som marknadskontrollmyndighet förverka varor som stoppats av tullen vid import vid gräns.

Förslagen till de nya bestämmelserna har inspirerats av skrivningarna om behörig myndighet i den nyligen beslutade förordningen (2024:161) om återanvändning av vatten för bevattning inom jordbruket, som på liknande sätt har en EU-förordning som grund som ställer krav på att utse behöriga myndigheter, många i funktion av tillsynsmyndigheter.

Kemikalieinspektionen föreslås som behörig myndighet i specifika avseenden på grund av att myndigheten tidigare delvis hindrats i sin roll som marknadskontrollmyndighet för nuvarande f-gasförordning. Kemikalieinspektionen har inte haft full tillgång till EU:s f-gasportal, eftersom Kemikalieinspektionen inte varit utsedd behörig myndighet. Därtill finns det kring fluorerade växthusgaser en viss otydlighet vid gränsdragningen mellan tillsyn och marknadskontroll. Genom den föreslagna bestämmelsen som pekar ut Kemikalieinspektionen blir det inte helt nödvändigt för Kemikalieinspektionen att avgöra vad som ryms inom marknadskontroll- respektive tillsynsuppdraget.

Den myndighet som är marknadskontrollmyndighet ska enligt 1 kap. 2 § andra stycket i miljötillsynsförordningen även ge tillsynsvägledning på området. Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen fördelar tillsynsvägledningen utifrån sina kompetensområden.

5.1.7 Uppläsa om anmälningsplikten i f-gasförordningen

Naturvårdsverkets förslag: En upplysning införs i f-gasförordningen om bestämmelsen i FMH som innebär att yrkesmässiga verksamhetsutövare ska anmäla renovering eller rivning av fastigheter som innehåller det byggmaterial som anges där.

Ändringen avser en ny 45 a § i f-gasförordningen och en ny rubrik närmast före den nya bestämmelsen.

Motivering

Eftersom reglerna om anmälningsplikt, den nya föreslagna 28 a § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, har bakgrund i EU:s f-gasförordning är det rimligt att ha en bestämmelse i den svenska f-gasförordningen som upplyser om anmälningsplikten. Naturvårdsverket föreslår därför att det införs en bestämmelse som upplyser om att det finns krav för yrkesmässiga verksamhetsutövare att anmäla renovering eller rivning av fastigheter som innebär avlägsnande av skumpaneler med skumplast eller skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer och som innehåller angivna fluorerade växthusgaser. Naturvårdsverket föreslår även en ny rubrik ”anmälningsplikt” över den nya 45 a §, eftersom denna bestämmelse inte rör behöriga myndigheter.

Nuvarande 45 § ska vara kvar oförändrad, då dessa uppgifter fortfarande är relevanta för den behöriga myndigheten även med den nya EU-förordningen om f-gaser.

Förslagets utformning om att upplysa om anmälningsplikten i f-gasförordningen har hämtats från skrivningarna i den nyligen beslutade förordningen (2024:161) om återanvändning av vatten för bevattning inom jordbruket.

5.1.8 Ändrade hänvisningar till EU:s nya f-gasförordning

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningar till EU:s upphävda f-gasförordning (EU) nr 517/2014 ska uppdateras till EU:s nya f-gasförordningen (EU) 2024/573.

Ändringarna avser 2, 11, 13 och 15 §§ f-gasförordningen.

Motivering

Hänvisningarna till EU:s upphävda f-gasförordning behöver ändras, i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga X i EU:s nya f-gasförordningen. Det är fortsättningsvis relevant att ha en sanktion knuten till de aktuella överträdelserna. Naturvårdsverket föreslår följande:

2 § f-gasförordningen

- Hänvisningen till EU:s upphävda f-gasförordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till EU:s f-gasförordning (EU) 2024/573.

11 § f-gasförordningen

- Hänvisningen till 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 och 5.1 i EU:s upphävda f-gasförordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 4.3, 4.5, 5.1, 5.2, 5.3 första stycket a–b, 5.6, 5.7 och 6.1 i EU:s f-gasförordning (EU) 2024/573.²⁵

13 § f-gasförordningen

- Hänvisningen till 6.1, 6.2 och 6.3 i EU:s upphävda f-gasförordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 7.1, 7.2, 7.3 i EU:s f-gasförordning (EU) 2024/573.

15 § f-gasförordningen

- Hänvisningen till 3.3 andra stycket och 4.1–4.3 i EU:s upphävda f-gasförordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 4.5 andra stycket, 5.1, 5.2, 5.3 och 5.6 i EU:s f-gasförordning (EU) 2024/573.

---

²⁵ Jämförelsetabellen bilaga X är felaktigt vad gäller gamla artikel 4.2, den är rätteligen ersatt av artikel 5.2 och 5.3 första stycket a och b.

5.2 Förordningen om ozonnedbrytande ämnen

Nedan redogör vi för vilka förslag till ändringar som lämnas samt en kort kommentar till förslaget. Bestämmelser som inte berörs av ändringar tas inte upp i redogörelsen.

5.2.1 Definitionerna om ozonnedbrytande ämnen uppdateras

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningen till definitionen av ozonnedbrytande ämnen i EU:s ODS-förordning uppdateras och definitionen av HBFC (bromflourkolväten) tas bort.

Ändringen berör 3 § i förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Motivering

Innebörden av begreppet ozonnedbrytande ämne framgår numera av artikel 2a i EU:s ODS-förordning och hänvisningen till den inaktuella definitionen i 3 § behöver därför uppdateras.

Den svenska ODS-förordningen innehåller en definition av så kallade HBFC, vilket är bromflourkolväten. HBFC används inte längre på det sätt som tidigare var aktuellt och omfattas inte heller av någon särskild bestämmelse i den svenska förordningen. Det är därför överflödigt att ha kvar HBFC i 3 § om ordförklaringar.

5.2.2 Utpekande av behöriga myndigheter i ODS-förordningen

Naturvårdsverkets förslag: En bestämmelse införs i ODS-förordningen om att myndigheter som enligt miljötillsynsförordningen är utsedda att utföra tillsynsuppgifter som följer av EU:s ODS-förordning *är* behöriga myndigheter. Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen utses därutöver till behöriga myndigheter för vissa uppgifter som inte ryms inom rollen som tillsyns- eller marknadskontrollmyndighet.

Ändringarna avser ny lydelse av 13 §, samt ny 13 a och 13 b §§ i ODS-förordningen.

Motivering

Naturvårdsverket är idag den enda behöriga myndighet som avses i EU:s nuvarande ODS-förordning, vilket framgår av 13 § ODS-förordningen. Detta behöver ändras med anledning av revideringen av EU:s ODS-förordning, på grund av ett fåtal ändringar såvitt avser de behöriga myndigheternas ansvar för vissa aktiviteter. För vissa av de aktuella aktiviteterna pekas det däremot ut ett ansvar för en behörig myndighet som ligger utanför Naturvårdsverkets kompetens och

ansvarsområde, detta gäller främst Kemikalieinspektionen som sedan tidigare är marknadskontrollmyndighet. Naturvårdsverket anser därför att det lämpligt att även Kemikalieinspektionen utses till behörig myndighet på de områden där Kemikalieinspektionen har större kompetens än Naturvårdsverket.

Utifrån de aktiviteter som i förordningen berör behörig myndighet så är det i svensk tillämpning vissa myndigheter som får rollen som behörig myndighet enbart i egenskap av tillsynsmyndighet. Därför föreslår Naturvårdsverket att de behöriga myndigheter som utför tillsyns- eller kontrolluppgifter i egenskap av behörig myndighet utpekas i ODS-förordningen med koppling till miljötillsynsförordningen. Då framgår sedan av miljötillsynsförordningen vilka myndigheter som har tillsyns- eller kontrolluppgifter, och vilka myndigheter som gör vad.

Därutöver föreslår Naturvårdsverket att verket blir behörig myndighet för bland annat artikel 23.1. Den nya 13 a § motsvarar i princip dagens lydelse av 13 §. Dessutom bör även Kemikalieinspektionen få vissa säruppgifter enligt ODS-förordningens artiklar 14.2, 15.2–4, 15.6, 16.7, 16.11, 17.1–12, 24.1, 24.2 och 27.3 där Kemikalieinspektionen har bättre kompetens än Naturvårdsverket. Ett ytterligare stöd för att särskilt utse Kemikalieinspektionen som behörig myndighet är att myndigheten inte hittills fått full tillgång till vissa uppgifter hos kommissionen, vilket hindrat myndigheten i deras roll som marknadskontrollmyndighet. Kemikalieinspektionen bör dessutom ha ansvar i fler artiklar utifrån sin roll som marknadskontrollmyndighet, dessa artiklar omfattas av den övergripande artikel 26 samt den fördelning som anges i miljötillsynsförordningen. Därtill finns det en viss otydlighet vid gränsdragningen mellan tillsyn och marknadskontroll. Genom den föreslagna bestämmelsen som pekar ut Kemikalieinspektionen blir det inte helt nödvändigt för Kemikalieinspektionen att avgöra vad som ryms inom marknadskontroll- eller tillsynsuppdraget.²⁶

De föreslagna nya bestämmelserna har inspirerats av skrivningarna om behörig myndighet i den nyligen beslutade förordningen (2024:161) om återanvändning av vatten för bevattning inom jordbruket, som på liknande sätt har en EU-förordning som grund som ställer krav på att utse behöriga myndigheter, många i funktion av tillsynsmyndigheter.

Naturvårdsverket föreslås vara behörig myndighet med ansvar enligt artikel 16.11 samt behålla det huvudsakliga ansvaret som behörig myndighet för de uppgifter enligt EU:s ODS-förordning som inte har tilldelats en annan myndighet. Det gäller även att vara den huvudsakliga kontakten gentemot kommissionen.

Den myndighet som är marknadskontrollmyndighet ska enligt 1 kap. 2 § andra stycket i miljötillsynsförordningen även ge tillsynsvägledning på området.

²⁶ Tullmyndigheten ska ha tillgång till licenssystemet för att säkerställa efterlevnaden av EU:s ODS-förordning (se artikel 16.11). Naturvårdsverket har i detta uppdrag utgått ifrån att Tullverket har tillgång till licenssystemet och f-gasportalen, och har därför inte gjort en fördjupad analys av hur licenssystemet kopplas ihop med Europeiska unionens kontaktpunkt för tull (European Union Single Window Environment for Customs), (artikel 16.14–15).

Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen fördelar tillsynsvägledningen utifrån sina kompetensområden.

5.2.1 Upplysning om anmälningsplikten i ODS-förordningen

Naturvårdsverkets förslag: En upplysning införs i ODS-förordningen om bestämmelsen i FMH som innebär att yrkesmässiga verksamhetsutövare ska anmäla renovering eller rivning av fastigheter som innehåller det byggmaterial som anges där.

Ändringen avser en ny 13 c § i ODS-förordningen.

Motivering

Eftersom reglerna om anmälningsplikt, ny föreslagen 28 a § i FMH, har bakgrund i EU:s ODS-förordning är det rimligt att i den svenska ODS-förordningen upplysa om anmälningsplikten. Naturvårdsverket föreslår att en ny 13 c § införs i ODS-förordningen som upplyser om att det finns bestämmelser om krav på yrkesmässiga verksamhetsutövare att anmäla renovering eller rivning av fastigheter som innebär avlägsnande av skumpaneler med skumplast eller skumplast i laminerade skivor som installerats i hållrum eller uppbyggda strukturer och som innehåller angivna ozonnedbrytande ämnen.

Förslaget om att upplysa om anmälningsplikten har hämtats från skrivningarna i den nyligen beslutade förordningen (2024:161) om återanvändning av vatten för bevattning inom jordbruket.

5.2.1 Ändrad hänvisning till EU:s nya ODS-förordning

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningar till EU:s upphävda ODS-förordning ska uppdateras till motsvarande bestämmelser i EU:s nya ODS-förordning.

Ändringen avser 2 och 14 §§ förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Motivering

Artiklarna har bytt nummer i EU:s nya ODS-förordning jämfört med den upphävda ODS-förordningen. Hänvisningen i 2 § till den upphävda ODS-förordningen (EG) nr 1005/2009 ska uppdateras till den nya ODS-förordningen (EU) 2024/590. Därtill ska hänvisningen i 14 § till artikel 13.1 och 26.1 i den upphävda ODS-förordningen ändras till 9.1 respektive 23.1.a i den nya ODS-förordningen, i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VIII nya ODS-förordningen.

5.3 Förordningen om miljösktionsavgifter

5.3.1 Ny utformning av miljösktionsavgift

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en annan form av miljösktionsavgift, utan fasta belopp, för överträdelser av EU:s ODS- och f-gasförordning.

Ändringarna avser 9 kap. förordningen om miljösktionsavgifter som upphävs och ersätts med ett nytt 9 kap.

Motivering

Nya krav att beakta när miljösktionsavgift ska bestämmas

EU:s reviderade förordningar ställer relativt detaljerade krav på hur de nationella sanktionerna ska utformas, detta till skillnad från EU:s upphävda förordningar. Nu ställs bland annat krav på att sanktionerna ska bestämmas i proportion till miljöskadan, det ska tas hänsyn till företagets ekonomiska situation och sanktionen ska gradvis öka vid upprepade överträdelser (artikel 31 i EU:s f-gasförordning respektive artikel 27 i EU:s ODS-förordning).

I Sverige har vi krav på att miljösktionsavgiftens storlek ska framgå av föreskrifterna, och att avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 1 000 000 kronor. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser (30 kap. 1 § andra stycket miljöbalken). Miljösktionsavgifter för överträdelser av f-gasförordningen samt EU:s upphävda ODS- och f-gasförordning finns i 9 kap. förordningen om miljösktionsavgifter.

De nya kraven från EU innebär att nuvarande miljösktionsavgifter med en fast avgift inte kan användas, utan det behövs en annan typ av miljösktionsavgift där beloppet fastställs av tillsynsmyndigheten från fall till fall och utifrån de kriterier som EU-förordningarna anger. Därför föreslår Naturvårdsverket att det införs en ny form av miljösktionsavgift i 9 kap. avseende överträdelser av EU-förordningarna.

Utformning och placering av bestämmelser om den nya formen av miljösktionsavgift

För att särskilja de två olika formerna av miljösktionsavgifter i 9 kap. föreslås en ny inledande bestämmelse, 1 §, som beskriver hur kapitlet är disponerat och vilka bestämmelser som reglerar fastställande av avgifter för överträdelser av EU-förordningarna respektive svenska särbestämmelser. Därefter följer bestämmelserna om överträdelser av de fem olika förordningar som omfattas av kapitlet. I varje bestämmelse som avser överträdelser av EU-förordningarna hänvisas det genomgående till 26–28 §§ som närmare reglerar hur sanktionsavgiften ska fastställas.

Naturvårdsverket finner det lämpligt att samla alla faktorer och rekvisit som ska beaktas vid fastställande av miljöstraffavgift för överträdelse av EU-förordningarna i ett fåtal bestämmelser i slutet av 9 kap. för att i möjligaste mån behålla nuvarande utformning av kapitlet. De nya 26–28 §§ kan med fördel utformas i enlighet med lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning, där finns exempel på avgifter som tillsynsmyndighet bestämmer baserat på ett antal faktorer som påminner om de i nämnda artikel 31 i EU:s f-gasförordning. Detta gäller särskilt i fråga om systematiken kring bestämmelser i 5 kap. lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Även bestämmelser i säkerhetsskyddslagen (2018:585) har beaktats vid utformningen av de nya 26–28 §§, se exempelvis 7 kap. 5 § nämnda lag.

Naturvårdsverket har valt att låta förslaget till 26–28 §§ återge vad som står i de aktuella EU-förordningarna. Detta eftersom de underliggande artiklarna som hänvisas till är av direktivliknande karaktär, denna slutsats är avstämd med Regeringskansliet. Naturvårdsverket är medvetet om att det kommer att krävas tydlig vägledning till tillsynsmyndigheterna för att kunna tillämpa kriterierna och fastställa avgiftens storlek.

Andra alternativ som har övervägts

Alternativet att rekvisit och faktorer framgår direkt i varje enskild bestämmelse

En alternativ utformning skulle kunna vara att de rekvisit och faktorer som ska beaktas vid bedömning av varje enskild miljöstraffavgift framgår direkt i varje enskild bestämmelse. Det skulle däremot göra bestämmelserna långa och komplicerade, samt medföra att 9 kap. förordningen om miljöstraffavgifter får en struktur och omfattning som skiljer sig alltför mycket från övriga kapitel i förordningen.

Alternativet miljöstraffavgifter utan fast belopp även för överträdelser av nationella krav

Enligt dagens bestämmelser finns det miljöstraffavgifter även för överträdelser av de nationella särkraven i svenska ODS- och f-gasförordningen.

Naturvårdsverket har övervägt att även föreslå flexibla miljöstraffavgifter likt EU-förordningarna även för överträdelse av bestämmelser av nationella krav, men anser inte det lämpligt av följande skäl.

De nya formerna av miljöstraffavgifter, utan ett fast belopp som framgår direkt i lag, är en följd av kraven i EU:s ODS- och f-gasförordning om att medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av den förordningen, och att sanktionerna är beroende av ett antal faktorer som där anges²⁷. Dessa faktorer ska inte beaktas vid bedömning av miljöstraffavgifter vid överträdelser av krav som följer av annan lagstiftning, såsom de svenska ODS- och f-gasförordningarna, detta framgår av 30 kap. 1 § miljöbalken.

---

²⁷ Kraven framgår av artikel 31.5 i EU:s f-gasförordning och artikel 27.5 EU:s ODS-förordning.

Vid arbetet med förslaget om att behålla fasta miljöstraffavgifter vid överträdelse av nationella särkrav har Naturvårdsverket beaktat faktorer som arbetsbördan för tillsynsmyndighet och aktörerna, samt eventuella kostnader för framtagande av beslut om miljöstraffavgift inom ramen av tillsynen. Naturvårdsverket har därför valt att behålla nuvarande utformning av miljöstraffavgifter för överträdelser av nationella krav. Det kan konstateras att det blir mer betungande för tillsynsmyndigheten att utreda förutsättningarna för en miljöstraffavgift för överträdelser av EU-förordningar än sanktioner utifrån de nationella särkraven i de svenska ODS- och f-gasförordningarna.

5.3.2 Miljöstraffavgift utökas till att omfatta mer omfattande krav på registerföring för fluorerade växthusgaser

Naturvårdsverkets förslag: Det ska gå att påföra miljöstraffavgift för överträdelse av flera krav på registerföring.

Ändringen avser nuvarande 9 kap. 3 § förordningen om miljöstraffavgifter som även får ändrad numrering.

Motivering

Bestämmelsen om registrering (artikel 7) i EU:s f-gasförordning omfattar flera former av krav på registrering än vad motsvarande bestämmelse (artikel 6) gjorde i EU:s upphävda f-gasförordning. Nu regleras även företag som säljer icke-hermetisk utrusning (artikel 7.4) och företag som hanterar f-gaser avsedda för vissa undantagna användningsområden (artikel 7.5). Det bör vara möjligt att besluta om miljöstraffavgift för dessa tillkommande krav. Av detta följer att den nationella straffbestämmelsen 9 kap. 3 § behöver utökas till att även omfatta artikel 7.4 och 7.5. Därtill ändras bestämmelsens numrering till 9 kap. 4 §.

5.3.3 Utvidgning av sanktion vid överskridande av kvot

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisning till överskriden tilldelad kvot utvidgas till att gälla tillgänglig kvot.

Ändringen avser 9 kap 6 § förordningen om miljöstraffavgifter som ska få ändrad lydelse och numrering

Motivering

Vad gäller överskridande av kvot är det idag endast möjligt att påföra en miljöstraffavgift för en aktör som överskrider *tilldelad* kvot enligt 15.1 andra stycket i EU:s upphävda f-gasförordning (9 kap. 6 § förordningen om miljöstraffavgifter). Det är inte möjligt att tillämpa en sådan avgift i de fall som avser kvoter som *överförts* till annan importör eller producent, trots att artikel 15.1 andra stycket reglerar både tilldelad och överförd kvot. Inte heller aktörer som helt

saknar någon kvot kan påföras en miljöskaktionsavgift. Detta förhållningssätt överensstämmer inte med artikel 16.1 andra stycket i EU:s f-gasförordning²⁸ som anger att producenter och importörer inte får överstiga sina *tillgängliga* kvoter vid tidpunkten för utsläppandet på marknaden. Det senare begreppet anser Naturvårdsverket vara tydligare och mer ändamålsenligt ut ett tillsynsperspektiv.

Därtill finns ytterligare ett krav avseende kvoter för importörer av utrustning som redan är påfylld med f-gaser sedan tidigare, nämligen att de fluorerade växthusgaserna ska ha redovisats i kommissionens kvotsystem. Importörerna behöver alltså ha vad som kallas för en auktorisering av kvot för att få importera redan påfylld utrustning (i artikel 19.1 EU:s f-gasförordning). Naturvårdsverket anser att det bör vara möjligt för tillsynsmyndigheten att påföra en miljöskaktionsavgift för de importörer som inte klarar av kravet på auktorisering av kvot. Detta bör sanktioneras på motsvarande sätt som tilldelad och överförd kvot, eftersom konsekvensen av att sakna auktorisering av kvot är jämförbar med att överskrida tilldelad eller överförd kvot. Begreppet tillgänglig kvot får även anses omfatta auktoriserad kvot. Naturvårdsverket föreslår därför att 9 kap. 6 § förordningen om miljöskaktionsavgifter utökas till att gälla överskridande av *tillgänglig* kvot enligt artikel 16.1 andra stycket och artikel 19.1.

Noterbart är att betydelsen av de olika formerna av kvoter förbisågs när nuvarande skrivning togs fram. I äldre reglering saknades kvoter och därmed även behovet av sanktion. De utökade krav på kontroll vid gränsen vid import bör innebära att överskridanden blir mindre vanliga, men överskridanden kan fortsatt förekomma. Det gäller inte minst vid smuggling. Därtill ändras bestämmelsens numrering till 9 kap. 9 §.

5.3.4 Miljöskaktionsavgift införs för underlåtelse att avge försäkran om överensstämmelse för trifluormetan

Naturvårdsverkets förslag: En miljöskaktionsavgift ska införas för överträdelse av kraven på att en producent eller importör ska upprätta en försäkran om överensstämmelse som styrker att allt eventuellt trifluormetan som producerats som biprodukt under produktionsprocessen för de fluorerade växthusgaserna, inbegripet vid produktion av råmaterial för produktion av dessa ämnen, har destruerats eller återvunnits för senare användning med bästa tillgängliga tekniker.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 3 § förordningen om miljöskaktionsavgifter.

²⁸ Artikel 15.1 andra stycket i EU:s upphävda f-gasförordning motsvaras av artikel 16.1 andra stycket i EU:s f-gasförordning, se bilaga X till den sistnämnda förordningen.

Motivering

Genom artikel 4.6 andra stycket har det införts krav på att producenter och importörer ska kunna visa att trifluormetan har återvunnits eller destruerats. Det är förbjudet att släppa ut f-gaser på marknaden, om det inte är att allt eventuellt trifluormetan som producerats som biprodukt under produktionsprocessen för f-gaserna har destruerats eller återvunnits för senare användning med bästa tillgängliga tekniker.

Troligtvis sker den mesta produktionen av trifluormetan utanför EU vilket gör det svårt att avgöra om bevisen är tillräckliga eller om bästa tillgängliga teknik har använts. Däremot går det att avgöra om en försäkran om överensstämmelse finns. Därför föreslår Naturvårdsverket att det ska knytas en miljöskaktionsavgift till överträdelse av kravet på att upprätta en försäkran om överensstämmelse enligt kraven i artikel 4.6 andra stycket.

5.3.5 Miljöskaktionsavgift införs för mobil utrustning

Naturvårdsverkets förslag: En miljöskaktionsavgift ska införas för överträdelse av de krav som ställs i EU:s f-gasförordning på mobil värmepumpsutrustning.

Ändringarna avser 9 kap. 1 § förordningen om miljöskaktionsavgifter som får ändrad lydelse och numrering.

Motivering

Det har genom artikel 5.3 införts krav på vissa förebyggande åtgärder vid arbete med mobil utrustning. Såsom tidigare nämnts föreslår Naturvårdsverket att den svenska 11 § inte ska gälla mobil värmepumpsutrustning som omfattas av artikel 5.3 första stycket a och b i EU-förordningen om f-gaser (se vidare under avsnitt 5.1.3). För överträdelse av dessa krav behöver tillsynsmyndigheten kunna besluta om en miljöskaktionsavgift. Naturvårdsverket föreslår därför att 9 kap. 1 § förordningen om miljöskaktionsavgifter utökas till att även omfatta överträdelse av artikel 5.3 första stycket a och b. Därtill ändras bestämmelsens numrering till 9 kap. 2 §.

5.3.6 Miljöskaktionsavgift införs för underlåtelse att avge försäkran om överensstämmelse för påfyllningsbara behållare

Naturvårdsverkets förslag: En miljöskaktionsavgift ska införas för överträdelse av kraven på att ett företag som släpper ut påfyllningsbara behållare för fluorerade växthusgaser på marknaden ska upprätta en försäkran om överensstämmelse. Försäkran ska innehålla bevis som bekräftar att det finns bindande arrangemang för återlämning av behållarna.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 3 § förordningen om miljöskaktionsavgifter.

Motivering

Det har införts krav på att företag som släpper ut påfyllningsbara behållare ska upprätta en försäkran om överensstämmelse (så kallad DoC) som innehåller bevis som bekräftar att det finns bindande arrangemang för återlämning av behållarna (artikel 11.4). Företagen ska bevara dessa bevis i 5 år och på begäran göra dem tillgängliga för kommissionen och behörig myndighet. Kraven ska bli bindande för dem som distribuerar påfyllningsbara behållare för ODS till slutanvändare. Detta blir ett verktyg för att kunna kontrollera om en behållare ingår i ett retursystem eller inte. Tillsynsmyndigheten bör kunna ingripa med en miljöstraffavgift mot ett företag som inte uppfyller kraven på att upprätta en sådan försäkran.

5.3.7 Miljöstraffavgift införs för överträdelse av kraven på vem som får köpa f-gaser

Naturvårdsverkets förslag: En miljöstraffavgift ska införas för överträdelse av kraven på certifikat för att få köpa f-gaser för installation, underhåll eller service eller reparation.

Ändringarna avser 9 kap. 4 § förordningen om miljöstraffavgifter som får ändrad lydelse och numrering.

Motivering

Det har genom artikel 11.6 införts krav på att endast fysiska personer med nödvändigt certifikat eller utbildningsintyg ska tillåtas köpa fluorerade växthusgaser (enligt bilaga I eller i avsnitt 1 i bilaga II) för installation, underhåll eller service eller reparation av utrustning som innehåller dessa gaser, eller vars funktion är beroende av dessa gaser. Även företag som anställer fysiska personer som innehar nödvändigt certifikat får köpa dessa gaser. Tillsynsmyndigheten bör kunna ingripa med en miljöstraffavgift mot en fysisk person eller företag som inte uppfyller kraven för införskaffande av f-gas. Nuvarande 9 kap. 4 § förordningen om miljöstraffavgifter föreslås att utvidgas till att även omfatta överträdelser av artikel 11.6 enligt ovan. Därtill ändras bestämmelsens numrering till 9 kap. 6 §.

5.3.8 Miljöstraffavgift införs för överträdelse av förbudet mot användning av desfluran

Naturvårdsverkets förslag: En miljöstraffavgift ska införas för överträdelse av användningsförbudet för desfluran, samt överträdelse av kraven på dokumentation av medicinska skäl som förelegat avseende användning i strid med förbudet.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 7 § förordningen om miljöstraffavgifter.

Motivering

Det har genom artikel 13.8 införts ett förbud mot att använda desfluran som inhalationsbedövning. När desfluran används som inhalationsbedövning frigörs denna mycket kraftfulla växthusgas, men det finns mindre kraftfulla alternativ. Därför bör användningen av desfluran endast tillåtas om det finns medicinska skäl för att sådana alternativ inte kan användas.²⁹ Användningen har visserligen minskat i Sverige sedan år 2015, men det finns alljämt skäl att minskningen fortsätter.

Undantag är däremot möjligt för sådan användning som är absolut nödvändig och när inga andra bedövningsmedel kan användas av medicinska skäl. Det krävs bevis på dessa medicinska skäl som därtill ska bevaras av sjukvårdsinrättningen. På begäran ska bevisen lämnas till behörig myndighet eller till kommissionen. Kraven gäller från och med den 1 januari 2026.

5.3.9 Miljösanktionsavgift införs för överträdelse av krav på dokumentation och underrättelse

Naturvårdsverkets förslag: En miljösanktionsavgift ska införas för överträdelse av kraven på underrättelse när elektriska brytare med f-gas tas i drift.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 8 § förordningen om miljösanktionsavgifter.

Motivering

Det behöver vara möjligt för tillsynsmyndigheten att säkerställa att operatörer lever upp till kravet i artikel 13.17 om att operatören ska underrätta medlemsstatens behöriga myndighet när vissa elektriska brytare tas i drift. Därför föreslår Naturvårdsverket att det införs en miljösanktionsavgift för överträdelse av kraven i artikel 13.17.

5.3.10 Utökning av miljösanktionsavgift för att den ska omfatta kraven på rapportering vid emottagande av f-gas för produktion av dosinhalatorer

Naturvårdsverkets förslag: En miljösanktionsavgift ska införas för överträdelse av de nya kraven på rapportering när företag släpper ut fluorkolväten på marknaden för produktion av dosinhalatorer.

Ändringarna avser 9 kap. 7 § förordningen om miljösanktionsavgifter som får ändrad lydelse och numrering.

Motivering

Den har införts krav på att producenter och importörer som släpper ut fluorkolväten för produktion av dosinhalatorer för leverans av farmaceutiska substanser ska

²⁹ Preambeln skäl 27, EU:s f-gasförordning.

rapportera detta (artikel 26.5). Det är enligt Naturvårdsverket nödvändigt att knyta en miljöstraffavgift till överträdelser av detta krav. Det finns likheter med övriga krav på rapportering i artikel 26, för vilka det redan kan utgå miljöstraffavgift i det fall kraven överträds. Naturvårdsverket anser därför att nuvarande 9 kap. 7 § förordningen om miljöstraffavgifter ska utökas till att även omfatta överträdelser av rapporteringskravet för utsläppande av fluorkolväten för produktion av dosinhalatorer. Därtill ändras bestämmelsens numrering till 9 kap. 11 §.

5.3.11 Miljöstraffavgift införs för överträdelse av krav på att föra journal över hanterade mängder ozonnedbrytande ämnen

Naturvårdsverkets förslag: En miljöstraffavgift ska införas för överträdelse av kraven på att ett företag ska föra register över levererade eller tillhandahållna, respektive använda mängder ODS för laboratorieändamål.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 12 § förordningen om miljöstraffavgifter.

Motivering

Det har skett en utfasning av produktion och utsläppande på marknaden av ODS vad gäller nästan alla dess användningsområden. Däremot kan ODS vara nödvändigt att använda i de fall det ännu inte finns några alternativ att tillgå. För de små mängder ODS som används för nödvändiga laboratorie- och analysändamål har kraven på registreringskyldighet enligt EU:s upphävda ODS-förordning ersatts med krav på att föra register, detta för att förhindra olaglig användning och för att övervaka utvecklingen av alternativ. Tillsynsmyndigheten bör kunna ingripa med en miljöstraffavgift mot ett företag som inte för register över nödvändig användning av ODS.

Register över levererade, tillhandahållna respektive använda mängder ODS för laboratorieändamål är ett bra verktyg vid tillsynsmyndigheternas arbete för att upprätthålla att förordningen efterföljs.

5.3.12 Miljöstraffavgift införs för underlåtelse att avge försäkran om överensstämmelse för påfyllningsbara behållare

Naturvårdsverkets förslag: En miljöstraffavgift ska införas för överträdelse av kraven på att ett företag som släpper ut påfyllningsbara behållare för ozonnedbrytande ämnen på marknaden ska upprätta en försäkran om överensstämmelse som innehåller bevis som bekräftar att det finns bindande arrangemang för återlämning av behållarna.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 13 § förordningen om miljöstraffavgifter.

Motivering

Det har införts krav på att företag som släpper ut påfyllningsbara behållare ska upprätta en försäkran om överensstämmelse (så kallad DoC) som innehåller bevis som bekräftar att det finns bindande arrangemang för återlämning av behållarna (artikel 15.3). Företagen ska bevara dessa bevis i 5 år och på begäran göra dem tillgängliga för kommissionen och behörig myndighet. Kraven ska bli bindande för dem som distribuerar påfyllningsbara behållare för ODS till slutanvändare. Detta blir en komponent för att kunna kontrollera om en behållare ingår i ett retursystem eller inte. Tillsynsmyndigheten bör kunna ingripa med en miljöstraffavgift mot ett företag som inte uppfyller kraven på att upprätta en sådan försäkran.

5.3.13 Miljöstraffavgift införs för underlåtenhet att avge försäkran om överensstämmelse för trifluormetan

Naturvårdsverkets förslag: En miljöstraffavgift ska införas för överträdelse av kraven på att en producent eller importör av ODS ska upprätta en försäkran om överensstämmelse, som styrker att allt eventuellt trifluormetan som producerats som biprodukt under produktionsprocessen för ODS (inbegripet vid produktion av råmaterial för produktion av dessa ämnen) har destruerats eller återvunnits för senare användning med bästa tillgängliga tekniker.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 13 § förordningen om miljöstraffavgifter.

Motivering

Genom artikel 15.4 har det införts krav på att producenter och importörer ska kunna visa att trifluormetan har återvunnits eller destruerats. Detta eftersom det är förbjudet att släppa ut ozonnedbrytande ämnen på marknaden, om det inte är styrkt för den behöriga myndighet att allt eventuellt trifluormetan som producerats som biprodukt under produktionsprocessen för de ozonnedbrytande ämnena (inbegripet vid produktion av råmaterial för produktion av dessa ämnen) har destruerats eller återvunnits för senare användning med bästa tillgängliga tekniker.

Troligtvis sker den mesta produktionen av trifluormetan utanför EU vilket gör det svårt att avgöra om bevisen är tillräckliga eller om bästa tillgängliga teknik har använts. Däremot går det att avgöra om en försäkran om överensstämmelse finns. Därför föreslår Naturvårdsverket att det ska knytas en miljöstraffavgift till överträdelse av kravet på att upprätta en försäkran om överensstämmelse enligt kraven i artikel 15.4 andra stycket.

5.3.14 Miljösanktionsavgift införs för underlåtelse att upprätta register över ODS

Naturvårdsverkets förslag: Miljösanktionsavgift införs för överträdelse av kraven på att ett företag som hanterar ozonnedbrytande ämnen genom att exempelvis producera, släppa ut på marknaden eller levererar sådana, ska föra register över uppgifter om de ozonnedbrytande ämnena.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 15 § förordningen om miljösanktionsavgifter.

Motivering

Företag som hanterar ozonnedbrytande ämnen genom att exempelvis producera, släppa ut på marknaden eller levererar sådana, ska föra register över de ozonnedbrytande ämnena. Det ska enligt Naturvårdsverket införas en miljösanktionsavgift för det fall ett företag underlåter att upprätta och föra register enligt artikel 15.6.

5.3.15 Miljösanktionsavgift införs för överträdelse av nationella krav på certifikat vid periodiska läckagekontroller av brandskyddsutrustning

Naturvårdsverkets förslag: En miljösanktionsavgift ska införas för överträdelse av de nationella kraven på certifikat vid periodiska läckagekontroller av brandskyddsutrustning.

Ändringarna avser den föreslagna nya 9 kap. 24 § förordningen om miljösanktionsavgifter.

Motivering

Haloner har störst påverkan på ozonskiftet, vid en jämförelse mellan alla kontrollerade ozonnedbrytande ämnen. När ocertifierad personal utför arbete med haloner i brandskyddsutrustning medför det en ökad risk för läckage av sådana ämnen. Utöver miljöaspekten finns det även en risk för att en brand inte kan släckas som avsetts om det saknas nödvändig mängd av haloner i brandskyddsutrustningen. Det ska därför finnas en sanktion knuten till det nationella certifikatskravet i 12 §, för att säkerställa att personal har de kunskaper som krävs.

En miljösanktionsavgift knuten till överträdelse av det svenska särkravet i 12 § ODS-förordningen bör vara konstruerad på samma sätt som övriga sanktionsavgifter enligt förordningen om miljösanktionsavgifter, det vill säga på samma sätt som tidigare. Det ska föreskrivas att det för en överträdelse av 12 § genom att inte uppfylla föreskrivna krav för läckagekontroll ska utgå en miljösanktionsavgift på 2 000 kronor.

5.3.16 Miljösanktionsavgift införs för underlåtelse att anmäla yrkesmässig rivning eller renovering av fastigheter med visst byggmaterial innehållande f-gaser och ODS

Naturvårdsverkets förslag: En ändring föreslås i 28 a § i förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) en ny anmälningsskyldighet för yrkesmässig renoverings- och rivningsverksamhet. För överträdelse av denna bestämmelse införs en miljösanktionsavgift.

Den nya bestämmelsen om miljösanktionsavgift kan antingen placeras i 9 kap. i förordningen om miljösanktionsavgifter som särskilt handlar om f-gaser och ODS eller i det kapitel som särskilt rör överträdelser av FMH. I Naturvårdsverkets författningsförslag har bestämmelsen preliminärt placerats i 9 kap. 25 § förordningen om miljösanktionsavgifter.

Motivering

Naturvårdsverket finner det lämpligt att sanktionera överträdelse av den föreslagna anmälningsskyldigheten med en miljösanktionsavgift. Förslag på avgift är 5000 kr. Avgiften kan också sättas något högre.

5.3.17 Ändrade hänvisningar till EU:s nya f-gasförordning

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningar till EU:s upphävda f-gasförordning ska uppdateras till motsvarande bestämmelser i EU:s nya f-gasförordning.

Ändringarna avser nuvarande 9 kap. 1–7 §§ förordningen om miljösanktionsavgifter.

Motivering

Hänvisningarna till EU:s upphävda f-gasförordningen behöver ändras, i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga X i EU:s nya f-förordningen. Det är fortsättningsvis relevant att ha en sanktion knuten till de aktuella överträdelserna. Naturvårdsverket föreslår ändring enligt följande.

9 kap. 1 § förordningen om miljösanktionsavgifter

- Hänvisningen till artikel 3.3 andra stycket, 4.1, 4.2 och 4.3 i EU:s upphävda f-gasförordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 4.5 andra stycket, 5.1, 5.2 och 5.6 i EU:s f-gasförordningen (EU) 2024/573.

9 kap. 2 § förordningen om miljösanktionsavgifter

- Hänvisningen till artikel 5 i förordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 6 i förordningen (EU) 2024/573.

9 kap. 3 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 6.1, 6.2 och 6.3 i förordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 7.1, 7.2 och 7.3 i förordningen (EU) 2024/573.

9 kap. 4 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 11.4 och 11.5 i förordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 11.6 och 11.7 i förordningen (EU) 2024/573.

9 kap. 5 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 14.1 och 14.2 i förordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 19.2 första stycket, 19.2 tredje stycket och 19.3 i förordningen (EU) 2024/573.

9 kap. 6 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 15.1 andra stycket i förordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 16.1 andra stycket i förordningen (EU) 2024/573.³⁰

9 kap. 7 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 19.1–19.6 i förordning (EU) nr 517/2014 ska ändras till artikel 26.1 första stycket, 26.2, 26.3, 26.4, 26.7 och 26.8 i förordningen (EU) 2024/573.

5.3.18 Ändrade hänvisningar till EU:s nya ODS-förordning

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningar till EU:s upphävda ODS-förordning ska uppdateras till motsvarande bestämmelser i EU:s nya ODS-förordning.

Ändringarna avser nuvarande 9 kap. 8, 14–16 §§ som ska få ändrad lydelse och 9 kap. 9–13 §§ förordningen om miljöstraffavgifter som ska tas bort.

Motivering

Hänvisningarna till EU:s upphävda ODS-förordning behöver ändras, i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VIII EU:s ODS-förordning. Det är fortsättningsvis relevant att ha en sanktion knuten till de aktuella överträdelserna. Med utgångspunkt i de nationella bestämmelsernas nuvarande numrering föreslår Naturvårdsverket ändring enligt följande.

---

³⁰ Jämförelsetabellen i bilaga X anger felaktigt att artikel 15.1 andra stycket i (EU) nr 517/2014 är ersatt med artikel 16.1 första stycket i förordningen (EU) 2024/573.

9 kap. 8 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 10.3 i EU:s upphävda ODS-förordning ändras till artikel 15.5 i EU:s ODS-förordning.

9 kap. 9–13 §§ förordningen om miljöstraffavgifter

- Bestämmelserna reglerar överträdelser av artiklar som saknar motsvarighet i EU:s nya ODS-förordning, det framgår av bilaga VIII till förordningen. Detta gäller dåvarande artikel 10.4, 10.5, 11.5 och 11.7 som reglerade registreringskyldighet, vilket inte är aktuellt i den nya ODS-förordningen eftersom det är ersatt av nya krav på att upprätta ett register, samt artikel 14.1 om föranmälan till Europeiska kommissionen vid överlåtelse, vilket är ett krav som har utgått. Av detta följer att det saknas skäl att ha kvar bestämmelser i svensk rätt om sanktioner för överträdelser som inte längre regleras av EU-förordning. 9 kap. 9–13 §§ förordningen om miljöstraffavgifter bör därför upphävas.

9 kap. 14 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 23.2 i EU:s upphävda ODS-förordning ändras till artikel 21.3 i EU:s ODS-förordning.

9 kap. 15 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 23.3 i EU:s upphävda ODS-förordning ändras till artikel 21.5 i EU:s ODS-förordning.

9 kap. 16 § förordningen om miljöstraffavgifter

- Hänvisningen till artikel 27.1 i EU:s upphävda ODS-förordning ändras till artikel 24.1 i EU:s ODS-förordning.

5.4 Miljötillsynsförordningen

5.4.1 Omfördelning av ansvar för tillsyn mellan myndigheter

Naturvårdsverkets förslag: Ansvar för tillsyn enligt miljöbalken behöver förtydligas i miljötillsynsförordningen som en följd av hur begreppet behörig myndighet används i EU-förordningarna. Tillsynsansvaret förtydligas för de myndigheter som föreslås som tillsynsmyndigheter.

De myndigheter som får utökat ansvar är Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Transportstyrelsen och en myndighet med tillsynsansvar för elektriska brytare.

Ändringarna avser den nya föreslagna 2 kap. 32 e–f §§, samt 2 kap. 19, 27 och 31 §§ miljötillsynsförordningen som får ändrad lydelse.

Motivering

I de reviderade EU-förordningarna används begreppet behörig myndighet på ett sätt som i svensk rätt istället hör till en tillsynsmyndighets roll. I EU:s f-gasförordning ställs krav på ett större ansvar för tillsyn och kontroll än i den upphävda förordningen, men det anges att det ska vara en behörig myndighet som har detta ansvar. Naturvårdsverket har föreslagit att ansvaret som behörig myndighet även fortsättningsvis åligger Naturvårdsverket (se 5.1.6), men därtill behöver miljötillsynsförordningen ändras i fråga om utpekat tillsynsansvar under de två reviderade EU-förordningarna.

Det är emellertid viktigt att framhäva de nya kraven på kontrollmetodik som anges i artikel 29 i EU:s f-gasförordning. Denna bestämmelse ålägger medlemsstaternas behöriga myndigheter att utföra kontroller för att fastställa om företagen fullgör sina skyldigheter enligt förordningen, samt att främja ett adekvat informationsutbyte. Naturvårdsverket anser att det ändamålsenligt att skyldigheterna enligt artikel 29 följer det ansvar för tillsyn och kontroll som respektive tillsynsmyndighet har. Det är inte nödvändigt att reglera dessa skyldigheter särskilt utan de följer det utpekade tillsynsansvaret i miljötillsynsförordningen.

Det framgår av miljötillsynsförordningen vilket ansvar respektive myndighet har avseende de två reviderade EU-förordningarna. För Kemikalieinspektionen, Försvarsinspektören för hälsa och miljö, Länsstyrelserna och Naturvårdsverket ska tillsynsansvaret inte ändras.

Ett nyttillkommet krav rör medicinsk sjukvård, nämligen förbudet mot att använda desfluran som inhalationsbedövning (artikel 13.8 i EU:s f-gasförordning). Det kan övervägas vilken myndighet som är lämplig tillsynsmyndighet i detta fall och Naturvårdsverket föreslår att IVO ska ha tillsynsansvar för dessa frågor, eftersom det är den myndighet som ligger närmast till för en sådan uppgift. Den tillsyn som ska bedrivas i fråga om användning av desfluran som inhalationsbedövning syftar till att av miljöskäl minimera användningen av gasen. IVO bedriver idag inte någon tillsyn utifrån miljöbalken. En sådan tillsynsuppgift skulle bli en tillkommande uppgift för IVO, vilket innebär ett behov av ökade resurser och ny kompetens inom myndigheten. Vi föreslår att det införs en ny bestämmelse i 2 kap. miljötillsynsförordningen som reglerar IVO:s ansvar.

Transportstyrelsen föreslås ha fortsatt tillsynsansvar för fartyg. Den kommunala nämnden har idag ansvar för tillsyn för luftfartyg och tåg (2 kap. 31 § miljötillsynsförordningen).

En kommunal nämnd har tillsyn över verksamheter och företag med säte i kommunen. Avseende tåg och flygverksamhet är det svårt för den kommunala nämnden att ha överblick, kunskap och juridiskt ansvar då dessa verksamheter sker på andra platser än där kommunala nämnden har sin ordinarie tillsyn.

Det kan därför övervägas om det är lämpligare att en statlig myndighet som har central tillsyn får ett samlat tillsynsansvar för fartyg, luftfartyg och tåg. Det är då Transportstyrelsen som ligger närmast till för en sådan uppgift.

I nuläget finns dock inte kompetens eller resurser om f-gaser och ODS inom områdena luftfartyg och tåg hos Transportstyrelsen och det är då något som behöver byggas upp inom myndigheten.

Avseende tillsyn av elektriska brytare har Naturvårdsverket konstaterat att det idag inte finns någon myndighet med dessa eller liknande ansvarsområde för elektriska brytare och att det inte heller finns någon given tillsynsmyndighet att föreslå. Detta gäller även frågan om hur operatörer ska underrätta behöriga myndighet när vissa elektriska brytare tas i drift (artikel 13.17). Vid kontakter med Energimyndigheten och Elsäkerhetsverket har framkommit att tillsyn av elektriska brytare från miljösynpunkt inte är en uppgift som de myndigheterna har idag och som svårigen kan rymmas inom deras nuvarande uppdrag. Uppgiften att avgöra vilken myndighet som är lämplig som tillsynsmyndighet får istället hanteras av Regeringskansliet. Naturvårdsverket föreslår att det införs en ny bestämmelse i 2 kap. miljötillsynsförordningen som reglerar detta.

5.4.2 Ändrade hänvisningar till EU:s f-gasförordning och EU:s ODS-förordning

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningar till den upphävda f-gasförordningen och den upphävda ODS-förordningen ska uppdateras till den nya f-gasförordningen respektive nya ODS-förordningen.

Ändringarna avser 2 kap. 19, 27 och 31 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13).

Motivering

EU:s nya f-gasförordning och ODS-förordning har trätt i kraft och därför behöver hänvisningarna till förordningarnas namn och nummer uppdateras i miljötillsynsförordningen.

5.5 Förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

5.5.1 IVO bemyndigas att ta fram föreskrifter om avgifter för tillsyn

Naturvårdsverkets förslag: IVO bemyndigas att få meddela föreskrifter om avgift för myndighetens tillsyn på samma sätt som Transportstyrelsen är bemyndigad till detta.

Ändringarna avser 7 kap. 9 b § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Motivering

Naturvårdsverket har i avsnitt 5.4.1 föreslagit att IVO ska bli ny tillsynsmyndighet enligt miljöbalken för desfluran som inhalationsbedövning. IVO behöver därför kunna ta ut tillsynsavgifter enligt miljöbalken.

Principen i miljöbalken om att förorenaren betalar innebär att avgifter kan tas ut för tillsyn. Sådana avgifter för tillsyn som statliga myndigheter utför finns i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, FAPT.

Enligt 7 kap. 9 b FAPT får Transportstyrelsen meddela föreskrifter om avgift för myndighetens tillsyn i enlighet med 2 kap. 27 § 1 c miljötillsynsförordningen. IVO föreslås bli ny tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och bör enligt Naturvårdsverkets bedömning också, liksom Transportstyrelsen, få möjlighet att meddela föreskrifter om avgift för sin tillsyn. Naturvårdsverket lämnar därför ett sådant förslag.

Skulle ytterligare tillsynsmyndigheter bli aktuella bör liknande bemyndigande även införas för dessa ytterligare myndigheter. Naturvårdsverket lämnar dock inga sådana förslag på ytterligare myndigheter förutom IVO, eftersom sådana förslag inte förankrats tillräckligt hos dessa myndigheter och får anses vara nya uppgifter som inte fullt ut ryms inom dagens uppdrag för dessa myndigheter. Exempelvis för tillsyn av elektriska brytare har Naturvårdsverket inte kunnat avgöra vilken myndighet som är den lämpligaste tillsynsmyndigheten (se avsnitt 5.4.1).

5.6 Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

5.6.1 Anmälningsskyldighet vid renovering och rivning av fastighet med material som innehåller ODS och f-gas

Naturvårdsverkets förslag: En ny anmälningsskyldighet införs för yrkesmässig renovering och rivning av fastigheter med skumpaneler som innehåller skumplast med förtecknade fluorerade växthusgaser och skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller dessa f-gaser.

Ändringen avser en ny 28 a § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) avseende anmälningsskyldighet.

Motivering

Kravet i EU:s f-gasförordning (artikel 8) samt det i princip likalydande kravet i EU:s ODS-förordning (artikel 20) innebär att det krävs särskild aktsamhet vid renovering och rivning av fastigheter för att listade f-gaser, respektive ozonnedbrytande ämnen inte ska avges från byggmaterialet innan slutlig destruktion vid en behörig återvinningsanläggning. Kravet avser skumpaneler som innehåller skumplast med fluorerade växthusgaser (som förtecknats i bilaga 1 och avsnitt 1 till bilaga 2 till EU:s f-gasförordning) och skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller dessa f-gaser. Likalydande krav gäller också för skumpaneler som innehåller skumplast med ozonnedbrytande ämnen eller skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller särskilt angivna gaser (förtecknade i bilaga 1 till EU:s ODS-förordning).

De aktuella kraven har flera likheter med hur hantering av asbest regleras i Sverige. Asbest är numera förbjudet att släppa ut på marknaden och användas enligt reglering i kemikalielagstiftningen Reach (EG) nr 1907/2006 (bilaga XVII post 6). Däremot förekommer asbest fortfarande som byggnadsmaterial i äldre fastigheter.

Asbestfiber är ett hälsofarligt material att inandas. Ett företag som ska arbeta med asbest och asbesthaltigt material måste ansöka om tillstånd. Ett tillstånd kan inte överlåtas till något annat företag och arbetsgivaren som ska utföra arbetet måste själv ansöka om tillståndet. Det krävs även ett intyg för att de som ska arbeta med hantering av exempelvis asbesthaltigt fönsterkitt har genomgått en utbildning som är anpassad till verksamheten.³¹ Det gäller även den närmaste arbetsledaren. Företaget måste sedan anmäla varje enskilt arbete till Arbetsmiljöverket senast två dagar innan rivningen påbörjas. Regler om anmälan och krav på tillstånd för att arbeta med asbesthaltigt material finns hos Arbetsmiljöverket.

³¹ Arbetsmiljöverket (2024).

Kravet om varsamhet vid renovering av skumplastpaneler som följer av EU:s ODS- och f-gasförordningar har däremot bakgrund i miljöskydd. Kraven syftar till att undvika att listade f-gaser respektive förbjudna ODS inte avges från skumplasten före destruktion, det vill säga att materialet hanteras varsamt. Gaserna är mycket lättflyktiga och emitteras om exempelvis materialet bryts eller på annat sätt hanteras ovarsamt.

Naturvårdsverket anser det lämpligt att avgränsa anmälningsplikten till yrkesmässiga som renoverar och river fastigheter innehållande sådant byggmaterial som pekats ut i de båda EU-förordningarna. Visserligen kan även privatpersoner utföra sådant rivnings- eller renoveringsarbete, men det kan antas att det då rör sig om relativt små mängder för privatpersoner som får antas ha försumbar negativ miljöpåverkan med hänsyn till mängderna. Privatpersoners avfall är dessutom kommunalt avfall som det åligger kommunerna att samla in och hantera.

Naturvårdsverket föreslår en anmälningsplikt till tillsynsmyndigheten innan sådant yrkesmässigt arbete påbörjas, och att en sådan bestämmelse om anmälningsplikt kan infogas direkt efter 28 § i FMH som en ny 28 a §. Vi bedömer att anmälningsplikten är av liknande karaktär som i 28 § FMH, som också kan handla om att ta bort material i en byggnad i syfte att avhjälpa en förorening.

Vad en anmälan ska innehålla

Anmälningsplikten bör kombineras med ett krav på vad en anmälan ska innehålla. En sådan anmälan förslås innehålla en bedömning av huruvida det avfall som uppkommer är farligt avfall, avfallskod enligt bilaga 3 i avfallsförordningen (2020:614), mängd avfall, hur materialet avses att transporteras och i övrigt hanteras i kedjan för att säkerställa att gaserna inte i något led avges före slutlig destruktion av gaserna, samt uppgift om vilken behörig återvinningsanläggning som materialet avses att överlämnas till för slutlig destruktion av gaserna.

Naturvårdsverkets förslag innebär att även krav på vad en anmälan ska innehålla placeras i samma bestämmelse i FMH som det materiella kravet på anmälan (28 a § FMH). Alternativt kan detta krav på vad en anmälan ska innehålla även placeras i de särskilda regler i FMH som handlar om vad en anmälan ska innehålla. De regler som finns om detta i FMH är dock meddelade med stöd av 9 kap. 6 § i miljöbalken, och dessa regler om f-gaser och ODS är *inte* meddelade med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken såsom gäller för 25 e § och 25 f §. Även tidsfrist för en anmälan, som beskrivs nedan, kan tala emot en sammanblandning av olika sorters anmälningar.

Gäller viss tidsfrist för anmälningskravet?

Åtgärden att riva eller renovera i byggmaterial som innehåller i de båda EU-förordningarna listade f-gaser eller ozonstörande ämnen så att gaserna avges innebär enligt Naturvårdsverkets bedömning att aktiviteterna kan betraktas som miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § i miljöbalken. Enligt punkt ett är det miljöfarlig verksamhet med utsläpp av fasta ämnen eller gaser från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten.

Det är i 9 kap. inte så tydligt huruvida den lagstadgade anmälningens fristen i 9 kap. 6 c §, sex veckor innan påbörjande av verksamheten, gäller alla slags anmälningar av miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som ingår i 9 kap. eller bara de verksamheter som ingår i 9 kap. 6 §, och som listas i miljöprövningsförordningen (2013:251) som C-verksamheter.

Den föreslagna anmälningsskyldigheten för rivning och renovering av fastigheter med material som innehåller f-gas och ODS har inte sitt ursprung i 9 kap. 6 § miljöbalken. Det finns i 9 kap. exempel på anmälningsskyldighet som härrör från 9 kap. 7 § och inte från 9 kap. 6 § som rör enskilda avlopp (13 § FMH). Båda Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket har tolkat att 6-veckorsregeln inte gäller för anmälningsskyldigheten i 13 § FMH, eftersom bemyndigandet finns i 9 kap. 7 §. Därför finns heller ingen i lag fastslagen tidsfrist avseende 13 §.

Naturvårdsverket bedömer att det inte är lämpligt att ha krav på sex veckor för den nya föreslagna anmälningsskyldigheten, och detta är heller inte en C-verksamhet. Byggprojekten skulle bli onödigt försenade genom att behöva vänta i sex veckor.

En ytterligare nackdel av att göra 9 kap. 6 c § tillämplig, kan vara att denna bestämmelse är kriminaliserad via 29 kap. miljöbalken (29 kap. 4 § första stycket punkt c). Det kan möjligen ses för strängt att kriminalisera via ett brott. En mindre miljöstraffsavgift såsom Naturvårdsverket föreslår i detta uppdrag bör betraktas som mer proportionell. Det är heller inte alltid lätt att avgöra om en byggnad eller anläggning innehåller det utpekade materialet, vilket kan tala för en mildare sanktion.

Naturvårdsverket lämnar till regeringen att slutligen bedöma var bestämmelsen bör placeras i förordningen, och vad regeringen bedömer är lämpligt i fråga om 6-veckorsregeln och eventuell kriminalisering. Ett exempel på när en tidsgräns angetts direkt i förordningen är FMH 38 §. Naturvårdsverket lämnar inga förslag på tidsfrist, men om den ska skrivas in i bestämmelsen bör den, enligt Naturvårdsverkets bedömning, inte vara längre än en vecka. För arbete med asbest är anmälningens fristen två dagar. Det är viktigt att inte förlänga byggprocesser mer än nödvändigt.

Naturvårdsverket föreslår att en miljöstraffsavgift kopplas till anmälningsskyldigheten, se avsnitt 5.3.16

Bemyndigande i miljöbalken

Naturvårdsverket gör bedömningen att det bör finnas tillräckliga bemyndiganden i miljöbalken för att kunna införa anmälningsskyldigheten. En anmälningsskyldighet bör kunna ses som ett försiktighetsmått som kan meddelas med stöd av miljöbalken 9 kap. 5 §, alternativt att det möjligen går att använda 9 kap. 6 §. Även 14 kap. 8 § ger ett relativt brett bemyndigande för hantering av varor, även om det inte uttryckligen står ”anmälan” i 14 kap. 8 §.

Andra alternativ som har övervägts

Det kan övervägas att placera bestämmelsen någon annanstans i FMH, eller eventuellt i den svenska f-gasförordningen, respektive ODS-förordningen om den

placeringen bedöms bättre. Den bedömning Naturvårdsverket gör är ändå att renovering och rivning av dessa material bör vara en sådan åtgärd som är miljöfarlig verksamhet och att en bestämmelse om anmälningssplikt kan placeras i FMH. Naturvårdsverket anser att det kan vara en fördel att *inte* hänvisa till miljöbalken 9 kap. 6 c § i bestämmelsen, och på så sätt få en automatisk kriminalisering via miljöbalken 29 kap. 4 § första stycket punkt c, utan i stället tydliggöra en tidsfrist för anmälan direkt i bestämmelsen (som 38 § i FMH) alternativt att inte ha någon tidsfrist och tydliggöra det i bestämmelsen.

Naturvårdsverket bedömer i vart fall att sex veckor är för lång tidsfrist, att det innebär onödigt dröjsmål i byggprocessen. Enligt Arbetsmiljöverkets regler för asbest tillämpas att anmälan måste skickas in senast två arbetsdagar innan rivning av asbest. I akuta fall kan det kortas, men krav är då på ett muntligt godkännande innan arbetet startas.

Naturvårdsverket har också övervägt att inkludera privatpersoner i anmälningssplikten, inte bara yrkesmässiga utövare som bedriver rivnings- och renoveringsverksamhet. Naturvårdsverket har dock stannat vid att den nya bestämmelsen om anmälningssplikt bara bör gälla för yrkesmässiga utövare. Det får bedömas vara försumbara mängder om privatpersoner renoverar och river på egen fastighet, och det är dessutom byggmaterial som innefattas i kommunalt avfall, det vill säga det är kommunen som har ansvar för insamling och korrekt hantering därefter. I EU-förordningarna står dessutom ”så lång som möjligt”, vilket ger ett visst utrymme i regleringen.

Ytterligare ett alternativ kan vara att införa tillståndsplikt i stället för anmälningssplikt i likhet med asbestbestämmelserna som beskrivs ovan, men Naturvårdsverket bedömer att det är tillräckligt med en anmälan till tillsynsmyndigheten. Naturvårdsverket har också övervägt att reglera att endast yrkesmässiga får renovera och riva i detta material. Vi har dock bedömt att en sådan bestämmelse blir för strikt. Ett annat alternativ till anmälan kan vara att endast kräva en enklare underrättelse till tillsynsmyndigheten innan dessa byggarbeten får starta. Naturvårdsverket har dock valt anmälan som ett huvudalternativ eftersom det då får att föreskriva vad en anmälan ska innehålla.

Naturvårdsverket har slutligen övervägt om ett alternativ till en anmälningssplikt/underrättelseplikt i miljörättsliga bestämmelser skulle kunna vara att ändra i plan- och bygglagen (2010:900) (PBL) exempelvis gällande krav på rivningslov. Naturvårdsverket gör dock bedömningen att Naturvårdsverket inte kan föreslå en sådan ändring. Detta dels av skäl att Naturvårdsverket inte ansvarar enligt PBL, dels att det troligen behövs en större analys av PBL om vilka anpassningar av PBL som lämpligen kan göras i förhållande till EU-förordningarna. Rivningslov krävs normalt endast i detaljplanlagt område, och kravet i EU-förordningarna rör renovering av fastigheter oavsett var i landet en fastighet är belägen. Dessutom gäller kraven i EU-förordningarna utan att en hel fastighet rivs. Det kan räcka att exempelvis en garageport innehållande detta material byts, vilket bedömningsvis inte bör vara lovpliktigt enligt PBL.

5.7 Förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll

5.7.1 Ändrade hänvisningar till EU:s f-gasförordning och EU:s ODS-förordning

Naturvårdsverkets förslag: Hänvisningar till EU:s upphävda f-gasförordning och EU:s upphävda ODS-förordning ska uppdateras till EU:s nya f-gasförordningen respektive EU:s nya ODS-förordning.

Ändringarna avser 1 a § förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Motivering

EU:s nya f-gasförordning och ODS-förordning har trätt i kraft och därför behöver hänvisningarna till förordningarnas namn och nummer uppdateras i förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll.

5.8 Avfallsförordningen

5.8.1 Nya krav vid avfallshantering av bygg- och rivningsavfall innehållande ODS och f-gaser

Naturvårdsverkets förslag: Vid renoverings- eller rivningsåtgärder ska den som producerar eller annars har ansvar för bygg- och rivningsavfall säkerställa att rivningsavfall bestående av skumpaneler som innehåller skumplast eller skumplast i laminerade skivor innehållande ODS och listade f-gaser hanteras enligt kraven i de båda EU-förordningarna.

Naturvårdsverket kan undanta detta material från krav på separat utsortering.

Ändringarna avser nya bestämmelser i 3 kap. 10 a- 10 b §§ samt att 3 kap. 13 § i avfallsförordningen (2020:614) får en ändrad lydelse.

Motivering

Tredje kapitlet avfallsförordningen (2020:614) innehåller bestämmelser om utsortering och insamling av avfall innan det lämnas över för behandling. De bestämmelser i f-gasförordningen och ODS-förordningen som hör hemma därunder är därför främst de som handlar om att säkerställa att utsläpp av gaser förhindras i samband med bygg- och rivningsåtgärder, då material avlägsnas som innehåller f-gaser eller ozonnedbrytande ämnen och läggs på plats innan vidaretransport till en avfallsanläggning.

I båda EU-förordningarna finns likalydande krav på att fastighetsägare och entreprenörer ska säkerställa att utsläpp så långt som möjligt undviks vid renovering eller rivning av skumpaneler med skumplast eller skumplast i laminerade skivor med hålrum eller uppbyggda strukturer innehållande listade f-gaser eller ozonstörande ämnen. Gaserna ska destrueras på en behörig återvinningsanläggning och gaserna får inte avges innan dess genom ovarsam hantering av materialet.

När privatpersoner ägnar sig åt rivning och renovering, och har byggmaterial som innehåller detta material blir materialet kommunalt avfall, det vill säga det är kommunens ansvar att materialet i avfallsledet samlas in och hanteras korrekt. Eftersom det kan vara svårt för privatpersoner att avgöra vilket material det rör sig om kommer kommunerna behöva vägleda privatpersoner att avgöra detta, exempelvis via upplysning, så att kommunerna får möjlighet att uppfylla sitt ansvar i enlighet med föreslagna 3 kap. 10 b §. Kommunerna är då inte producent av avfallet (3 kap. 10 a §), men ansvarig för insamling och behandling eftersom det är kommunalt avfall.

Även Naturvårdsverket avser att ge vägledning hur detta material ser ut, och när det är troligt att detta material använts i byggnader eller andra konstruktioner.

Den föreslagna 3 kap. 10 a § i tredje kapitlet är av upplysningskaraktär, och möjligen inte helt nödvändig om Naturvårdsverket via det föreslagna bemyndigandet (3 kap. 13 §) kan undanta detta material från krav på separat utsortering av detta byggmaterial. Naturvårdsverket anser emellertid att införandet av en ny bestämmelse (3 kap. 10 a §) enligt detta förslag kan vara av stor betydelse för att fler ska hantera avfallet korrekt. Uppskattningsvis är det endast 10–20 procent av materialet som idag hanteras i enlighet med de nya förordningarna, vilket delvis kan bero på att kunskapen om riskerna med materialet är okända.³²

Ändring i bemyndigandet (3 kap. 13 §) behövs, eftersom detta material behöver behandlas särskilt varsamt, vilket talar emot särskild utsortering tillsammans med annat material. Det är lätt att materialet förstörs eller bryts vid utsortering vilket innebär att innehållande f-gaser eller ozonstörande ämnen avges innan slutlig destruktion.

Förslaget kompletterar den i avsnitt 5.6.1 föreslagna anmälningsplikten, som rör den som yrkesmässigt ska renovera eller riva en fastighet, som har skumpaneler innehållande skumplast eller laminerade skivor, vilka innehåller fluorerade växthusgaser eller ämnen som bryter ner ozonskiktet.

Bemyndigande i miljöbalken

Tillräckliga bemyndigande finns i 15 kap. 39–40 §§ för att kunna införa föreslagna regler. Observera att 1 § i den svenska f-gasförordningen samt 1 § i den svenska förordningen om ozonnedbrytande ämnen hänvisas felaktigt till bemyndigande om avfall i 15 kap. 6 § miljöbalken. Bemyndigandeparagrafen har bytt plats i 15 kap.

---

³² IVL Svenska Miljöinstitutet (2019).

och därför behöver 1 § i f-gasförordningen, respektive 1 § i förordningen om ozonnedbrytande ämnen rättas. Detta har uppmärksammats redan i Regeringskansliets promemoria som beskrivs ovan i avsnitt 1.2.

Det behövs ingen särskild sanktion kopplad till utsortering

Naturvårdsverket bedömer att det inte behövs en särskild sanktion kopplad till 10 a §. Det saknas normalt särskilda miljöbrottsbestämmelser kopplat till kravet på utsortering av avfall. Det är även sannolikt svårt att införa en miljöstraffsavgift eftersom det är så svårt att avgöra när gaserna avgetts på grund av felaktig hantering. Därtill är det mindre lämpligt att sanktionera alla delar av kedjan vid avfallshantering, särskilt med tanke på svårigheterna det skulle innebära ur ett tillsynsperspektiv. Dessa regler kompletteras dessutom av den föreslagna anmälningssplikten och där Naturvårdsverket föreslår en miljöstraffsavgift vid överträdelse av anmälningssplikten.

Andra alternativ som har övervägts

Tredje kapitlet i avfallsförordningen reglerar utsortering och separat insamling av avfall. I 10 § regleras separat insamling av bygg- och rivningsavfall. Möjligen kan det vara tillräckligt att endast ändra i 13 §, så att Naturvårdsverket kan undanta detta material från utsorteringskravet i föreskrifterna NFS 2020:7 om undantag från krav på utsortering av bygg- och rivningsavfall. Det får anses olämpligt att ha krav på utsortering eftersom materialet måste hanteras med särskild försiktighet så att i EU-förordningarna listade gaser inte avges innan slutlig destruktion. När NFS 2020:7 framöver ändras så behöver det framgå att avfallet ska hanteras enligt f-gas och ODS-förordningarna.

Eftersom privatpersoners byggavfall är kommunalt avfall är det av vikt att även införa nya 3 kap. 10 b § för att klargöra kommuners ansvar, vilket inbegriper att vägleda privatpersoner som bygger och renoverar och stöter på detta material så att kommunerna kan fullgöra sitt ansvar för kommunalt avfall. Funktionen med en ny 10 a § skulle vara att redan i avfallsordningen medvetandegöra att det finns EU-förordningar om f-gaser och ODS som ställer särskilda (direkt gällande) krav på hantering av detta material vid utsortering.

5.8.2 F-gaser ska omfattas av Naturvårdsverkets föreskrift om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar

Naturvårdsverkets förslag: Naturvårdsverket får ett utökat bemyndigande att ändra i Naturvårdsverkets föreskrifter (2018:11) om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar så att föreskrifterna omfattar samtliga listade f-gaser.

Ändringen avser 4 kap. 1 § avfallsförordningen.

Motivering

Enligt artikel 9 i f-gasförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att producenterna enligt WEEE-direktivet om elektronikavfall (2012/19/EU) även finansierar återvinning och destruktion av f-gaser som listas på bilagorna I och II i f-gasförordningen.

Elektrisk och elektronisk utrustning innehållande f-gaser omfattas av producentansvaret enligt WEEE-direktivet. Producenter av sådan utrustning är därmed, i egenskap av producent, ansvariga för avfallshanteringen inklusive omhändertagande av f-gas. En följd av detta är att Naturvårdsverket behöver uppdatera sin föreskrift om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar.

Därför föreslås att Naturvårdsverket får ett utökat bemyndigande i avfallsförordningens 4 kap. 1 § om elektronikavfall att kunna ta in alla listade f-gaser på bilagorna I och II i Naturvårdsverkets föreskrifter (2018:11) om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar.

Bemyndigande i miljöbalken

Tillräckliga bemyndigande finns i miljöbalken 15 kap. 39–40 §§ för att kunna införa det utvidgade bemyndigandet. Framför allt är det föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (15 kap. 40 § 1).

5.8.3 Nya hanterings- och utbildningskrav för bygg- och rivningsavfall och för brandskyddsmedel med haloner

Naturvårdsverkets förslag: En ny rubrik och fyra nya bestämmelser införs i avfallsförordningens 4 kap. som rör hanterings- och utbildningskrav för bygg- och rivningsavfall och för brandskyddsmedel med haloner.

De två första bestämmelserna hänvisar till EU-förordningarnas hanteringsregler. Den tredje rör kunskapskrav och certifieringskrav och den fjärde är ett bemyndigande till Naturvårdsverket.

Ändringarna avser en ny rubrik i avfallsförordningen samt fyra nya 4 a-d §§.

Motivering

4 kapitlet avfallsförordningen avser hantering av avfall. I 4 kapitlet regleras hantering av olika avfallsslag, exempelvis batterier och kvicksilver.

Naturvårdsverket föreslår en ny rubrik direkt efter 4 §, som kan benämnas ”Avfall som innehåller vissa fluorerade växthusgaser eller ämnen som bryter ner ozonskiktet”. Naturvårdsverket föreslår en placering av den nya rubriken relativt tidigt i kapitlet, eftersom den senare delen i kapitlet handlar om farligt avfall och det för här aktuellt byggmaterial inte i samtliga fall är fråga om avfall.

I EU:s ODS-förordning i artiklarna 20.2 och 20.3, respektive i EU:s f-gasförordningen i artiklarna 8.8 och 8.9 anges att återvinning av gas i dessa material endast får utföras av personal med lämpliga kvalifikationer. Dessa krav tydliggörs i den föreslagna 4 c §. Till 4 c § tillhör bemyndigandet i föreslagna 4 d § att Naturvårdsverket kan vidareutveckla dessa krav i föreskrifter. EU-förordningarna fastställer inte detaljkraven utan överlåter här till medlemsländerna att fastställa krav på utbildning med mera.

Naturvårdsverket föreslår således att dela upp upplysningen till f-gasförordningens respektive ODS-förordningens relevanta artiklar i två olika bestämmelser, 4 a och 4 b för att förenkla läsningen och inte blanda ihop dessa båda EU-förordningar.

Krav på utbildning och kvalifikationer enligt kommande föreskrifter från Naturvårdsverket gäller inte enbart för hantering av bygg- och rivningsavfall och destruktion av innehållande gaser, utan även utrustning som innehåller haloner och som ska destrueras. Det gäller haloner i brandskyddsmedel enligt artikel 20.4 EU:s ODS-förordning. Kravens omfattning återges i den rubrik som Naturvårdsverket föreslår.

Bemyndigande i miljöbalken

Tillräckliga bemyndigande finns i miljöbalken 15 kap. 39–40 §§ för att kunna införa det utvidgade bemyndigandet. Framför allt är det föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (15 kap. 40 § 1).

6. Förslag till ändringar av förordningar utanför miljöbalken

6.1 Förordning om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

6.1.1 Transportstyrelsen och Försvarsinspektören för hälsa och miljö får ansvar för externa visselblåsarkanalerna

Naturvårdsverkets förslag: Transportstyrelsen och Försvarsinspektören för hälsa och miljö föreslås bli behöriga myndigheter för externa visselblåsarkanalerna.

Bilagan till förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visselblåsarförordningen) med behöriga myndigheter för externa rapporteringskanaler för missförhållanden inom området miljöskydd kompletteras även med Transportstyrelsen och Försvarsinspektören för hälsa och miljö.

Motivering

I artikel 30 i f-gasförordningen anges att direktiv (EU) 2019/1937 (visselblåsardirektivet) ska tillämpas på rapportering av överträdelser enligt denna förordning. I Sverige har direktivet genomförts genom lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visselblåsarlagen) och förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visselblåsarförordningen). Av artikel 36 i f-gasförordningen framgår att det ska finnas externa visselblåsarkanalerna som omfattar fluorerade växthusgaser.

I Sverige omfattar ansvaret för en extern visselblåsarkanal att ta emot rapportering, följa upp och lämna återkoppling på rapportering av missförhållanden. Ansvaret för rapporteringskanalerna följer av ansvaret för tillsyn och tillsynsvägledning.

I avsnitt 5.4.1 föreslås att Transportstyrelsen ska få ett nytt utpekat tillsynsansvar i miljötillsynsförordningen för luftfartyg och tåg. Utifrån det utökade tillsynsansvaret borde Transportstyrelsen även få ansvaret för externa rapporteringskanaler på området och därmed utses som en sådan behörig myndighet som anges i 2 kap. 2 § i visselblåsarförordningen.

Försvarsinspektören för hälsa och miljö har ett oförändrat tillsynsansvar på området. Det nya kravet på externa visselblåsarkanalerna omfattar dock även

Försvarsinspektörens verksamhet och därför borde även denne utses som behörig myndighet för att inrätta en extern visselblåsarkanal.

För att utse Transportstyrelsen och Försvarsinspektören för hälsa och miljö som behöriga myndigheter behöver en uppdatering ske i förteckningen över behöriga myndigheter i bilagan till visselblåsarförordningen. Båda myndigheterna behöver läggas till som behöriga myndigheter på området miljöskydd.

7. Regelförenklande förslag

7.1 Urval av och motivering till fortsatt relevanta författningsförslag

För att bidra till regelförenkling och ändamålsenlig tillämpning av lagstiftningen har Naturvårdsverket valt att inkludera delar av de föreslagna författningsändringarna i Regeringskansliets promemoria *Översyn av bestämmelserna om fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen och tillhörande miljösanktionsavgifter*.³³ Syftet bakom de förslagen var främst att åtgärda felhänvisningar, regelförenkla och undvika dubbelreglering i den svenska lagstiftningen.

De föreslagna ändringarna remitterades till sedvanliga remissinstanser och föreslogs träda i kraft den 1 juli 2022, men arbetet ledde inte till några författningsändringar. Naturvårdsverket har uppfattat att ett bakomliggande skäl för detta var att man bedömde det lämpligt att invänta revideringen av EU-förordningarna om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen.

Naturvårdsverket har gått igenom promemorians samtliga ändringsförslag och analyserat om de är fortsatt relevanta ur nationellt hänseende och om de är i konflikt med de reviderade EU-förordningarna om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen. Resultatet av analysen är att ett fåtal av de tidigare föreslagna författningsändringarna är fortsatt relevanta, men det är eftersträvansvärt om ändringarna genomförs.

Naturvårdsverket har i valet av vilka författningsförslag som är fortsatt relevanta lagt vikt vid att ingen bestämmelse ska beröras av båda författningsförslagen (avsnitt 1.1 respektive 1.2). Flera av Regeringskansliets författningsförslag har rört bestämmelser i svensk rätt som också i varierande grad har sammanfallit med olika nödvändiga författningsändringar på grund av revideringen av EU-förordningarna om ODS och f-gaser. Naturvårdsverket har haft som utgångspunkt att låta ändringar inom ramen av regeringsuppdraget få företräde och lagt fram författningsförslagen som en ändring med anledning av EU-förordningar (avsnitt 1.1) och inte som ett urval ur Regeringskansliets författningsförslag (avsnitt 1.2). Så är fallet med exempelvis 10 och 15 §§ f-gasförordningen, som berörs av både de reviderade EU-förordningarna och promemorian.

---

³³ Miljödepartementet (2021).

I förekommande fall har Naturvårdsverket använt lämpliga formuleringar och klagörande språk från promemorians författningsförslag (se exempelvis 15 § första stycket f-gasförordningen).

Noterbart är att promemorians ändringsförslag avseende 11 § f-gasförordningen är fortsatt relevant, men Naturvårdsverket bedömer att bestämmelsen även behöver omfatta ett undantag till följd av att EU:s nya f-gasförordning nu omfattar vissa typer av mobil utrustning. Därför har Naturvårdsverket lagt fram ett ändringsförslag för 11 § f-gasförordningen som utgår från promemorian men med ett tillagt undantag i ett nytt andra stycke, se avsnitt 1.1. Däremot är Regeringskansliets föreslagna 11 a § f-gasförordningen fortsatt relevant men det är inte ett resultat av de reviderade EU-förordningarna och därför anges det i författningsförslaget avsnitt 1.2.

Vad gäller motiveringen bakom ändringsförslagen finner Naturvårdsverket det lämpligt att i det följande utgå ifrån det material som redan har lagts fram och remitterats av Regeringskansliet. Därför innefattar inte denna del av skrivelsen någon motiverande text till författningsförslagen i avsnitt 1.2 utan istället hänvisas till motiveringen för respektive ändringsförslag i promemorian, bilaga 1.

7.2 Föreslagna författningsändringar utifrån Regeringskansliets promemoria

Naturvårdsverket föreslår att det ska ske ändring av följande bestämmelser. Noterbart är att de förslag till författningsändringar som presenteras i avsnitt 1.2 genomgående har uppdaterats vad gäller hänvisningar till artiklar i de nya EU-förordningarna om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen. Punktsatserna nedan överensstämmer till övervägande del med förslagsrubrikerna i promemorian.

7.2.1 Ändring av förordningen om miljöstraffavgifter

- Ny beteckning av bestämmelse (9 kap. 17 b §)
- En miljöstraffavgift ska införas för överträdelse av begränsningar när det gäller rätten enligt f-gasförordningen att sälja och köpa f-gas (9 kap. 17 och nya 17 a §§)
- Miljöstraffavgift införs för överträdelse av ett nytt krav på att läckage har åtgärdats innan luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på (9 kap. 17 c §)
- Redaktionell ändring i bestämmelse om sanktion för överträdelse av certifieringskrav (21 §)

7.2.2 Ändring av förordningen om fluorerade växthusgaser

- Upplysning om bemyndigande justeras (1 §)
- Ändrad hänvisning i bestämmelse med ordförklaringar (3 §)
- Ett förbud mot leverans av köldmedium anpassas till EU-förordningen om f-gaser (6 och 7 §§)
- Servicetekniker ska se till att läckage har åtgärdats innan luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på (nya 11 a §)³⁴
- Dokumentation av bevis för att installation kommer att utföras av ett certifierat företag vid försäljning av icke-hermetiskt tillsluten utrustning till slutanvändare (nya 12 a §)³⁵
- Skyldighet för företag som tillhandahåller f-gaser avsedda för viss mobil utrustning att föra register förtydligas och flyttas till en separat bestämmelse (13 § och nya 13 a)³⁶
- Bestämmelser om krav på certifikat som motsvarar krav i andra bestämmelser tas bort (16 §)
- Nationella krav på certifiering vid arbete med mobil f-gasutrustning förtydligas (17 §)
- Krav på företag (18 §)
- Kunskapskraven för arbete med luftkonditioneringsutrustning i fordon förtydligas (19 § och nya 19 a §)³⁷
- Kravet på certifieringsorgan att vara ackrediterade förtydligas (22 §)
- Upphörande av överflödiga bestämmelser och förtydligat ansvar för certifieringsorgan att utse bedömningsorgan (23–25 §§ som tas bort, nya 30 § samt ändrade hänvisningar i 26–27 §§)
- Ytterligare certifieringsorgan för arbete med elektriska brytare utses och krav som dubblar andra bestämmelser tas bort (26 §)
- Ändrad hänvisning i bestämmelse om certifikats giltighetstid (28 §)
- En bestämmelse om intyg förtydligas (29 §)
- En överflödig bestämmelse om vem som får utfärda intyg om utbildning för luftkonditionering i motorfordon tas bort (30 §)
- Ändrad hänvisning i bestämmelse om organ för ackreditering (31 §)
- Ändrad hänvisning i bestämmelse om undantag för utländska certifikat och intyg (34 §)

³⁴ Författningsförslaget har en uppdaterad hänvisning i förhållande till Regeringskansliets promemoria, se fotnot i avsnitt 1.2.

³⁵ Författningsförslaget har en uppdaterad hänvisning i förhållande till Regeringskansliets promemoria, se fotnot i avsnitt 1.2.

³⁶ Författningsförslaget har en uppdaterad hänvisning i förhållande till Regeringskansliets promemoria, se fotnot i avsnitt 1.2.

³⁷ Författningsförslaget är ändrat i förhållande till Regeringskansliets promemoria, där det enbart fanns en mängdgräns angiven. Med beaktande av begreppet fluorerade växthusgaser givits ett vidare tillämpningsområde i (artikel 2 i förordning (EU) 2024/573) har Naturvårdsverket lagt till en mängdgräns till i 19 §. Resonemanget om detta följer vad som anges i artikel 5.1 nämnda förordning.

- Redaktionell ändring och ändrad hänvisning i undantag för drift- och skötselinstruktioner (43 §)

7.2.3 Ändring av förordningen om ozonnedbrytande ämnen

- Upplysning om bemyndigande justeras (1 §)
- En begränsning av rätten att lämna köldmedier till insamling eller bortskaffande förtydligas (7 §)
- Haloner ska få användas i brandsläckare även i andra luftfartyg än militära (10 §)

8. Kompletterande åtgärder

För att efterleva EU:s reviderade f-gasförordning och ODS-förordning föreslår Naturvårdsverket i kapitel 4–6 ett antal förslag till ändring i olika författningar. Som komplement till detta lämnar vi två åtgärdsförslag som syftar till ökad efterlevnad av EU:s f-gasförordning och ODS-förordning. De rör ett nationellt rapporteringssystem för f-gaser och behovet av att stärka bestämmelserna inom bygglagstiftningen gällande kunskap om f-gaser och ODS i skumplast.

8.1 Ett nationellt rapporteringssystem för f-gaser bör införlivas i det kommande systemet för företagens miljörapportering

Naturvårdsverkets bedömning: Ett nationellt, elektroniskt rapporteringssystem för f-gaser kan möjligtvis framöver införlivas i det kommande systemet för företagens miljörapportering.

Motivering

Artikel 27 i EU:s f-gasförordning anger att medlemsstaterna ska inrätta rapporteringssystem för berörda sektorer och att medlemsstaterna ska, när så är lämpligt, ha ett centraliserat elektroniskt system för detta. Kommissionen får ge vägledning om utformningen av dessa system.

I dagsläget behöver inte f-gaser rapporteras in i miljörapporteringssystemet (nuvarande svenska miljörapporteringssystemet, SMP) då sådana krav saknas i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:8) om miljörapport. Sverige har alltså (ännu) inget något nationellt samordnat elektroniskt system för detta. Krav på rapportering finns i stället i den svenska f-gasförordningen som inte ställer krav på elektronisk rapportering enligt ett särskilt format. Tillsynsmyndigheterna tar därmed in informationen på olika sätt.

Många aktörer inom Sverige har efterfrågat ett enhetligt nationellt elektroniskt rapporteringssystem. Det har gjorts försök att ta fram ett sådant system, men eftersom det har varit oklart vem som ska stå för kostnader att ta fram ett system, kostnader och ansvar för drift, vem som ska ha åtkomst till data och vem som äger data så har inget sådant system hittills tagits fram.

Berörda tillsynsmyndigheter har således olika typer av system för rapportering. Vissa har elektroniska system, medan andra får in rapporter i pappersblanketter. De företag i form av kyltekniker och operatörer som genomför rapporteringar i flera

kommuner kan ha många alternativ att förhålla sig till. Många kyltekniker använder digitala databaser som kan generera rapporter till tillsynsmyndigheter.

De uppgifter om läckage med mera som rapporteras till tillsynsmyndigheterna används endast av dem själva, det vill säga uppgifterna samlas inte in centralt för att användas som underlag till bestämning av Sveriges utsläpp av f-gaser. Insamling av uppgifter om läckage och vilka gaser som används kan förbättra och underlätta framtagandet av svensk utsläppsstatistik. Därutöver erhålls information om från vilka segment de största utsläppen sker. Sådan data kan utgöra underlag för myndigheten att identifiera var specifika åtgärder behöver sättas in.

Naturvårdsverket fick den 21 december 2023 i uppdrag av regeringen att tillsammans med länsstyrelserna ta fram ett förslag på en nationell digital lösning för inlämning av företags- och verksamhetsutövares miljörapportering.³⁸ Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2025. Inledningsvis kommer fokus ligga på att ersätta SMP, men målsättningen är att den nya digitala lösningen ska vara flexibel och utbyggbar för att kunna stödja framtida krav och behov. Ett nationellt, elektroniskt rapporteringssystem för f-gaser kan möjligtvis framöver införlivas i den nya digitala lösningen. Det är dock ännu för tidigt att utlova om detta kan ske. Eftersom förstudier pågår finns dock inga skäl att i denna skrivelse föreslå ett särskilt nationellt rapporteringssystem för f-gaser.

8.2 Det behöver utredas om byggbestämmelserna kan stärkas rörande f-gaser och ODS i skumplast

Naturvårdsverkets bedömning: Det behöver utredas om byggbestämmelserna kan stärkas, framför allt för att få fram större medvetande och kunskap om f-gaser och ODS i skumplast.

Det är av stor vikt att öka medvetandegraden inom byggbranschen och hos andra aktörer om de krav i EU:s f-gasförordning och ODS-förordning, som reglerar hanteringen av skumplast innehållande f-gaser och ODS vid renovering eller rivning.

Det ligger inte inom Naturvårdsverkets uppdrag eller kompetensområde att föreslå en sådan eventuell ändring och det vore därför lämpligt att Boverket utreder frågan närmare.

Motivering

Kravet i EU:s f-gasförordning (artikel 8) samt det i princip likalydande kravet i EU:s ODS-förordning (artikel 20) innebär att det krävs särskild aktsamhet vid

³⁸ Regeringsbeslut, Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Naturvårdsverket. KN2024/00433, 2024-02-22.

renovering och rivning av fastigheter för att listade f-gaser, respektive ozonnedbrytande ämnen inte ska avges från visst byggmaterial innan slutlig destruktion vid en behörig återvinningsanläggning. Kravet avser skumpaneler som innehåller skumplast med fluorerade växthusgaser (som förtecknats i bilaga 1 och avsnitt 1 till bilaga 2 till EU:s f-gasförordning) och skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller dessa f-gaser. Likalydande krav gäller också för skumpaneler som innehåller skumplast med ozonnedbrytande ämnen eller skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller särskilt angivna gaser (förtecknade i bilaga 1 till EU:s ODS-förordning).

De här kraven kan exempelvis även på lämpligt sätt införlivas i Boverkets byggregler i syfte att öka medvetandegraden kring hanteringen av skumplasterna. På så sätt ökar medvetandegraden hos de aktörer vars åtgärder omfattas av byggbestämmelser.

9. Ytterligare, möjliga åtgärder som kan snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige

De nya EU-förordningarna beräknas leda till omfattande utsläppsminskningar. Naturvårdsverket har identifierat fyra åtgärder som skulle kunna bidra till att snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige och bidra till klimatmålen och Sveriges åtaganden gentemot EU nås. Någon djupare analys eller kostnadseffektivitetsanalyser har det inte funnits utrymme för inom ramen för uppdraget. Åtgärderna som har identifierats för att snabba på utfasningen av f-gaser är behov av stöd för att öka antalet certifierade tekniker, statligt stöd för utbyte av gammal utrustning, utredning av om kväveoxidavgiften även bör omfatta dikväveoxid (lustgas) och incitament för att öka insamlingen av f-gas i avfallsleden.

9.1 Behov av stöd för att öka antalet certifierade tekniker

Vid kontakter med kylbranschen har det framkommit att det finns ett stort behov av att öka antalet certifierade kyltekniker. Detta har även lyfts i media. För att hinna med förändring i enlighet med EU:s tidsramar krävs det enligt branschen fler utbildade och certifierade tekniker i närtid. För att påskynda utfasning och utbyte av utrustning kan stöd behövas till aktörerna för att utbilda fler certifierade tekniker. Det behöver snarast utredas hur ett sådant stöd kan se ut.

EU:s f-gasförordning innehåller certifiering och utbildning, vilket omfattar säker hantering av fluorerade alternativa ämnen, som icke är fluorerade. I och med den stegvisa HFC-nedfasningen och de nya certifieringskraven står den svenska kylbranschen (kyl-, frys-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustningar) inför en stor omställning. Utvecklingen idag går i huvudsak mot naturliga köldmedier som koldioxid, kolväten, ammoniak och blandningar av nya HFC-substanser med lägre GWP-faktor.

I nuläget finns det, enligt branschen, en brist på certifierade kyltekniker. För att arbeta med utrustning som innehåller f-gaser krävs personcertifikat och företagscertifikat. För att kunna få ett företagscertifikat måste företaget ha certifierade personer (kyltekniker) anställda. Den nya f-gasförordningen kommer med andra ord att leda till ett ökat behov av certifierade kyltekniker. Det beror dels på att fler gaser kommer att omfattas och därmed fler typer av utrustningar, dels på

att det framöver kommer begränsningar för påfyllning av f-gas i befintlig utrustning. Fler användare kommer att behöva byta ut sin utrustning till en ny, vilket ställer krav på nedmontering och installation som ska utföras av certifierad personal. Förutom dessa direkta konsekvenser förväntas försäljning och installation av värmepumpar öka till följd av EU:s gröna omställning. Även dessa värmepumpar ska installeras av certifierade kyltekniker.

I Myndigheten för yrkeshögskolans rapport som rör kyl-, värmepumps- och ventilationstekniker, framgår att kyl- och värmepumpmarknaden växer för varje år.³⁹ Vidare förs det fram i konjunkturrapporten av Svenska kyl- och värmepumpsföreningen (SKVP) från 2022 ”att kyl- och värmepumpsbranschen saknar drygt 21 procent av den totala tekniker kåren, vilket motsvarar ett direkt behov på över 1000 tekniker”.⁴⁰ Därtill behöver också vägas in pensionsavgångar som ligger i storleksordningen på cirka 800 personer inom de närmaste åren.⁴¹

Risken med brist på kompetenta kyltekniker kan bli att Sverige inte kommer kunna hinna med omställningen i enlighet med EU:s tidsramar. Brist på certifierad personal innebär att arbeten med nedmontering och installation inte kan utföras vilket innebär att gammal utrustning används under längre tid med en större risk för läckage av f-gas. För privatpersoner kan brist på certifierade tekniker innebära att de själva utför både installation och nedmontering av värmepumpar med risk att f-gaser släpps ut på grund av felaktig hantering.

9.2 Statligt stöd för utbyte av gammal utrustning

Det behöver utredas om statligt stöd kan lämnas för utbyte av äldre utrustning för luftkonditionering, kylanläggningar och värmepumpar. Genom att skapa ekonomiska incitament för aktörer att byta ut gammal utrustning i förtid och få bort dem från marknaden kan utsläppsminskningen av f-gaser påskyndas. Klimatklivet kan fungera som ett administrativt stöd för ett sådant ekonomiskt stöd.

Utbyte av kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustningar som innehåller f-gas med GWP över 1000 kan ges en prioritering för stöd från Klimatklivet. En annan grupp av utrustningar som kan vara lämpade för stöd för utbyte är de utrustningstyper som anges i bilaga IV och som är förbjudna att sättas på EU:s marknad. Trots förbud att sättas på marknaden så är befintliga utrustningar tillåtna för fortsatt användning. För dessa grupper av utrustningar finns nya utrustningar tillgängliga med köldmedier med låg GWP, i många fall är de även mer energieffektiva

---

³⁹ Myndigheten för yrkeshögskolan (2023).

⁴⁰ Myndigheten för yrkeshögskolan (2023).

⁴¹ E-post, Per Jonasson (2024).

Det finns många utrustningar med f-gas i bruk. De större volymerna av f-gas ligger i kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustningar. Det är även från dessa som de största utsläppen sker utifrån SMED:s beräkningar. I nuläget är det svårt för verksamheter att få stöd från Klimatklivet för att byta ut dessa utrustningar då ett normalt läckage och möjlighet till energieffektivisering ger en för låg prioritet, det vill säga räknat som utsläpp i förhållande till investeringskostnad. Utrustningar med ett stort läckage ska åtgärdas utifrån krav i EU:s f-gasförordning och är därför diskvalificerade för stöd. Detta på grund av att medel från Klimatklivet inte får ges till åtgärder som krävs utifrån annan lagstiftning. Utrustningar med ett mindre, normalt läckage har en kontinuerlig risk för ett stort läckage så länge utrustningen är i bruk. Ett mindre läckage innebär också att de enskilda utrustningarna tillsammans ger ett större bidrag till de totala utsläppen av växthusgaser. Genom att påskynda utbyte av gamla utrustningar kan utsläpp från större läckage av f-gas vid haverier undvikas. Även mindre, ”normala” läckage kan elimineras då utrustning byts ut. En förutsättning för att åtgärden ska vara effektiv för att minska utsläpp är att den utbytta utrustningen skrotas och att f-gaserna tas om hand på ett korrekt sätt. Det krävs även att den utrustning som istället tas i bruk nyttjar ett köldmedium som har liten klimatpåverkan. Stöd från Klimatklivet kan endast ges till företag och organisationer, vilket innebär att det främst är större utrustningar som är aktuella för åtgärd.

Ett riktat stöd för utbyte av utrustning med köldmedium med hög GWP till utrustning med köldmedium med låg GWP innebär en kostnad för staten. Genom att stödet går via Klimatklivet så nyttjas medel som är avsedda för klimatåtgärder. Det saknas beräkningar av hur många utrustningar som berörs, vilken kostnad åtgärden innebär och hur stora utsläppsminskningar som förväntas. Innan alternativet kan beredas vidare behöver omfattning, kostnader och utsläppsminskningar utredas.

9.3 Utvidga kväveoxidavgiften till att även omfatta dikväveoxid (lustgas)

Det behöver utredas om utsläpp av dikväveoxid (lustgas) bör ingå i kväveoxidavgiften. Det finns utmaningar med lustgas från förbränningsutsläpp då den både är en växthusgas och ett ozonnedbrytande ämne. Den globala koncentrationen av lustgas i atmosfären fortsätter att öka och utsläppen är sedan flera år större än för någon annan ozonnedbrytande gas med avseende på dess ozonnedbrytande potential. Lustgas är även en växthusgas som regleras under Parisavtalet.

I preambeln (32) till EU:s ODS-förordning nämns att det är nödvändigt att fastställa regler för ozonnedbrytande ämnen som inte regleras genom protokollet, bland annat dikväveoxid. Utsläpp av kväveoxid sker främst från jordbrukssektorn och olika typer av förbränningsförlopp, både industriella och skogsbränder. Utsläpp från industriell förbränning är möjlig att begränsa. Utsläpp från jordbrukssektorn är mer komplexa att begränsa.

Utsläpp av dikväveoxid är en naturlig del av förbränningsverksamheter. I den svenska kväveoxidavgiften regleras utsläpp av kväveoxider (NO_x) från förbränning som syftar till energiproduktion. I det systemet regleras endast de kväveoxider som ger markförsurning och försämrade luftkvalitet. Kväveoxidavgiften definieras som en skatt, men är i praktiken ett nollsummespel där verksamheterna betalar en fast avgift för varje kilo kväveoxid som de släpper ut, och där inbetalda medel betalas tillbaka till verksamheterna i proportion till hur mycket energi respektive verksamhet har producerat. De flesta av de verksamheter som ingår i kväveoxidavgiften omfattas av EU ETS avseende utsläpp av koldioxid.

Verksamheterna kan minska utsläpp genom förbränningstekniska åtgärder och /eller rökgasrening. De verksamheter som ingår i NO_x -avgiften har inga begränsningar av hur mycket dikväveoxid som får släppas ut. Att införliva dikväveoxid i systemet innebär att verksamheterna, genom att reglera förbränningsprocessen eller att rena rökgaserna från dikväveoxid och kväveoxider, även kan minska utsläpp av dikväveoxid. I dagsläget kan denna sektor beräknas släppa ut mer än 916 ton N_2O ,⁴² vilket motsvarar 273 kiloton koldioxidekvivalenter (CO_2ekv). Jämfört med CFC så motsvarar utsläpp av N_2O ungefär 15 ton CFC. Från det att kväveoxidavgiften startade så har utsläppen av NO_2 och NO från berörda anläggningar sammanlagt halverats räknat som kg / MWh.

Förslaget förväntas inte innebära ytterligare kostnader från statens budget då utsläppskollektivet står för kostnader för mätningar och utsläpp. För berörda företag krävs en utökning av de mätsystem som redan krävs samt en ytterligare uppgift att rapportera för kväveoxidavgiften. Naturvårdsverket får ett utökat ansvar för tillsyn och administration – kostnaderna för detta betalas av det samlade avgiftskollektivet. Innan alternativet kan beredas vidare behöver omfattning, företagens kostnadsökningar och utsläppsminskningar utredas.

9.4 Skapa incitament för att öka insamlingen av f-gas och ODS i avfallsleden

Det behöver utredas hur det kan skapas incitament för att öka insamlingen av f-gas och ODS i avfallsleden för att se till att utrustning med f-gas och ODS hanteras på rätt sätt vid insamling och transport. Vidare behöver eventuell avfallsbrottslighet inom området uppmärksammas.

Hermetiskt tillslutna kylskåp kan ibland hanteras felaktigt vid transporten av avfallet då kylskåpen ”kläms ihop” eller förstörs på andra sätt och gaserna därmed släpps ut. Det finns även risk att gas som samlats in från utrustningar och som inte kan återanvändas släpps ut i luften i stället för att lämnas till destruktion eller

---

⁴² (b) Naturvårdsverket (2024).

regenerering, alternativt att gas som samlas in av mindre seriösa aktörer säljer gasen vidare till servicepersonal som saknar certifikat.

Det är höga kostnader förknippade med att behandla gaserna, det gäller både gaser som förvaras i behållare och gaser som är inneslutna i byggmaterial med skummaterial. Möjligheten att tjäna pengar på avfallet genom att avsiktligt släppa ut gaserna i stället för att behandla dem i kombination med låg risk för upptäckt innebär att avfallet sannolikt ingår i illegal hantering i Sverige. Både Interpol och Europol har kunnat konstatera att gaserna utgör en illegal internationell handelsvara.⁴³

Naturvårdsverket har i delredovisningen av det pågående regeringsuppdraget att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet inom ramen för planerat arbete under 2024 lyft utmaningarna med den nationella kapaciteten för destruktion av komplexa avfall:⁴⁴

”Inom ramen för uppdraget har problemen med den nationella kapaciteten för destruktion av komplexa avfall, som exempelvis ozonnedbrytande gaser och vissa PFAS-avfall, diskuterats. Dessa avfallsslag kan kosta mycket för avfallsägaren att destruera och om hanteringen innebär att avfall måste lagras upp i relativt stor mängd riskerar det att bidra till att skapa en marknad för illegal avfallshantering för dessa avfallsslag. Under 2024 kommer Naturvårdsverket att ta fram en ny nationell avfallsplan. En del i det arbetet är att kartlägga och analysera den nationella behandlingskapaciteten för olika avfallsflöden. Det inbegriper frågan om kapacitet för hanteringen av komplexa avfallstyper samt de risker som en begränsad kapacitet kan medföra.”

För att undvika en felaktig hantering i avfallsleden behövs dels informationsinsatser och incitament för korrekt omhändertagande, dels en effektiv tillsyn, som även den kan initieras av informationsinsatser.

---

⁴³ Environmental Investigation Agency (2021).

⁴⁴ Naturvårdsverket med flera (2024).

10. Konsekvensutredning

Nedan beskrivs konsekvenser av Naturvårdsverkets författningsförslag i enlighet med den nya förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

När det gäller förslag till nya regler som följer av överordnade bestämmelser från EU med begränsat nationellt handlingsutrymme beskrivs endast i ett fåtal fall alternativa lösningar eftersom Sverige har en skyldighet att anpassa nationell lagstiftning till de nya EU-förordningarna. Av samma anledning beskrivs konsekvenserna översiktligt och främst kvalitativt. För de konsekvenser som uppstår som en direkt följd av EU-förordningarna har EU-kommissionen genomfört ett gediget förankringsarbete med aktörer och en impact assessment har gjorts.⁴⁵

10.1 Problem och eftersträvd förändring

ODS är ozonnedbrytande ämnen som har negativ påverkan på ozonskiktet. F-gaser är kraftfulla växthusgaser med klimatuppvärmningspotential som för många ligger mer än tusen gånger högre än för koldioxid. F-gaserna används i många olika produkter och tillämpningar men främst som köldmedier i kylsystem i matvarubutiker, fordon och värmepumpar. Utsläppen sker genom läckage av gas längs produkternas livscykel, vid tillverkning, lagring, påfyllning, service och underhåll samt avfallshantering och destruktion. Den största delen av läckaget uppskattas komma från produkternas användningsfas och särskilt vid underhåll och service där man tömmer och fyller på f-gaser i utrustningen.

Europaparlamentet fattade beslut om en ny f-gasförordning och en ny ODS-förordning den 7 februari 2024 och de trädde i kraft den 11 mars 2024. De nya förordningarna är en del av den europeiska gröna given och ska bidra till EU:s utsläppsminskningmål. Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för budgetåret 2024 i uppdrag att föreslå de författningsändringar som behövs i svensk lag för att komplettera de nya EU-förordningarna.

10.2 Referensalternativ – om inga åtgärder vidtas

Referensalternativet innebär att Sverige inte anpassar lagstiftningen till EU:s nya förordningar. Kommissionen ska säkerställa att medlemsstaterna följer EU-lagstiftning och kan inleda överträdelseärenden om den anser att en medlemsstat inte följer lagstiftningen. Om ett medlemsland inte rättar felen i tid kan det dömas i EU-domstolen och få böter.

---

⁴⁵ European Commission (2022).

10.3 Handlingsalternativ

Handlingsalternativ saknas på det stora hela eftersom Sverige har en skyldighet att anpassa svensk lagstiftning efter de nya EU-förordningarna. För vissa anpassningar kan det dock finnas olika tänkbara lösningar. Andra alternativ som har övervägts redovisas under några av förslagen i kapitel 4 och 5. Alternativa lösningar redovisas även under respektive specifika förslagsområde nedan.

10.4 Berörda aktörer

I Sverige berörs alla företag som har kyl-, frys- eller luftkonditioneringsutrustning, värmepumpar eller brandsläckningsutrustning som innehåller fluorerade växthusgaser. Dessutom berörs serviceföretag som installerar, servar, underhåller och genomför periodiska läckagekontroller av utrustningar, företag som importerar köldmedier och aggregat samt tillverkare av kyl- och värmepumpsutrustningar med flera. Därtill berörs utbildningscentra, främst de som utbildar servicepersonal inom kyl-, frys och luftkonditioneringsområdet och certifieringsorgan som certifierar företag och personal.

Kyl-, frys- och luftkonditioneringsutrustning förekommer i verksamheter av allehanda slag i samhället, exempelvis inom handeln, restaurangbranschen, fastighetsbranschen, industrin, skolor, sjukvården, kommunens utrustningar, försvaret och sjöfarten och övrig transportsektor. F-gaser kan förekomma i bland annat i följande typer av utrustningar: vitvaror, isbanor, glassboxar, värmepumpar i enskilda hushåll eller stora värmepumpar i fjärrvärmenät.

Det finns cirka 4000 certifierade kylföretag varav 2119 företag är certifierade bilverkstäder. Antalet certifierade kyltekniker uppgår till cirka 9000. Det finns cirka 20 svenska kylimportörer som importerar köldmedier i bulk och säljer vidare till tillverkare av utrustning och kylföretag.

Förutom ovanstående berörs bland annat elkraftföretagen och tillverkare av elektriska brytare med SF6, privatpersoner som köper eller innehar utrustning med f-gaser, fastighetsägare och byggtreprenörer som river eller bygger om fastigheter med sandwichpaneler och laminerade paneler som innehåller f-gaser och ODS. Återvinningsindustrin som hanterar ODS och f-gas i avfallsledet omfattas också. Andra aktörer som också berörs är myndigheter, exempelvis Kemikalieinspektionen, samt regionala och lokala tillsynsmyndigheter.

10.5 Konsekvenser av Naturvårdsverkets författningsförslag

Nedan beskrivs Naturvårdsverkets författningsförslags kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda. Många av författningsförslagen handlar främst om regelförenklingar och förtydliganden och att justera svensk lag så att den ska fungera med de nya EU-förordningarna och får därför inga konsekvenser som inte redan följer av EU-förordningarna, som är

direkt gällande i alla medlemsländer. Nedan beskrivs därför endast konsekvenserna av de specifika författningsförslag som ges i denna skrivelse som får direkta konsekvenser för svenska aktörer. För detaljerade beskrivningar av förslagen se kapitel 4, 5 och 6.

10.5.1 Förslag om miljöstraffavgifter

EU-förordningarna om f-gaser och ODS reglerar vilka förutsättningar som ska tillämpas vid bestämning av en straffavgifts storlek. Exempel på sådana förutsättningar är tillsynsobjektets ekonomiska ställning och överträdelsens allvarlighetsgrad. Naturvårdsverket föreslår författningsförändringar som tydliggör att tillsynsbegreppet även ska omfatta att besluta om miljöstraffavgift och att bestämma en miljöstraffavgifts storlek samt att en tillsynsmyndighet ska få förelägga om de uppgifter som behövs för att kunna bestämma straffavgiftens storlek. Det föreslås också införas en bestämmelse som möjliggör för tillsynsmyndigheten att få vetskap om en aktörs eventuella tidigare överträdelser, för att kunna fastställa nivån på straff. Vidare föreslås flertalet författningsförändringar som tydliggör när och för vad en miljöstraffavgift kan tas ut.

Konsekvenserna av förslagen innebär betydligt mer arbete för tillsynsmyndigheterna, som kommer att behöva många fler uppgifter för att kunna bestämma en miljöstraffavgift. Det förväntas leda till en ökad administrativ börda för både domstolar och tillsynsmyndigheter. Framför allt vad gäller bedömning av vilken eller vilka tillsynsmyndigheter under de aktuella förordningarna som ska ta emot handlingarna. En utökning av straff kan innebära ytterligare arbetsuppgifter för rättsväsendet om fler ärenden omfattas av miljöbrott. Dessa författningsändringar ger samtidigt tillsynsmyndigheterna större möjligheter att utföra sina uppgifter.

Naturvårdsverket är medvetet om att det kommer att krävas tydlig vägledning till tillsynsmyndigheterna för att kunna tillämpa kriterierna för hur en straffavgift ska utformas och fastställa avgiftens storlek.

10.5.2 Förslag om utpekande av behöriga myndigheter

Ansvaret för behörig myndighet behöver tydliggöras i den svenska lagstiftningen. Det föreslås därför att de enskilda myndigheternas roll och ansvar som behörig myndighet ska göras tydligare i den svenska förordningen om f-gas respektive ODS-förordningen. I de artiklar i de reviderade EU-förordningarna som nämner behörig myndighet omfattas uppgifter som hör till en tillsyns- eller marknadskontrollmyndighets roll (se förslag i avsnitt 5.1.6 och 5.2.2).

En tydligare fördelning av rollen som behörig myndighet till de myndigheter som har ansvar för respektive fråga utifrån sin ordinarie roll, innebär att myndighetsarbetet kan bli mer effektivt. För tillsyns- och marknadskontrollmyndigheter framgår fördelning av roller i miljötillsynsförordningen respektive den svenska marknadskontrollförordningen. För Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Transportstyrelsen, länsstyrelserna,

den kommunala nämnden samt Försvarsinspektören för hälsa och miljö blir det främst en tydligare fördelning av roller.

Nya uppgifter för IVO och Transportstyrelsen

IVO föreslås få ett utökat uppdrag om f-gaser som används i medicinsk tillämpning har tillkommit i EU:s f-gasförordning och Transportstyrelsen föreslås få nya uppgifter för tåg och luftfartyg (se avsnitt 5.4.1).

Dessa myndigheter får ett utökat ansvar och en större arbetsmängd. Myndigheterna avgör själva hur arbetet ska utföras.

10.5.3 Förslag att IVO bemyndigas att ta fram föreskrifter om avgifter för tillsyn

IVO bemyndigas att få meddela föreskrifter om avgift för myndighetens tillsyn. (Se förslag i avsnitt 5.5.1.)

Genom bemyndigandet får IVO, om IVO så väljer att utnyttja bemyndigandet, möjlighet att ta ut tillsynsavgifter från tillsynsobjekten genom att utfärda föreskrifter om det. IVO avgör själv om föreskrifter ska tas fram eller inte, men ett bemyndigande möjliggör detta om tillsynsuppgiften blir omfattande och är i linje med exempelvis befintligt bemyndigande till Transportstyrelsen om att kunna ta fram föreskrifter om avgifter.

10.5.4 Förslag om anmälningsplikt vid renovering och rivning

En ny anmälningsplikt införs i förordningen om miljöfarlig verksamhet (FMH) för den som yrkesmässigt ska renovera eller riva en fastighet som har skumpaneler innehållande skumplast med förtecknade fluorerade växthusgaser eller ämnen som bryter ner ozonskiktet. (Se förslag i avsnitt 5.6.1)

Naturvårdsverket föreslår en anmälningsplikt till tillsynsmyndigheten innan sådant arbete påbörjas.

Alternativa lösningar är att det inte regleras alls och bara i avfallslagstiftningen, men då lämnas rivningsåtgärden oreglerad eftersom det inte är fråga om avfall innan materialet rivits ut. Ett annat alternativ kan vara att reglera i annan lagstiftning som i Plan- och bygglagen och BBR (Boverkets byggregler). Naturvårdsverket har dock inte kunnat utreda om det är möjligt att göra ändringar i den lagstiftningen i tid innan förordningarna träder i kraft, och om sådana eventuella ändringar skulle uppnå samma syfte.

Ett anmälningsförfarande som även omfattar privatpersoner och verksamheter i andra branscher skulle kunna upplevas som både fördyrande, tidsödande och krångligt. Förslaget har därför lagts så att det berör de verksamheter som främst utför de renoverings- och rivningsverksamheter som kan innebära mer betydande mängd material, och därmed större potentiella utsläpp.

Förslaget får främst konsekvenser för byggbolag och andra hantverkare, som måste anmäla åtgärden till tillsynsmyndigheten innan arbetet påbörjas. Vilka

konsekvenser en anmälan innebär beror på hur en anmälan genomförs och vilken avgift som tillsynsmyndigheten debiterar för att hantera anmälan. Som jämförelse har Arbetsmiljöverket skapat ett webbformulär som verksamhetsutövaren fyller i vid anmälan om rivning av asbest vilket beräknas ta cirka fem minuter.⁴⁶ När anmälan skickats in genererar det ett automatiskt svar och åtgärden kan påbörjas. Det är ingen kostnad förknippad med anmälan. Eftersom det i detta fall är kommuner som är tillsynsmyndigheter får dock förmodas att kommunerna kommer välja att ta ut en timtaxa, eftersom det är så kommunernas taxemodell ser ut avseende miljötillsynen. Sveriges kommuner och Regioner (SKR) har en generell taxemodell för miljötillsyn som kommunerna ofta använder.

Ett liknande förfarande med ett formulär på tillsynsmyndighetens webbsida kan vara ett sätt att förenkla anmälningsförfarandet.

Avgiften varierar mellan tillsynsmyndigheterna, Stockholms stad debiterar 1 410 kronor/timme för miljötillsyn enligt Miljötaxa från och med 1 januari 2024.

En avgift mellan 700–1 400 kronor (beroende på hur lång handläggningen är) får anses vara en liten kostnad i sammanhanget då åtgärden ingår i en mer omfattande renovering eller rivning. Om det i stället handlar om att byta en garagedörr hos en privatperson och denna anlitar en professionell utförare kan kostnaden bli mer kännbar.

Om tillsynsmyndigheten hanterar anmälan manuellt innebär det att personalresurser tas i anspråk. Det finns inga uppgifter på hur många anmälningar som omfattas av förslaget men i större kommuner samt i kommuner som hanterar många rivningslov kan arbetsbelastningen bli påtaglig.

Vid tillämpning av en minimidebitering om 0,5 timmar får förslaget ändå anses ge kostnadstäckning för de personalresurser som kan tas i anspråk hos tillsynsmyndigheterna.

Det finns en osäkerhet kring vilken effekt som förslaget förväntas få. Syftet med en anmälan är bland annat att tillsynsmyndigheterna får vetskap om de åtgärder som omfattar avlägsnande av skumpanelerna innehållande f-gaser och ODS och hur utföraren avser att ta hand om det avfall som uppstår. De får då större möjligheter att kunna bedriva behovsstyrd tillsyn för att kunna följa upp att materialet hanteras på rätt sätt.

Det finns dock en risk att förslaget till stor del endast når de seriösa aktörer som hanterar materialet korrekt i dagsläget. Detta medan de aktörer som hittills har valt att bortse från kraven vinner större konkurrensfördelar gentemot de seriösa aktörerna. Men kravet förväntas också medvetandegöra problematiken med det här avfallet vilket kan generera fler anmälningar på sikt och att fler aktörer hanterar avfallet på rätt sätt.

---

⁴⁶ Arbetsmiljöverket (2024).

10.5.5 Förslag om nya krav vid avfallshantering av bygg- och rivningsavfall innehållande ODS och f-gaser

En ny bestämmelse införs som innebär krav på att den som producerar bygg- och rivningsavfall, som består av skumpaneler innehållande skumplast eller skumplast i laminerade skivor, säkerställer att materialet hanteras i enlighet med EU:s f-gasförordning och ODS-förordning. Naturvårdsverket föreslås få möjligheten undanta detta material från krav på separat utsortering av detta byggmaterial (se förslag i avsnitt 5.8.1).

Genom ett bemyndigande ges Naturvårdsverket rätt att undanta skumpanelerna från kravet på separat utsortering (3 kap 10 § avfallsförordningen) av bland annat plast för det avfall som uppstår i samband med en bygg- och rivningsåtgärd. Föreskrifterna publiceras i Naturvårdsverkets föfattningssamling.

Att införa ett undantag från utsorteringskravet för skumplasten anses nödvändigt då skumpanelerna innehållande gaser som omfattas av EU-förordningarna inte ska blandas med övrig plast. En sammanblandning skulle i hög grad riskera att materialet i kommande hantering skulle materialåtervinnas med övrig plast alternativt att materialet sorteras ut men att det bryts sönder i hanteringen. I bägge scenarierna blir följden att gaserna inte destrueras utan läcker ut i atmosfären.

En stor del av skumplasten utgör dessutom farligt avfall och ska därför hanteras separat. Detta regleras redan genom avfallsförordningen, men då många verksamhetsutövare saknar kunskap om riskerna med den här typen av avfall hanteras avfallet ofta felaktigt.

Införandet av ett undantag från utsorteringskravet skulle sannolikt inte leda till några betydande konsekvenser. De effekter som ändå förväntas uppstå är att fler uppmärksammas på riskerna med avfallet vilken ger positiva effekter för klimatet genom att avfallet i högre grad hanteras korrekt.

Att införa en ny bestämmelse i avfallsförordningen med hänvisning till bestämmelserna i EU-förordningarna skulle högst troligt leda till en större medvetandegrad om kraven inom branschen. Till följd av att bestämmelsen föreslås att placeras direkt efter utsorteringskravet i avfallsförordningen är utsikterna goda för att fler uppmärksammar kraven. Utsorteringskravet riktar sig till samtliga producenter av bygg- och rivningsavfall vilket även inkluderar privatpersoner och de bägge kraven skulle till övervägande delen ha samma målgrupp.

Genom att fler aktörer i branschen uppmärksammas på riskerna med skumplasterna får vi utgå från att avfallet i större omfattning skulle hanteras korrekt vilket, som nämnts ovan, skulle få positiva effekter för klimatet i och med minskade utsläpp av gaserna.

Förslaget förväntas inte medföra några kända negativa konsekvenser för vare sig verksamhetsutövare eller tillsynsmyndigheter.

10.5.6 Förslag att f-gaser ska omfattas av Naturvårdsverkets föreskrift om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar

Förslaget innebär att Naturvårdsverket får ett utökat bemyndigande att ta in alla listade f-gaser i Naturvårdsverkets föreskrifter om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar, så att producenterna även finansierar återvinning och destruktion av f-gaser. (Se förslag i avsnitt 5.8.2)

Konsekvenserna av förslaget får bedömas litet. Naturvårdsverket har redan föreskrifter som delvis täcker in listade f-gaser, men nuvarande föreskrifter täcker inte samtliga f-gaser som den nya EU-förordningen reglerar. Det nya föreslagna bemyndigandet innebär att Naturvårdsverkets föreskrifter om att elektriska- och elektroniska produkter som är avfall måste tömmas på vissa f-gaser, kan täcka samtliga reglerade f-gaser i EU-förordningen.

Visst föreskriftsarbete måste ske hos Naturvårdsverket för att anpassa föreskrifterna efter EU-förordningen, men det får bedömas som relativt okomplicerad uppgift.

10.5.7 Förslag om nya hanterings- och utbildningskrav för bygg- och rivningsavfall och för haloner i brandskyddsmedel

Naturvårdsverket föreslås få besluta om föreskrifter både om den utbildning som personer ska ha som destruerar eller återvinner fluorerade växthusgaser från utrustning och vissa material, och de kvalifikationer som personer ska ha som destruerar eller återvinner ozonnedbrytande ämnen. (Se förslag i avsnitt 5.8.3). Det handlar både om hantering av bygg- och rivningsavfall och destruktion av innehållande gaser samt om utrustning med brandskyddsmedel som innehåller haloner och som ska destrueras. EU-förordningarna innehåller inte några detaljerade krav om detta utan det överläts åt medlemsländerna att specificera vilka krav på utbildning det ska vara.

Konsekvenserna för företag och andra berörda kommer först när Naturvårdsverket tar fram föreskrifter om detta. Då kommer Naturvårdsverket i sedvanlig ordning att remittera detta förslag samt en medföljande konsekvensanalys. Konsekvenser för Naturvårdsverket är ett arbete med att ta fram lämpliga föreskrifter och medföljande konsekvensanalys. Arbetet kommer troligen bli relativt tidskrävande, eftersom EU-förordningen inte ger vägledning i nivån av utbildning och Naturvårdsverket måste komma fram till en lämplig nivå.

10.5.8 Förslag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

I bilagan till förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visselblåsarförordningen) föreslås att Transportstyrelsen och Forsvarsinspektören för hälsa och miljö ska läggas till i förteckningen över

behöriga myndigheter för externa rapporteringskanaler för missförhållanden inom området miljöskydd. (Se förslag i avsnitt 6.1.1)

Det utökade tillsynsansvaret innebär krav på Transportstyrelsen att inrätta en sådan kanal. Genom förslaget får Transportstyrelsen möjlighet att uppfylla sitt uppdrag. Försvarsinspektören för hälsa och miljö är redan tillsynsmyndighet och föreslås även bli behörig myndighet för att inrätta en extern visseblåsarkanal. Genom förslaget får Försvarsinspektören för hälsa och miljö möjlighet att uppfylla sitt uppdrag.

10.6 Ytterligare, möjliga åtgärder som kan snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige

I uppdraget framgår att Naturvårdsverket även ska analysera om ytterligare kostnadseffektiva åtgärder kan vidtas för att snabba på utfasningen av F-gaser i Sverige. På grund av den korta utredningstiden har det inte funnits möjlighet att göra några kostnadseffektivitetsanalyser. Naturvårdsverket har identifierat fyra åtgärder för vidare utredning. Det innebär att det inte är aktuellt att utreda några konsekvenser för dessa förslag. Konsekvensutredning får i stället göras om och när åtgärdsområdena ska utredas och analyseras och skarpa förslag utformas.

10.7 Författningsförslag enligt Regeringskansliets promemoria

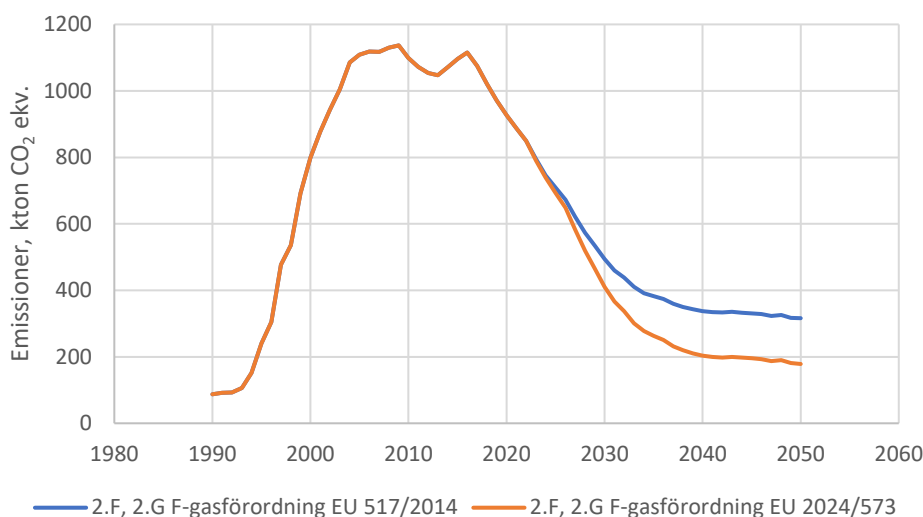
Under 2021 genomfördes en översyn av de svenska bestämmelserna om fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen och tillhörande miljöskattavgifter. Översynen resulterade i att dåvarande Miljödepartementet i en promemoria föreslog ett antal ändringar och tillägg av lagstiftningen. Naturvårdsverket har valt att inkludera ett urval av de författningsändringar som Regeringskansliet föreslog. Promemorian bifogas detta regeringsuppdrag (bilaga 1). Det har inte varit aktuellt att redovisa alternativa lösningar för dessa förslag, eftersom förslagen främst syftar till att förenkla formuleringar i de svenska ODS- och f-gasförordningarna. Vidare har författningsförslagen i avsnitt 1.2. korrigerats så att de innehåller korrekta hänvisningar till de reviderade EU-förordningarna om f-gaser och ozonnedbrytande ämnen. För konsekvenser av dessa förslag hänvisas till konsekvensutredningen i promemorian, se bilaga 1.

10.8 Klimat- och miljönytta

Syftet med de nya EU-förordningarna är att minska utsläpp av ozonnedbrytande ämnen och fluorerade växthusgaser i snabbare takt än med den tidigare lagstiftningen. Med ändringarna i förordningen beräknar kommissionen att

utsläppen minskas med 40 miljoner ton koldioxidekvivalenter fram till år 2030 utöver den förväntade minskningen enligt tidigare lagstiftning, och når totala ytterligare besparingar motsvarande 310 miljoner ton CO₂ekv till 2050.⁴⁷

I Sverige uppskattas den nya utfasningstakten bidra med en ackumulerad utsläppsminskning motsvarande drygt 2,8 miljoner ton CO₂ekv under åren 2025–2050 jämfört med den föregående utfasningstakten. (Se figur 3.)

Figur 2 Scenario för den sammanslagna utsläppsutvecklingen för HFC, SF6 och PFC i Sverige med tidigare regelverk EU 517/2014 samt med nu beslutade regelverket EU 2024/573.

Källa: Uppgifter baserat på Sveriges klimatrapporering för utsläppsår 2022.

10.9 Sociala konsekvenser

Enligt Kommissionens impact assessment förväntas endast små sysselsättningseffekter för hela lagpaketet.⁴⁸ Till 2030 förväntas inga effekter och till 2050 en svagt positiv effekt på sysselsättningen. Effekterna av just de författningsförslag som föreslås i denna skrivelse har inte varit möjliga att bedöma.

10.10 Åtgärder för att förslaget inte ska medföra mer kostnader eller begränsningar än nödvändigt

Många av författningsförslagen handlar om regelförenklingar och förtydliganden och förväntas förenkla för både aktörer och myndigheter att tolka och följa förordningarna.

⁴⁷ European Commission (2022).

⁴⁸ European Commission (2022).

10.11 Överensstämmelse med EU-rätt

EU:s f-gasförordning och ODS-förordning är till alla delar bindande och direkt tillämpliga i Sverige. Naturvårdsverkets redovisning med författningsförslag har som huvudsakligt syfte att analysera och föreslå nödvändiga författningsändringar till följd av de två reviderade EU-förordningarna. De föreslagna författningsändringarna bedöms överensstämma med EU-rätten. Möjliga vägval och tolkningar av detta finns i beskrivet under analyserna i bland annat kapitel 4 och 5.

Inom två områden har Sverige sedan tidigare mer långtgående krav än vad som följer av EU-rätten. Dels anger den svenska f-gasförordningen att EU:s f-gasförordning ska omfatta all mobila utrustning och att det krävs certifikat för luftkonditionering i fordon. Det fanns kunskapskrav för luftkonditionering i fordon redan innan EU-inträdet, men det gällde då ackreditering och främst ozonnedbrytande ämnen. Dels har vi sedan tidigare ett nationellt allmänt användningsförbud för ODS i utrustningar i bulk. Däremot följer den svenska lagstiftningen om detta de krav som finns i EU:s ODS-förordning vad gäller sättande på marknaden och undantag.

10.12 Tidpunkt för ikraftträdande

Naturvårdsverket har bedömt att det inte är möjligt att föreslå nödvändiga övergångsbestämmelser till de författningsförslag som lämnas i regeringsuppdraget. Detta beror på regeringsuppdragets omfattning och att Naturvårdsverket inte kan avgöra lämpliga ikraftträdandedatum för de olika författningar som skrivelsen behandlar. Frågan om övergångsbestämmelser lämnas därför till Regeringskansliet att avgöra.

10.13 Behov av informationsinsatser

Det kommer att finnas behov av informationsinsatser inför att dessa författningsförändringar ska träda i kraft. Naturvårdsverket avser att föra dialog med berörda aktörer via exempelvis webinarier och information på webben och att ge vägledning till tillsynsmyndigheter och andra myndigheter.

10.14 Utvärdering

EU-förordningarna planeras att utvärderas av kommissionen. Senast den 1 januari 2030 ska kommissionen offentliggöra en rapport om effekterna av förordningarna enligt artikel 35 i f-gasförordningen och artikel 30 i ODS-förordningen.

11. Källförteckning

Arbetsmiljöverket (2024). Tillstånd, anmälan och blanketter för asbest, <https://www.av.se/produktion-industri-och-logistik/asbest/tillstand-anmalan-och-blanketter-for-asbest/>, hämtad 2024-05-21.

Environmental Investigation Agency (2021). *Europe's Most Chilling Crime. The Illegal Trade in HFC Refrigerant Gases*. July 2021.

(a) European commission (2022). Green Deal: Phasing down fluorinated greenhouse gases and ozone depleting substances, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2189, hämtad 2024-03-21.

(b) European Commission (2022). Impact Assessment Report, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on fluorinated greenhouse gases, amending Directive (EU) 2019/1937 and repealing Regulation (EU) No 517/2014.

Europaparlamentets och rådets förordning av den 7 februari 2024 (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014.

Europaparlamentets och rådets förordning av den 7 februari 2024 (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009.

The Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC (2000). *Good Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories*. May 2000.

IVL Svenska Miljöinstitutet (2019). *Uppföljning av emissioner och kvarvarande mängder av CFC i Sverige, Uppdatering 2019*. Nr U 6085, februari 2019.

Miljödepartementet (2021). *Promemoria Översyn av bestämmelserna om fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen och tillhörande miljöskattavgifter*. 2021-09-01, M2021/01748.

Myndigheten för yrkeshögskolan (2023). Områdesanalys: Installation. 2023-03-09.

(a) Naturvårdsverket (2024). Sveriges nationella statistik för växthusgaser 2022. <https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/klimat/sveriges-utslapp-och-upptag-av-vaxthusgaser/>, hämtad 2024-08-21.

(b) Naturvårdsverket (2024). Utsläpp i siffror. [https://utslappisiffror.naturvardsverket.se/sv/Sok/Lista-over-utslapp-per-anlaggning/?lan=0&underbransch=1.\(c\)&sid=478&limit=0-m](https://utslappisiffror.naturvardsverket.se/sv/Sok/Lista-over-utslapp-per-anlaggning/?lan=0&underbransch=1.(c)&sid=478&limit=0-m), hämtad 2024-08-23.

Naturvårdsverket med flera (2024). *Delredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet*. 2024-02-29. NV-06554-22.

Ozone Secretariat (2024). The Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer. <https://ozone.unep.org/treaties/montreal-protocol>; https://ozone.unep.org/sites/default/files/2019-04/Original_depositary_notification_english_version_with_corrections.pdf, hämtad 2024-08-21.

Regeringsbeslut, Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Naturvårdsverket. KN2023/04639, KN2023/04581, KN2023/04564 med flera, 2023-12-21.

Regeringsbeslut, Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Naturvårdsverket. KN2024/00433, 2024-02-22.

E-post

E-post, Per Jonasson, Installations Certifiering i Stockholm AB, 2024-04-02.

Bilaga 1

- 1.1 Promemoria Översyn av bestämmelserna om fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen och tillhörande miljöskattavgifter

Miljödepartementet

Översyn av bestämmelserna om fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen och tillhörande miljöstraffavgifter

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att ett bemyndigande och vissa standarder som förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser (här kallad f-gasförordningen) hänvisar till ska uppdateras och att vissa ord och uttryck i förordningen ska förtydligas.

Förslagen innebär också att anpassningen av bestämmelserna i förordningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006 (EU-förordningen om f-gaser) förbättras och att överflödiga bestämmelser tas bort.

Det föreslås att vissa krav ska införas och vissa förtydligas, och att vissa undantag från befintliga krav ska införas. Bland annat föreslås ett krav på servicetekniker att se till att läckage har åtgärdats innan luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på.

Naturvårdsverket föreslås få meddela närmare föreskrifter om kunskapskrav som gäller för personer som endast utför installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon som innehåller mindre än 20 ton koldioxidekvivalenter.

Befogenheten och ansvaret för certifieringsorgan att utse bedömningsorgan föreslås förtydligas och samlas i en ny bestämmelse. Certifieringsorgan gällande arbete med elektriska brytare utses.

Det föreslås att en bestämmelse i förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen om förbud mot att leverera köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till andra än aktörer som bedriver verksamhet för destruktion av sådana köldmedier ska ändras. Ändringen syftar till att förtydliga att medierna endast får levereras till den som bedriver verksamhet för bortskaffande eller insamling av sådana köldmedier.

Vidare ska haloner få användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade även i andra luftfartyg än militära.

Det föreslås också nya miljöstraffavgifter, dels för överträdelse av krav på certifikat enligt EU-förordningen om f-gaser, dels för överskridande av överförd kvot fluorkolväten, dels för överträdelse av ett nytt krav på att läckage har åtgärdats innan luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på. En bestämmelse om miljöstraffavgift för överträdelse av begränsningar som gäller rätt att sälja och köpa f-gas föreslås förtydligas.

Kommunernas ansvar för tillsynen i fråga om utrustning som innehåller kontrollerade ämnen enligt EU-förordningen om f-gaser eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet (EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet) föreslås förtydligas.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

1. Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser

dels att 6, 23–25 och 30 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 1, 3, 4, 7, 10, 11, 13, 15–19, 22, 26–29, 31, 34 och 43 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 11 a, 12 a, 13 a, 19 a och 30 §§, och närmast före 12 a och 30 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning är meddelad med stöd av

– 14 kap. 8 § miljöbalken i fråga om 7–11, 13–43 och 45 §§,

– 15 kap. 6 § miljöbalken i fråga om 12 §, och

– 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

– 14 kap. 8 § miljöbalken i fråga om 7–11 a, 12 a–43 och 45 §§,

– 15 kap. 39 § miljöbalken i fråga om 12 §, och

3 §

I denna förordning avses med ackrediterat certifieringsorgan en fysisk eller juridisk person som genom att uppfylla kraven i Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standard för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav på organ som certifierar personer (*SS-EN ISO/IEC 17024:2003*)

1. är ackrediterad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, eller

2. i ett annat land i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Turkiet är ett certifieringsorgan som

I denna förordning avses med ackrediterat certifieringsorgan en fysisk eller juridisk person som genom att uppfylla kraven i Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standard för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav på organ som certifierar personer (*SS-EN ISO/IEC 17024:2012*)

a) har ackrediterats av ett ackrediteringsorgan som uppfyller kraven i Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standard för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav på ackrediteringsorgan som ackrediterar organ för bedömning av överensstämmelse (*ISO/IEC 17011:2004*), eller

b) på annat sätt visar att motsvarande kvalitetskrav är uppfyllda i fråga om oberoende och teknisk och yrkesmässig kompetens, om de uppgifter som personen ska fullgöra avser sådant som krävs för att första gången släppa ut en produkt på marknaden.

a) har ackrediterats av ett ackrediteringsorgan som uppfyller kraven i Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standard för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav på ackrediteringsorgan som ackrediterar organ för bedömning av överensstämmelse (*SS-EN ISO/IEC 17011:2018*), eller

4 §

I denna förordning avses med

f-gas: en fluorerad växthusgas enligt definitionen i artikel 2.1 i EU-förordningen om f-gaser,

köldmedium: ett medium som består av eller innehåller en f-gas och är avsett att användas i ett köldmediesystem och som vid en viss temperatur och ett visst tryck tar upp värmeenergi och vid en högre temperatur och ett högre tryck avger värmeenergi, vanligen med ett ändrat aggregations-tillstånd,

köldmediesystem: sammankopplade köldmediehållande delar som bildar en sluten krets som ett köldmedium cirkulerar i för att uppta eller avge energi,

anläggning: de kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustningar som används i en och samma verksamhet av samma operatör,

mobil utrustning: mobil utrustning som innehåller ett köldmedium,

f-gas: fluorerad växthusgas enligt definitionen i artikel 2.1 i EU-förordningen om f-gaser,

mobil utrustning: utrustning som innehåller ett köldmedium och som normalt sett förflyttas under användning, inklusive utrustning för luftkonditionering som är monterad i ett fordon,

luftkonditioneringsutrustning i fordon: en utrustning i ett fordon, som innehåller ett köldmedium och är avsedd för luftkonditionering i fordonet,

personal: en fysisk person som utför ett arbete,

ingrepp i köldmediesystem: en åtgärd som innebär att någon del av köldmediesystemet öppnas, oavsett om systemet är trycksatt eller inte,

eller en åtgärd på en kringutrustning som kan påverka systemets säkerhet mot köldmedieutsläpp, och

konvertering: en åtgärd som innebär att fluorkolväten (HFC) i en kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning byts ut mot ett annat köldmedium.

konvertering: en åtgärd som innebär att fluorkolväten (HFC) i en kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning byts ut mot ett köldmedium *med större klimatuppvärmningspotential än tidigare använd gas eller mot en gas som anges i bilaga II i EU-förordningen om f-gaser.*

6 §

Bestämmelser om förbud i denna förordning gäller endast om motsvarande förbud inte redan följer av EU-förordningen om f-gaser. Bestämmelser om undantag från förbud enligt denna förordning får inte tillämpas i strid mot EU-förordningen om f-gaser.

7 §

Det är förbjudet att leverera köldmedium till andra mottagare än

- 1. den som enligt denna förordning får fylla på f-gaser i kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning,*
- 2. den som tillverkar kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller f-gaser, och*
- 3. den som bedriver verksamhet för rening eller destruktion av f-gaser.*

Trots första stycket får köldmedium som är avsett för en verksamhet för forskning, utbildning och utveckling av kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning levereras till den som bedriver verksamheten. Detsamma gäller köldmedium som är avsett för verksamhet som bedrivs av Försvarmakten, Försvarets materielverk eller Fortifikationsverket.

F-gas för användning i en verksamhet enligt 17 eller 18 § får endast säljas till och köpas av företag som har

- 1. ett certifikat enligt kraven i artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning,*
- 2. en anställd som har ett certifikat enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, eller*
- 3. en anställd som har ett intyg enligt bestämmelserna i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon.*

10 §

Den som *installerar en hermetiskt slutet utrustning eller sätter en sådan utrustning i drift för första gången, eller installerar, bygger om eller gör något annat ingrepp i köldmediesystemet i en kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning, ska se till att läckagekontroll utförs i samband med arbetet.*

Första stycket gäller inte stationär hermetiskt slutet utrustning som innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter *f-gaser*.

Den som *utför arbetet ska se till att en läckagekontroll utförs i samband med*

- 1. installation eller första driftsättning av en hermetiskt slutet utrustning, och*
- 2. installation, ombyggnad eller något annat ingrepp i köldmediesystemet i en kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning.*

Första stycket gäller inte stationär hermetiskt slutet utrustning som innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter *f-gas*.

11 §

Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning vidta de förebyggande åtgärder mot utsläpp av *f-gaser* som anges i artikel 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 eller 5.1 i EU-förordningen om *f-gaser* även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning vidta de förebyggande åtgärder mot utsläpp av *f-gas* som anges i artikel 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 och 5.1 i EU-förordningen om *f-gaser*, även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

11 a §

Den som fyller på f-gas i en luftkonditioneringsutrustning i ett fordon ska ha sett till att utrustningen är läckagekontrollerad och att läckage har åtgärdats innan utrustningen fylls på, även om detta ansvar inte följer av artikel 3.3 i EU-förordningen om f-gaser.

Krav på att dokumentera bevis vid överlåtelse

12 a §

Den som säljer icke-hermetiskt slutet utrustning som är påfylld med f-gas till slutanvändare ska dokumentera det bevis för att installationen kommer att utföras

av ett certifierat företag som krävs enligt artikel 11.5 i EU-förordningen om f-gaser. Dokumentationen ska innehålla

- 1. köparens namn,*
- 2. installationsadressen,*
- 3. datum för försäljningen,*
- 4. installationsföretagets namn och certifieringsnummer, och*
- 5. ett skriftligt åtagande av installationsföretaget om att utföra installationen, eller en kopia av ett sådant.*

Dokumentationen ska sparas i minst fem år och kunna visas upp i samband med tillsyn.

13 §

Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning föra register i enlighet med det som anges i artikel 6.1, 6.2 och 6.3 i EU-förordningen om f-gaser även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning föra register i enlighet med det som anges i artikel 6.1 och 6.2 i EU-förordningen om f-gaser, även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

13 a §

Den som tillhandahåller f-gas avsedd att användas i en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska föra register i enlighet med det som anges i artikel 6.3 i EU-förordningen om f-gaser, även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

15 §

Den som är operatör ska lämna en rapport till tillsynsmyndigheten om det under någon del av ett kalenderår finns minst 14 ton koldioxidekvivalenter i en stationär anläggning, i en anläggning på ett fartyg eller i en mobil utrustning som omfattas av läckagekontroll enligt 11 § eller enligt artikel 3.3

Den som är operatör för en utrustning eller anläggning som under någon del av ett kalenderår innehåller minst 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas ska lämna en rapport till tillsynsmyndigheten.

andra stycket och 4.1–4.3 i EU-förordningen om f-gaser.

Rapporten ska lämnas in senast den 31 mars året efter kalenderåret och vara undertecknad av operatören eller försedd med dennes elektroniska underskrift.

Rapporten ska innehålla	Rapporten ska innehålla
1. resultatet av de läckagekontroller som gjorts under kalenderåret,	1. <i>datum för och</i> resultatet av de läckagekontroller som gjorts under kalenderåret,
2. information om utrustning som skrotats under kalenderåret,	3. de uppgifter som anges i artikel 6.1 i <i>förordningen</i> om f-gaser,
3. de uppgifter som anges i artikel 6.1 i <i>förordningen</i> om f-gaser,	4. operatörens organisationsnummer, postadress och faktureringsadress,
4. operatörens organisationsnummer, postadress och faktureringsadress,	5. adress till och fastighetsbeteckning på den fastighet där utrustningen finns, om utrustningen är stationär,
5. adress till och fastighetsbeteckning på den fastighet där utrustningen finns, om utrustningen är stationär,	6. en förteckning över utrustningen, och
6. en förteckning över utrustningen, och	7. i fråga om utrustning på ett fartyg, fartygets namn, signalbokstäver eller liknande.
7. i fråga om utrustning på ett fartyg, fartygets namn, signalbokstäver eller liknande.	

16 §

Personal som utför en läckagekontroll enligt 10 eller 11 § *på kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning* ska ha ett personalcertifikat enligt artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning.

Personal som utför en läckagekontroll enligt 10 § *i samband med installation eller första driftsättning av en hermetiskt sluten utrustning som innehåller mer än 5 ton koldioxidekvivalenter f-gas* ska ha ett personalcertifikat enligt artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, *även om EU-förordningen om f-gaser inte innebär att personalen behöver vara certifierad.*

17 §

De krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska också uppfyllas av personal som utför läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning som innehåller f-gaser. Certifieringen ska uppfylla

Personal som utför läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning som innehåller f-gas ska vara certifierad enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, *även om EU-förordningen om*

kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen.

f-gaser inte innebär att personalen behöver vara certifierad.

Personal som omfattas av kraven i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon behöver inte vara certifierad enligt kraven i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning.

18 §

De krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska också uppfyllas av företag som bedriver verksamhet med läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning eller luftkonditioneringsutrustning i fordon. Certifieringen ska uppfylla kraven i artikel 6 i genomförandeförordningen.

Ett företag som bedriver verksamhet med läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning som innehåller f-gas ska vara certifierat enligt kraven i artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, även om EU-förordningen om f-gaser inte innebär att företaget behöver vara certifierat.

19 §

För installation, service och underhåll av *mobil* luftkonditioneringsutrustning i fordon är det trots 18 § tillräckligt att

För installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon *som innehåller mindre än 20 ton koldioxidekvivalenter f-gas*, är det trots 17 § tillräckligt att

1. certifieringen avser de minimikrav på färdigheter och kunskaper enligt kategori I och II i bilaga I till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning som är relevanta för arbetet, eller

2. arbetet leds av någon som är certifierad och det finns tillgång till nödvändiga verktyg och rutiner, *om utrustningen innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter köldmedier.*

2. *i fråga om utrustning som innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter köldmedier,*

a) arbetet leds av någon som är certifierad enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, och

b) det finns tillgång till nödvändiga verktyg och rutiner.

19 a §

Naturvårdsverket får meddela närmare föreskrifter om de krav som avses i 19 § första stycket 1.

22 §

Ett certifikat enligt denna förordning ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan som är ackrediterat för de uppgifter som certifikatet gäller och har sin certifieringsverksamhet anmäld hos Naturvårdsverket.

Ett certifikat för arbete med utrustning som innehåller f-gas ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan som

1. är ackrediterat för de uppgifter som certifikatet gäller, och
2. har anmält sin certifieringsverksamhet hos Naturvårdsverket.

23 §

Ett personalcertifikat enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska vara utfärdat av någon enligt 22 § som har

1. rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 7 i genomförandeförordningen, och
2. utsett ett sådant bedömningsorgan som avses i artiklarna 4.1 och 4.4 i genomförandeförordningen för den kompetens som certifikatet gäller.

24 §

Ett företagscertifikat enligt artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska vara utfärdat av någon enligt 22 § som har

1. rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 7 i genomförandeförordningen, och
2. utsett ett sådant bedömningsorgan som avses i artikel 8 i genomförandeförordningen för den kompetens som certifikatet gäller.

25 §

Ett personalcertifikat enligt artikel 5 och ett företagscertifikat enligt artikel 8 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem ska vara utfärdat av någon enligt 22 § som har

1. rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 10 i EU-förordningen, och

2. utsett ett sådant utvärderingsorgan som avses i artiklarna 5.1 och 5.4 i EU-förordningen för den kompetens som certifikatet gäller.

26 §

Ett certifikat om sådana kunskaper och färdigheter som avses i artikel 3 i genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare ska vara utfärdat av någon enligt 22 § som

1. uppfyller kraven på opartiskhet i artikel 4.1 i genomförandeförordningen,

2. har kontrollerat att de förutsättningar som anges i artikel 3 i genomförandeförordningen är uppfyllda, och

3. har rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 4.2 i genomförandeförordningen.

Ett certifikat enligt artikel 3 i genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare får trots 22 § 1 utfärdas av någon som får utfärda personalcertifikat enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning.

Certifieringsorganet ska utse det bedömningsorgan som ska anordna prov för certifieringen.

27 §

Ett företagscertifikat enligt 24 eller 25 § får inte vara äldre än fem år.

Ett företagscertifikat enligt artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning eller artikel 8 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem får inte vara äldre än fem år.

28 §

Ett personalcertifikat enligt 23 eller 25 § eller ett certifikat enligt 26 § får i fråga om utbildning i de teoretiska momenten i bilagan till den angivna EU-förordningen inte avse en examination som är äldre än fem år.

Ett personalcertifikat enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning eller artikel 5 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem, eller ett certifikat enligt 26 § får i fråga om utbildning i de teoretiska momenten i bilagan till den angivna EU-förordningen inte avse en examination som är äldre än fem år.

29 §

Ett intyg enligt denna förordning ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan som har ackrediterats för att utfärda personalcertifikat enligt 23 eller 25 § och yrkesmässigt bedriver en intygsverksamhet som är anmäld hos Naturvårdsverket.

Ett intyg om sådana kunskaper och färdigheter som fastställs i bilagan till EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan som

1. är ackrediterat för att utfärda personalcertifikat
  - a) för de uppgifter som intyget gäller,
  - b) enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning,
  - c) enligt de krav som avses i 19 § första stycket 1, eller
  - d) enligt artikel 5 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem, och
2. har anmält sin intygsverksamhet hos Naturvårdsverket.

30 §

Ett intyg om sådana kunskaper och färdigheter som avses i artikel 3 i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon ska vara utfärdat av någon enligt 29 § som har kontrollerat att de förutsättningar som anges i artikel 3 i EU-förordningen är uppfyllda.

Bedömningsorgan

30 §

Det certifieringsorgan som enligt 22 § är behörigt att utfärda certifikat för arbete med utrustning som innehåller f-gas ska utse det bedömningsorgan som ska anordna prov för certifieringen.

31 §

Ackreditering enligt 22 § första stycket ska vara gjord av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll enligt förordning (EG) nr 765/2008 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

Ackreditering enligt 22 § ska vara gjord av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll enligt förordning (EG) nr 765/2008 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

34 §

Bestämmelserna i 22–30 §§ gäller inte om certifikatet eller intyget

Bestämmelserna i 22–29 §§ gäller inte om certifikatet eller intyget

1. har utfärdats i ett annat land i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och enligt det landets bestämmelser uppfyller kraven i de angivna EU-förordningarna eller genomförandeförordningarna, och

2. visas upp i översättning till svenska.

43 §

Kravet på drift- och skötselinstruktioner i 8 § första stycket, kravet på läckagekontroll i 10 §, åtgärdsskyldigheten i 11 §, registerkravet i 13 §, underrättelseskyldigheten i 14 §, rapporteringskravet i 15 § och certifieringskravet i 16 § gäller inte kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustningar som innehåller f-gaser och som enbart används för forskning, utbildning och utveckling inom kyl- och värmeområdet.

Kravet på drift- och skötselinstruktioner i 8 § första stycket gäller inte kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller f-gas och som enbart används för forskning, utbildning och utveckling inom kyl- och värmeområdet. Detsamma gäller kravet på läckagekontroll i 10 §, åtgärdsskyldigheten i 11 och 11 a §§, registerkravet i 13 §, underrättelseskyldigheten i 14 § och rapporteringskravet i 15 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2022.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen

Regeringen föreskriver att 1, 7 och 10 §§ förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning är meddelad med stöd av

- 14 kap. 8 § miljöbalken i fråga om 6, 8, 9, och 10 §§,
- 15 kap. 6 § miljöbalken i fråga om 11 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

7 §

Det är förbjudet att leverera köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till *andra* än *aktörer* som bedriver verksamhet för *destruktion* av sådana köldmedier.

Det är förbjudet att lämna köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till *någon annan* än *den* som bedriver verksamhet för *insamling eller bortskaffande* av sådana köldmedier.

10 §

Haloner får trots 7 § användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade i

1. *militära* luftfartyg eller ubåtar, eller

2. militära fordon eller sådana stridsledningscentraler som finns i fartyg eller under jord, om halonerna inte kan ersättas med något annat ämne eller ny teknik.

För användning av haloner enligt första stycket finns det bestämmelser om särskilda avslutnings- och slutdatum i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Haloner får trots 6 § användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade i

1. luftfartyg eller ubåtar, eller

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2022.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordning (2012:259) om miljöstraffavgifter

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

dels att 9 kap. 17 § ska betecknas 9 kap. 17 b §

dels att 9 kap. 4, 6 och 21 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 9 kap. 1 a, 4 a, 4 b och 17–17 c §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

1 a §

För en överträdelse av artikel 3.4 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att inte inneha ett föreskrivet certifikat ska en miljöstraffavgift betalas

- 1. med 3 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person eller en ideell förening, och*
- 2. med 10 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en juridisk person som inte är en ideell förening.*

4 §¹

För en överträdelse av artikel 11.4 eller 11.5 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering eller intyg ska en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kronor.

För en överträdelse av artikel 11.4 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att sälja fluorerad växthusgas till någon annan än ett företag som innehar ett föreskrivet certifikat eller intyg eller har anställda som innehar föreskrivet certifikat eller utbildningsintyg ska en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kronor.

4 a §

För en överträdelse av artikel 11.4 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att

---

¹ Senaste lydelse 2016:1130.

köpa fluorerad växthusgas ska en miljösanktionsavgift betalas

- 1. med 3000 kr, om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person eller en ideell förening, och*
- 2. med 5 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en juridisk person som inte är en ideell förening.*

4 b §

För en överträdelse av artikel 11.5 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att sälja icke-hermetiskt sluten utrustning påfylld med fluorerad växthusgas till en slutanvändare, utan att kunna uppvisa dokumentation enligt 12 a § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser som bevisar att installationen ska utföras av ett företag som innehar ett föreskrivet certifikat, ska en miljösanktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

6 §²

För en överträdelse av artikel 15.1 andra stycket i förordning (EU) nr 517/2014 genom att överskrida tilldelad kvot ska en miljösanktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

För en överträdelse av artikel 15 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att överskrida en tilldelad eller överförd kvot ska en miljösanktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

17 §

För en överträdelse av 7 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att sälja fluorerad växthusgas till någon annan än ett företag som innehar ett föreskrivet certifikat eller intyg eller har en anställd som innehar ett föreskrivet certifikat eller utbildningsintyg ska en miljösanktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

---

² Senaste lydelse 2016:1130.

17 a §

För en överträdelse av 7 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att köpa fluorerad växthusgas ska en miljöstraffavgift betalas

- 1. med 3 000 kr, om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person eller en ideell förening, och*
- 2. med 5 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en juridisk person som inte är en ideell förening.*

17 c §

För en överträdelse av 11 a § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte ha sett till att utrustningen är läckagekontrollerad och att läckage har åtgärdats innan utrustningen fylls på ska en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kronor.

21 §³

För en överträdelse av 17 eller 18 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering ska en miljöstraffavgift betalas

1. med 3 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person eller en ideell förening, och
2. med 10 000 kronor, om den som är skyldig att betala avgiften är en juridisk person som inte är en ideell förening.

För en överträdelse av 17 eller 18 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser genom att inte inneha ett föreskrivet certifikat ska en miljöstraffavgift betalas

---

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2022.

---

³ Senaste lydelse 2016:1305.

1.4 Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13)

Regeringen föreskriver att 2 kap. 31 § miljötillsynsförordningen (2011:13) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

31 §⁴

Den kommunala nämnden har, utöver det som följer av 26 kap. 3 § tredje stycket miljöbalken, ansvar för tillsynen i fråga om

1. tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken, som inte särskilt anges i miljöprövningsförordningen (2013:251) eller bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd,

2. vattentäkter som omfattas av tillståndsplikt som kommunen har föreskrivit enligt 9 kap. 10 § miljöbalken,

3. föroreningsskador som inte omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 29 § första stycket 3,

4. andra miljöskador enligt 10 kap. 1 § miljöbalken, om skadorna har orsakats av en verksamhet eller åtgärd som den kommunala nämnden har tillsynsansvaret för,

5. hantering av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor i andra verksamheter än miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken, utom den tillsyn som Kemikalieinspektionen utövar över primärleverantörers utsläppande på marknaden enligt 21 § första stycket, och

6. utrustning *i motorfordon, flyg och tåg* som innehåller kontrollerade ämnen enligt förordning (EU) nr 517/2014 eller förordning (EG) nr 1005/2009.

6. utrustning som innehåller kontrollerade ämnen enligt förordning (EU) nr 517/2014 eller förordning (EG) nr 1005/2009, *utom den tillsyn som*

a) Kemikalieinspektionen utövar över primärleverantörers utsläppande på marknaden enligt 21 § första stycket,

b) Transportstyrelsen utövar enligt 27 § 2, och

c) länsstyrelsen utövar enligt 30 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2022.

---

⁴ Senaste lydelse 2016:1131.

2. Nuvarande reglering

2.1 Regelverket för fluorerade växthusgaser

2.1.1 EU-förordningen om f-gaser

Regelverket för fluorerade växthusgaser (f-gaser) baseras på Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006 (EU-förordningen om f-gaser). Syftet med denna förordning är att skydda miljön genom minskade utsläpp av f-gaser.

Förordningen innehåller bestämmelser om begränsning, användning, återvinning och destruktion av f-gaser, och dithörande tilläggsåtgärder. Den föreskriver även villkor för utsläppande på marknaden av särskilda produkter och utrustning som innehåller eller vilkas funktion kräver f-gaser, liksom villkor för särskild användning av gaserna.

I förordningen finns också kvantitativa begränsningar för utsläppande på marknaden av fluorkolväten (en sorts f-gaser).

Här finns även krav på att både fysiska personer och företag ska vara certifierade för arbete med utrustning som innehåller f-gaser. Minimikraven för tillämpningen av dessa bestämmelser, vad gäller verksamheternas omfattning och de färdigheter och kunskaper som ska prövas, fastställs däremot i ett antal genomförandeförordningar, tillsammans med villkoren i övrigt för certifieringen och villkoren för ömsesidigt erkännande av certifikat utfärdade i andra medlemsstater.

EU-förordningen om f-gaser har ersatt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av den 17 maj 2006 om vissa fluorerade växthusgaser.

Krav på fysiska personer att vara certifierade

Enligt artikel 3.4 första stycket gäller kravet på certifikat för fysiska personer som utför sådana uppgifter som avses i artikel 10.1 a–c, dvs. som utför

- installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av utrustning och som förtecknas i artikel 4.2 a–f, dvs. stationär kylutrustning, stationär luftkonditioneringsutrustning, stationära värmepumpar, stationär brandskyddsutrustning, kylenheter i lastbilar

och släpfordon med kylaggregat och elektriska brytare som innehåller f-gaser,

- kontroll för läckor av utrustning som avses i artikel 4.2 a–e som föreskrivs i artikel 4.1, dvs. kontroll för läckor av stationär kylutrustning, stationär luftkonditioneringsutrustning, stationär värmepump, stationär brandskyddsutrustning, samt kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat, där utrustningen innehåller f-gaser i mängder på 5 ton koldioxidekvivalenter (mängden av en viss växthusgas uttryckt som den mängd koldioxid som ger samma växthuseffekt) eller mer som inte ingår i skum. Kontroll för läckor av hermetiskt slutet utrustning som innehåller f-gaser i mängder på mindre än 10 ton koldioxidekvivalenter omfattas inte av kravet på certifikat, förutsatt att utrustningen är märkt som hermetiskt slutet. Inte heller kontroll för läckor av elektriska brytare omfattas, förutsatt att de
  - har ett fastställt läckage som enligt tillverkarens tekniska specifikation och märkning i enlighet med denna är mindre än 0,1 procent per år,
  - är utrustade med en anordning för övervakning av tryck eller densitet, eller
  - innehåller mindre än 6 kg f-gaser,
- återvinning av f-gaser enligt vad som föreskrivs i artikel 8.1, dvs. återvinning av sådana gaser i kylkretsar i stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning, i kylkretsar i kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat, i stationär utrustning som innehåller lösningsmedel med f-gaser, i stationär brandskyddsutrustning och i stationära elektriska brytare. Kravet på certifikat vid återvinning gäller dock inte om de f-gaserna ingår i skum.

Fysiska personer som utför sådana uppgifter som avses i artikel 10.1 a–c ska enligt artikel 3.4 första stycket certifieras i enlighet med artikel 10.4 och 10.7.

Enligt artikel 10.2 ska medlemsstaten se till att det finns utbildningsprogram för fysiska personer som återvinner f-gaser från luftkonditioneringsutrustning i sådana motorfordon som omfattas av direktiv 2006/40/EG med utgångspunkt i de minimikrav som avses i artikel 10.5. Att återvinning av f-gaser från luftkonditioneringsutrustning i motorfordon däremot inte omfattas av kraven på att ha certifikat enligt denna förordning framgår av artikel 3.4 jämförd med artiklarna 10.1 c och 8.1.

Enligt artikel 10.3 ska de certifieringsprogram och den utbildning som föreskrivs i artikel 10.1 och 10.2 omfatta tillämpliga förordningar och tekniska standarder, förebyggande av utsläpp, återvinning, säker hantering av utrustning, information om relevant teknik för att ersätta eller minska användningen av f-gaser samt säker hantering av den relevanta tekniken.

Enligt artikel 10.4 ska certifikat inom de certifieringsprogram som föreskrivs i artikel 10.1 omfattas av villkoret att den sökande har klarat ett bedömningsförfarande som ska vara fastställt i enlighet med artikel 10.1, 10.3 och 10.5.

Enligt artikel 10.5 är minimikraven för certifieringsprogrammen de som anges i förordningarna (EG) nr 303/2008–nr 306/2008 och artikel 10.12. Med stöd av artikel 10.12 har förordning (EG) nr 303/2008 ersatts av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2067 av den 17 november 2015 om fastställande, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014, av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av fysiska personer vad gäller stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning samt kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat som innehåller fluorerade växthusgaser samt för certifiering av företag vad gäller stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller fluorerade växthusgaser (genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning). Förordning nr 305/2008 har ersatts av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2066 av den 17 november 2015 om fastställande, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014, av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av fysiska personer som utför installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av elektriska brytare som innehåller fluorerade växthusgaser eller återvinning av fluorerade växthusgaser från stationära elektriska brytare (genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare).

Enligt artikel 10.7 ska befintliga certifikat och utbildningsintyg som utfärdats i enlighet med förordning (EG) nr 842/2006, som har ersatts av EU-förordningen om f-gaser, vara fortsatt giltiga.

Krav på företag att vara certifierade

Enligt artikel 3.4 andra stycket gäller krav på certifikat för företag som utför installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av den

utrustning som förtecknas i artikel 4.2 a–d, dvs. stationär kylutrustning, stationär luftkonditioneringsutrustning, stationära värmepumpar och stationär brandskyddsutrustning.

Företag som utför de angivna uppgifterna ska enligt artikel 3.4 andra stycket vara certifierade i enlighet med artikel 10.6 och 10.7.

Enligt artikel 10.6 ska medlemsstaten inrätta eller anpassa certifieringsprogram på grundval av de minimikrav som avses i artikel 10.5 för företag som utför installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av den utrustning som förtecknas i artikel 4.2 a–d för andra parter räkning.

Som även anges ovan är minimikraven för certifieringsprogrammen enligt artikel 10.5 de som anges i förordningarna (EG) nr 303/2008-nr 306/2008 (nr 303/208 har ersatts av genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning och nr 305/2008 har ersatts av genomförandeförordningen om certifiering av fysiska personer som arbetar med elektriska brytare) samt i artikel 10.12, som utgör en av de rättsliga grunderna för de nya genomförandeförordningarna.

Som också anges ovan ska enligt artikel 10.7 befintliga certifikat och utbildningsintyg som utfärdats i enlighet med den tidigare EU-förordningen om f-gaser, förordning (EG) nr 842/2006, vara fortsatt giltiga.

Kvantitativa begränsningar för utsläppande på marknaden av fluorkolväten

Artikel 15 i EU-förordningen om f-gaser behandlar minskning av mängden fluorkolväten som släpps ut på marknaden. Enligt artikel 15.1 första stycket ska kommissionen se till att den mängd fluorkolväten som producenter och importörer tillåts släppa ut på unionsmarknaden inte överskrider den högsta tillåtna mängd per år som beräknas i enlighet med förordningens bilaga V.

Enligt artikel 15.1 andra stycket ska producenter och importörer se till att den mängd fluorkolväten de släpper ut på marknaden inte överskrider de kvoter de tilldelas, eller som de får överförda från en annan producent eller importör.

Enligt artikel 15.2 ska artikeln inte tillämpas på

- producenter och importörer av mindre än 100 ton koldioxidkvalenter av fluorkolväten per år

- fluorkolväten som importerats till unionen för destruktions
- fluorkolväten för användning av en producent i råvarutillämpningar som en producent eller importör levererar direkt till företag för användning i råvarutillämpningar
- fluorkolväten som en producent eller importör levererar direkt till företag för export från unionen, såvida dessa fluorkolväten inte därefter görs tillgängliga för någon annan part inom unionen före exporten
- fluorkolväten som en producent eller importör levererar direkt för användning i militär utrustning
- fluorkolväten som en producent eller importör levererar direkt till ett företag som använder dem för etsning av halvledande material och rengöring av kammare för utfällning genom kemisk förångning inom halvledartillverkningsindustrin
- fluorkolväten som en producent eller en importör levererar direkt till ett företag som tillverkar dosaerosoler för leverans av farmaceutiska substanser.

Enligt artikel 15.3 ska artikel 15, liksom artiklarna 16, 18, 19 och 25, också tillämpas på fluorkolväten i färdigblandad polyol (används bland annat för att tillverka skumisolering för kylskåp och frysar).

Artikel 16 behandlar tilldelningen av kvoter för utsläppande på marknaden av fluorkolväten.

Referensvärden ska enligt artikel 16.3 fastställas av kommissionen vart tredje år för de producenter och importörer som avses i artikel 16.1 och 16.2, dvs. de som rapporterat uppgifter i enlighet med artikel 6 i förordning (EG) nr 842/2006 baserat på det årliga genomsnittet av de mängder de har rapporterat att de släppt ut på marknaden år 2009–2012. Referensvärdena ska beräknas i enlighet med förordningens bilaga V och fastställs i genomförandeakter.

Enligt artikel 16.2 får producenter och importörer som inte har rapporterat något utsläppande på marknaden enligt artikel 6 i förordning (EG) nr 842/2006 för år 2009–2012 deklarerat sin avsikt att släppa ut fluorkolväten på marknaden under påföljande år.

Enligt artikel 16.4 får producenter och importörer som har fått referensvärden fastställda deklarerat ytterligare förväntade mängder enligt förfarandet i artikel 16.2.

Enligt artikel 16.5 ska kommissionen varje år tilldela producenter och importörer deras kvoter i enlighet med fördelningsmekanismen i bilaga VI. Enligt punkt 1 i bilagan ska varje företag för vilket det har fastställts ett referensvärde i enlighet med artikel 16.1 och 16.3 tilldelas en kvot som motsvarar 89 procent av referensvärdet multiplicerat med en viss procentandel som anges i bilaga V för det berörda året. Enligt punkt 2 i bilagan ska fastställande av den mängd som ska tilldelas företaget som har lämnat in en deklARATION i enlighet med artikel 16.2 ske på så vis att summan av de kvoter som tilldelats enligt punkt 1 subtraheras från den högsta tillåtna mängden för det aktuella året enligt bilaga V.

Kvotssystemet inbegriper enligt artikel 17 ett elektroniskt register över kvoterna, som kommissionen ansvarar för och som medlemsstatens behöriga myndighet har tillgång till (se angående behörig myndighet avsnitt 2.1.8). Registreringen är obligatorisk och görs med hjälp av en ansökan till kommissionen.

Överföring av kvoter och tillstånd att utnyttja kvoter för utsläppande på marknaden av fluorkolväten i importerad utrustning behandlas i artikel 18.

Enligt artikel 18.1 kan hela eller delar av kvoter föras över till en annan producent eller importör.

Enligt artikel 18.2 får producenter och importörer under vissa förutsättningar även bevilja ett annat företag tillstånd att utnyttja dess kvoter, om det gäller redan påfylld utrustning där fluorkolvätena redovisas inom kvotssystemet. Detta är dock en annan sak än överförd kvot; den producent eller importör som beviljar ett tillstånd att utnyttja dess kvoter ska enligt artikel 18.2 tredje stycket själv anses släppa ut de respektive mängderna fluorkolväten på marknaden vid tidpunkten för beviljandet av tillståndet.

2.1.2 Genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning

I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2067 av den 17 november 2015 om fastställande, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014, av minimikrav och villkor för

ömsesidigt erkännande för certifiering av fysiska personer vad gäller stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning samt kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat som innehåller fluorerade växthusgaser samt för certifiering av företag vad gäller stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller fluorerade växthusgaser (genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning) fastställs minimikraven för certifiering av fysiska personer som utför specificerade verksamheter i fråga om stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller f-gaser, och även verksamhet som rör kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat som innehåller f-gaser.

I denna genomförandeförordning fastställs även minimikrav för certifiering av företag som bedriver specificerade verksamheter åt andra parter i fråga om stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller f-gaser.

Här anges också vissa undantag från kravet på certifikat för fysiska personer, samt villkoren för ömsesidigt erkännande.

Minimikraven för certifiering fastställs i artiklarna 1–6. Kraven ska enligt artikel 2.3 inte tillämpas på tillverknings- och reparationsverksamhet vid tillverkarens anläggningar.

Genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning har ersatt kommissionens förordning (EG) nr 303/2008 av den 2 april 2008 om fastställande, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006, av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande av certifiering av företag och personal i fråga om stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller vissa fluorerade växthusgaser.

Certifikat för fysiska personer

Minimikraven gällande certifikaten för fysiska personer gäller enligt artikel 1 fysiska personer som utför de verksamheter som anges i artikel 2.1 när det gäller stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning och kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat som innehåller f-gaser.

Enligt artikel 2.1 tillämpas kraven på fysiska personer som utför

- läckagekontroll av utrustning som innehåller f-gaser i kvantiteter på 5 ton koldioxidekvivalenter eller mer och som inte ingår i skum, såvida inte utrustningen är hermetiskt försluten, är märkt som sådan och innehåller f-gaser i kvantiteter som understiger 10 ton koldioxidekvivalenter,
- återvinning,
- installation,
- reparation, underhåll eller service, eller
- nedmontering.

Minimikraven framgår av artikel 3.1 jämförd med artikel 2.1, artikel 4 och bilaga 1. Kraven skiljer sig åt mellan olika situationer och baserat på vilken utrustning verksamheten gäller. Certifikaten är därför indelade i olika kategorier. Kategorierna anges i artikel 3.2.

Enligt artikel 3.1 ska fysiska personer som utför de verksamheter som anges i artikel 2.1 ha ett sådant certifikat som avses i artikel 4 för motsvarande kategori i enlighet med artikel 3.2. Enligt artikel 4.1 krävs för certifikat att personen klarat ett teoretiskt och praktiskt prov som omfattar de grundläggande färdigheter och kunskaper för den avsedda kategorin av certifikat som fastställs i bilaga I, anordnat av ett officiellt bedömningsorgan. Vilka uppgifter certifikatet ska innehålla och vad som gäller om ett certifieringssystem visserligen uppfyller kraven i förordningen men systemets intyg inte innehåller rätt uppgifter behandlas i artikel 4.2–4.4.

Kravet på certifikat tillämpas enligt artikel 3.3 a inte på den som utför hårdlödning, mjuklödning eller svetsning av delar i ett system eller en enskild utrustningsenhet i samband med någon av verksamheterna, förutsatt att personen har de kvalifikationer i övrigt som krävs enligt nationella bestämmelser för arbetet och övervakas av en ansvarig, certifierad person.

Även den som utför återvinning av f-gaser från utrustning som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) är enligt artikel 3.3 b under vissa förutsättningar undantagen kravet på certifikat.

Den som deltar i en utbildning för att bli certifierad för någon av verksamheterna och som utför denna under ledning av en ansvarig, certifierad person är enligt artikel 3.4 undantagen från kravet på certifikat, dock i högst 24 månader.

Certifikat för företag

Minimikraven gäller enligt artikel 5 de företag som avses i artikel 2.2, dvs. företag som för andra parter utför installation, reparation, underhåll, service eller nedmontering av stationär kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning.

De krav för certifikat som ska uppfyllas är enligt artikel 6.1 att företaget har tillräckligt många anställda som är certifierade för att klara den förväntade verksamhetsvolymen och att det finns bevis för att de har tillgång till nödvändiga verktyg och förfaranden. Vilka uppgifter certifikatet ska innehålla anges i artikel 6.2.

2.1.3 EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem

I kommissionens förordning (EG) nr 304/2008 av den 2 april 2008 om fastställande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av företag och personal med avseende på stationära brandskyddssystem och brandsläckare som innehåller vissa fluorerade växthusgaser (EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem) fastställs minimikraven och villkoren för ömsesidigt erkännande för certifiering av företag och personal med avseende på stationära brandskyddssystem och brandsläckare som innehåller vissa f-gaser.

Certifikat för personal

Förordningen ska enligt artikel 2.1 tillämpas på personal som när det gäller brandskyddssystem utför kontroll för läckage av applikationer som innehåller 3 kg f-gaser eller mer, återvinning, även när det gäller brandsläckare, installation underhåll eller service.

De minimikrav för personalcertifikat som ska uppfyllas anges i artikel 5.1. Kraven innebär att man ska ha klarat ett teoretiskt och praktiskt prov som omfattar de grundläggande färdigheter och kunskaper som fastställs i bilagan, och som anordnats av ett officiellt bedömningsorgan. Vilka uppgifter personalcertifikatet ska innehålla anges i artikel 5.2.

Certifikat för företag

Förordningen ska enligt artikel 2.2 också tillämpas på företag som när det gäller brandskyddssystem utför installation, underhåll eller service. Enligt artikel 2.3 ska den inte tillämpas på tillverknings- och reparationsverksamhet

vid tillverkares anläggningar för behållare eller delar till stationära brand-skyddssystem som innehåller vissa f-gaser.

De minimikrav för företagscertifikat som enligt artikel 8.1 ska uppfyllas är att företaget har tillräckligt med certifierad personal för verksamheten och bevis på att personalen har tillgång till nödvändiga verktyg och förfaranden. Vilka uppgifter företagscertifikatet ska innehålla anges i artikel 8.2.

2.1.4 EU-förordningen om certifiering för lösningsmedel

I kommissionens förordning (EG) nr 306/2008 av den 2 april 2008 om fastställande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av personal som återvinner vissa lösningsmedel som innehåller f-gaser från utrustning (EU-förordningen om certifiering för lösningsmedel) fastställs minimikraven och villkoren för ömsesidigt erkännande för certifiering av personal som återvinner vissa lösningsmedel som innehåller f-gaser från utrustning.

Förordningen ska enligt artikel 2.1 jämförd med artikel 1 tillämpas på personal som återvinner vissa lösningsmedel som innehåller f-gaser från utrustning. Personal som deltar i utbildning för att erhålla ett certifikat är enligt artikel 2.2 undantagen från kravet på certifikat förutsatt att de utför verksamheten under handledning av en person som har ett certifikat. Detta gäller dock under högst ett år.

De minimikrav för personalcertifikat som ska uppfyllas anges i artikel 3.1 och innebär att man ska ha klarat ett teoretiskt och praktiskt prov som omfattar de grundläggande färdigheter och kunskaper som fastställs i bilagan och som anordnats av ett officiellt bedömningsorgan. Vilka uppgifter certifikatet ska innehålla anges i artikel 3.2.

2.1.5 Genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare

I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2066 av den 17 november 2015 om fastställande, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014, av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av fysiska personer som utför installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av elektriska brytare som innehåller fluorerade växthusgaser eller återvinning av f-gaser från stationära elektriska brytare (genomförandeförordningen om certifiering

för elektriska brytare) fastställs minimikraven och villkoren för ömsesidigt erkännande för certifiering av fysiska personer som utför installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av elektriska brytare som innehåller f-gaser eller återvinning av f-gaser från stationära elektriska brytare.

Förordningen ska enligt artikel 2.1 jämförd med artikel 1 tillämpas på fysiska personer som utför installation, service, underhåll, reparation och nedmontering av elektriska brytare som innehåller f-gaser eller som utför återvinning av sådana gaser från stationära elektriska brytare.

Fysiska personer som deltar i en utbildning för att erhålla ett certifikat som omfattar den berörda verksamheten omfattas enligt artikel 2.2 inte av kravet på certifikat, förutsatt att de utför verksamheten under ledning av en person som har ett certifikat omfattande den verksamheten och som är fullt ansvarig för att verksamheten utförs korrekt. Detta gäller dock i högst 12 månader.

Förordningen ska enligt artikel 2.3 inte tillämpas på tillverknings- och reparationsverksamhet vid tillverkares anläggningar för elektriska brytare.

De minimikrav för certifikat för fysiska personer som ska uppfyllas anges i artikel 3.1 och innebär att man ska ha klarat ett teoretiskt och praktiskt prov som omfattar de grundläggande färdigheter och kunskaper som fastställs i bilaga I och som anordnats av ett officiellt bedömningsorgan. Vilka uppgifter certifikatet ska innehålla anges i artikel 3.2.

Genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare har ersatt kommissionens förordning (EG) nr 305/2008 av den 2 april 2008 om fastställande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av minimikrav och villkor för ömsesidigt erkännande för certifiering av personal som återvinner vissa fluorerade växthusgaser från högspänningsbrytare.

2.1.6 EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon

I kommissionens förordning (EG) nr 307/2008 av den 2 april 2008 om fastställande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av minimikrav för utbildningsprogram och villkor för ömsesidigt erkännande av utbildningsintyg för personal med avseende på luftkonditioneringssystem som innehåller vissa fluorerade växthusgaser i vissa

motorfordon (EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon) fastställs minimikrav för utbildningsprogram och villkor för ömsesidigt erkännande av utbildningsintyg för personal med avseende på luftkonditioneringssystem som innehåller vissa f-gaser i vissa motorfordon.

I artikel 1 anges att kraven avser utbildningsprogram för personal som återvinner vissa f-gaser från luftkonditioneringssystem i motorfordon som omfattas av direktiv 2006/40/EG samt villkoren för ömsesidigt erkännande av utbildningsintyg som utfärdats enligt dessa krav. De minimikrav för intyg som ska uppfyllas fastställs i bilagan till förordningen.

Förordningen relaterar till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/40/EG av den 17 maj 2006 om utsläpp från luftkonditioneringssystem i motorfordon och om ändring av rådets direktiv 70/156/EEG, där det föreskrivs obligatoriskt införande av luftkonditioneringssystem med låg faktor för global uppvärmningspotential i motorfordon kategori m1 och n1 typgodkända från och med 2011 (se skäl 1 till förordningen).

2.1.7 Den svenska f-gasförordningen

Den svenska f-gasförordningen kompletterar EU-förordningen om f-gaser. Här finns bland annat nationella krav gällande intyg och ackreditering, förbud mot att leverera köldmedium till andra än vissa mottagare, bestämmelser om drift- och skötselinstruktioner och om läckagekontroll och begränsning av utsläpp, kunskapskrav för skötsel av anläggningar, bestämmelser om skyldighet för den som yrkesmässigt importerar eller överlåter köldmedier att kostnadsfritt återta dem, samt bestämmelser om skyldighet att föra vissa register och om underrättelse- och rapporterings-skyldigheter. Här finns också nationella krav gällande certifikat och certifieringsorgan.

Certifikat för personal

Enligt 16 § f-gasförordningen ska personal som utför en läckagekontroll enligt 10 eller 11 § på kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ha ett personalcertifikat enligt artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning.

Enligt 17 § f-gasförordningen ska de krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning uppfyllas också när det gäller certifikat för personal som utför läckagekontroll,

återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning som innehåller f-gaser.

I 20 § f-gasförordningen finns också ett krav på att någon ombord på fartyg till sjöss är certifierad enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, om det kan komma att utföras installation, ombyggnad, reparation eller andra ingrepp på kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning.

Certifikat för företag

Enligt 18 § f-gasförordningen ska de krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning uppfyllas också när det gäller certifikat för företag som utför läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning eller luftkonditioneringsutrustning i fordon som innehåller f-gaser. För installation, service och underhåll av mobil luftkonditioneringsutrustning i fordon gäller dock enligt 19 § vissa lättnader i kraven.

Certifieringsorgan

Enligt 22 § f-gasförordningen ska ett certifikat enligt förordningen vara utfärdat av ett certifieringsorgan som är ackrediterat för de uppgifter som certifikatet gäller och som har anmält sin certifieringsverksamhet hos Naturvårdsverket.

Enligt 23 § 1, 24 § 1, 25 § 1 respektive 24 § 3 f-gasförordningen har certifieringsorganen ansvaret att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikat är uppfyllda och befogenhet att tillfälligt upphäva och återkalla dem.

2.1.8 Den behöriga myndighetens uppgifter

Den behöriga myndigheten avseende EU-förordningen om f-gaser är Naturvårdsverket (44 § f-gasförordningen). Detta innebär

- att myndigheten enligt artikel 6.2 andra stycket i EU-förordningen om f-gaser kan begära tillgång till de register som enligt artikeln ska föras av operatörer av utrustning för vilken kontroll av läckage krävs enligt artikel 4.1,
- att företag som tillhandahåller f-gaser enligt artikel 6.3 tredje stycket på begäran ska göra register med relevant information om köparna tillgängliga för myndigheten,

- att myndigheten enligt artikel 11.3 får begära att kommissionen undantagsvis i upp till fyra år godkänner utsläppande på marknaden av produkter och utrustning för vilka utsläpp på marknaden enligt artikel 11.1 jämförd med bilaga III är förbjudet,
- att myndigheten enligt artikel 15.4, om det har visats motiverat för att fungerande alternativ saknas eller är orimligt kostsamma, kan begära att kommissionen i upp till fyra år undantar sådana fluorkolväten som används i särskilda tillämpningar, eller särskilda kategorier av produkter eller utrustning, från det krav på årliga kvoter för utsläppande på unionsmarknaden som fastställs i artikel 15.1,
- att myndigheten enligt artikel 17.4 i informationssyfte ska ha tillgång till kommissionens elektroniska register över kvoter för utsläppande på marknaden av fluorkolväten, och
- att myndigheten enligt artikel 19.6 andra stycket kan begära tillgång till oberoende granskningsrapporter av de uppgifter som anges i bilaga VII gällande f-gaser som producenter, importörer och exportörer som under föregående år producerat, importerat eller exporterat mer än ett ton, eller 100 ton eller mer koldioxidekvivalenter f-gaser, enligt artikel 19.1 ska rapportera till kommissionen.

2.1.9 Tillsyn

Bestämmelser om det tillsynsansvar som hör samman med f-gaser finns i 2 kap. 4, 21, 27 och 29–32 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13). Ansvaret är fördelat mellan i huvudsak den kommunala nämnden, länsstyrelsen, Kemikalieinspektionen, Transportstyrelsen och Försvarsinspektören för hälsa och miljö.

2.1.10 Sanktioner

Brott mot ett antal förbud och försiktighetsmått på området för f-gaser är straffbelagda enligt bestämmelser i 29 kap. miljöbalken. Bestämmelser om miljöstraffavgifter för överträdelse av bestämmelser rörande växthusgaser finns i 9 kap. förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter.

Miljöstraffavgift för överskridande av tilldelad kvot fluorkolväten enligt EU-förordningen om f-gaser finns i 9 kap. 6 § förordningen om miljöstraffavgifter.

Miljösanktionsavgift för en överträdelse av 10, 11, eller 16 § f-gasförordningen genom att inte uppfylla föreskrivna krav för läckagekontroll finns i 9 kap. 17 § förordningen om miljösanktionsavgifter. Avgift för överträdelse av 13 § f-gasförordningen genom att inte ha upprättat och fört register finns i 9 kap. 18 § förordningen om miljösanktionsavgifter. Avgift för överträdelse av 15 § f-gasförordningen genom att vara försenad med att lämna in en rapport finns i 9 kap. 20 § förordningen om miljösanktionsavgifter. I 9 kap. 21 § förordningen om miljösanktionsavgifter finns också miljösanktionsavgifter för överträdelse av f-gasförordningens krav på person- och företagscertifikat för verksamheter som avser mobil utrustning och, avseende företagscertifikat, luftkonditioneringsutrustning i fordon.

2.2 Regelverket för ämnen som bryter ned ozonskiktet

2.2.1 EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet

Syftet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet (EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet) är att fastställa regler för produktion, import, export, utsläppande på marknaden, användning, återvinning, återanvändning, regenerering och destruktion av ämnen som bryter ned ozonskiktet, och för uppgiftslämnande gällande dessa ämnen. Här fastställs även regler för import, export, utsläppande på marknaden och användning av produkter och utrustning som innehåller eller är beroende av sådana ämnen.

Förordningen tillämpas både på det som kallas kontrollerade ämnen och det som kallas nya ämnen, och även på produkter och utrustning som innehåller eller är beroende av kontrollerade ämnen. De kontrollerade ämnena är de som förtecknas i förordningens bilaga I och de nya ämnena är de som förtecknas i bilaga II; utöver detta förklaras inte uttrycken. Med produkter och utrustning som är beroende av kontrollerade ämnen avses produkter och utrustning som inte fungerar utan sådana ämnen.

2.2.2 Den svenska förordningen om ozonnedbrytande ämnen

Förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen innehåller bestämmelser som kompletterar EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

Enligt förordningen om ozonnedbrytande ämnen är det med vissa undantag förbjudet att tillverka, använda, överlåta och saluhålla ozonnedbrytande ämnen och att leverera vissa köldmedier annat än för destruktion. Förordningen innehåller också en skyldighet för den som yrkesmässigt importerar eller överlåter köldmedier att kostnadsfritt återta dem, och bestämmelser om rapporteringskyldighet. Här finns även en nationell bestämmelse om att personer som utför periodiska läckagekontroller av brandsystem och brandsläckare med halon (ett ozonnedbrytande ämne) ska omfattas av de minimikrav som anges i bilagan till EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem (som bara gäller utrustning som innehåller f-gaser).

2.2.3 Tillsyn

Bestämmelser om det tillsynsansvar som hör samman med ämnen som bryter ned ozonskiktet finns i 2 kap. 4, 21, 27 och 29–32 §§ miljötillsynsförordningen. Ansvaret är fördelat mellan i huvudsak den kommunala nämnden, länsstyrelsen, Kemikalieinspektionen, Transportstyrelsen och Försvarsinspektören för hälsa och miljö.

2.2.4 Sanktioner

Brott mot ett antal förbud och försiktighetsmått på området för ämnen som bryter ner ozonskiktet är straffbelagda enligt bestämmelser i 29 kap. miljöbalken. Bestämmelser om miljöstraffavgifter för överträdelser av bestämmelser rörande ozonnedbrytande ämnen finns i 9 kap. förordningen om miljöstraffavgifter. Samtliga bestämmelser om miljöstraffavgifter på området för ämnen som bryter ner ozonskiktet rör överträdelser av bestämmelser i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

3. Förslag till ändringar i f-gasförordningen

3.1 En upplysning om ett bemyndigande justeras

Förslag: Upplysningen om bemyndigandet för en bestämmelse om återtagande av levererade köldmedier justeras.

Skälen för förslaget: I 12 § f-gasförordningen finns en bestämmelse om att den som yrkesmässigt importerar eller överlåter köldmedier är skyldig att kostnadsfritt återta levererade köldmedier som omhändertagits och tillhandahålla behållare för det ändamålet. I 1 § anges att bestämmelsen är

meddelad med stöd av 15 kap. 6 § miljöbalken. Det bemyndigande som avses är 15 kap. 12 § miljöbalken, som tidigare hade beteckningen 6 §.

Bestämmelsen i 15 kap. 12 § miljöbalken ger regeringen möjlighet att meddela föreskrifter om skyldighet för producenter att se till att avfall samlas in, transporterar bort, återvinns eller bortskaffas på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Regeringen har nyligen föreslagit att bemyndigandet ska avse föreskrifter ”för att införa system för utökat producentansvar för avfallshantering” (prop. 2020/21:198). För system för utökat producentansvar gäller vissa minimikrav i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv.

Bestämmelsen i f-gasförordningen kan inte anses vara en bestämmelse om system för utökat producentansvar och kan därför inte, när 15 kap. 12 § miljöbalken ändras, anses meddelad med stöd av den bestämmelsen. Bestämmelsen kan dock meddelas med stöd av 15 kap. 39 § miljöbalken. Enligt den bestämmelsen får regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur avfall ska hanteras som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Hänvisningen i 1 § f-gasförordningen bör därför ändras.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 1 § f-gasförordningen.

3.2 Uppdatering av standarder och förtydligande av ordförklaringar

Förslag: Förordningens hänvisningar till standarder uppdateras så att de avser nu gällande standarder, och vad som i förordningens avses med mobil utrustning och konvertering förtydligas.

Skälen för förslaget: I 3 § f-gasförordningen finns hänvisningar till Internationella standardiseringsorganisationens och Internationella elektrotekniska kommissionens standarder för bedömning av överensstämmelse med allmänna krav, dels på organ som certifierar personer, dels på ackrediteringsorgan som ackrediterar organ för bedömning av överensstämmelse. Dessa bör uppdateras till gällande standarder, dvs. SS-EN ISO/IEC 17024:2012 respektive SS-EN ISO/IEC 17011:2018.

I f-gasförordningen förklaras mobil utrustning som ”mobil utrustning som innehåller ett köldmedium” och luftkonditioneringsutrustning i fordon som ”en utrustning i ett fordon, som innehåller ett köldmedium och är avsedd för luftkonditionering i fordonet”. I EU-förordningen om f-gaser definieras inget av dem, men däremot ordet mobil, vilket enligt artikel 3.24 innebär ”som normalt sett förflyttas under användning”. Den svenska förklaringen av uttrycket mobil utrustning är avsedd att omfatta luftkonditioneringsutrustning i fordon, vilket emellertid inte är tydligt. Av det skälet bör förklaringen av uttrycket ändras till ”utrustning som innehåller ett köldmedium och som normalt sett förflyttas under användning, inklusive utrustning för luftkonditionering som är monterad i ett fordon”.

Ett sådant förtydligande innebär att luftkonditioneringsutrustning i fordon inte behöver förklaras. Därmed kan förklaringen tas bort. Förslaget innebär ingen förändring i sak utan är avsett att förtydliga vad som redan gäller.

Bestämmelsernas placering

Bestämmelserna finns i 3 och 4 §§ f-gasförordningen.

3.3 Ett förbud mot leverans av köldmedium anpassas till EU-förordningen om f-gaser

Förslag: En bestämmelse i f-gasförordningen om förbud mot att leverera köldmedium till andra än vissa mottagare, och om undantag från förbudet, anpassas till EU-förordningen om f-gaser.

Skälen för förslaget

Bestämmelser om förbud i f-gasförordningen gäller enligt 6 § endast om motsvarande förbud inte redan följer av EU-förordningen om f-gaser. Bestämmelser om undantag från förbud enligt förordningen får enligt bestämmelsen inte tillämpas i strid mot EU-förordningen om f-gaser.

Det är enligt 7 § första stycket f-gasförordningen förbjudet att leverera köldmedium till andra mottagare än

- den som enligt f-gasförordningen får fylla på f-gaser i kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning,
- den som tillverkar kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller f-gaser, och
- den som bedriver verksamhet för rening eller destruktion av f-gaser.

Köldmedium som är avsett för en verksamhet för forskning, utbildning och utveckling av kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning får enligt paragrafens andra stycke levereras till den som bedriver verksamheten.

Detsamma gäller köldmedium som är avsett för verksamhet som bedrivs av Försvarsmakten, Försvarets materielverk eller Fortifikationsverket.

EU-bestämmelser om begränsningar av utsläppandet på marknaden

Artikel 11.4 i EU-förordningen om f-gaser anger att för utförandet av installation, service, underhåll eller reparation av utrustning som innehåller eller kräver f-gaser, och kräver certifiering eller intyg, f-gaser endast får säljas till och köpas av

- företag som innehar relevanta certifikat eller intyg i enlighet med artikel 10, eller
- företag som har anställda som innehar ett certifikat eller utbildningsintyg enligt artikel 10.2 och 10.5.

I artikel 11.4 anges även att bestämmelsen inte ska hindra icke-certifierade företag som inte utför de angivna verksamheterna från att samla in, transportera eller leverera f-gaser.

Den rättsliga grunden för EU-förordningen utgörs av artikel 192.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Enligt denna artikel ska Europaparlamentet och rådet besluta om vilka åtgärder som ska vidtas av unionen för att uppnå de mål för unionens miljöpolitik som anges i artikel 191, dvs. att bevara, skydda och förbättra miljön, att skydda människors hälsa, att utnyttja naturresurserna varsamt och rationellt, samt att främja åtgärder på internationell nivå för att lösa regionala eller globala miljöproblem. Enligt artikel 193 ska emellertid de skyddsåtgärder som antas enligt artikel 192 inte hindra medlemsstaten från att behålla eller införa strängare skyddsåtgärder. Krav ställs på att åtgärderna ska vara förenliga med fördragen och anmälas till kommissionen. Vanligtvis är det reglerna om förbud mot kvantitativa import- och exportrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan som aktualiseras i prövningen av åtgärdernas förenlighet med fördragen, alltså artiklarna 34–36 i EUF-fördraget. En nationell bestämmelse får inte motsvaras av direkt tillämpliga bestämmelser i en EU-förordning, dvs. utgöra s.k. dubbelreglering, och inte heller gå emot ett EU-förbud. Detta uttrycks i f-gasförordningen genom att det i 6 § anges att bestämmelser om förbud i förordningen gäller endast om motsvarande förbud inte redan följer av EU-förordningen om f-gaser, och

att bestämmelser om undantag från förbud inte får tillämpas i strid mot EU-förordningen om f-gaser.

De ändringar som föreslås

Det enda förbudet i f-gasförordningen är det som framgår av 7 §. Tydlighetsskäl talar därför för att bestämmelsen i 6 § bör upphöra och att 7 § i stället anpassas till EU-förordningens bestämmelser. Nedan förklaras skälen till ändringen av 7 § närmare.

Leverans av f-gas till verksamhet som kräver certifikat endast enligt f-gasförordningen

Det som på motsvarande sätt som i artikel 11.4 i EU-förordningen om f-gaser kan och behöver regleras i 7 § f-gasförordningen är leverans till verksamhet som kräver certifikat enligt 17 eller 18 § f-gasförordningen. Dessa bestämmelser utgör nationella krav på att vara certifierad, och begränsningen i artikel 11.4 gäller därmed inte i de verksamheter som avses där. Därför bör bestämmelsen i 7 § första stycket 1 ändras så att den anger att f-gas för användning i en verksamhet enligt 17 eller 18 § får säljas till och köpas endast av företag som har ett certifikat enligt kraven i artikel 6 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, en anställd som har ett certifikat enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i samma förordning, eller en anställd som har ett intyg enligt bestämmelserna i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon. För att enligt f-gasförordningen få fylla på f-gaser krävs som huvudregel certifikat. Därmed motsvarar förslaget regleringen i nuvarande 7 § första stycket 1, och förtydligar bestämmelsen.

F-gas som säljs till eller köps av företag för tillverkning av utrustning som innehåller f-gaser

Enligt 7 § första stycket 2 f-gasförordningen är leverans av köldmedium till den som tillverkar kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller f-gaser undantagen från det generella förbudet i bestämmelsens inledning. F-gaser som säljs till eller köps av företag för *tillverkning av* utrustning som innehåller f-gaser nämns inte i artikel 11.4. Artikeln hänvisar vad gäller de företag som f-gaser får säljas till och köpas av till företag som har relevanta företagscertifikat eller intyg, eller som har anställda som innehar certifikat eller utbildningsintyg, till artikel 10. Enligt artikel 10.5 i EU-förordningen om f-gaser är minimikraven för certifieringsprogrammen de som anges i förordningarna (EG) nr 303/2008-nr 306/2008, dvs.

genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem och genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare. Enligt dessa förordningar ska de inte tillämpas på tillverknings- eller reparationsverksamhet vid anläggningar för tillverkning. Detta innebär att det enligt artikel 11.4 i EU-förordningen om f-gaser är tillåtet att f-gaser säljs till och köps av den som tillverkar kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning som innehåller f-gaser, oavsett om denne är certifierad. Bestämmelsen 7 § första stycket 2 är därmed överflödigt och bör tas bort.

Förordning (EG) nr 306/2008 gäller certifiering av personal som återvinner vissa lösningsmedel som innehåller f-gaser från utrustning, dvs. den gäller inte utrustning, och omfattas därmed inte av 7 § första stycket 2 f-gasförordningen.

Leverans av köldmedium till den som bedriver verksamhet för rening eller destruktion av f-gaser

Leverans av köldmedium till den som bedriver verksamhet för rening eller destruktion av f-gaser är enligt 7 § första stycket 3 f-gasförordningen undantagen från det generella förbudet i bestämmelsens inledning. Beredning av en återvunnen f-gas för att uppnå en standard motsvarande ett nyproducerat ämne, med beaktande av dess avsedda användningsområde, definieras i artikel 2.16 i EU-förordningen om f-gaser som *regenerering*. I regenerering ingår således, enligt EU-förordningen, rening av f-gaser. Destruktion utgör enligt definitionen i EU-förordningens artikel 2.17 ett förfarande genom vilket hela eller större delen av en f-gas permanent omvandlas eller uppdelas i ett eller flera stabila ämnen som inte är f-gaser. Enligt artikel 11.4 i EU-förordningen ska artikelns begränsningar vad gäller vem f-gas får levereras till inte hindra icke-certifierade företag som utför annan verksamhet än installation, service, underhåll eller reparation av utrustning som innehåller f-gaser eller vars funktion kräver sådana gaser från att samla in, transportera eller leverera f-gaser. Insamling av f-gas – oaktat om det är för rening, destruktion eller återvinning – är således uttryckligen tillåten enligt artikel 11.4 i EU-förordningen, vilket innebär att 7 § första stycket 3 f-gasförordningen, gällande leverans för rening och destruktion, är överflödigt och bör tas bort.

Leverans av köldmedium som är avsett för en verksamhet för forskning, utbildning och utveckling av f-gasutrustning

Trots det generella förbudet i inledningen till 7 § första stycket får köldmedium som är avsett för en verksamhet för forskning, utbildning och utveckling av kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning enligt bestämmelsens andra stycke första meningen levereras till den som bedriver verksamheten. EU-förordningen om f-gaser särreglerar inte utsläppande på marknaden för verksamhet för vare sig forskning, utbildning eller utveckling av utrustning. Sådan verksamhet särregleras inte heller i andra avseenden i EU-förordningen. I den mån sådana verksamheter ägnar sig åt det som avses i artikel 11.4, alltså utförandet av installation, service, underhåll eller reparation av utrustning, som innehåller f-gaser eller vars funktion fordrar sådana, som kräver certifiering eller intyg enligt artikel 10, ingår de därmed i artikelns tillämpningsområde. Det framgår således redan av artikel 11.4 i vilken utsträckning det är tillåtet att leverera f-gaser till verksamheter för forskning, utbildning och utveckling av kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning. Denna bestämmelse i 7 § andra stycket är därmed överflödigt och bör tas bort.

Leverans av köldmedium som är avsett för verksamhet som bedrivs av Försvarsmakten, Försvarets materielverk eller Fortifikationsverket

Trots det generella förbudet i inledningen till 7 § första stycket får även köldmedium som är avsett för verksamhet som bedrivs av Försvarsmakten, Försvarets materielverk eller Fortifikationsverket enligt bestämmelsens andra stycke, andra meningen, levereras till den som bedriver verksamheten. EU-förordningen om f-gaser särreglerar inte utsläppande på marknaden till sådan verksamhet. Militär utrustning särregleras i EU-förordningen såtillvida att det enligt artikel 11.1 är förbjudet att släppa ut de produkter och den specifika utrustning som anges i bilaga III på marknaden, med undantag för militär utrustning, från och med det datum som anges i den bilagan. I den mån de aktuella verksamheterna ägnar sig åt det som avses i artikel 11.4, alltså utförandet av installation, service, underhåll eller reparation av utrustning, som innehåller f-gaser eller vars funktion fordrar sådana, som kräver certifikat eller intyg enligt artikel 10, ingår de dock i tillämpningsområdet för artikel 11.4. Det framgår således redan av denna artikel i vilken utsträckning det är tillåtet att leverera f-gaser till sådana verksamheter. Även denna bestämmelse i 7 § andra stycket är därmed överflödigt och bör tas bort.

Bestämmelsernas placering

Bestämmelserna finns i 6 och 7 §§ f-gasförordningen.

3.4 Servicetekniker ska se till att läckage har åtgärdats innan luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på

Förslag: Utöver operatörer ska även servicetekniker för luftkonditioneringsutrustning i fordon vara skyldiga att avvakta med påfyllning av f-gaser tills utrustningen har läckagekontrollerats och läckor har reparerats.

Skälen för förslaget: I de flesta personbilar finns f-gas, vanligtvis ca 1 ton koldioxidekvivalenter per personbil. På grund av ålder och slitage uppstår med tiden läckage i utrustningen och gas behöver därför fyllas på regelbundet. Om läckorna inte åtgärdas sker ett kontinuerligt läckage.

En operatör är enligt artikel 3.3 andra stycket i EU-förordningen om f-gaser skyldig att se till att utrustningen repareras utan dröjsmål när ett läckage av f-gaser upptäcks. Av detta följer ett ansvar för operatören för att utrustningen inte heller fylls på med f-gaser så länge risken för läckage kvarstår.

När det gäller luftkonditioneringsutrustning i fordon är den som utför service på utrustningen i allmänhet inte operatör i EU-förordningens mening. Därför bör det införas en bestämmelse i f-gasförordningen som anger att den som fyller på f-gas i en luftkonditioneringsutrustning i ett fordon ska ha sett till att utrustningen är läckagekontrollerad och att läckage har åtgärdats innan utrustningen fylls på, även om detta ansvar inte följer av artikel 3.3 i EU-förordningen om f-gaser.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i den föreslagna nya 11 a § f-gasförordningen.

3.5 Dokumentation av bevis för att installation kommer att utföras av ett certifierat företag vid försäljning av icke-hermetiskt tillsluten utrustning till slutanvändare

Förslag: Den som säljer icke-hermetiskt sluten utrustning påfylld med f-gas till slutanvändare ska dokumentera bevis för att installationen kommer att utföras av ett certifierat företag. Dokumentationen ska innehålla köparens namn, installationsadressen, datum för försäljningen,

installationsföretagets namn och certifieringsnummer samt ett skriftligt åtagande av installationsföretaget om att utföra installationen.

Skälen för förslaget: Icke-hermetiskt slutna utrustningar påfylld med f-gaser får enligt artikel 11.5 i EU-förordningen om f-gaser säljas till slutanvändare endast om det kan bevisas att installationen ska utföras av ett företag som är certifierat i enlighet med artikel 10 i samma förordning. För en överträdelse av artikeln genom att inte uppfylla föreskrivna krav ska enligt 9 kap. 4 § förordningen om miljöstraffavgifter en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kronor.

Artikeln anger inte på vilket sätt det ska bevisas att installationen ska utföras av ett företag som är certifierat i enlighet med artikel 10. Det gör att det är svårt att kontrollera att bestämmelsen följs. Därför bör en bestämmelse införas som anger att den som säljer icke-hermetiskt slutna utrustningar som är påfylld med f-gas till slutanvändare ska dokumentera det bevis för att installationen kommer att utföras av ett certifierat företag som krävs enligt artikel 11.5 i EU-förordningen om f-gaser. Bestämmelsen bör även ange att dokumentationen ska innehålla datum för försäljningen och installationsföretagets certifieringsnummer.

I avsnitt 5.2 föreslås ett förtydligande av bestämmelsen i 9 kap. 4 § förordningen om miljöstraffavgifter, som rör miljöstraffavgift bland annat för överträdelse av artikel 11.5.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i den föreslagna nya 12 a § f-gasförordningen.

3.6 Skyldighet för företag som tillhandahåller f-gaser avsedda för viss mobil utrustning att föra register förtydligas och flyttas till en separat bestämmelse

Förslag: Ett krav på företag som tillhandahåller f-gaser avsedda för mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning att föra register i enlighet med det som anges i EU-förordningen om f-gaser flyttas till en separat bestämmelse.

Skälen för förslaget: Den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska i fråga om sådan utrustning enligt 13 § f-gasförordningen föra register i enlighet med det som anges i artikel

6.1, 6.2 och 6.3 i EU-förordningen om f-gaser, även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

Artikel 6.3 i EU-förordningen om f-gaser gäller dock inte skyldigheter för operatörer utan för företag som tillhandahåller f-gaser. När installation, service, underhåll eller reparation av viss utrustning som innehåller f-gaser, eller vars funktion kräver sådana gaser, utförs ska företaget som tillhandahåller f-gaserna enligt artikel 6.3 upprätta register med relevant information om köparna. Kravet gäller bara när f-gaserna är avsedda för viss utrustning. Vilken utrustning som berörs av kravet framgår av artikel 6.3 jämförd med artikel 11.4, 10 och 4.2. Mobil utrustning berörs bara delvis av dessa bestämmelser.

Eftersom kraven i 13 § f-gasförordningen endast gäller operatörer av utrustning är hänvisningen i bestämmelsen till artikel 6.3 i EU-förordningen felaktig och bör tas bort. I stället bör ett separat krav, riktat till företag som tillhandahåller f-gaser avsedda för mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning, införas i en ny bestämmelse, med innebörden att dessa företag ska föra register i enlighet med det som anges i artikel 6.3 i EU-förordningen om f-gaser, även om utrustningen inte omfattas av artikelns krav.

Bestämmelsernas placering

Bestämmelserna finns i 13 § och den föreslagna nya 13 a § f-gasförordningen.

3.7 Tillägg till rapporteringskrav för utrustning som innehåller minst 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas

Förslag: Den rapport som en operatör för en utrustning som under någon del av ett kalenderår innehåller minst 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas ska lämna till tillsynsmyndigheten ska innehålla datum för de läckagekontroller som gjorts under kalenderåret.

Skälen för förslaget: Den som är operatör ska enligt 15 § f-gasförordningen lämna en rapport till tillsynsmyndigheten om det under någon del av ett kalenderår finns minst 14 ton koldioxidekvivalenter i en stationär anläggning, i en anläggning på ett fartyg eller i en mobil utrustning som omfattas av läckagekontroll enligt 11 § eller enligt artikel 3.3 andra stycket och 4.1–4.3 i EU-förordningen om f-gaser. Rapporten ska lämnas in senast den 31 mars

året efter kalenderåret och vara undertecknad av operatören eller försedd med dennes elektroniska underskrift. Rapporten ska innehålla

- resultatet av de läckagekontroller som gjorts under kalenderåret,
- information om utrustning som skrotats under kalenderåret,
- de uppgifter som anges i artikel 6.1 i EU-förordningen om f-gaser,
- operatörens organisations-nummer, postadress och faktureringsadress,
- adress till och fastighetsbeteckning på den fastighet där utrustningen finns, om utrustningen är stationär,
- en förteckning över utrustningen, och
- i fråga om utrustning på ett fartyg, fartygets namn, signalbokstäver eller liknande.

När ett läckage av f-gaser upptäcks ska operatörerna enligt artikel 3.3 i EU-förordningen om f-gaser se till att utrustningen repareras utan dröjsmål. När utrustningen är föremål för kontroll av läckor enligt artikel 4.1 och reparation har utförts avseende en läcka, ska operatörerna se till att utrustningen kontrolleras av certifierade fysiska personer inom en månad för att bekräfta att reparationen har fungerat.

Den kontroll som enligt artikel 3.3 i EU-förordningen respektive enligt 11 § i den svenska f-gasförordningen ska genomföras inom en månad när en reparation av läckage har genomförts är i nuläget svår att följa upp, eftersom datum för kontrollen inte behöver anges i rapporten till tillsynsmyndigheten. Därför bör datum för kontrollen ingå i det som ska anges i rapporten.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 15 § f-gasförordningen.

3.8 Bestämmelser om krav på certifikat som motsvarar krav i andra bestämmelser tas bort

Förslag: Bestämmelser om krav på certifikat som motsvarar krav på certifikat i andra bestämmelser ska tas bort. Detta gäller bestämmelser om krav på certifikat för den som utför läckagekontroll i samband med installation, ombyggnad eller annat ingrepp i köldmediesystemet i en kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning och för operatörer av mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning som utför läckagekontroller i samband med förebyggande åtgärder enligt EU-förordningen om f-gaser.

Skälen för förslaget

Nationella bestämmelser om krav på certifikat för den som utför läckagekontroller av f-gasutrustning i samband med ingrepp och förebyggande åtgärder

Personal som utför en läckagekontroll enligt 10 eller 11 § f-gasförordningen på kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning ska enligt 16 § ha ett personalcertifikat enligt artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning.

Den som installerar en hermetiskt slutet utrustning som innehåller mer än 5 ton koldioxidkvivalenter f-gaser, eller sätter en sådan utrustning i drift för första gången, ska enligt 10 § se till att läckagekontroll utförs i samband med arbetet. Detsamma gäller den som installerar, bygger om eller gör något annat ingrepp i köldmediesystemet i en kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning. Kravet gäller vid ingrepp i både stationär och mobil utrustning.

Enligt 11 § f-gasförordningen ska den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning vidta vissa i EU-förordningen om f-gaser angivna förebyggande åtgärder mot utsläpp av f-gaser, även om utrustningen inte omfattas av kraven i EU-förordningen. De förebyggande åtgärder som avses finns i artikel 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 och 5.1 i EU-förordningen om f-gaser.

EU-bestämmelser om krav på certifikat vid läckagekontroller

EU-förordningen om f-gaser uppehåller sig inte vid läckagekontroller som utförs specifikt i samband med att ingrepp utförs i utrustning, utan stadgar bara kontroller som ska utföras regelbundet. Därför har tolkningen gjorts att det är nödvändigt att i den svenska förordningen reglera krav på certifikat vid läckagekontroller som utförs specifikt i samband med att ingrepp utförs.

Kravet på certifikat enligt EU-förordningen om f-gaser gäller dock oaktat i vilket sammanhang kontroller utförs. I artikel 3.4 i EU-förordningen om f-gaser anges att fysiska personer som utför sådana uppgifter som avses i artikel 10.1 a–c ska certifieras och vidta försiktighetsåtgärder för att förhindra läckage av f-gaser. I artikel 10.1 b anges att medlemsstaten ska inrätta eller anpassa certifieringsprogram och garantera tillgången till utbildning för fysiska personer som utför kontroll av läckor för utrustning som avses i artikel 4.2 a–e, dvs.

- stationär kylutrustning,
- stationär luftkonditioneringsutrustning,
- stationära värmepumpar,
- stationär brandskyddsutrustning, och
- kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat.

De ändringar som föreslås

Kravet på certifikat vid läckagekontroll i 16 § f-gasförordningen gäller jämfört med 10 § den som installerar en hermetiskt sluten utrustning som innehåller mer än 5 ton koldioxidekvivalenter f-gaser, eller sätter en sådan utrustning i drift för första gången, och den som installerar, bygger om eller gör något annat ingrepp i köldmediesystemet i en kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning. Kravet gäller både stationär och mobil utrustning.

Kravet på certifikat i 16 § f-gasförordningen förefaller därmed överflödigt i förhållande till EU-förordningen. Bestämmelserna i EU-förordningen är dock inte otvetydiga i detta avseende. Kravet i artikel 10.1 b avser kontroll av läckor för utrustning som avses i artikel 4.2 a–e ”som föreskrivs i artikel 4.1.” I artikel 4.1 finns kravet på regelbundna läckagekontroller och det framgår att hermetiskt sluten utrustning som innehåller f-gaser i mängder på mindre än 10 ton koldioxidekvivalenter inte ska omfattas av läckagekontroller. Det kan tolkas som att det inte krävs certifiering vid läckagekontroller på sådan utrustning. Certifieringskravet i 16 § f-gasförordningen undantar dock endast stationär hermetiskt sluten utrustning som innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter (jfr 10 § andra stycket). I förhållande till 10 § är det därför lämpligt att ha kvar kravet på certifiering i 16 § såvitt avser hermetiskt sluten utrustning som innehåller mer än 5 ton koldioxidekvivalenter f-gaser.

Kravet på certifikat vid läckagekontroll i 16 § f-gasförordningen gäller jämfört med 11 § den som är operatör av en mobil kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning. Även i relation till 11 § är kravet på certifikat i 16 § överflödigt i relation till motsvarande krav i EU-förordningen om f-gaser. Detta gäller certifiering för läckagekontroller som utförs på kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat, eftersom sådan utrustning är mobil.

Kravet på certifikat enligt 16 § f-gasförordningen är även överflödigt på grund av bestämmelsen i 17 § f-gasförordningen. Enligt den bestämmelsen ska personal som utför läckagekontroll när det gäller mobil utrustning som innehåller f-gaser uppfylla de krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning. Detta krav träffar såväl personer som utför läckagekontroll enligt 10 § på mobil utrustning som personer som utför återvinning, installation eller underhåll av eller service enligt 11 §, på mobil utrustning. Samtliga de moment som berörs av kravet på certifikat i 16 § och som gäller mobil utrustning omfattas därmed av kravet på certifikat i 17 §.

Av dessa skäl bör 16 § f-gasförordningen ändras så att bestämmelsen endast reglerar krav på certifikat för den som installerar en hermetiskt sluten utrustning som innehåller mer än 5 ton koldioxidekvivalenter f-gaser, eller sätter en sådan utrustning i drift för första gången.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 16 § f-gasförordningen.

3.9 Nationella krav på certifiering vid arbete med mobil f-gasutrustning förtydligas

3.9.1 Krav på personal

Förslag: En bestämmelse om krav på att personal ska vara certifierad vid arbete med läckagekontroll, återvinning, installation och underhåll av eller service på mobil kyl- och värmeutrustning som innehåller f-gaser ska förtydligas. Det ska framgå tydligare att personal som arbetar med detta ska uppfylla de krav som gäller enligt EU-förordningen om f-gaser, trots att personalen inte omfattas av EU-förordningens krav.

Skälen för förslaget: Enligt 17 § f-gasförordningen ska de krav på certifiering av personal som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning också uppfyllas av personal som utför läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning som innehåller f-gaser. Certifieringen ska uppfylla kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen.

Av 17 § f-gasförordningen får förstås att det som avses är krav på att personal ska vara certifierade för arbete med mobil utrustning av det slag

som anges. I bestämmelsen hänvisas till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning när det gäller dessa krav. Kraven på att vara certifierad finns dock inte i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning utan i artikel 3.4 i EU-förordningen om f-gaser.

Att det som avses är ett krav på att ha ett faktiskt certifikat, dvs. inte bara att kraven för certifiering måste vara uppfyllda, framgår av lydelsen ”de krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen”.

Bestämmelsen i 17 § f-gasförordningen bör därför ändras i enlighet med ovanstående. I 20 § f-gasförordningen anges att personal och företag som arbetar med mobil utrustning som innehåller f-gaser ska vara certifierade enligt kraven i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning. I denna lydelse innefattas ett krav på att vara certifierad. Motsvarande lydelse är lämplig att använda i 17 §.

EU-förordningen om f-gaser kräver certifiering av fysiska personer som utför ingrepp i vissa kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat som innehåller f-gaser. Detta framgår av artikel 3.4 första stycket jämförd med artikel 10.1 a–c och 4.2 e i förordningen. Eftersom sådan utrustning definitionsmässigt är mobil dubbelreglerad 17 § med kravet i EU-förordningen om f-gaser på fysiska personer att vara certifierade. Bestämmelsen i 17 § f-gasförordningen bör därför ändras även i detta avseende, så att det framgår att kravet gäller även om EU-förordningen om f-gaser inte innebär att personalen behöver vara certifierad.

För personal som återvinner vissa fluorerade växthusgaser från luftkonditioneringsystem i motorfordon som omfattas av direktiv 2006/40/EG gäller de minimikrav för utbildningsprogram som fastställs i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon. Eftersom dessa minimikrav harmoniseras bör sådan personal undantas från bestämmelsen i 17 § f-gasförordningen.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 17 § f-gasförordningen.

3.9.2 Krav på företag

Förslag: En bestämmelse om krav på att företag ska vara certifierade vid arbete med läckagekontroll, återvinning, installation och underhåll av eller service på mobil kyl- och värmeutrustning som innehåller f-gaser ska förtydligas. Det ska framgå tydligare att företag som arbetar med detta ska uppfylla de krav som gäller enligt EU-förordningen om f-gaser, trots att företagen inte omfattas av EU-förordningens krav.

Skälen för förslaget: I 18 § f-gasförordningen anges att de krav på certifiering av företag som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning också ska uppfyllas av företag som bedriver verksamhet med läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning eller luftkonditioneringsutrustning i fordon, och att certifieringen ska uppfylla kraven i artikel 6 i samma förordning.

Av 18 § får förstås att det som avses är krav att företag ska vara certifierade för arbete med mobil utrustning av det slag som anges. Liksom gällande 17 § är 18 § formulerad så att hänvisning görs till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning när det gäller dessa krav. Kraven på att vara certifierad finns dock inte i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning utan i artikel 3.4 i EU-förordningen om f-gaser. Hänvisningen till krav på certifikat som anges i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning är därmed felaktig, och lydelsen innebär i praktiken att inget krav på certifikat ställs i 18 §.

På samma sätt som angående 17 § gäller här att det som avses är ett krav på att ha ett faktiskt certifikat, dvs. inte bara att kraven för certifiering måste vara uppfyllda. Detta framgår av lydelsen ”de krav på certifiering som anges i genomförandeförordningen”.

Bestämmelsen i 18 § bör ändras i enlighet med ovanstående. För att tydliggöra att det rör sig om ett nationellt krav på certifiering, dvs. det går längre än kraven i EU-förordningen, är det lämpligt att också ange i bestämmelsen att kravet gäller även om EU-förordningen om f-gaser inte innebär att företaget behöver vara certifierat.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 18 § f-gasförordningen.

3.10 Kunskapskraven för arbete med luftkonditioneringsutrustning i fordon förtydligas

Förslag: Kunskapskraven för certifiering för arbete med installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon ska förtydligas, så att det bättre framgår vilken utrustning och vilka fordon som avses. Naturvårdsverket ska få meddela föreskrifter om vilka krav som ska gälla för sådan certifiering.

Skälen för förslaget

Bestämmelser om kunskapskrav för certifiering för arbete med installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon

Personal som utför läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av, eller service på, mobil utrustning som innehåller f-gaser ska enligt 17 § f-gasförordningen vara certifierad enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, även om ingrepp i utrustningen inte omfattas av kravet i EU-förordningen om f-gaser på att vara certifierad. Mobil utrustning omfattar luftkonditioneringsutrustning i fordon, vilket förtydligas i promemorians förslag till ändrad lydelse av förklaringen av uttrycket mobil utrustning i 4 § (avsnitt 3.2). På motsvarande sätt ska enligt 18 § företag som bedriver verksamhet med läckagekontroll, återvinning, installation eller underhåll av eller service på mobil utrustning vara certifierade enligt kraven i artikel 6 i samma genomförandeförordning. Kraven i 17 och 18 §§ kompletterar alltså kraven i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, gällande vilken utrustning som utlöser krav på certifiering.

För installation, service och underhåll av mobil luftkonditioneringsutrustning i fordon är det dock, enligt 19 §, trots 18 § tillräckligt att

- certifieringen avser de minimikrav på färdigheter och kunskaper enligt kategori I och II i bilaga I till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning som är relevanta för arbetet, eller

- arbetet leds av någon som är certifierad och det finns tillgång till nödvändiga verktyg och rutiner, om utrustningen innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter köldmedier.

Ändring av en felaktig hänvisning

Bestämmelsen i 19 § hänvisar till att detta är tillräckligt trots 18 §, vilket är felaktigt. Bestämmelsen i 18 § handlar om krav på certifiering av företag som bedriver verksamhet med mobil utrustning och 17 § handlar om krav för personal. Bestämmelsen i 19 § avser undantag från kravet när det gäller personal. Hänvisningen ska därför vara till 17 § och bör ändras.

Bakgrunden till bestämmelsen

Bakgrunden till bestämmelsen i 19 § är att det vid läckagekontroll av luftkonditioneringsutrustning i fordon som innehåller relativt små mängder f-gas inte finns skäl att tillämpa samma krav som när läckagekontroll utförs på utrustning som innehåller stora mängder. För installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon är det därför tillräckligt att certifieringen avser de minimikrav på färdigheter och kunskaper enligt kategori I och II i bilaga I till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning som är relevanta för arbetet. Om utrustningen innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter köldmedier är det som alternativ tillräckligt att arbetet leds av någon som är certifierad, förutsatt att det finns tillgång till nödvändiga verktyg och rutiner.

Bemyndigande för Naturvårdsverket att meddela föreskrifter om certifieringskraven

Beskrivningen i bestämmelsen av den lägre nivån av certifiering har visat sig innebära en osäkerhet när det gäller vilka kunskaper som krävs, för såväl tekniker som certifieringsorgan. Som en konsekvens härav kan kunskapskraven variera mellan olika certifieringsorgan. Därför bör det förtydligas att det vid installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon som innehåller mindre än 20 ton koldioxidekvivalenter f-gas ska vara tillräckligt att personen som utför arbetet uppfyller vissa lägre krav. Kraven ska motsvara de minimikrav på färdigheter och kunskaper enligt kategori I i bilaga I till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning som är relevanta för arbetet. För att tydliggöra vilka kunskaper som är relevanta bör de lägre kunskapskraven specificeras i föreskrifter på myndighetsnivå.

Naturvårdsverket bör därför ges möjlighet att meddela sådana föreskrifter (jfr förslag till en ny 19 a § förordningen om f-gaser).

Vilken utrustning och vilka fordon som avses förtydligas

Den relativt ospecifika termen fordon har visat sig behöva en precisering. Lämpligast kan det som avses preciseras genom en gräns för fyllningsmängden f-gas i fordonets luftkonditioneringsutrustning. Gränsen bör sättas till 20 ton koldioxidekvivalenter. De lägre kraven blir då tillämpliga vid installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i exempelvis bussar, där luftkonditioneringsutrustningen är tekniskt snarlik den i personbilar och hanteras av personal inom samma yrkeskategori.

Om utrustningen innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter köldmedier bör det, som alternativ till tillämpning av de minimikrav på färdigheter och kunskaper enligt kategori I i bilaga I till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning som är relevanta för arbetet vara tillräckligt att arbetet leds av någon som är certifierad enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning och som ansvarar för att verksamheten utförs korrekt, samt att det finns tillgång till nödvändiga verktyg och rutiner. Liknande alternativa krav ställs i två fall i genomförandeförordningen. Dessa fall gäller dels personer som utför hårdlödning, mjuklödning eller svetsning av delar i ett system eller en enskild utrustningsenhet (artikel 3.3 a), dels personer som deltar i en utbildning för att erhålla ett certifikat som omfattar den berörda verksamheten (artikel 3.4). I den nuvarande lydelsen av 19 § 2 anges att det är tillräckligt att arbetet leds av någon som är certifierad och det finns tillgång till nödvändiga verktyg och rutiner, om utrustningen innehåller mindre än 5 ton koldioxidekvivalenter köldmedier. Här specificeras alltså inte vilket certifieringskrav som gäller för den som leder arbetet. Eftersom den nuvarande lydelsen kan tolkas som att det är tillräckligt att arbetet leds av någon som är certifierad enligt de lägre kraven, vilket inte är avsikten, bör det förtydligas att det som krävs är att den som leder arbetet är certifierad enligt kraven i artiklarna 3 och 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning.

Certifieringsorgan för de lägre kunskapskraven för arbete med luftkonditioneringsutrustning i fordon som innehåller mindre än 20 ton koldioxidekvivalenter

De lägre kunskapskraven för certifiering för arbete med installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon som innehåller mindre än 20 ton koldioxidekvivalenter avser de minimikrav på färdigheter och kunskaper enligt kategori I och II i bilaga I till genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning som är relevanta för arbetet. Av detta följer att certifieringen för de lägre kraven kan göras av certifieringsorgan som är ackrediterade för att certifiera för arbete enligt de krav som anges i den genomförandeförordningen.

Bestämmelsernas placering

Bestämmelserna finns i 19 § och den föreslagna nya 19 a § f-gasförordningen.

3.11 Kravet på certifieringsorgan att vara ackrediterade förtydligas

Förslag: Kravet på certifieringsorgan att vara ackrediterade och ha sina verksamheter anmälda till Naturvårdsverket förtydligas så att det framgår att kravet gäller all certifiering för arbete med f-gaser.

Skälen för förslaget: Enligt 22 § f-gasförordningen ska ett certifikat enligt förordningen vara utfärdat av ett certifieringsorgan som är ackrediterat för de uppgifter som certifikatet gäller och har anmält sin certifieringsverksamhet hos Naturvårdsverket.

Ett certifieringsorgan ska enligt genomförandeförordningarna fastställas i nationell lagstiftning, eller utses av den behöriga myndigheten i medlemsstaten eller andra enheter som är berättigade därtill.

Lydelsen i 22 § utelämnar att även certifikat som utfärdas enligt genomförandeförordningarna på området ska vara utfärdade av certifieringsorgan som är ackrediterade för de uppgifter som certifikaten gäller, och som har anmält certifieringsverksamheten hos Naturvårdsverket. I stället anges detta separat för de olika områdena, genom hänvisningar i 23–25 §§ till 22 §. Kravet bör förtydligas och placeras i en bestämmelse som gäller certifieringsverksamhet för alla på f-gasområdet förekommande certifikat.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 22 § f-gasförordningen.

3.12 Upphörande av överflödiga bestämmelser och förtydligat ansvar för certifieringsorgan att utse bedömningsorgan

Förslag: Överflödiga bestämmelser ska tas bort, så att bestämmelser om att certifieringsorgan ska ha rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikaten är uppfyllda och vidta åtgärder inte upprepas. Ansvaret för behöriga certifieringsorgan att utse de bedömningsorgan som ska anordna prov för certifiering ska samlas i en ny bestämmelse och förtydligas, genom att ansvaret i den nya bestämmelsen pekas ut mer direkt.

Skälen för förslaget: Ett personalcertifikat enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning ska enligt 23 § f-gasförordningen vara utfärdat av någon enligt 22 § som har rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 7 i genomförandeförordningen, och som har utsett ett sådant bedömningsorgan som avses i artiklarna 4.1 och 4.4 i förordningen, för den kompetens som certifikatet gäller.

Ett företagscertifikat enligt artikel 6 i samma genomförandeförordning ska enligt 24 § f-gasförordningen vara utfärdat av någon enligt 22 § som har rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 7 i genomförandeförordningen, och som har utsett ett sådant bedömningsorgan som avses i artikel 8 i förordningen för den kompetens som certifikatet gäller.

Ett personalcertifikat enligt artikel 5 och ett företagscertifikat enligt artikel 8 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem ska enligt 25 § f-gasförordningen vara utfärdat av någon enligt 22 § som har rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 10 i EU-förordningen, och som har utsett ett sådant utvärderingsorgan som avses i artiklarna 5.1 och 5.4 i EU-förordningen för den kompetens som certifikatet gäller.

I artikel 7.2 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning respektive artikel 10.2 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem anges att certifieringsorganet ska fastställa och

tillämpa förfaranden för utfärdande, tillfälligt upphävande och återkallande av certifikat.

Enligt 22 § f-gasförordningen ska certifikat på f-gasområdet vara utfärdat av ett certifieringsorgan som är ackrediterat för de uppgifter som certifikatet gäller.

Bestämmelserna i 23–25 §§ om att certifieringsorgan ska ha rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder dubbelreglerar därmed med EU-förordningarnas krav.

Lydelsen i 23, 24 och 25 §§ i den svenska f-gasförordningen innebär utöver detta dels att certifikat ska vara utfärdat av någon som har utsett ett bedömningsorgan för den kompetens som certifikatet gäller, dels indirekt att certifieringsorganen är berättigade att göra det. I 26 § används ordet utvärderingsorgan för att beteckna ett bedömningsorgan, men i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem används ordet bedömningsorgan.

Bedömningsorgan som ska anordna prov som ger behörighet för certifiering ska enligt artikel 8 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning respektive artikel 11 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem utses av medlemsstatens behöriga myndighet, alternativt en annan enhet som är berättigad att göra det. Att ett bedömningsorgan måste vara utsett för att ett certifieringsorgan ska få utfärda ett certifikat följer alltså direkt av de aktuella EU-förordningarna.

För enkelhetens och tydlighetens skull bör befogenheten att utse bedömningsorgan samlas och placeras i en ny bestämmelse som reglerar detta förhållande avseende alla EU-förordningar på f-gasområdet enligt vilka bedömningsorgan ska utses.

Av dessa skäl är 23, 24 och 25 §§ överflödiga och bör tas bort, och en ny bestämmelse bör införas (jfr förslaget till ny 30 § i förordningen om f-gaser).

Bestämmelsernas placering

Bestämmelserna finns i 23–25 §§, som tas bort, och den föreslagna nya 30 § f-gasförordningen.

3.13 Ytterligare certifieringsorgan för arbete med elektriska brytare utses och krav som dublerar andra bestämmelser tas bort

Förslag: En bestämmelse ska införas om att certifikat enligt genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare får utfärdas av någon som får utfärda personalcertifikat för den som arbetar med kyl, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning.

Skälen för förslaget: Ett certifikat om sådana kunskaper och färdigheter som avses i artikel 3 i genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare ska enligt 26 § vara utfärdat av någon enligt 22 § som

- uppfyller kraven på opartiskhet i artikel 4.1 i genomförandeförordningen,
- har kontrollerat att de förutsättningar som anges i artikel 3 i genomförandeförordningen är uppfyllda, och
- har rutiner för att fortlöpande bevaka att förutsättningarna för certifikatet är uppfyllda och vidta åtgärder enligt artikel 4.2 i genomförandeförordningen.

Artikel 3 i genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare behandlar utfärdande av certifikat till fysiska personer och anger att ett certifieringsorgan som avses i artikel 4 ska utfärda ett certifikat som omfattar de grundläggande färdigheter och kunskaper som fastställs i bilaga I till fysiska personer som har klarat ett teoretiskt och praktiskt prov anordnat av ett bedömningsorgan som avses i artikel 5. Artikel 4 anger att ett certifieringsorgan ska fastställas eller utses nationellt, för att utfärda certifikat till fysiska personer som utför installation, service, underhåll, reparation och nedmontering av elektriska brytare som innehåller f-gaser eller återvinning av f-gaser från stationära elektriska brytare. Organet ska fastställa och tillämpa förfaranden för utfärdande, tillfälligt upphävande och återkallande av certifikat.

I Sverige finns endast ett fåtal verksamheter som arbetar med elektriska brytare som innehåller f-gaser. När det gäller certifiering av personer som arbetar med sådana verksamheter är det därför motiverat att utse ett certifieringsorgan som är ackrediterat för certifiering av annan verksamhet, men som bedöms besitta erforderlig kompetens även gällande att certifiera verksamheter som arbetar med elektriska brytare som innehåller f-gaser.

Den som är ackrediterad för att certifiera personer som arbetar med kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning får anses besitta tillräcklig kompetens för bedömning och certifiering av personer som arbetar med elektriska brytare. Därför bör den som får utfärda personalcertifikat enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning utses till sådant certifieringsorgan.

Eftersom 26 § utgör ett fastställande av att ett certifikat enligt artikel 3 i genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare får utfärdas av ett certifieringsorgan som är ackrediterat för certifiering enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning innebär nuvarande 26 § 1–3 dubbelreglering med denna artikel. Därför bör dessa tas bort. Bestämmelsen bör även förtydligas i relation till 22 §, dvs. kravet på certifieringsorgan att vara ackrediterade för de uppgifter som certifikatet gäller, och att ha anmält sin verksamhet hos Naturvårdsverket. Eftersom den föreslagna bestämmelsen innebär att ett certifikat enligt artikel 3 i genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare *trots* 22 § får utfärdas av någon som får utfärda personalcertifikat enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning behöver det framgå att certifieringsverksamheten ska vara anmäld hos Naturvårdsverket. Det behöver även framgå att certifieringsorganet ska utse det bedömningsorgan som ska anordna prov för certifieringen, vilket annars framgår av den föreslagna nya 30 §. Enligt den föreslagna nya 30 § gäller nämligen att det certifieringsorgan som enligt 22 § är behörigt att utfärda certifikat för arbete med utrustning som innehåller f-gas ska utse det bedömningsorgan som ska anordna prov för certifieringen.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 26 § f-gasförordningen.

3.14 En bestämmelse om intyg förtydligas

Förslag: Ett intyg om sådana kunskaper och färdigheter som fastställs i bilagan till EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon ska vara utfärdat av ett certifieringsorgan. Certifieringsorganet ska vara ackrediterat för att utfärda personalcertifikat antingen för de uppgifter som certifikatet gäller, eller enligt genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, eller enligt EU-förordningen

om certifiering för brandskyddssystem. Certifieringsorganet ska ha anmält sin intygsverksamhet hos Naturvårdsverket.

Skälen för förslaget: Ett intyg enligt f-gasförordningen ska enligt 29 § vara utfärdat av ett certifieringsorgan som har ackrediterats för att utfärda personalcertifikat enligt 23 eller 25 § och yrkesmässigt bedriver en intygsverksamhet som är anmäld hos Naturvårdsverket.

De enda dokument som kallas intyg som kan utfärdas av certifieringsorgan på f-gasområdet gäller för arbete med luftkonditionering i motorfordon enligt EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon, dvs. det handlar inte om ”intyg enligt f-gasförordningen”. Av den anledningen är den nuvarande lydelsen av 29 § inte helt tydlig. Bestämmelsen är otydlig även i relation till artikel 3.3 b i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, som anger att ett kompetensintyg i vissa fall kan utfärdas av innehavaren av ett visst sorts tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU av den 4 juli 2012 om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE). Av dessa skäl bör bestämmelsen förtydligas.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 29 § f-gasförordningen.

3.15 En överflödig bestämmelse om vem som får utfärda intyg om utbildning för luftkonditionering i motorfordon tas bort

Förslag: En bestämmelse om vem som får utfärda intyg om utbildning för luftkonditionering i motorfordon ska tas bort.

Skälen för förslaget: Ett intyg om sådana kunskaper och färdigheter som avses i artikel 3 i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon ska enligt 30 § f-gasförordningen vara utfärdat av någon enligt 29 § som har kontrollerat att de förutsättningar som anges i artikel 3 i EU-förordningen är uppfyllda.

Ett intyg enligt f-gasförordningen ska enligt 29 § vara utfärdat av ett certifieringsorgan som har ackrediterats för att utfärda personalcertifikat enligt 23 eller 25 § och yrkesmässigt bedriver en intygsverksamhet som är anmäld hos Naturvårdsverket.

I promemorian föreslås en ändring av 29 § som innebär ett förtydligande av att bestämmelsen avser intyg specifikt om sådana kunskaper och färdigheter som fastställs i bilagan till EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon. Ett sådant intyg ska enligt den föreslagna lydelsen vara utfärdat av ett certifieringsorgan som är ackrediterat för att utfärda personalcertifikat

- för de uppgifter som certifikatet gäller, eller
- enligt artikel 4 i genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning, eller
- enligt artikel 5 i EU-förordningen om certifiering för brandskyddssystem.

Certifieringsorganet ska enligt såväl den nuvarande lydelsen i 29 § som enligt bestämmelsens föreslagna nya lydelse ha anmält sin intygsverksamhet hos Naturvårdsverket.

Förtydligandet av bestämmelsen 29 § innebär att bestämmelsen i 30 § blir överflödig. Bestämmelsen bör därför tas bort.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 30 § f-gasförordningen och tas bort.

4. Förslag till ändringar i förordningen om ozonnedbrytande ämnen

4.1 En upplysning om ett bemyndigande justeras

Förslag: Upplysningen om bemyndigandet för en bestämmelse om återtagande av levererade köldmedier ska justeras.
--

Skälen för förslaget: I 11 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen finns en bestämmelse om att den som yrkesmässigt importerar eller överlåter köldmedier är skyldig att kostnadsfritt återta levererade köldmedier som omhändertagits och tillhandahålla behållare för det ändamålet. I 1 § anges att bestämmelsen är meddelad med stöd av 15 kap. 6 § miljöbalken. Det bemyndigande som avses är 15 kap. 12 § miljöbalken, som tidigare hade beteckningen 6 §.

Bestämmelsen i 15 kap. 12 § ger regeringen möjlighet att meddela föreskrifter om skyldighet för producenter att se till att avfall samlas in, transporterar bort, återvinns eller bortskaffas på ett hälso- och miljömässigt

godtagbart sätt. Regeringen har nyligen föreslagit att bemyndigandet ska avse föreskrifter ”för att införa system för utökat producentansvar för avfallshandling” (prop. 2020/21:198). För system för utökat producentansvar gäller vissa minimikrav i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv.

Bestämmelsen i f-gasförordningen kan inte anses vara en bestämmelse om system för utökat producentansvar och kan därför inte, när 15 kap. 12 § ändras, anses meddelad med stöd av den bestämmelsen. Bestämmelsen kan dock meddelas med stöd av 15 kap. 39 § miljöbalken. Enligt den bestämmelsen får regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur avfall ska hanteras som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Hänvisningen i 1 § f-gasförordningen bör därför ändras.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 1 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

4.2 En begränsning av rätten att lämna köldmedier till insamling eller bortskaffande förtydligas

Förslag: En bestämmelse om förbud mot att leverera köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till andra än aktörer som bedriver verksamhet för destruktion av sådana köldmedier ska ändras för att förtydliga att köldmedierna inte får lämnas till någon annan än den som bedriver verksamhet för insamling eller bortskaffande av sådana köldmedier.

Skälen för förslaget: Det är enligt 7 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen förbjudet att leverera köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till andra än aktörer som bedriver verksamhet för destruktion av sådana köldmedier. För att få lämna avfall som har hanterats i en yrkesmässig verksamhet eller producerats i eller i samband med en sådan verksamhet till någon annan krävs enligt 5 kap. 18 § avfallsförordningen (2020:614) att den som tar emot avfallet för behandling eller annan hantering har de tillstånd eller har gjort de anmälningar som krävs för hanteringen.

Mot bakgrund av lydelsen i bestämmelsen i 5 kap. 18 § avfallsförordningen bör lydelsen i 7 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen ändras, så att

samma ord används där samma betydelse är avsedd. Uttrycket ”att leverera”, som används i 7 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen bör därför bytas ut till ”att lämna”. Ordet ”destruktion”, som inte används i avfallsförordningen, bör bytas ut till ”bortskaffande”. Ordet bortskaffande förklaras i 15 kap. 6 § som att göra sig av med eller förbereda för att göra sig av med något som är avfall utan att återvinna det eller utan att lämna det till någon som samlar in eller transporterar bort det.

Det bör också framgå av bestämmelsen i 7 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen att man även får lämna köldmedierna till någon som samlar in köldmedier.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 7 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

4.3 Haloner ska få användas i brandsläckare även i andra luftfartyg än militära

Förslag: Haloner ska trots förbud mot att tillverka, använda, överlåta och saluhålla ozonnedbrytande ämnen få användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade även i andra luftfartyg än militära. En hänvisning till en bestämmelse som anger att det är förbjudet att leverera köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till andra än vissa aktörer ska korrigeras. Hänvisningen ska i stället vara till en bestämmelse som anger att det är förbjudet att tillverka, använda, överlåta och saluhålla ozonnedbrytande ämnen.

Skälen för förslaget

Haloner får enligt 10 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen trots 7 § användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade i

- militära luftfartyg eller ubåtar, eller
- militära fordon eller sådana stridsledningscentraler som finns i fartyg eller under jord, om halonerna inte kan ersättas med något annat ämne eller ny teknik.

I bestämmelsen anges även att det för användning av haloner finns bestämmelser om särskilda avslutnings- och slutdatum i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Hänvisningen till 7 §

I 7 § anges att det är förbjudet att leverera köldmedier som utgörs av CFC, övrig CFC eller HCFC till andra än aktörer som bedriver verksamhet för destruktion av sådana köldmedier, och att det för användning av haloner finns bestämmelser om särskilda avslutnings- och slutdatum i EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen. Hänvisningen i 10 § till 7 § är oriktig, vilket framgår av att 10 § inte avser CFC, övrig CFC eller HCFC, utan haloner. Den hänvisning som avsetts i 10 § är i stället till 6 §.

I 6 § anges att det är förbjudet att tillverka, använda, överlåta och saluhålla ozonnedbrytande ämnen, som omfattar haloner, och att om det är tillåtet enligt EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen, får sådana ämnen ändå släppas ut på marknaden och användas för viktiga laboratorie- och analysändamål, överlämnas för destruktion hos ett företag som bedriver verksamhet för destruktion av köldmedier, överlåtas, och saluhållas.

Därför bör hänvisningen i 10 § ändras, så att bestämmelsen hänvisar till 6 § i stället för till 7 §.

Haloner ska få användas i brandsläckningsanordningar även i andra luftfartyg än militära

Haloner får enligt 10 § användas i och vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade i militära luftfartyg. Lydelsen innebär förbud för civila luftfartyg att använda halon som brandskyddsmedel.

Artikel 13 i EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet behandlar användningsområden av avgörande betydelse för haloner och avveckling av utrustning som innehåller haloner. Enligt artikeln 13.1 gäller att haloner, genom undantag från förordningens förbud i artikel 5.1 mot att på marknaden släppa ut och använda kontrollerade ämnen, får släppas ut på marknaden och användas för användningsområden av avgörande betydelse enligt förordningens bilaga VI. Brandskyddssystem och brandsläckare som innehåller haloner som tillämpas för de användningsområden som anges i artikel 13.1 ska enligt artikel 13.3 vara avvecklade senast vid de slutdatum som anges i bilaga VI.

I bilaga VI anges det datum efter vilket haloner inte får användas i brandsläckare eller brandskyddssystem i ny utrustning och nya anläggningar för de berörda tillämpningarna (avslutningsdatum), och det datum efter

vilket brandsläckare och brandskyddssystem som innehåller halon måste avvecklas (slutdatum) för olika typer av släckare, system och halon i olika sammanhang. Enligt bilagan gäller för luftfartyg som togs i bruk före 2011 (2014 för viss användning) att användning av halon som brandskyddsmedel är tillåten.

Det saknas skäl att nationellt tillämpa ett mer vidsträckt förbud än det som anges i EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet. Det är också så att haloner enligt den upphävda förordningen (2007:846) om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen fick användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar placerade i civila luftfartyg, trots att även den förordningen förbjöd tillverkning, användning, överlåtelse och saluhållande av ozonnedbrytande ämnen. Eftersom det är troligt att ett större antal flygplan, såväl svenska som från andra länder, har den ålder som innebär att de får använda halon enligt bestämmelserna i EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet, bör lydelsen i 10 § första stycket 1 förordningen om ozonnedbrytande ämnen ändras, så att haloner får användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar även i civila luftfartyg.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 10 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

5. Förslag till ändringar i förordningen om miljöskaktionsavgifter

5.1 Miljöskaktionsavgifter införs för överträdelse av krav på certifikat enligt EU-förordningen om f-gaser

Förslag: En miljöskaktionsavgift ska införas för en överträdelse av kraven i EU-förordningen om f-gaser på att som fysisk person vara certifierad vid utförande av installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av f-gasutrustning, eller kontroll av läckor eller återvinning av f-gaser från sådan utrustning. Avgiften ska vara 3 000.

En miljöskaktionsavgift ska införas för en överträdelse av kraven i EU-förordningen om f-gaser på att ha företagscertifikat vid utförande av installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av f-gasutrustning. Avgiften ska vara 3 000 kronor om den som är skyldig att betala avgiften är en ideell förening, och 10 000 kronor om den som är

skyldig att betala avgiften är en juridisk person som inte är en ideell förening.

Skälen för förslaget: Läckage av fluorerade växthusgaser kan resultera i klimatpåverkan. Därmed bör tillsynsmyndigheten kunna ingripa mot överträdelser av krav på certifiering för arbete som involverar sådana växthusgaser.

I 9 kap. 21 § förordningen om miljöstraffsavgifter stadgas en miljöstraffsavgift för överträdelse av kraven i 17 eller 18 § f-gasförordningen på certifiering vid arbete med mobil utrustning. Vid en överträdelse av 17 eller 18 § f-gasförordningen ska en straffsavgift betalas med 3 000 kronor om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person eller en ideell förening, respektive 10 000 kronor om den som har överträtt bestämmelsen är en juridisk person som inte är en ideell förening. För en överträdelse av artikel 11.4 eller 11.5 i EU-förordningen om f-gaser genom att inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering eller intyg ska enligt 9 kap. 4 § förordningen om miljöstraffsavgifter en miljöstraffsavgift betalas med 5 000 kronor.

För certifieringskraven i EU-förordningen om f-gaser saknas miljöstraffsavgift. Av proportionalitetsskäl, och för att en sund konkurrens på den aktuella tjänstemarknaden ska kunna upprätthållas, bör tillsynsmyndigheten kunna ingripa med miljöstraffsavgifter även mot överträdelser av kraven på certifikat i EU-förordningen om f-gaser, dvs. gällande arbete med stationär utrustning.

En styrande faktor vid val av sanktion är den karaktär som ett ärende typiskt sett har. Komplicerade och svårutredda ärenden lämpar sig mindre väl för den handläggningsform som gäller för ärenden om miljöstraffsavgift. Av rättssäkerhetsskäl bör ärenden om miljöstraffsavgift inte vara förenade med några betydande bevissvårigheter, och ett godtagbart beslutsunderlag ska kunna åstadkommas med begränsad skriftväxling. En annan faktor är betydelsen av det intresse som straffsbestämmelserna ska skydda. Om en överträdelse kan leda till att människor eller miljön kommer till skada talar mycket för en straffsanktion, medan miljöstraffsavgifter är till för att ingripa mot överträdelser av mindre allvarligt slag.

Överträdelser av krav på certifiering är enkla att utreda. Kraven innebär tydliga ramar för både verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter, och

överträdelser av dem är av mindre allvarlig karaktär. Kraven bör därmed inte kriminaliseras. Förfarandet för miljöstraffavgifter är väl lämpat när det gäller att ingripa mot en överträdelse av det aktuella slaget.

Fysiska personer som utför sådana uppgifter som avses i artikel 10.1 a–c i EU-förordningen om f-gaser ska enligt artikel 3.4 första stycket certifieras i enlighet med artikel 10.4 och 10.7. Enligt artikel 10.4 ska certifikat inom de certifieringsprogram som föreskrivs i artikel 10.1 omfattas av villkoret att den sökande har klarat ett bedömningsförfarande som ska vara fastställt i enlighet med bland andra artikel 10.5.

Enligt artikel 3.4 andra stycket gäller att för företag som utför installation, service, underhåll, reparation eller nedmontering av den utrustning som förtecknas i artikel 4.2 a–d ska vara certifierade i enlighet med artikel 10.6 och 10.7. Enligt artikel 10.6 ska medlemsstaten inrätta eller anpassa certifieringsprogram för sådana företag som utför de aktuella verksamheterna för andra parters räkning, på grundval av de minimikrav som avses i artikel 10.5.

Enligt artikel 10.5 är minimikraven för certifieringsprogrammen de som anges i förordningarna (EG) nr 303/2008–nr 306/2008 (nr 303/2008 har ersatts av genomförandeförordningen om certifiering för kyl- och värmeutrustning och nr 305/2008 har ersatts av genomförandeförordningen om certifiering av fysiska personer som arbetar med elektriska brytare) samt i artikel 10.12, som utgör en av de rättsliga grunderna för de nya genomförandeförordningarna.

Enligt artikel 10.7 ska befintliga certifikat och utbildningsintyg som utfärdats i enlighet med förordning (EG) nr 842/2006 (som har ersatts av EU-förordningen om f-gaser) vara fortsatt giltiga, i enlighet med de villkor de utfärdats enligt.

Hänvisningarna i de föreslagna bestämmelserna via artiklarna 10.4 och 10.6 till artikel 10.5 i EU-förordningen om f-gaser innebär att de undantag från kraven på certifikat som anges i de olika genomförandeförordningarna på området gäller även vid tillämpning av de föreslagna bestämmelserna om sanktioner vid överträdelser. På samma sätt innebär hänvisningen till artikel 10.7 att bestämmelserna om certifikat som utfärdats enligt den förordning som har ersatts av EU-förordningen om f-gaser gäller även vid tillämpning av de föreslagna bestämmelserna om sanktion vid överträdelser.

Tillsynsmyndigheten bör av dessa skäl kunna ingripa med miljöstraffsavgifter mot överträdelser av certifieringskraven i EU-förordningen om f-gaser. Avgifterna bör vara desamma som de som redan gäller för överträdelse av kraven i 17 och 18 §§.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i den föreslagna nya 9 kap. 1 a § förordningen om miljöstraffsavgifter.

5.2 En bestämmelse om miljöstraffsavgift för överträdelse av begränsningar när det gäller rätten enligt EU-förordningen om f-gas att sälja och köpa f-gas förtydligas

Förslag: En bestämmelse om att miljöstraffsavgift ska betalas med 5 000 kronor för en överträdelse av begränsningar i EU-förordningen om f-gaser gällande rätt att sälja och köpa f-gas delas upp i tre bestämmelser, så att det blir tydligare vilka överträdelser som avses och vem som är skyldig att betala straffsavgift vid vilken överträdelse. Straffsavgiftens nivå ska differentieras beroende på vem som är skyldig att betala avgiften.

Skälen för förslaget: För en överträdelse av artikel 11.4 eller 11.5 i EU-förordningen om f-gaser genom att inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering eller intyg ska, enligt 9 kap. 4 § förordningen om miljöstraffsavgifter, en miljöstraffsavgift betalas med 5 000 kronor.

Artikel 11.4 anger att för utförandet av installation, service, underhåll eller reparation av utrustning, som innehåller f-gaser eller vars funktion kräver sådana gaser, som kräver certifiering eller intyg enligt artikel 10, ska f-gaser endast säljas till, och köpas av, företag som innehar relevanta certifikat eller intyg i enlighet med artikel 10 eller företag som har anställda som innehar ett certifikat eller utbildningsintyg enligt artikel 10.2 och 10.5. Bestämmelsen hindrar inte icke-certifierade företag som inte utför sådan verksamhet från att samla in, transportera eller leverera f-gaser.

Artikel 11.5 anger att icke-hermetiskt sluten utrustning påfylld med f-gaser får säljas till slutanvändare endast om det kan bevisas att installationen ska utföras av ett företag som är certifierat i enlighet med artikel 10.

Lydelsen i bestämmelsen i 9 kap. 4 § förordningen om miljöskaktionsavgifter är därmed otydlig i relation till de bestämmelser vars överträdelse skaktionsbestämmelsen gäller, och bör ändras. Eftersom artikel 11.4 träffar såväl säljande som köpande företag bör bestämmelsen såvitt avser skaktion av överträdelse av denna artikel delas upp i två olika bestämmelser.

Möjligheten bör också tydliggöras bättre för en tillsynsmyndighet att ingripa med en miljöskaktionsavgift mot en överträdelse av förbudet enligt artikel 11.4 i EU-förordningen om f-gaser mot att f-gaser säljs till eller köps av andra än företag. Såväl lydelsen av 9 kap. 4 §, som behandlar vem f-gas får säljas till, som lydelsen av den föreslagna nya 9 kap. 4 a §, som behandlar vem som får köpa f-gas, bör därför ge uttryck för detta.

Eftersom artikel 11.5 gäller ett krav på säljaren att innan försäljning av icke-hermetiskt slutet utrustning påfylld med f-gaser till slutanvändare kontrollera att det kan bevisas att installationen ska utföras av ett företag som är certifierat i enlighet med artikel 10 bör bestämmelsen såvitt avser skaktion av överträdelse av denna artikel flyttas till en separat bestämmelse. I denna bestämmelse bör det även finnas en hänvisning till det nya krav på dokumentation av beviset som behandlas i avsnitt 3.5.

Bestämmelsernas placering

Bestämmelserna finns i 9 kap. 4 § och de föreslagna nya 9 kap. 4 a och 4 b §§ förordningen om miljöskaktionsavgifter.

5.3 Miljöskaktionsavgift införs för överskridande av överförd kvot fluorkolväten

Förslag: En miljöskaktionsavgift ska införas för en överträdelse av krav i EU-förordningen om f-gaser på att hålla sig till överförda kvoter för utsläppande på marknaden av fluorkolväten genom att överskrida överförd kvot fluorkolväten. Avgiften ska vara 5 000 kronor.

Skälen för förslaget: Producenter och importörer är enligt artikel 15.1 andra stycket EU-förordningen om f-gaser skyldiga att hålla sig till sina tilldelade eller överförda kvoter för utsläppande på marknaden av fluorkolväten. Enligt artikel 15.2 ska artikel 15 inte tillämpas på producenter eller importörer av mindre än 100 ton koldioxidekvivalenter av fluorkolväten per år, och inte heller på ett antal angivna kategorier av fluorkolväten. Enligt

artikel 15.3 ska artikeln däremot tillämpas även på fluorkolväten i färdigblandad polyol.

Av den anledningen bör bestämmelsen om miljöstraffavgift i 9 kap. 6 § förordningen om miljöstraffavgifter hänvisa till hela artikel 15, i stället för som nu bara till artikel 15.1.

Artikel 15.1 hänvisar till både tilldelad kvot enligt artikel 16.5 och överförd kvot enligt artikel 18. Bestämmelsen i 9 kap. 6 § förordningen om miljöstraffavgifter hänvisar däremot, genom sin lydelse, bara till överskridande av tilldelad kvot. Det är möjligt för en producent att få en överförd kvot utan att ha en tilldelad kvot. Av proportionalitetsskäl och för att en sund konkurrens på marknaden ska kunna upprätthållas bör tillsynsmyndigheten kunna ingripa med miljöstraffavgift även mot ett överskridande av en överförd kvot.

Samma överväganden kring straffval och nivå på avgift gör sig gällande avseende en överträdelse av överförd kvot som när det gäller den redan befintliga straffningen om överträdelse av tilldelad kvot.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i 9 kap. 6 § förordningen om miljöstraffavgifter.

5.4 En miljöstraffavgift ska införas för överträdelse av begränsningar när det gäller rätten enligt f-gasförordningen att sälja och köpa f-gas

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska kunna ingripa med en miljöstraffavgift mot en överträdelse av en föreslagen ny nationell begränsning av rätten att sälja och köpa f-gas avsedd för en verksamhet som kräver certifikat enligt nationella bestämmelser. Avgiften för en överträdelse genom att sälja f-gas till någon annan än ett företag som uppfyller kraven på en köpare ska vara 5 000 kronor. Avgiften för en överträdelse genom att köpa f-gas utan att uppfylla kraven på en köpare ska vara 3 000 kronor om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person eller en ideell förening, och 5 000 kronor om den som är skyldig att betala avgiften är en juridisk person som inte är en ideell förening.

På samma sätt som tillsynsmyndigheterna har möjlighet att ingripa mot en överträdelse av begränsningarna gällande rätt enligt EU-förordningen om

f-gas att sälja och köpa f-gas bör möjlighet finnas att ingripa mot överträdelse av motsvarande begränsningar enligt f-gasförordningen. Två bestämmelser om miljöstraffavgift bör därför införas. Dessa bör avse dels överträdelse av förbudet enligt 7 § mot att sälja f-gas till annan än företag som har antingen ett certifikat i enlighet med 18 §, eller en anställd som har antingen ett certifikat enligt 17 §, eller ett intyg enligt bestämmelserna i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon, dels överträdelse av förbudet genom att som annan än ett sådant företag köpa f-gas.

Bestämmelsernas placering

Bestämmelserna finns i de föreslagna nya 9 kap. 17 och 17 a §§ förordningen om miljöstraffavgifter.

5.5 Miljöstraffavgift införs för överträdelse av ett nytt krav på att läckage har åtgärdats innan luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska kunna ingripa med en miljöstraffavgift mot en överträdelse av ett föreslaget nytt krav som innebär att den som avser att fylla på f-gas i en luftkonditioneringsutrustning i ett fordon ska se till att utrustningen är läckagekontrollerad och att läckage har åtgärdats innan den fylls på. Avgiften ska vara 5 000 kronor.

Skälen för förslaget: Tillsynsmyndigheten bör kunna ingripa med en miljöstraffavgift mot en överträdelse av det nya krav, den föreslagna 11 a § (avsnitt 3.4), som innebär att den som avser att fylla på f-gas i en luftkonditioneringsutrustning i ett fordon ska se till att utrustningen är läckagekontrollerad och att läckage har åtgärdats innan den fylls på, även om detta ansvar inte följer av artikel 3.3 i EU-förordningen om f-gaser. Det innebär att tillsynsmyndigheten i dessa fall ges möjlighet att ingripa på samma sätt som vid överträdelser av jämförbara bestämmelser på området. En ny miljöstraffavgift bör därför införas, som gäller överträdelse av 11 a § f-gasförordningen. Avgiften bör vara 5 000 kr.

Bestämmelsens placering

Bestämmelsen finns i den föreslagna nya 9 kap. 17 c § förordningen om miljöstraffavgifter.

6. Förtydligande av kommunernas ansvar för tillsyn över utrustning som innehåller f-gaser eller ozonnedbrytande ämnen

Förslag: Kommunernas ansvar för tillsyn i fråga om viss f-gasutrustning och utrustning som innehåller ozonnedbrytande ämnen, där utrustningen inte särskilt pekats ut, ska förtydligas genom att utrustningen läggs till i en befintlig bestämmelse.

Skälen för förslaget: I 14 kap. 2 § miljöbalken förklaras att en kemisk produkt är ett kemiskt ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara. Här förklaras även att en vara är ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion. F-gaser och ozonnedbrytande ämnen utgör således kemiska produkter i miljöbalkens mening. Enligt 2 kap. 31 § 5 miljötillsynsförordningen har den kommunala nämnden ansvaret även för tillsynen när det gäller hantering av kemiska produkter, i andra verksamheter än miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken, utom den tillsyn som Kemikalieinspektionen utövar över så kallade primärleverantörers utsläppande på marknaden enligt 21 § första stycket (se 1 kap. 3 § miljötillsynsförordningen för en förklaring av primärleverantör). Därmed har kommunerna tillsynsansvaret för hantering av all utrustning som innehåller f-gaser eller ozonnedbrytande ämnen, om ingenting annat anges. Detta förklaras av att hantering enligt 14 kap. 2 § miljöbalken är en verksamhet eller åtgärd som innebär att exempelvis en kemisk produkt tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överläts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande.

Trots detta är ansvaret för tillsyn i fråga om utrustning i motorfordon, flyg och tåg som innehåller f-gaser eller ozonnedbrytande ämnen enligt 2 kap. 31 § 6 miljötillsynsförordningen uttryckligen fördelat på den kommunala nämnden.

Detta kompletteras av det tillsynsansvar som försvarsinspektören för hälsa och miljö har enligt 2 kap. 4 § för samtliga verksamheter och åtgärder inom försvaret, av Transportstyrelsens tillsynsansvar enligt 2 kap. 27 § 2 för sådan utrustning i fartyg och det tillsynsansvar länsstyrelsen har enligt 30 § över verksamheten när det gäller EU-förordningen om f-gaser och EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet, om den har ansvar för en viss verksamhet enligt 2 kap. 29 § första stycket 1 eller 2.

I övrigt pekats inget ansvar ut vad gäller tillsyn över utrustning som innehåller kontrollerade ämnen enligt EU-förordningen om f-gaser eller EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

Om det för ett visst tillsynsobjekt inte finns någon ansvarig tillsynsmyndighet ska enligt 2 kap. 3 § miljötillsynsförordningen var och en av de myndigheter som anges i 3 kap. utöva tillsynen i de frågor som omfattas av respektive myndighets tillsynsvägledningsansvar. Enligt 3 kap. 2 § ska Naturvårdsverket ge tillsynsvägledning till kommunala nämnder och länsstyrelser, om inte annat följer av 3 kap. 3–15 §§. Eftersom ansvaret för vägledning när det gäller tillsyn i fråga om utrustning som innehåller kontrollerade ämnen enligt EU-förordningen om f-gaser eller EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet inte är fördelat i 3 kap. 3–15 §§ vilar det på Naturvårdsverket. Det innebär att tolkningen kan göras att Naturvårdsverket har tillsynsansvaret för all f-gasutrustning och utrustning som innehåller ozonnedbrytande ämnen för vilken inget tillsynsansvar särskilt pekats ut. Att ansvaret för tillsyn över sådan utrustning på detta sätt kan tolkas som delat emellan kommunerna och Naturvårdsverket är en oavsiktlig följd av att Transportstyrelsens ansvar för utrustning i fartyg som innehåller kontrollerade ämnen uttryckligen har särskilts från motsvarande ansvar för utrustning i motorfordon, flyg och tåg. Denna ottydlighet innebär att tillsynen på området riskerar att bli ineffektiv.

Bestämmelsen i 2 kap. 31 § 6 bör därför ändras, så att den förtydligar att den kommunala nämnden har ansvar för tillsynen i fråga om all utrustning som innehåller kontrollerade ämnen enligt EU-förordningen om f-gaser och EU-förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet, utom den tillsyn som Kemikalieinspektionen utövar över primärleverantörers utsläppande på marknaden enligt 2 kap. 21 § första stycket, den tillsyn som Transportstyrelsen utövar enligt 2 kap. 27 § 2 och den tillsyn som länsstyrelsen utövar enligt 2 kap. 30 §.

7. Producentansvar

Förslag: Regleringen om producentansvar i f-gasförordningen bör stärkas. Det är dock lämpligt att avvakta kommissionens pågående översyn av EU-förordningen om f-gaser.

Skälen för förslaget: Bestämmelserna i 12 § f-gasförordningen respektive 11 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen innebär att den som

yrkesmässigt importerar eller överlåter köldmedier är skyldig att kostnadsfritt återta levererade köldmedier som omhändertagits och tillhandahålla behållare för det ändamålet.

Gas som töms ur en utrustning ska återanvändas, regenereras eller destrueras för att inte läcka ut i atmosfären. I många fall, exempelvis gällande luftkonditionering i fordon, är det på grund av påfyllnad vid flera olika tillfällen svårt att avgöra vem som levererat gasen. Leverantörer av gas är ofta inte beredda att ta hand om gas som de inte bevisligen levererat, eftersom destruktionskostnaden är kostsam. Eftersom det i nuläget uppstår en kostnad vid inlämning av gas om det inte går att visa vem som levererat gasen försvagas incitamentet att lämna in den till destruktionskostnad, vilket innebär en risk för att gasen hamnar på den illegala marknaden, eller i atmosfären. Regleringen om producentansvar gällande f-gas bör därför stärkas. I teorin gäller samma problem för de ozonnedbrytande ämnena, men med skillnaden att mängden av ozonnedbrytande ämnen i bruk är avsevärt mindre.

Ett alternativ till nuvarande reglering är att införa ett utökat producentansvar. Ett system för utökat producentansvar måste uppfylla vissa minimikrav enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv. Det skulle därför kräva relativt omfattande författningsändringar. För närvarande pågår en granskning av EU-förordningen om f-gaser. I översynen kommer kommissionen att utvärdera hur väl förordningen har fungerat och analysera politiska alternativ för att förbättra reglerna. Översynen inleddes i juli 2020 och kommissionen förväntas lämna ett förslag till en ny eller reviderad förordning i slutet av 2021. Eftersom en översyn av EU-förordningen om f-gaser pågår är det lämpligt att avvakta med frågan om ett system för utökat producentansvar bör införas till dess resultatet av översynen kan tas i beaktande.

8. Ikraftträdande

Förslag: Bestämmelserna ska träda i kraft den 1 juli 2022.

Bedömning: Övergångsbestämmelser är inte nödvändiga.

Skälen för förslaget: Alla de föreslagna bestämmelserna bedöms kunna träda i kraft samtidigt, den 1 juli 2022. Det finns inte behov av några övergångsbestämmelser.

9. Konsekvenser

9.1 Konsekvenser för enskilda individer

Miljösanktionsavgiften i 9 kap. 4 § förordningen om miljösanktionsavgifter delas i förslaget upp i tre olika bestämmelser, och differentieras samtidigt vad gäller nivån på avgiften. Differentieringen innebär att miljösanktionsavgiften för en överträdelse av artikel 11.4 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att köpa fluorerad växthusgas ska betalas med 3 000 kr, om den som är skyldig att betala avgiften är en fysisk person (eller en ideell förening). Detta är en sänkning av avgiften, från de 5 000 kr som i dag gäller för alla överträdelser av artikeln.

Överträdelse enligt den föreslagna nya 9 kap. 17 a § förordningen om miljösanktionsavgifter (avsnitt 5.4) av 7 § f-gasförordningen genom att som annan än ett företag som har antingen ett certifikat i enlighet med 18 §, eller en anställd som har antingen ett certifikat enligt 17 §, eller ett intyg enligt bestämmelserna i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon kan för en enskild individ leda till en miljösanktionsavgift på 3 000 kronor.

Förslagen bedöms i övrigt inte få några konsekvenser för enskilda individer.

9.2 Konsekvenser för människors hälsa

Förslagen påverkar i första hand miljön, men kan genom att en förbättrad miljö har en generellt gynnsam inverkan på människors hälsa i förlängningen förväntas ha en positiv effekt även i det avseendet.

9.3 Konsekvenser för miljön

Tydligare regler ger förbättrad möjlighet att bedriva tillsyn av att bestämmelser följs, vilket minskar läckage av f-gaser och ämnen som bryter ned ozonskiktet, och därmed ämnenas klimatpåverkan.

9.4 Konsekvenser för näringsidkare

F-gasförordningen och förordningen om ozonnedbrytande ämnen

Kyla och värme behövs i många delar av samhället. Nästan alla livsmedelsbutiker berörs av bestämmelser om f-gaser. Livsmedelsbutiker är också de vanligaste operatörerna. Även annan verksamhet som innebär livsmedelshantering, som restauranger och matproducenter, berörs.

Fastighetsbolag berörs om de har luftkonditionering. De flesta kommuner berörs genom att de har matberedning och luftkonditionering. Energibolag berörs med avseende på fjärrkyla och ställverk (elektriska brytare). När det gäller fordon så berörs tågforetag, flygbolag (tillverkning och ägare), bussforetag och fordonstillverkare (personbilar, transportbilar, arbetsfordon).

Statistik över berörda näringsidkare och utsläpp

I Sverige finns ca 2 500 certifierade tekniker för kyla/värme och ca 2 600 certifierade för AC i fordon.

Den största branchorganisationen för kyl och värme har ca 500 medlemmar. Många av medlemmarna är försäljare av utrustning och foretag som utför installation och service hos mindre operatörer.

De foretag som berörs är allt från fåmansforetag till internationella koncerner.

Ca 150 svenska foretag rapporterar import av f-gaser till EU:s kvotregister.

Utsläppen av f-gaser är ca 2 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. De flesta utsläppen kommer från verksamheter som berörs av f-gasförordningen eller förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Lättare att tillämpa bestämmelserna

Sammanfattningsvis bedöms de föreslagna ändringarna och förtydligandena underlätta tillämpningen av bestämmelserna för berörda näringsidkare, bland annat tack vare uppdaterade standarder, förtydligande av ordförklaringar, omstrukturering av vissa bestämmelser och att överflödiga bestämmelser tas bort.

Även de förtydligade kraven i f-gasförordningen och förordningen om ozonnedbrytande ämnen och den förbättrade anpassningen av bestämmelser i f-gasförordningen till bestämmelserna i EU-förordningen om f-gaser bör underlätta förståelse och tillämpning av bestämmelserna.

Förslag som kan uppfattas som betungande för näringsidkare

Bestämmelsen i den föreslagna 11 a § f-gasförordningen (avsnitt 3.4) om att servicetekniker ska se till att läckage har åtgärdats innan

luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på motsvarar en bestämmelse i förordningen (2007:846) om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen, som 2016 ersattes av f-gasförordningen och förordningen om ozonnedbrytande ämnen. Enligt 8 § i den gamla förordningen var det förbjudet att fylla systemet med f-gaser innan nödvändiga reparationer genomförts, om det från ett luftkonditioneringsystem i ett fordon hade läckt ut mer f-gaser än vad som var normalt med hänsyn till det som krävdes i fråga om läckage. Det innebär att verkstädernas arbetssätt inte nödvändigtvis behöver förändras.

Det föreslagna nya kravet i 12 a § f-gasförordningen (avsnitt 3.5) på dokumentation av bevis för att installation kommer att utföras av ett certifierat företag vid försäljning av icke-hermetiskt tillsluten utrustning till slutanvändare innebär en tillkommande administrativ börda för berörda näringsidkare.

Det föreslagna tillägget i 15 § f-gasförordningen (avsnitt 3.7) till rapporteringskravet för utrustning som innehåller minst 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas innebär att operatörer kommer att behöva ange ytterligare en uppgift i redan befintlig rapportering, vilket dock inte beräknas orsaka några extra kostnader.

Enhetliga certifieringskrav gynnar konkurrens på lika villkor

Förtydligandet i bestämmelsen i 19 § f-gasförordningen (avsnitt 3.10) av de lägre kunskapskraven på personer som endast utför installation, service och underhåll av luftkonditioneringsutrustning i fordon som innehåller mindre än 20 ton koldioxidekvivalenter leder tillsammans med möjligheten enligt 19 a § för Naturvårdsverket att meddela närmare föreskrifter om de krav som avses (avsnitt 3.10) till mer enhetliga certifieringskrav, vilket gynnar konkurrens på lika villkor.

Att certifikat för arbete med certifiering för elektriska brytare får utfärdas av den som får utfärda certifikat för arbete med kyl, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning underlättar för berörda näringsidkare

Den föreslagna bestämmelsen i 26 § f-gasförordningen (avsnitt 3.13) om att certifikat enligt genomförandeförordningen om certifiering för elektriska brytare får utfärdas av någon som får utfärda personalcertifikat för den som arbetar med kyl, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning underlättar för berörda näringsidkare.

Att haloner får användas i civila luftfartyg underlättar för berörda näringsidkare

Den föreslagna bestämmelsen i 10 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen (avsnitt 4.3) om att haloner trots förordningens 6 § får användas i eller vid installation av brandsläckningsanordningar som är placerade i civila luftfartyg underlättar för berörda näringsidkare.

Sanktioner

Överträdelsen enligt den föreslagna 9 kap. 1 a § förordningen om miljö-sanktionsavgifter (avsnitt 5.1) av artikel 3.4 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering kan för enskilda näringsidkare innebära konsekvenser i form av miljö-sanktionsavgift på 3 000 kronor, och för juridiska personer en avgift på 10 000 kronor.

Den föreslagna överträdelsen enligt 9 kap. 6 § förordningen om miljö-sanktionsavgifter (avsnitt 5.3) av artikel 15 i förordning (EU) nr 517/2014 genom att överskrida överförd kvot fluorkolväten kan leda till en miljö-sanktionsavgift på 5 000 kronor.

Överträdelse enligt de föreslagna nya 9 kap. 17 och 17 a §§ förordningen om miljö-sanktionsavgifter (avsnitt 5.4) av 7 § f-gasförordningen genom att sälja f-gas till annan än ett företag som har antingen ett certifikat i enlighet med 18 §, eller en anställd som har antingen ett certifikat enligt 17 §, eller ett intyg enligt bestämmelserna i EU-förordningen om utbildning för luftkonditionering i motorfordon, eller genom att som annan än ett sådant företag köpa f-gas kan leda till en miljö-sanktionsavgift på 5 000 kronor.

Överträdelse enligt den föreslagna nya 9 kap. 17 c § förordningen om miljö-sanktionsavgifter (avsnitt 5.5) av den föreslagna nya bestämmelsen i 11 a § f-gasförordningen genom att inte se till att utrustningen är läckagekontrollerad och att läckage har åtgärdats innan utrustningen fylls kan leda till en miljö-sanktionsavgift på 5 000 kronor.

De föreslagna miljö-sanktionsavgifterna bedöms leda till en sundare konkurrens på de berörda marknaderna.

Tillsyn

Det föreslagna förtydligandet av fördelningen av kommunernas tillsyns-ansvar för mobil utrustning som innehåller kontrollerade ämnen enligt EU-förordningen om f-gaser eller EU-förordningen om ämnen som bryter

ned ozonskiktet kan bidra till en sundare konkurrens på de berörda marknaderna.

9.5 Konsekvenser för berörda myndigheter

Tillägget i 15 § f-gasförordningen (avsnitt 3.7) till rapporteringskravet för utrustning som innehåller minst 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas innebär att tillsynsmyndigheterna ges förbättrad möjlighet att följa upp fastställda krav.

Ingen av de nya bestämmelser som föreslås innebär att tillsynsmyndigheternas tillsynsområden utvidgas, dvs. varken

- 11 a § f-gasförordningen (avsnitt 3.4) som anger att servicetekniker ska se till att läckage har åtgärdats innan luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på,
- 12 a § f-gasförordningen (avsnitt 3.5) som anger att den som säljer icke-hermetiskt sluten utrustning påfylld med f-gas till slutanvändare ska dokumentera bevis för att installationen kommer att utföras av ett certifierat företag, eller
- ändringen av bestämmelsen i 10 § förordningen om ozonnedbrytande ämnen (avsnitt 4.3) som innebär att haloner ska få användas i brandsläckare även i civila luftfartyg.

Bedömningen beror på att samtliga nya bestämmelser avser redan befintliga tillsynsobjekt.

Utöver att en miljöstraffavgift föreslås för överträdelse av det nya kravet på att läckage ska ha åtgärdats innan luftkonditioneringsutrustning i fordon fylls på gäller de föreslagna miljöstraffavgifterna överträdelser av redan befintliga bestämmelser. Därmed bör resursåtgången hos tillsynsmyndigheterna inte öka nämnvärt till följd av förslagen.

Kommunfullmäktige får enligt 27 kap. 1 § andra stycket miljöbalken meddela föreskrifter om avgifter för kommunens kostnader för prövning och tillsyn enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde.

Förslaget har ingen påverkan på den kommunala självstyrelsen.

Ärendetillströmningen till mark- och miljödomstolarna kan vad gäller överklaganden av miljöstraffsavgifter eventuellt öka, dock sannolikt endast marginellt.

9.6 Statsfinansiella konsekvenser

Den som enligt ett beslut av en tillsynsmyndighet ska betala en miljöstraffsavgift får överklaga beslutet till mark- och miljödomstol. Mot bakgrund av ärendenas enkla karaktär och det strikta ansvaret för en överträdelse bedöms dock förslaget inte innebära mer än en marginellt ökad ärendetillströmning till domstolarna. De sanktioner som tillsynsmyndigheterna beslutar om tillfaller staten, vilket dock inte förväntas påverka stadsbudgeten i nämnvärd utsträckning.

9.7 Alternativa lösningar

Alternativ till ändringar i f-gasförordningen och förordningen om ozonnedbrytande ämnen

Eftersom de föreslagna förändringarna syftar till att förenkla förståelsen och tillämpningen av befintliga bestämmelser samt att minska de kontrollerade ämnenas klimatpåverkan har inga alternativa lösningar utretts.

Alternativ till miljöstraffsavgifter

Ett alternativ till miljöstraffsavgifter är straffsanktioner. Överträdelser av krav på certifiering är dock enkla att utreda. Kraven innebär tydliga ramar för både verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter, och överträdelser av dem är av mindre allvarlig karaktär. Kraven bör därmed inte kriminaliseras. Förfarandet för miljöstraffsavgifter är däremot väl lämpat för att beivra en överträdelse av det aktuella slaget.

Samma överväganden kring val av sanktion gör sig gällande beträffande överskridande av en överförd kvot som vid ett överskridande av en tilldelad kvot. En straffsanktion när det gäller överskridande av en överförd kvot framstår därmed som både omotiverad och oproportionerlig. Tillsynsmyndigheten bör ges möjlighet att ingripa mot ett överskridande av en överförd kvot med samma miljöstraffsavgift som ett överskridande av en tilldelad kvot.

9.8 Effekterna om ingen reglering sker

Effekterna av att inte ändra de aktuella bestämmelserna i f-gasförordningen och förordningen om ozonnedbrytande ämnen

Effekterna av att inte ändra de aktuella bestämmelserna i f-gasförordningen och förordningen om ozonnedbrytande ämnen är att bestämmelserna förblir onödigt svåröverskådliga och svårtillämpade, samt att bristande anpassning av bestämmelserna i f-gasförordningen till EU-förordningen om f-gaser och överflödiga bestämmelser fortsätter att bidra till detta. Detta innebär en risk för onödigt stor klimatpåverkan av de reglerade ämnena.

Effekterna av att inte införa en miljöstraffavgift för en överträdelse av krav på certifikat

Effekterna av att inte införa en miljöstraffavgift en överträdelse av ett krav på certifikat i EU-förordningen om f-gaser är en risk för felaktig och riskfylld hantering som i sin tur riskerar att leda till att de f-gasernas klimatpåverkan inte minskar i önskvärd takt, eller i sämsta fall till att den fall ökar. Certifieringskrav vars överträdelser inte medför en straffavgift riskerar även att resultera i osund konkurrens på den aktuella tjänstemarknaden, och i att straffavgiften för en överträdelse av de nationella certifieringskraven gällande mobil utrustning uppfattas som oproportionerlig och oförutsebar.

Effekterna av att ingen reglering sker när det gäller överskridande av överförd kvot fluorkolväten är att en överträdelse som är likvärdig med ett överskridande av en tilldelad kvot kan ske utan att tillsynsmyndigheten kan ingripa med en miljöstraffavgift. Det framstår som omotiverat och oproportionerligt och kan leda till orättvis och osund konkurrens på marknaden. Även här finns en risk att den redan befintliga straffavgiften, dvs. för ett överskridande av en tilldelad kvot, uppfattas som oförutsebar om ingen reglering sker.

9.9 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet), ska förslag till författningar avseende nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet anmälas till kommissionen. Tjänstedirektivet innehåller två bestämmelser om anmälningsskyldighet. Den ena avser krav på tjänsteutövare som är etablerade i Sverige och omfattar endast ett antal specifika krav som räknas upp i direktivet. Kravet

finns i artikel 15.7, som hänvisar till artikel 15.2 där de anmälningsskyldiga kraven listas. Den andra avser samtliga krav som även är tillämpliga på tjänsteutövare som inte är etablerade i Sverige, utan i ett annat land inom EU eller EES, och som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige. Denna anmälningsskyldighet regleras i artikel 39.5.

De remitterade bestämmelserna innehåller inget anmälningsskyldigt krav enligt artikel 15.7, men däremot omfattas de krav på certifikat som förtydligas av anmälningsskyldighet enligt artikel 39.5 i direktivet och kommer att anmälas.

Enligt tjänstedirektivet måste krav på tjänsteverksamhet kunna motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, samt vara proportionerliga i förhållande till sitt syfte. Eftersom f-gaser har stor klimatpåverkan finns ett starkt allmänintresse av att verksamhet med gaserna regleras genom krav på certifikat. Bestämmelserna kompletterar liknande bestämmelser i EU-förordningen om f-gaser och är proportionerliga i förhållande till sitt syfte.

Anmälningsskyldighetsproceduren enligt tjänstedirektivet har ingen s.k. frysningsperiod, varför en sådan anmälan inte påverkar bestämmelsernas ikraftträdande.

Förslaget utgör ingen sådan väsentlig ändring som föranleder anmälningsskyldighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsskyldighetsdirektivet).